C/2025/4944

13.10.2025

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN RAČUNSKEMU SODIŠČU

Konsolidirani zaključni račun Evropske unije za proračunsko leto 2024

(C/2025/4944)

KAZALO

Stran

GLAVNI FINANČNI POUDARKI LETA 2

IZJAVA, PRILOŽENA KONSOLIDIRANEMU ZAKLJUČNEMU RAČUNU 33

KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI IN POJASNILA 34

BILANCA STANJA 35

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA 36

IZKAZ DENARNIH TOKOV 37

IZKAZ SPREMEMB V NETO SREDSTVIH 38

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 39

POROČILA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA IN POJASNILA 136

GLOSAR 219

SEZNAM KRATIC 223

GLAVNI FINANČNI POUDARKI LETA

Cilj tega oddelka o glavnih finančnih poudarkih, ki se pripravi na podlagi načel, opisanih v smernicah priporočene prakse št. 2 „Razprava o računovodskih izkazih in njihova analiza“ Odbora za mednarodne računovodske standarde za javni sektor, je pomagati bralcem, da razumejo, kako se operativne, finančne in naložbene dejavnosti EU odražajo v različnih elementih konsolidiranih računovodskih izkazov EU. Informacije, predstavljene v tem oddelku, niso bile revidirane.

Zaradi zaokroževanja na milijon eurov lahko nastane vtis, da se vsote nekaterih finančnih podatkov v spodnjih razpredelnicah ne izidejo.

KAZALO

		Stran
1.	KLJUČNI PODATKI IN GLAVNI POUDARKI LETA	3
2.	VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021–2027, INSTRUMENT NEXTGENERATIONEU IN PODPORA UKRAJINI	5
3.	IZVAJANJE INSTRUMENTA NEXTGENERATIONEU	7
	3.1. Pregled	7
	3.2. Izplačila nepovratne podpore v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (vključno z načrtom REPowerEU)	7
	3.3. Izplačila posojil v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (vključno z načrtom REPowerEU)	8
	3.4. Prispevki instrumenta NextGenerationEU za druge programe v okviru proračuna EU	9
4.	PRORAČUNSKE POGOJNE OBVEZNOSTI	10
	4.1. Najemanje in dajanje posojil	10
	4.2. Proračunska jamstva	17
	4.3. Skupni sklad za rezervacije	18
5.	ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	19
	5.1. Prihodki	19
	5.2. Odhodki	20
	5.3. Sredstva	21
	5.4. Obveznosti	23
	5.5. Čista sredstva	25
6.	POVZETEK IZVRŠEVANJA PRORAČUNA	25
	6.1. Prihodki	25
	6.2. Odhodki	27
7.	POLITIČNI IN FINANČNI OKVIR, UPRAVLJANJE IN ODGOVORNOST V EU	29
	7.1. Politični in finančni okvir	29
	7.2. Upravljanje in odgovornost	30

1. **KLJUČNI PODATKI IN GLAVNI POUDARKI LETA**

Konsolidirani računovodski izkazi

Konsolidirani računovodski izkazi EU zajemajo več kot 50 subjektov (vključno z Evropskim parlamentom, Svetom, Komisijo in agencijami EU). Pripravljeni so na osnovi računovodskih pravil na podlagi nastanka poslovnega dogodka, ki jih je sprejel računovodja Komisije, pri čemer ta pravila temeljijo na mednarodnih računovodskih standardih za javni sektor (MRSJS).

Kot je razvidno iz spodnjega povzetka bilance stanja in podrobneje opisano v analizi računovodskih izkazov (oddelek **5**), sta bili najbolj opazni značilnosti konsolidiranih računovodskih izkazov EU za leto 2024 povečanje najemanja posojil zaradi izvajanja instrumenta NextGenerationEU ter dodatna finančna podpora Ukrajini:

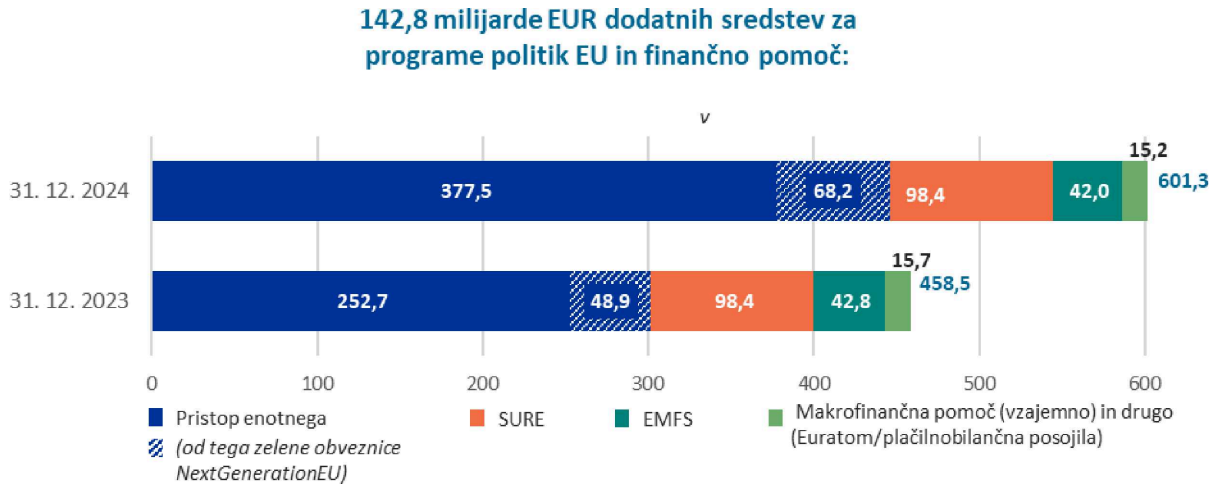
v milijardah EUR

	2024	2023	Sprememba
SREDSTVA			
Finančna sredstva	328,3	285,4	43,0
Predhodno financiranje	78,9	91,7	– 12,8
Terjatve	31,7	35,2	- 3,5
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	63,2	39,6	23,6
Opredmetena osnovna sredstva in druga sredstva	16,3	15,8	0,5
Skupaj	**518,5**	**467,7**	**50,8**
OBVEZNOSTI			
Pozaposlitveni prejemki	93,1	90,8	2,3
Finančne obveznosti	601,9	458,4	143,5
Obveznosti iz poslovanja	55,4	50,5	4,9
Vnaprej vračunani stroški	67,1	76,8	- 9,7
Druge obveznosti	9,8	3,3	6,5
Skupaj	**827,3**	**679,8**	**147,5**
NETO SREDSTVA			
Rezerve	1,0	1,1	– 0,1
Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic	(309,8)	(213,2)	– 96,6
Skupaj	**(308,8)**	**(212,2)**	**- 96,7**

→ glej Analiza računovodskih izkazov, oddelek **5**

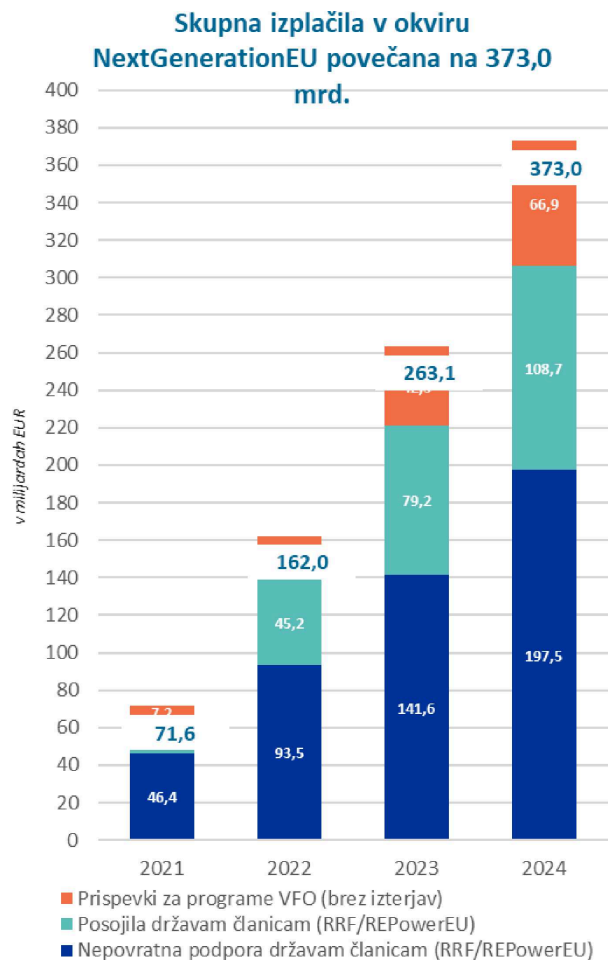
Ključni dogodki v letu 2024

Nadaljevanje uspešnih rezultatov pri izdaji obveznic EU, menic EU in zelenih obveznic instrumenta NextGenerationEU

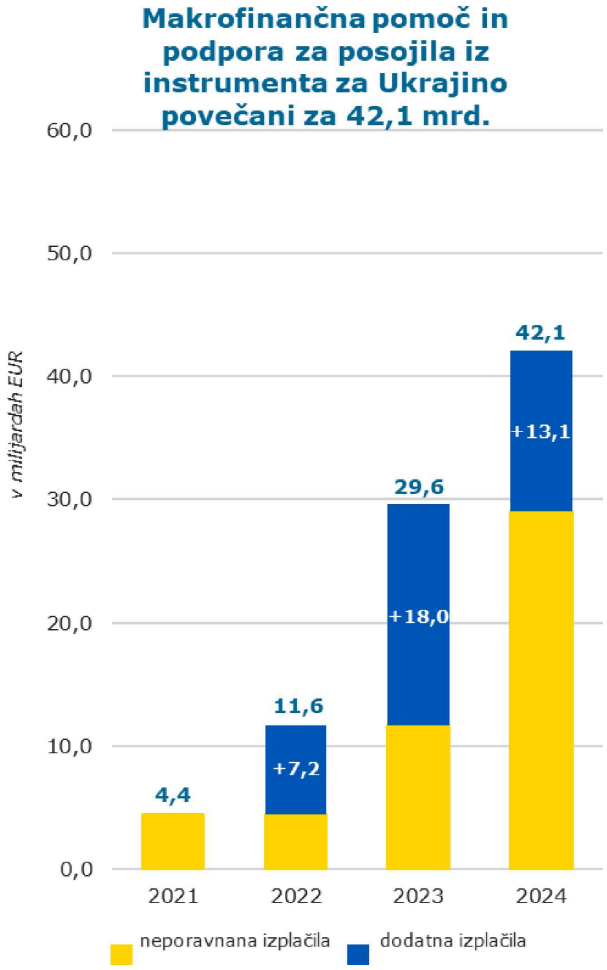
→ glej oddelek **4**

Uresničevanje ciljev instrumenta NextGenerationEU

→ glej oddelek **3**

Zagotavljanje finančne pomoči Ukrajini

→ glej oddelek **4**

2. VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021–2027, INSTRUMENT NEXTGENERATIONEU IN PODPORA UKRAJINI

Dolgoročni proračun EU za obdobje 2021–2027 znaša skupaj z instrumentom za okrevanje NextGenerationEU 2,028 bilijona EUR v tekočih cenah (1,8 bilijona EUR v cenah iz leta 2018).

Sveženj sestavljata dolgoročni proračun, tj. večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, ki zajema 1,221 bilijona EUR v tekočih cenah (1,081 bilijona EUR v cenah iz leta 2018), in začasni instrument za okrevanje NextGenerationEU, ki mu je dodeljen začetni znesek v višini do 806,9 milijarde EUR v tekočih cenah (750 milijard EUR v cenah iz leta 2018). Ta začetni znesek je bil popravljen na 712 milijard EUR, saj države članice niso v celoti zaprosile za skupno razpoložljivo podporo v obliki posojil.

Revizija proračuna EU za obdobje 2021–2027

Od sprejetja dolgoročnega proračuna EU za obdobje 2021–2027 v letu 2020 se je EU soočala z nepredvidenimi krizami brez primere, vključno z vojno agresijo Rusije proti Ukrajini in njenimi posledicami, rastjo inflacije in obrestnih mer ter migracijami in zunanjimi izzivi, kot je konflikt na Bližnjem vzhodu. Zaradi reševanja vseh teh izzivov so bili viri proračuna EU izkoriščeni do skrajnosti ter omejena njegova sposobnost reševanja tudi najbolj perečih izzivov. Da bi lahko proračun EU še naprej dosegal ključne cilje, je Evropska komisija junija 2023 predlagala okrepitev dolgoročnega proračuna EU.

Voditelji in voditeljice EU so 1. februarja 2024 potrdili vse prednostne naloge iz predloga Komisije, poleg tega pa so se dogovorili o doslej prvi reviziji dolgoročnega proračuna EU, ki jo je Evropski parlament tudi odobril 27. februarja 2024. Ključni elementi te revizije so:

— kritična podpora Ukrajini: nov instrument za Ukrajino, temelječ na nepovratnih sredstvih, posojilih in jamstvih s skupno zmogljivostjo 50 milijard EUR za obdobje 2024–2027, bo namenjen izpolnjevanju najnujnejših potreb Ukrajine ter njeni obnovi in modernizaciji na poti v EU;

— krepitev suverenosti in konkurenčnosti: platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) bo spodbujala dolgoročno konkurenčnost EU na področjih kritičnih tehnologij, digitalne in globoke tehnologije, čiste tehnologije in biotehnologije, ustvarjene bodo nova prožnost in spodbude za kohezijsko financiranje ter mehanizem za okrevanje in odpornost, Evropskemu obrambnemu skladu pa bodo dodeljena dodatna sredstva v višini 1,5 milijarde EUR;

— nadaljnji ukrepi na področju migracij in zunanjih izzivov: povečanje v višini 9,6 milijarde EUR bo podprlo notranjo in zunanjo razsežnost migracij ter pomagalo partnericam na Zahodnem Balkanu, v južnem sosedstvu in širše;

— odločnejši odziv na nepredvidene krize: da bi se proračun EU lahko še naprej odzival na nepredvidene okoliščine, kot so energetska kriza, prehranske krize in posledice ruske vojne ob naraščajoči inflaciji in stroških obresti, bo instrument prilagodljivosti okrepljen za dodatni 2 milijardi EUR, zgornja meja rezerve za nujno pomoč pa bo povečana za 1,5 milijarde EUR in razdeljena na dva ločena instrumenta: rezervo za evropsko solidarnost in rezervo za nujno pomoč;

— večja odpornost na krize: tristopenjski mehanizem za izredne razmere in nov instrument bosta zagotovila jasnost glede proračunskih mehanizmov za financiranje stroškov, povezanih z instrumentom NextGenerationEU;

— revizija se bo financirala s kombinacijo novih sredstev in prerazporeditve v okviru proračuna EU. To bo EU omogočilo, da bo še naprej obravnavala najnujnejše prednostne naloge, hkrati pa se bo kar najbolj zmanjšal učinek na nacionalne proračune v korist ljudi v EU in širše.

Revizija je začela veljati 1. marca 2024 in se uporablja retroaktivno za proračun EU od 1. januarja 2024. Učinek revizije na proračun za leto 2024 je bil vključen s spremembo proračuna št. 1/2024, dolgoročnejši učinek pa se odraža v proračunu za leto 2025 in finančnem načrtovanju za leti 2026 in 2027.

Instrument NextGenerationEU

Instrument NextGenerationEU z začetnim proračunom v višini do 806,9 milijarde EUR je namenjen pomoči pri odpravi neposredne gospodarske in socialne škode, ki jo je povzročila pandemija COVID-19, in pomoči, da se po tej pandemiji zgradi Evropa, ki bo bolj zelena, bolj digitalna, odpornejša ter bolj zmožna soočati z današnjimi in prihodnjimi izzivi. Večina sredstev se usmerja prek mehanizma za okrevanje in odpornost. Del sredstev v višini do 338,0 milijarde EUR je zagotovljenih v obliki nepovratne podpore ali nepovratnih sredstev. Drugi del v višini do 385,8 milijarde EUR je porabljen za posojila EU posameznim državam članicam.

Rok, do katerega so lahko države članice zaprosile za posojila, se je iztekel avgusta 2023, kar pomeni, da 94,9 milijarde EUR posojil ni več mogoče izplačati. Zato skupni znesek posojil zdaj znaša 290,9 milijarde EUR, prilagojena skupna sredstva za nepovratno podporo in posojila pa 712 milijard EUR. Ta posojila bodo države članice, ki so jih prejele, začele vračati šele po sedanjem obdobju večletnega finančnega okvira in v daljšem časovnem obdobju (od leta 2032 do leta 2054, glej oddelek **3.3**). Instrument NextGenerationEU bo okrepil tudi naslednje programe in politike EU:

— kohezijsko politiko v okviru pomoči pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope (REACT-EU) za pomoč pri obravnavanju gospodarskih posledic COVID-19 v prvih letih okrevanja;

— Sklad za pravični prehod, da bi prehod na podnebno nevtralnost ustrezal vsem;

— Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja za dodatno podporo kmetom;

— program InvestEU za podporo našim podjetjem pri naložbenih prizadevanjih;

— program Obzorje Evropa, da bi lahko EU financirala še več odličnosti na področju raziskav;

— rescEU, da se zaščiti zmogljivost mehanizma EU na področju civilne zaščite za odzivanje na izredne razmere velikega obsega.

Poleg tega se nepovratna sredstva iz mehanizma za okrevanje in odpornost poleg dodelitev iz instrumenta NextgenerationEU zdaj dopolnjujejo z vključitvijo ukrepov REPowerEU, ki se financirajo tudi s prihodki iz sistema trgovanja z emisijami (ETS) in dodelitvami iz rezerve za prilagoditev na brexit (BAR). Podobno posojila iz mehanizma za okrevanje in odpornost prispevajo k ciljem načrta REPowerEU. V oddelku 3 so na voljo dodatne podrobne informacije o izvajanju instrumenta NextGenerationEU, v oddelku 4 pa o najemanju posojil prek pristopa enotnega financiranja.

Podpora Ukrajini

Od začetka ruske vojne agresije proti Ukrajini se je proračun EU močno povečal, da bi se podprlo odzivanje EU na krizo v Ukrajini na vseh področjih. Natančneje, EU, njene države članice in evropske finančne institucije so v okviru pristopa „Ekipa Evropa“ do konca leta 2024 mobilizirale več kot 130 milijard EUR skupne podpore Ukrajini in njenemu prebivalstvu, kar je jasen izraz stalne solidarnosti EU. To vključuje:

— 64,4 milijarde EUR finančne pomoči, proračunske podpore in humanitarne pomoči, ki se zagotavljajo iz proračuna EU in prihajajo neposredno od držav članic EU v obliki nepovratnih sredstev, posojil in jamstev (od tega je bilo v letu 2024 mobiliziranih 19,6 milijarde EUR v okviru vseh treh stebrov instrumenta za Ukrajino v obliki posojil, nevračljive podpore in proračunskih jamstev);

— 47,3 milijarde EUR vojaške pomoči, ki so jo zagotovile neposredno države članice EU, vključno s 6,1 milijarde EUR, zagotovljene prek evropskega mirovnega instrumenta (zunajproračunski instrument);

— 1,5 milijarde EUR, ki je na razpolago iz prihodkov, ki izhajajo iz zamrznjenega in imobiliziranega ruskega državnega premoženja (nepričakovani dobički), ter

— 17 milijard EUR, ki so jih EU in njene države članice dale na voljo za podporo ljudem, ki bežijo iz Ukrajine.

Politične prednostne naloge Komisije za obdobje 2024–2029

Politične prednostne naloge Evropske komisije so določene v političnih usmeritvah, ki jih je določila njena predsednica. Komisija predsednice Ursule von der Leyen, ki je nastopila mandat 1. decembra 2024, se bo osredotočila na naslednjih sedem ključnih prednostnih nalog:

Nov načrt za trajnostno blaginjo in konkurenčnost Evrope

Evropa kot celina gospodarske rasti, podjetnosti in inovacij z zagotavljanjem konkurenčnosti, blaginje in pravičnosti.

Nova doba evropske obrambe in varnosti

Soočanje z varnostnimi in obrambnimi izzivi Evrope ter izboljšanje pripravljenosti in kriznega upravljanja.

Podpora ljudem ter krepitev naših družb in socialnega modela

Spodbujanje socialne pravičnosti, povečanje solidarnosti v naši družbi in zagotavljanje enakih možnosti za vse.

Ohranjanje kakovosti življenja: prehranska varnost, voda in narava

Vzpostavitev konkurenčnega in odpornega kmetijskega in prehranskega sistema, zaščita biotske raznovrstnosti in priprava na spreminjajoče se podnebje.

Zaščita naše demokracije in ohranjanje naših vrednot

Umestitev državljanov v središče naše demokracije, da bi opolnomočili vse, da bi pomagali oblikovati prihodnost naše Evropske unije.

Globalna Evropa: izkoriščanje naše moči in partnerstev

Osredotočanje na naše širše sosedstvo, da bi se spopadli s svetovnimi izzivi ter spodbujali mir, partnerstva in gospodarsko stabilnost.

Skupno doseganje ciljev in priprava naše Unije na prihodnost

Sodoben in okrepljen proračun EU ter ambiciozen program reform za uresničitev naših ciljev.

3. IZVAJANJE INSTRUMENTA NEXTGENERATIONEU

3.1 Pregled

Komisija je do konca leta 2024 izplačala skupno 373,0 milijarde EUR finančne podpore. Večina tega zneska, tj. 306,1 milijarde EUR, je bila izplačana v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (vključno s podporo za reforme in naložbe v okviru načrta REPowerEU), pri čemer je bilo 197,5 milijarde EUR izplačanih kot nepovratna podpora, 108,7 milijarde EUR pa kot finančna podpora v obliki posojil. Nadaljnjih 66,9 milijarde EUR (brez izterjav) je bilo izplačanih v obliki plačil večletnega finančnega okvira na podlagi obstoječih programov.

3.2 Izplačila nepovratne podpore v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (vključno z načrtom REPowerEU)

Skupna nepovratna podpora, ki je odobrena in za katero so prevzete pravne obveznosti v okviru načrtov za okrevanje in odpornost 27 držav članic, znaša 359,5 milijarde EUR. Proračunske obveznosti so 31. decembra 2024 znašale 358,9 milijarde EUR. Komisija je 26 državam članicam do konca leta 2024 izplačala skupno 197,5 milijarde EUR nepovratne podpore:

(v milijardah EUR)

Država članica	Skupna vrednost nepovratnih sredstev	Proračunske obveznosti 31. 12. 2024 (*)	Skupaj izplačano 31. 12. 2024
Avstrija	4,0	4,0	1,2
Belgija	5,0	4,9	1,5
Bolgarija	5,7	5,7	1,4
Hrvaška	5,8	5,8	3,7

(v milijardah EUR)

Država članica	Skupna vrednost nepovratnih sredstev	Proračunske obveznosti 31. 12. 2024 (*)	Skupaj izplačano 31. 12. 2024
Ciper	1,0	1,0	0,4
Češka	8,4	8,4	4,2
Danska	1,6	1,6	1,0
Estonija	1,0	1,0	0,5
Finska	1,9	1,9	0,5
Francija	40,3	40,3	30,9
Nemčija	30,3	30,3	19,8
Grčija	18,2	18,2	8,6
Madžarska	6,5	6,5	0,1
Irska	1,2	1,1	0,3
Italija	71,8	71,8	46,4
Latvija	2,0	2,0	0,8
Litva	2,3	2,3	1,1
Luksemburg	0,2	0,1	0,0
Malta	0,3	0,3	0,2
Nizozemska	5,4	5,3	1,3
Poljska	25,3	25,3	7,3
Portugalska	16,3	16,3	8,5
Romunija	13,6	13,6	5,8
Slovaška	6,4	6,4	3,5
Slovenija	1,6	1,6	0,7
Španija	79,9	79,9	48,0
Švedska	3,4	3,4	–
Skupaj	**359,5**	**358,9**	**197,5**

(*) Pri proračunskih obveznostih se upoštevajo vse sprostitve, vključno s tistimi, ki so povezane z obveznostmi, prevzetimi pred letom 2024. Od skupnega zneska proračunskih obveznosti jih je bilo v letu 2024 prevzetih 2,5 milijarde EUR.

Komisija je v letu 2024 izplačala nepovratno podporo v skupni vrednosti 55,9 milijarde EUR. Glavna izplačila so bila izvršena Nemčiji (13,5 milijarde EUR), Španiji (10,9 milijarde EUR), Franciji (7,5 milijarde EUR), Poljski (6,8 milijarde EUR) in Italiji (5,5 milijarde EUR).

3.3 **Izplačila posojil v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (vključno z načrtom REPowerEU)**

Skupna finančna podpora v obliki posojil, odobrena v okviru načrtov, znaša 290,9 milijarde EUR. Celotni znesek je krit s podpisanimi sporazumi o posojilu. Komisija je 13 državam članicam do konca leta 2024 izplačala 108,7 milijarde EUR finančne podpore v obliki posojil:

(v milijardah EUR)

Država članica	Odobrena posojila skupaj	Podpisana posojila skupaj na dan 31. 12. 2024	Izplačana posojila skupaj na dan 31. 12. 2024	Odplačana posojila skupaj na dan 31. 12. 2024	Neodplačana posojila skupaj na dan 31. 12. 2024
Belgija	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Hrvaška	4,3	4,3	0,8	0,0	0,8
Ciper	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0

(v milijardah EUR)

Država članica	Odobrena posojila skupaj	Podpisana posojila skupaj na dan 31. 12. 2024	Izplačana posojila skupaj na dan 31. 12. 2024	Odplačana posojila skupaj na dan 31. 12. 2024	Neodplačana posojila skupaj na dan 31. 12. 2024
Češka	0,8	0,8	0,2	0,0	0,2
Grčija	17,7	17,7	9,6	0,0	9,6
Madžarska	3,9	3,9	0,8	0,0	0,8
Italija	122,6	122,6	75,7	0,0	75,7
Litva	1,6	1,6	0,8	0,0	0,8
Poljska	34,5	34,5	13,5	0,0	13,5
Portugalska	5,9	5,9	2,9	0,0	2,9
Romunija	14,9	14,9	3,7	0,0	3,7
Slovenija	1,1	1,1	0,4	0,0	0,4
Španija	83,2	83,2	0,3	0,0	0,3
Skupaj	**290,9**	**290,9**	**108,7**	**0,0**	**108,7**

Komisija je v letu 2024 zagotovila novo finančno podporo v obliki posojil v višini 29,4 milijarde EUR. Glavna izplačila so bila izvršena Italiji (14,7 milijarde EUR), Poljski (9,0 milijarde EUR), Grčiji (2,3 milijarde EUR) in Portugalski (1,2 milijarde EUR). V skladu s sporazumi o posojilu bodo države članice vsako leto odplačale 5 % izplačanih zneskov, prvič deset let po dnevu izplačila. Posledica tega je obdobje odplačevanja od 2032 do 2054 za posojila, izplačana do 31. decembra 2024.

3.4 **Prispevki instrumenta NextGenerationEU za druge programe v okviru proračuna EU**

Do konca leta 2024 so skupna neto izplačila drugim programom v okviru večletnega finančnega okvira znašala 66,9 milijarde EUR. Ta prispevek, ki je brez izterjav, se je večinoma nanašal na program REACT-EU, iz katerega se financirata Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in Evropski socialni sklad (ESS, vključno s skladom FEAD):

(v milijardah EUR)

Program večletnega finančnega okvira	Dodelitve skupaj	Neto obveznosti skupaj na dan 31. 12. 2024	Neto plačila skupaj na dan 31. 12. 2024
REACT-EU	50,6	50,6	46,3
— *od tega ESRR*	30,0	30,0	28,1
— *od tega ESS (vključno s FEAD)*	20,6	20,6	18,2
Sklad za pravični prehod	10,9	10,8	6,3
Razvoj podeželja (EKSRP)	8,1	8,1	4,8
Program InvestEU	6,1	6,1	3,8
Obzorje Evropa	5,4	5,4	4,5
RescEU	2,0	2,0	1,3
Skupaj	**83,1**	**82,9**	**66,9**

Komisija je v letu 2024 skupno izplačala 24,6 milijarde EUR za druge programe večletnega finančnega okvira. Ta znesek je zajemal plačila v zvezi z REACT-EU (14,9 milijarde EUR, od tega 7,1 milijarde EUR v okviru ESRR in 7,8 milijarde EUR v okviru ESS, vključno s skladom FEAD), Skladom za pravični prehod (6,0 milijarde EUR), razvojem podeželja (1,5 milijarde EUR), programom InvestEU (1,2 milijarde EUR), programom Obzorje Evropa (0,6 milijarde EUR) in rescEU (0,3 milijarde EUR).

4. **PRORAČUNSKE POGOJNE OBVEZNOSTI**

EU v zadnjih letih vse pogosteje uporablja finančne instrumente (kot so posojila, jamstva in kapitalske naložbe) kot sredstvo za izvajanje svojih politik in uresničevanje ciljev EU. Posojila EU državam članicam ali partnerskim državam so na primer namenjena ponovni vzpostavitvi finančne stabilnosti ali spodbujanju gospodarskega okrevanja po kriznih razmerah. Glavni cilj jamstvenih programov EU je spodbujanje naložb in izboljšanje dostopa do financiranja, da se odpravi nedelovanje trga na ključnih področjih politike.

Kadar EU zagotavlja podporo v obliki posojil ali jamstev, pričakuje visoko dodano vrednost svojega finančnega prispevka. Razlog za to je, da v nasprotju s tradicionalnimi metodami izvrševanja proračuna, pri katerih se ne zahteva povračilo sredstev, kot je dodeljevanje nepovratnih sredstev ali subvencij, končni upravičenec za vsak euro, porabljen iz proračuna EU, prejme več kot nominalni znesek finančne podpore EU zaradi tako imenovanega učinka vzvoda.

Čeprav EU pričakuje, da bodo nastali stroški nižji od zneska zagotovljenega financiranja, lahko še vedno nastanejo izgube za proračun EU, če pride do nekaterih dogodkov, ki niso v celoti pod nadzorom EU. To velja za programe, pri katerih EU najema posojila za financiranje posojil državam članicam in tretjim državam (glej oddelek **4.1** spodaj) in pri katerih izdaja jamstva finančnim institucijam (glej oddelek **4.2** spodaj). Ker ni verjetno, da bi se zaradi nevračila končnih upravičencev ustvarile izgube v celotnem znesku zagotovljenega financiranja EU, EU nima sredstev za kritje vseh teh potencialnih obveznosti ([1]), temveč le do ravni, ki je potrebna za kritje pričakovanih izgub, in zadostno varnostno rezervo za nepričakovane izgube. Kljub temu bi izgube, ki bi presegale sredstva iz rezerve, krile države članice iz prihodnjih proračunov EU. V tem smislu so to „proračunske pogojne obveznosti“ za proračun EU.

EU redno spremlja vzdržnost svojih pogojnih obveznosti in ustreznost sredstev iz rezervacij v skupnem skladu za rezervacije (CPF) ([2]) (glej **oddelek 4.3** spodaj).

Konec leta 2024 so proračunske pogojne obveznosti EU znašale skupaj 408,9 milijarde EUR, od tega se je 298,9 milijarde EUR nanašalo na neodplačana posojila državam (nominalni znesek 296,4 milijarde EUR in 2,5 milijarde EUR natečenih obresti), 109,9 milijarde EUR pa na najvišje zneske (zgornje meje) izdanih jamstev. Sredstva iz rezervacij so znašala 23,4 milijarde EUR.

EU prevzema tudi druge obveznosti, ki niso pogojne narave, vendar jih bodo države članice zaradi njihove dolgoročne narave financirale šele iz prihodnjih proračunov. To se nanaša predvsem na pokojninske obveznosti (93,1 milijarde EUR na dan 31. decembra 2024) in na posojila, najeta na podlagi pristopa enotnega financiranja, s katerimi so se financirala nepovratna sredstva iz mehanizma za okrevanje in odpornost / načrta REPowerEU ter nekateri drugi programi večletnega finančnega okvira (264,4 milijarde EUR na dan 31. decembra 2024, glej oddelka **3.2** in **3.4**).

4.1 **Najemanje in dajanje posojil**

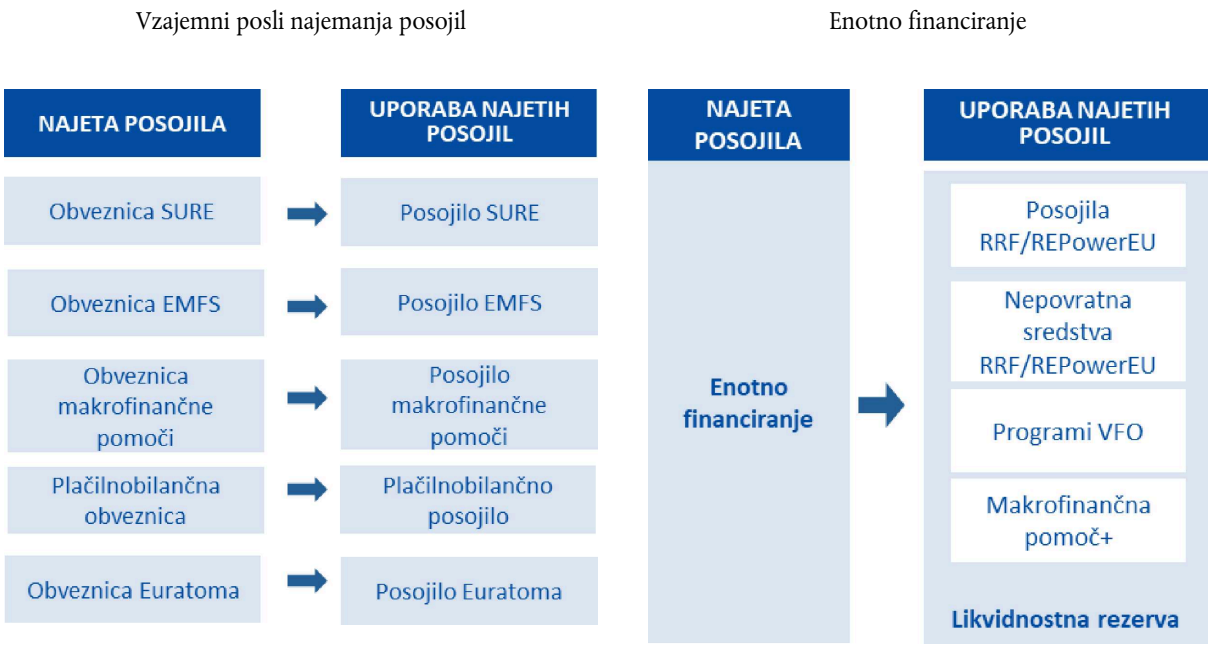
4.1.1. *Najemanje posojil*

Unija si izposoja z izdajo vrednostnih papirjev na mednarodnih kapitalskih trgih. Proračun EU na koncu jamči za vsa izposojena sredstva Unije. Do leta 2020 so se izposojena sredstva uporabljala samo za financiranje posojilnih dejavnosti, glej oddelek **4.1.2**. Po uvedbi instrumenta NextGenerationEU se izposojena sredstva zdaj uporabljajo tudi za financiranje nepovratne podpore, glej oddelek **3.2.**

([1]) Razen za nekatera jamstva, zagotovljena v okviru programov finančnih instrumentov iz prejšnjih večletnih finančnih okvirov, ki so bili v celoti financirani ali za katere so bile v celoti oblikovane rezervacije iz proračuna EU.

([2]) Glej „Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o finančnih instrumentih, proračunskih jamstvih, finančni pomoči in pogojnih obveznostih“, ki ga vsako leto izda Komisija.

Pristop financiranja

Komisija je do leta 2020 uporabljala pristop „vzajemnih poslov“, kar pomeni, da je za financiranje posameznega sporazuma o posojilu izdala namensko obveznico. Denar je nakazovala neposredno državi upravičenki pod enakimi pogoji (obrestna mera, zapadlost). Časovni okvir, obseg in zapadlost izdaj obveznic so bili določeni na podlagi potreb upravičenca.

Komisija za instrument NextGenerationEU uporablja pristop diverzificiranega, skupnega financiranja, pri katerem najeta posojila ne financirajo neposredno posameznih izplačil. Namesto tega se dolg izda v skladu s polletnimi načrti financiranja z dolgoročnimi obveznicami in kratkoročnimi menicami. Komisija za izdajo teh vrednostnih papirjev uporablja dražbe in namensko združevanje. Nato stroške v skladu z metodologijo razporejanja stroškov, dogovorjeno z državami članicami ([3]), pri posojilih prenese na upravičence, pri nepovratni podpori pa na proračun EU. Ta pristop skupnega financiranja omogoča prožnejše in skladnejše dejavnosti najemanja in dajanja posojil. Zagotavlja tudi boljše stroške financiranja ter omogoča oblikovanje boljšega okvira za tveganja in skladnost. Zaradi te prožnosti financiranja je potrebna tudi likvidnostna rezerva za učinkovito upravljanje likvidnosti.

V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2022/2434 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) iz decembra 2022 lahko Komisija ta pristop uporabi za vsa prihodnja najeta posojila. Tako se bo lahko za makrofinančno pomoč + za Ukrajino, instrument za Ukrajino in druge prihodnje programe posojil uporabilo to prožno in stroškovno učinkovito upravljanje dolga, s čimer bo vzpostavljen pristop enotnega financiranja za vsa najeta posojila EU.

V letu 2024 se je neporavnani znesek najetih posojil EU povečal za 142,8 milijarde EUR, tako da je nominalni neporavnani znesek 31. decembra 2024 znašal 601,3 milijarde EUR. Ta znesek vključuje 68,2 milijarde EUR zelenih obveznic instrumenta NextGenerationEU. Te izdaje temeljijo na okviru za zelene obveznice instrumenta NextGenerationEU, ki je usklajen z načeli za zelene obveznice Združenja mednarodnih kapitalskih trgov (ICMA) ([5]). S sredstvi, zbranimi z zelenimi obveznicami instrumenta NextGenerationEU, se financirajo podnebni ukrepi iz nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

([3]) Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2022/9701.
([4]) Uredba (EU, Euratom) 2022/2434 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. decembra 2022 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, kar zadeva določitev diverzificirane strategije financiranja za splošno metodo najemanja posojil (UL L 319, 13.12.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2434/oj).
([5]) Evropska komisija, Generalni direktorat za proračun, Poročilo o učinku in dodelitvi prihodkov iz evropskih zelenih obveznic instrumenta NextGenerationEU za leto 2023, Urad za publikacije Evropske unije, 2023, https://data.europa.eu/doi/10.2761/302803.

Spodnja razpredelnica prikazuje časovni razpored odplačil za neporavnana najeta posojila EU na dan 31. decembra 2024:

(v milijardah EUR)

	ENOTNO FINANCIRANJE	VZAJEMNI POSLI NAJEMANJA POSOJIL					SKUPAJ
		SURE	EMFS	Makrofinančna pomoč	Plačilnobilančna posojila	EURATOM	
2025	41,1	8,0	2,4	0,0	0,2	–	51,8
2026	33,0	8,0	6,2	0,1	–	–	47,4
2027	32,6	–	3,0	0,2	–	–	35,9
2028	30,6	10,0	4,1	0,2	–	–	44,9
2029	27,6	8,1	1,4	0,9	–	0,1	38,1
2030	15,4	10,0	–	0,1	–	–	25,5
2031	29,0	–	7,3	1,2	–	0,1	37,5
2032	18,4	–	3,0	0,7	–	0,1	22,1
2033	11,8	–	2,1	0,5	–	–	14,4
2034	33,1	–	0,0	0,7	–	–	33,8
2035	–	8,5	2,0	2,0	–	–	12,5
2036	–	9,0	5,8	1,3	–	–	16,1
2037	18,4	8,7	–	0,9	–	–	28,1
2038	14,3	–	1,8	0,3	–	–	16,5
2039	12,0	–	–	0,1	–	–	12,1
2040	–	7,0	–	0,5	–	–	7,5
2041	16,0	–	–	–	–	–	16,0
2042	12,0	–	3,0	2,0	–	–	17,0
2043	12,0	–	–	–	–	–	12,0
2044	12,0	–	–	–	–	–	12,0
2045	–	–	–	–	–	–	0,0
2046	–	5,0	–	–	–	–	5,0
2044	–	6,0	–	–	–	–	6,0
2048	14,0	–	–	–	–	–	14,0
2049	–	–	–	–	–	–	0,0
2050	12,0	10,0	–	–	–	–	22,0
2051	14,0	–	–	–	–	–	14,0
2052	10,9	–	–	0,5	–	–	11,4
2053	15,3	–	–	2,5	–	–	17,8
2054	10,0	–	–	–	–	–	10,0
Skupaj	**445,7**	**98,4**	**42,0**	**14,7**	**0,2**	**0,3**	**601,3**

Z „enotnim financiranjem“ se financirajo posojila in nepovratna podpora v okviru instrumenta NextGenerationEU in instrumenta za Ukrajino ter posojila v okviru makrofinančne pomoči, podpisana od leta 2023.

4.1.2. *Dajanje posojil*

Komisija zagotavlja dvostranska posojila v skladu s sklepi Evropskega parlamenta in Sveta. Komisija, ki deluje v imenu EU, je v letu 2024 upravljala sedem glavnih programov, v okviru katerih lahko odobri posojila:

— pomoč v okviru instrumenta SURE (evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah);

— pomoč v okviru evropskega mehanizma za finančno stabilizacijo (EMFS);

— makrofinančno pomoč;

— plačilnobilančno pomoč;

— Euratom;

— instrument za Ukrajino in

— instrument NextGenerationEU (mehanizem za okrevanje in odpornost in načrt REPowerEU), glej oddelek **3.3**.

Na dan 31. decembra 2024 so bili nominalni zneski posojil naslednji:

(v milijardah EUR)

	Podpisana posojila skupaj	Nečrpana posojila ob koncu leta skupaj	Izplačana posojila ob koncu leta skupaj	Neodplačana posojila ob koncu leta
SURE				
Belgija	8,2	–	8,2	8,2
Bolgarija	1,0	–	1,0	1,0
Hrvaška	1,6	–	1,6	1,6
Ciper	0,6	–	0,6	0,6
Češka	4,5	–	4,5	4,5
Estonija	0,2	–	0,2	0,2
Grčija	6,2	–	6,2	6,2
Madžarska	0,7	–	0,7	0,7
Irska	2,5	–	2,5	2,5
Italija	27,4	–	27,4	27,4
Latvija	0,5	–	0,5	0,5
Litva	1,1	–	1,1	1,1
Malta	0,4	–	0,4	0,4
Poljska	11,2	–	11,2	11,2
Portugalska	6,2	–	6,2	6,2
Romunija	3,0	–	3,0	3,0
Slovaška	0,6	–	0,6	0,6
Slovenija	1,1	–	1,1	1,1
Španija	21,3	–	21,3	21,3
	98,4	–	**98,4**	**98,4**

(v milijardah EUR)

	Podpisana posojila skupaj	Nečrpana posojila ob koncu leta skupaj	Izplačana posojila ob koncu leta skupaj	Neodplačana posojila ob koncu leta
EMFS				
Irska	22,5	–	22,5	19,7
Portugalska	24,3	–	24,3	22,3
	46,8	–	**46,8**	**42,0**
Makrofinančna pomoč				
Albanija	0,2	–	0,2	0,2
Armenija	0,1	–	0,1	0,1
Bosna in Hercegovina	0,3	–	0,3	0,1
Gruzija	0,1	–	0,2	0,1
Jordanija	1,1	–	1,1	1,1
Kosovo	0,1	–	0,1	0,1
Kirgiška republika	0,0	–	0,0	0,0
Moldavija	0,4	0,0	0,4	0,4
Črna gora	0,1	–	0,1	0,1
Severna Makedonija	0,3	0,1	0,2	0,2
Srbija	0,2	–	0,2	0,0
Tunizija	1,4	–	1,4	1,4
Ukrajina – makrofinančna pomoč	12,2	–	12,2	11,0
Ukrajina – makrofinančna pomoč +	18,0	–	18,0	18,0
Ukrajina – mehanizem sodelovanja pri posojilih za Ukrajino v okviru makrofinančne pomoči	18,1	18,1	–	–
Egipt	1,0	–	1,0	1,0
	53,6	**18,2**	**34,9**	**33,7**
Plačilnobilančna posojila				
Latvija	2,9	–	2,9	0,2
	2,9	–	**2,9**	**0,2**
EURATOM				
Energoatom, K2R4 – Ukrajina	0,4	–	0,4	0,3
	0,4	–	**0,4**	**0,3**
Instrument za Ukrajino	**33,0**	**19,9**	**13,1**	**13,1**
Posojila NextGenerationEU	**290,9**	**182,2**	**108,7**	**108,7**
Skupaj	**526,0**	**220,3**	**305,2**	**296,4**

SURE

Instrument SURE je bil ustanovljen leta 2020 za zagotovitev finančne pomoči državam članicam, ki so se spopadale z resnimi gospodarskimi motnjami zaradi pandemije COVID-19 oziroma ki so jih te motnje resno ogrožale. Instrument dopolnjuje nacionalne ukrepe, ki jih izvajajo prizadete države članice.

Razpoložljivost instrumenta se je končala 31. decembra 2022, čakajočih izplačil pa ni. Posojila imajo različno zapadlost, tj. med pet in 30 let.

EMFS

EMFS je bil vzpostavljen za zagotavljanje finančne pomoči vsem državam članicam, ki se soočajo z resnimi ekonomsko-finančnimi težavami ali jih takšne težave ogrožajo zaradi izrednih dogodkov, nad katerimi nimajo nikakršnega nadzora. Ta program je potekel, dodatnih posojil pa ni več mogoče pridobiti, razen za posebne naloge, kot je podaljšanje rokov zapadlosti za obstoječa posojila. Portugalska je zahtevala podaljšanje zapadlosti za znesek 1,8 milijarde EUR, ki je zapadel v letu 2024. Novo posojilo se je financiralo z dolgoročno obveznico, ki zapade leta 2028.

MAKROFINANČNA POMOČ

Program makrofinančne pomoči je oblika finančne pomoči, ki jo EU zagotovi partnerskim državam zunaj EU, ki imajo težave s svojo plačilno bilanco. Zagotavlja se v obliki srednjeročnih/dolgoročnih posojil ali nepovratnih sredstev ali kombinacije tega ter je na voljo samo državam, vključenim v program Mednarodnega denarnega sklada (MDS).

Ukrajina

Evropski parlament in Svet sta se leta 2022 dogovorila o treh svežnjih finančne pomoči za Ukrajino ([6]) v skupni vrednosti 7,2 milijarde EUR za okrepitev takojšnje odpornosti države po neizzvani in neupravičeni vojni agresiji Rusije. Vsa posojila so bila Ukrajini izplačana do konca leta 2022. Ta posojila Ukrajini imajo zapadlost od 10 do 30 let.

Za nadaljevanje podpore EU Ukrajini sta Evropski parlament in Svet 14. decembra 2022 sprejela nov sveženj finančne pomoči v vrednosti 18 milijard EUR (Uredba (EU) 2022/2463 Evropskega parlamenta in Sveta ([7])). Komisija in Ukrajina sta na začetku leta 2023 podpisali memorandum o soglasju in sporazum o posojilu, v letu 2023 pa je bilo izplačanih 18 milijard EUR. Posojila v okviru makrofinančne pomoči + se financirajo na podlagi pristopa enotnega financiranja, medtem ko so bila vsa prejšnja posojila v okviru makrofinančne pomoči financirana na podlagi pristopa vzajemnega financiranja.

EU je oktobra 2024 sprejela novo makrofinančno pomoč za Ukrajino in mehanizem sodelovanja pri posojilih za Ukrajino ([8]). V okviru mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino se bodo izredni prihodki iz imobiliziranega ruskega državnega premoženja uporabili za odobritev nepovratne podpore Ukrajini za pomoč državi pri odplačevanju novih dvostranskih posojil, ki so jih v okviru te pobude zagotovili partnerji skupine G7 in EU. Zato je EU decembra 2024 z Ukrajino podpisala nov sporazum o posojilu v obliki makrofinančne pomoči v znesku 18,1 milijarde EUR, ki bo izplačan leta 2025. Komisija je do maja 2025 izplačala 6 milijard EUR.

Ukrajina je v letu 2024 pravočasno odplačala 600 milijonov EUR prejšnjih posojil v okviru makrofinančne pomoči, ki jih je odobrila EU. Konec leta 2024 so skupna neodplačana posojila v okviru makrofinančne pomoči Ukrajini znašala 29,0 milijarde EUR (nominalni znesek).

([6]) S Sklepom (EU) 2022/313 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2022 o zagotavljanju makrofinančne pomoči Ukrajini (UL L 55, 28.2.2022, str. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/313/oj) je bila zagotovljena nujna pomoč Ukrajini v višini 1,2 milijarde EUR, s Sklepom (EU) 2022/1201 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2022 o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini (UL L 186, 13.7.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1201/oj) izredna pomoč Ukrajini v višini 1,0 milijarde EUR in s Sklepom (EU) 2022/1628 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. septembra 2022 o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini z okrepitvijo skupnega sklada za rezervacije z jamstvi držav članic in posebnimi rezervacijami za nekatere finančne obveznosti v zvezi z Ukrajino, za katere je zagotovljeno jamstvo na podlagi Sklepa št. 466/2014/EU, ter o spremembi Sklepa (EU) 2022/1201 (UL L 245, 22.9.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1628/oj) izredna pomoč Ukrajini v višini 5,0 milijarde EUR.

([7]) Uredba (EU) 2022/2463 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi instrumenta za zagotavljanje podpore Ukrajini za leto 2023 (makrofinančna pomoč +) (UL L 322, 16.12.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2463/oj).

([8]) Uredba (EU) 2024/2773 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 2024 o vzpostavitvi mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino in zagotovitvi izredne makrofinančne pomoči Ukrajini (UL L, 2024/2773, 28.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj).

Instrument za Ukrajino

Evropski parlament in Svet sta 29. februarja 2024 sprejela Uredbo (EU) 2024/792 o vzpostavitvi instrumenta za Ukrajino ([9]). Ta novi instrument zajema obdobje 2024–2027 in Ukrajini zagotavlja do 50 milijard EUR finančne podpore, vključno z do 33 milijardami EUR državnih posojil. Do 31. decembra 2024 je bilo Ukrajini izplačanih 13,1 milijarde EUR posojil. Državna posojila v okviru instrumenta za Ukrajino se financirajo z najetimi posojili po pristopu enotnega financiranja.

PLAČILNOBILANČNA POSOJILA

Plačilnobilančna pomoč je program pomoči za države članice zunaj euroobmočja, ki imajo težave v zvezi s svojo plačilno bilanco ali jim take težave grozijo. Plačilnobilančna pomoč se izvaja v obliki srednjeročnih posojil, odvisnih od izvedbe politik, namenjenih reševanju osnovnih gospodarskih težav. Praviloma se plačilnobilančna pomoč EU zagotavlja v sodelovanju z MDS in drugimi mednarodnimi institucijami ali državami. V letu 2024 ni bilo novih poslov niti odplačanih posojil. Program naj bi se končal leta 2025, ko bodo neodplačana posojila in z njimi povezana najeta posojila zapadla.

Euratom

Evropska skupnost za atomsko energijo daje posojila državam članicam in državam nečlanicam ter subjektom iz držav članic in nečlanic za financiranje projektov v zvezi z energetskimi objekti.

Likvidnostna rezerva

V okviru strategije enotnega financiranja se določen znesek prihodkov od najetih posojil hrani na bančnem računu pri Evropski centralni banki. Ta likvidnostna rezerva zagotavlja, da je na voljo dovolj sredstev za kritje vseh prihodnjih potrebnih sredstev za izplačilo, hkrati pa preprečuje presežna stanja. Komisija pri upravljanju te likvidnostne rezerve upošteva pričakovana potrebna sredstva za izplačilo in oportunitetne stroške stanj denarnih sredstev. Ob koncu leta 2024 so sredstva na bančnem računu znašala 33,9 milijarde EUR.

4.1.3. *Sistem zaščite*

Najeta posojila EU so neposredne in brezpogojne obveznosti EU, za katere jamčijo države članice EU. Najeta posojila za financiranje posojil naj bi se odplačala s pravočasnim pobiranjem glavnice in zapadlih obresti na ta posojila. Če pa država upravičenka ne izpolni svojih obveznosti pri odplačilih ali jih odloži, obstajajo številni zaščitni ukrepi za zagotovitev servisiranja dolga EU, ki so povzeti v spodnji razpredelnici. Kratkoročno se bodo najeta posojila odplačala iz razpoložljivega stanja zakladnice Komisije. Nato bodo najeta posojila, povezana s posojili tretjim državam (razen posojil v okviru makrofinančne pomoči + in instrumenta za Ukrajino), odplačana iz sredstev v skupnem skladu za rezervacije, medtem ko lahko Komisija v primeru posojil v okviru makrofinančne pomoči +, instrumenta za Ukrajino in posojil državam članicam od držav članic vpokliče dodatna sredstva do razpoložljive razlike do zgornje meje lastnih sredstev (v nadaljnjem besedilu: proračunski manevrski prostor). Za nekatere programe obstajajo tudi jamstva držav članic. Zato so vlagatelji izpostavljeni samo kreditnemu tveganju EU, ne pa kreditnemu tveganju prejemnice posojil.

Program EU, financiran z najetimi posojili	Sistem zaščite
Instrument NextGenerationEU (mehanizem za okrevanje in odpornost in REPowerEU)	proračunski manevrski prostor do začasne zgornje meje lastnih sredstev proračuna EU – dodatnih 0,6 % BND EU nad zgornjo mejo lastnih sredstev proračuna EU v višini 1,4 % BND EU
SURE	jamstvo, ki so ga zagotovile vse države članice EU (25 %) + proračunski manevrski prostor do zgornje meje lastnih sredstev proračuna EU v višini 1,4 % BND EU
EMFS	proračunski manevrski prostor do zgornje meje lastnih sredstev proračuna EU v višini 1,4 % BND EU

([9]) Uredba (EU) 2024/792 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi instrumenta za Ukrajino (UL L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

Program EU, financiran z najetimi posojili	Sistem zaščite
Plačilnobilančna posojila	proračunski manevrski prostor do zgornje meje lastnih sredstev proračuna EU v višini 1,4 % BND EU
Makrofinančna pomoč (standardna)	skupni sklad za rezervacije (9 % posojila tretji državi)
Izredna makrofinančna pomoč Ukrajini	skupni sklad za rezervacije (9 %) + jamstva vseh držav članic EU (61 %)
Makrofinančna pomoč + Ukrajini	proračunski manevrski prostor do zgornje meje lastnih sredstev proračuna EU v višini 1,4 % BND EU
Instrument za Ukrajino	proračunski manevrski prostor do zgornje meje lastnih sredstev proračuna EU v višini 1,4 % BND EU
Posojila Euratoma tretjim državam (subjekti v državni lasti)	skupni sklad za rezervacije (9 % posojila) in posredna osebna jamstva tretjih držav
Posojila Euratoma državam članicam	proračunski manevrski prostor do zgornje meje lastnih sredstev proračuna EU v višini 1,4 % BND EU

4.2 **Proračunska jamstva**

V okviru te vrste izvrševanja proračuna EU finančnim institucijam (izvajalskim partnerjem) zagotavlja jamstva za njihovo financiranje (dajanje posojil) in naložbene operacije (operacije v zvezi z lastniškim kapitalom) za doseganje svojih ciljev politike.

EU je izdala jamstva v okviru naslednjih programov:

— jamstva za mandat za zunanja posojila, odobrena Evropski investicijski banki (EIB) za operacije dajanja posojil zunaj EU, predvsem upravičencem na državni in poddržavni ravni;

— jamstvo za Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI), odobreno skupini EIB za njene operacije, ki podpirajo dodatne naložbe v EU in dostop do financiranja za MSP;

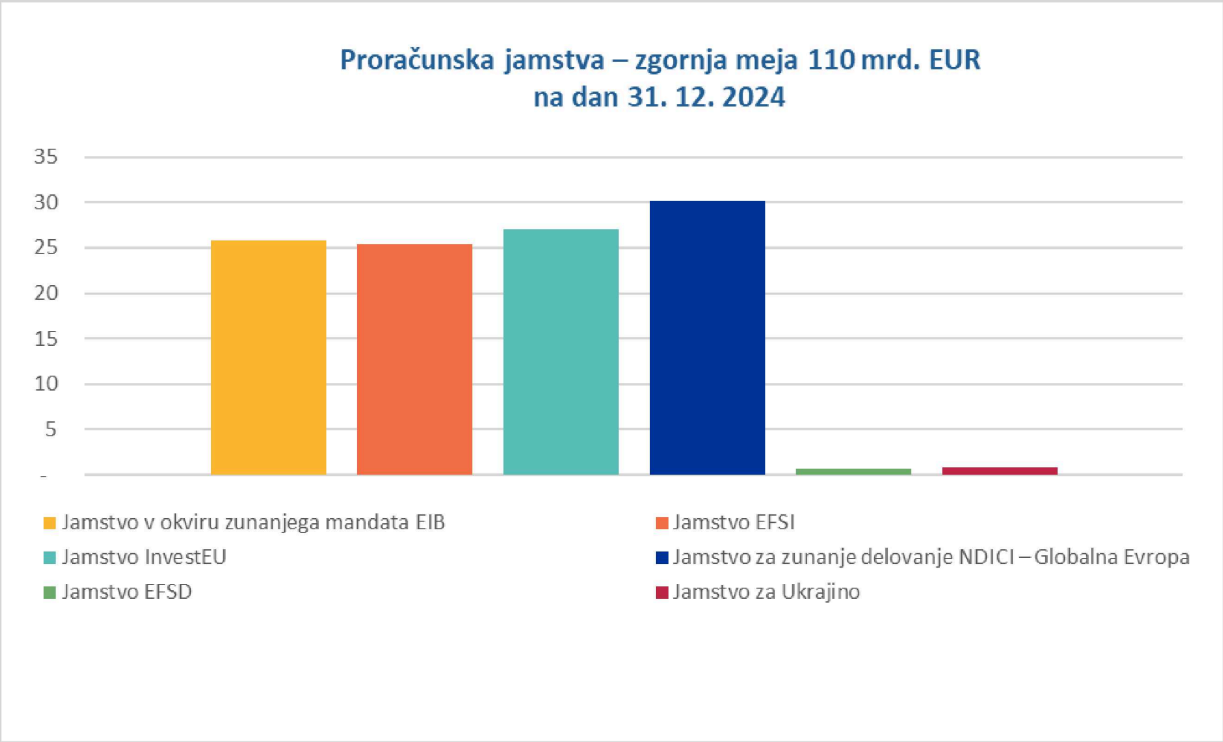
— jamstvo za program InvestEU, zagotovljeno skupini EIB, Evropski banki za obnovo in razvoj in več finančnim partnerjem v državah članicah EU, da bi se mobilizirale zasebne naložbe za zeleni in digitalni prehod, inovacije in socialne naložbe ter znanja in spretnosti. Jamstvo za program InvestEU se lahko poveča s prispevki držav Efte in držav članic ter posrednimi osebnimi jamstvi;

— jamstvo za zunanje delovanje na podlagi uredbe o NDICI, ki zagotavlja jamstva EIB za njeno financiranje in naložbe zunaj Evrope, upravičencem iz javnega in zasebnega sektorja, pa tudi več drugim partnerjem, s ciljem spodbujanja trajnostnih naložb v partnerskih državah EU;

— jamstvo za Evropski sklad za trajnostni razvoj (EFSD), izdano več partnerjem za podporo naložbam v Afriki in državah evropskega sosedstva;

— jamstvo za Ukrajino, izdano več nasprotnim strankam v skladu z uredbo o instrumentu za Ukrajino, za spodbujanje naložb za okrevanje in obnovo Ukrajine.

Na dan 31. decembra 2024 je nominalni neporavnani znesek navedenih jamstev na najvišji ravni, odobren navedenim finančnim institucijam, znašal 109,9 milijarde EUR, od tega se 72,6 milijarde EUR nanaša na operacije financiranja ali naložbene operacije, ki so jih podpisali izvajalski partnerji (jamstva za program InvestEU, NDICI in Ukrajino so še vedno v naložbenem obdobju, v katerem lahko partnerji v jamstvo vključijo nove operacije).

K programu InvestEU lahko prispevajo tudi države članice in države EGP. EU je do 31. decembra 2024 s temi državami podpisala sporazume o prispevkih v višini 2,8 milijarde EUR, od katerih se 2,2 milijarde EUR nanaša na denarne prispevke, 0,6 milijarde EUR pa na posredna osebna jamstva.

4.3 **Skupni sklad za rezervacije**

Da bi se pravočasno zagotovila sredstva za morebitne unovčitve jamstev za kritje izgub, ki so jih imeli izvajalski partnerji, EU oblikuje zneske rezervacij iz proračuna. Od leta 2021 se vsa rezervirana sredstva hranijo v skupnem skladu za rezervacije, ki deluje kot en sam portfelj, pri čemer so sredstva vložena predvsem v dolžniške vrednostne papirje. Trenutno združuje oblikovanje rezervacij za vsa proračunska jamstva EU in nekatere programe finančne pomoči. Sredstva skupnega sklada za rezervacije se dodelijo v razdelke, da je mogoče izslediti zneske, povezane s prispevajočimi proračunskimi jamstvi in programi finančne pomoči.

Komisija ima na dan 31. decembra 2024 v skupnem skladu za rezervacije neto sredstva v višini 23,2 milijarde EUR za naslednje razdelke:

— Jamstveni sklad za zunanje ukrepe – 3,2 milijarde EUR (za kritje jamstev za mandat za zunanja posojila, pa tudi posojil v okviru makrofinančne pomoči in posojil Euratoma, dodeljenih tretjim državam pred letom 2021)

— EFSI – 8,9 milijarde EUR;

— EFSD – 0,8 milijarde EUR;

— razdelki programa InvestEU – 6,8 milijarde EUR (vključno z denarnimi prispevki držav članic in držav EGP);

— NDICI EFSD+ – 2,9 milijarde EUR;

— jamstvo za Ukrajino – 0,2 milijarde EUR;

— posojila v okviru makrofinančne pomoči za obdobje po letu 2020 – 0,1 milijarde EUR;

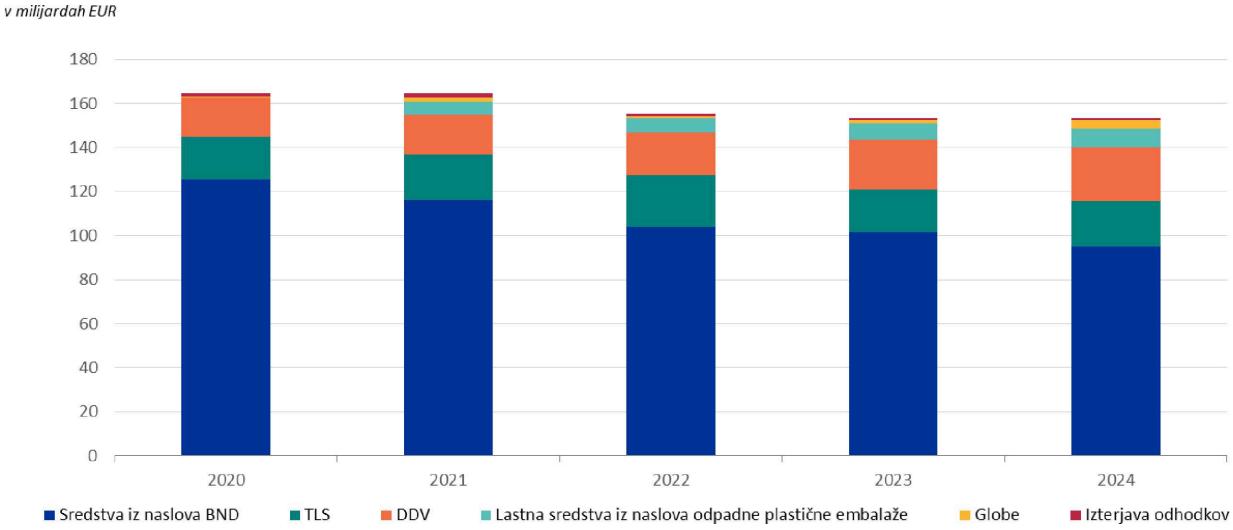
— posojila za Ukrajino v okviru makrofinančne pomoči – 0,3 milijarde EUR.

5. ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

5.1 Prihodki

Konsolidirani prihodki EU vključujejo zneske, povezane z menjalnimi in nemenjalnimi posli, pri čemer so zadnji najpomembnejši. Petletni trend glavnih kategorij nemenjalnih prihodkov (ki vključujejo sredstva iz naslova BND, tradicionalna lastna sredstva, sredstva iz naslova DDV, lastna sredstva iz naslova odpadne plastične embalaže, globe in izterjavo odhodkov) je naslednji:

Petletni trend prihodkov iz glavnih nemenjalnih poslov ([1])

([1]) *Podatki za obdobje 2020–2024: brez prihodkov v zvezi z izstopom Združenega kraljestva iz EU.*

Ker bi morali biti proračunski prihodki enaki proračunskim odhodkom (ali jih presegati), so glavni razlog za zgornje gibanje prihodkov vsakoletna plačila.

Glavni dogodki v letu 2024

V letu 2024 so skupni prihodki, ki vključujejo vse kategorije prihodkov, znašali 175,7 milijarde EUR v primerjavi z 171,9 milijarde EUR v prejšnjem letu. Glavni dogodki, ki pojasnjujejo povečanje za 3,8 milijarde EUR oziroma 2,2 %, so bili:

— prihodki, povezani z globami, so se povečali za 2,3 milijarde EUR, predvsem zaradi glob, naloženih podjetjem zaradi kršitev pravil EU o konkurenci;

— finančni prihodki so se povečali za 2,0 milijarde EUR, predvsem zaradi višjih natečenih obresti;

— prispevki iz DDV so se povečali z 22,5 milijarde EUR v letu 2023 na 24,5 milijarde EUR v letu 2024;

— lastna sredstva iz naslova odpadne plastične embalaže so se povečala s 7,2 milijarde EUR v letu 2023 na 8,2 milijarde EUR v letu 2024;

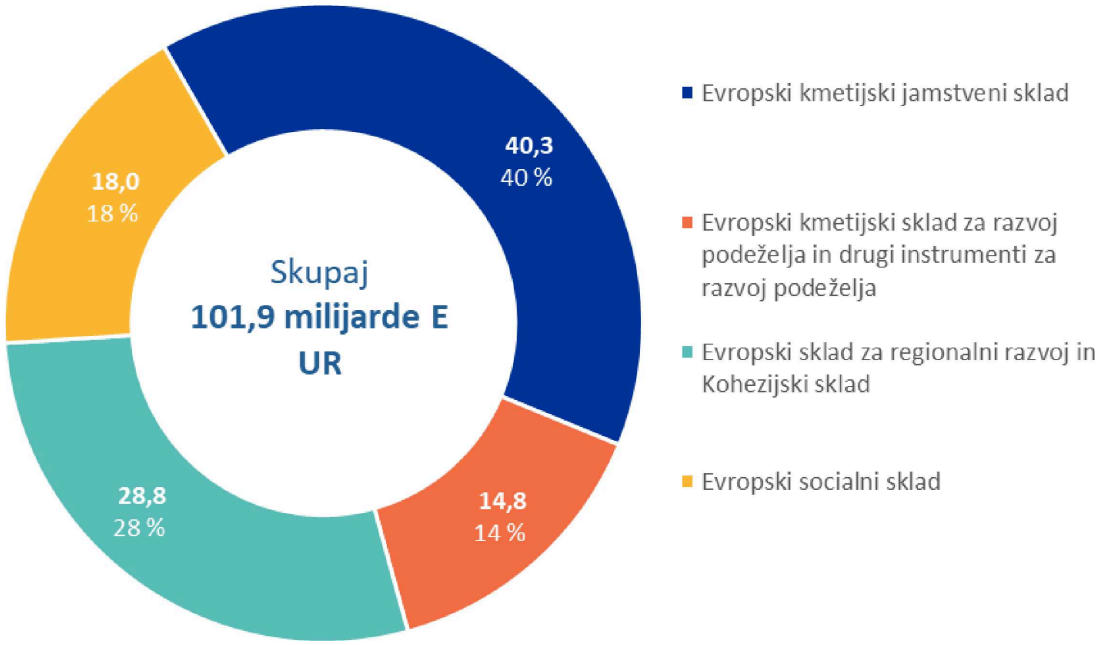
— prihodki iz tradicionalnih lastnih sredstev so se povečali z 19,8 milijarde EUR v letu 2023 na 20,6 milijarde EUR v letu 2024 in

— prihodki iz sredstev iz naslova BND (bruto nacionalni dohodek), ki so poglaviten element prihodkov EU iz poslovanja, so se zmanjšali s 101,3 milijarde EUR v letu 2023 na 95,0 milijarde EUR v letu 2024. Zmanjšanje za 6,3 milijarde EUR oziroma 6,2 %, ki delno izravna druga zgoraj opisana gibanja prihodkov, je v veliki meri mogoče pojasniti z zmanjšanjem potreb po odobritvah plačil.

5.2 **Odhodki**

Glavna sestavina odhodkov, pripoznanih v konsolidiranih računovodskih izkazih, so odhodki v okviru deljenega upravljanja, ki vključujejo naslednje sklade: (i) Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS), (ii) Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) in druge instrumente za razvoj podeželja, (iii) Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Kohezijski sklad (KS) ter (iv) Evropski socialni sklad (ESS). Ti skladi so predstavljali 101,9 milijarde EUR oziroma 37,3 % skupnih odhodkov v višini 272,9 milijarde EUR, nastalih v letu 2024 (leta 2023: 125,4 milijarde EUR, 51,5 % skupnih odhodkov). Razčlenitev odhodkov v okviru deljenega upravljanja in njihove relativne uteži so predstavljene spodaj:

Glavni odhodki v okviru deljenega upravljanja za proračunsko leto 2024

Zmanjšanje odhodkov v okviru deljenega upravljanja je predvsem posledica manjših odhodkov, ki se nanašajo na ESRR in Kohezijski sklad (za 23,6 milijarde EUR), saj je izvajanje programov iz prejšnjega večletnega finančnega okvira v zadnji fazi.

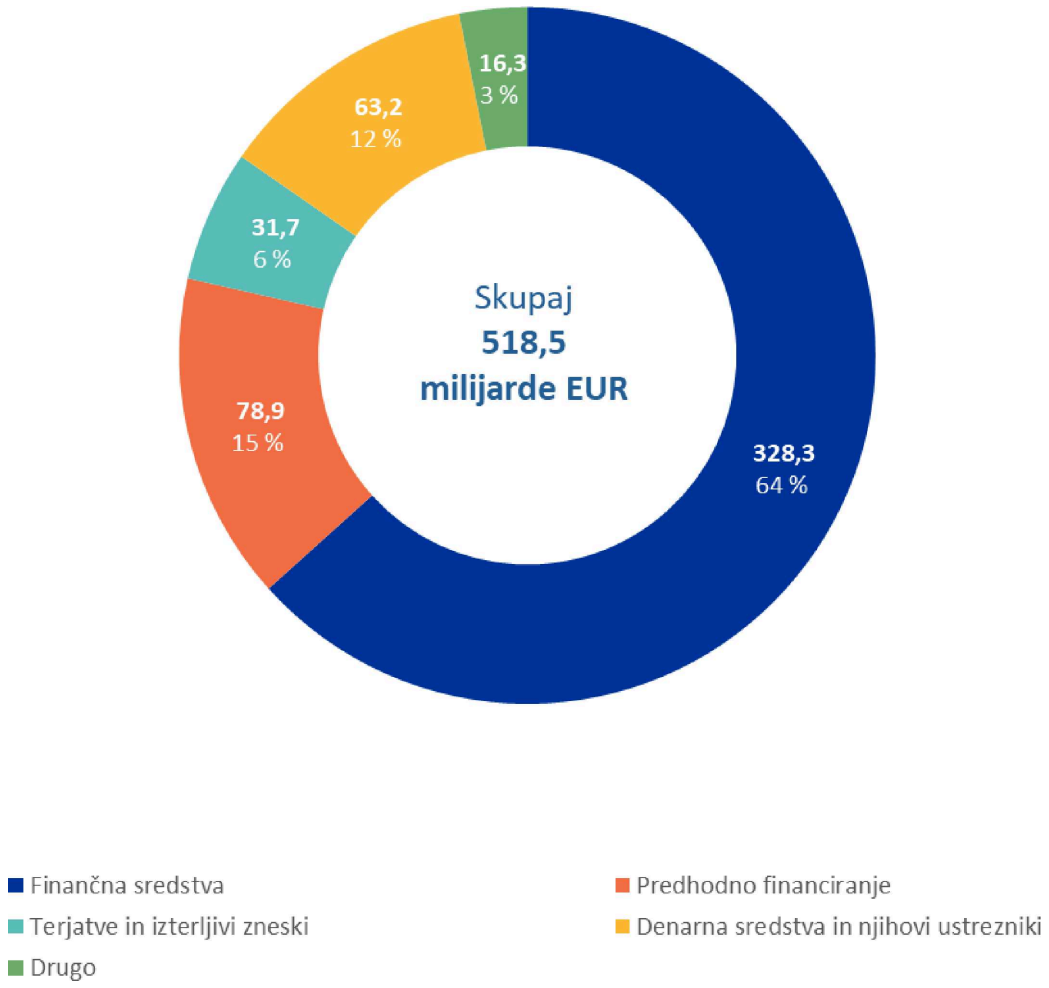
Odhodki v okviru neposrednega upravljanja, ki predstavlja izvrševanje proračuna s strani Komisije, izvajalskih agencij in skrbniških skladov, so se povečali z 61,9 milijarde EUR v letu 2023 na 99,0 milijarde EUR v letu 2024. Povečanje za 37,1 milijarde EUR je predvsem posledica nepovratne podpore, odobrene na podlagi mehanizma za okrevanje in odpornost v okviru instrumenta NextGenerationEU, ki je znašala 65,8 milijarde EUR (leta 2023: 36,0 milijarde EUR), saj države članice uporabljajo zagotovljena sredstva, mejniki pa so doseženi.

Odhodki v okviru posrednega upravljanja predstavljajo izvrševanje proračuna s strani agencij EU, organov EU, tretjih držav, mednarodnih organizacij in drugih subjektov. V letu 2024 so odhodki v okviru posrednega upravljanja znašali 16,6 milijarde EUR (leta 2023: 15,2 milijarde EUR). Povečanje je predvsem posledica povečanih odhodkov na področju zunanjih ukrepov.

5.3 **Sredstva**

Na dan 31. decembra 2024 so skupna sredstva znašala 518,5 milijarde EUR (leta 2023: 467,7 milijarde EUR) – povečanje je posledica nadaljnjega dajanja posojil v okviru instrumenta NextGenerationEU ter novih posojil, izdanih Ukrajini v okviru instrumenta za Ukrajino. Največja sredstva v bilanci stanja EU so bila finančna sredstva razen denarnih sredstev in njihovih ustreznikov (328,3 milijarde EUR), predhodno financiranje (78,9 milijarde EUR), terjatve in izterljivi zneski (31,7 milijarde EUR) ter denarna sredstva in njihovi ustrezniki (63,2 milijarde EUR). Druga sredstva, ki znašajo 16,3 milijarde EUR, so vključevala predvsem opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva.

Sestava sredstev na dan 31. decembra 2024

Povečanje skupnih sredstev za 50,7 milijarde EUR oziroma 10,8 % glede na prejšnje leto je bilo predvsem posledica naslednjih učinkov:

— neporavnana posojila so se povečala z 246,9 milijarde EUR v letu 2023 na 283,6 milijarde EUR v letu 2024. Povečanje za 36,7 milijarde EUR ali 14,9 % je predvsem posledica izdaje nadaljnjih posojil državam članicam v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter načrta REPowerEU (29,4 milijarde EUR) in novih posojil v okviru instrumenta za Ukrajino in programov makrofinančne pomoči (13,1 milijarde EUR oziroma 1,1 milijarde EUR), izravnanih z odplačili EMFS in makrofinančne pomoči v višini 1,4 milijarde EUR ter oslabitvami novih posojil za Ukrajino (5,7 milijarde EUR);

— skupno predhodno financiranje se je zmanjšalo z 91,7 milijarde EUR v letu 2023 na 78,9 milijarde EUR v letu 2024. To je povezano predvsem z znatnim zmanjšanjem predhodnega financiranja v okviru ESRR, Kohezijskega sklada in Evropskega socialnega sklada za 18 milijard EUR iz prejšnjega programskega obdobja, saj se obdobje zaključuje in so obračunani višji zneski. Poleg tega se je znatno zmanjšala nepovratna finančna podpora, dodeljena v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, in sicer za 3,8 milijarde EUR zaradi obračunov v letu po tem, ko so države članice dosegle mejnike in cilje.

— denarna sredstva in njihovi ustrezniki so se povečali z 39,6 milijarde EUR v letu 2023 na 63,2 milijarde EUR v letu 2024. Povečanje za 23,6 milijarde EUR ali 59,6 % je predvsem posledica višje likvidnostne rezerve, povezane z enotnim financiranjem (12,5 milijarde EUR na bančnem računu Evropske centralne banke v letu 2023 v primerjavi s 33,9 milijarde EUR konec leta 2024), ki je posledica visoke ravni izplačil, načrtovanih za začetek leta 2025, ter

— terjatve in izterljivi zneski so se zmanjšali s 35,2 milijarde EUR na 31,7 milijarde EUR. Zmanjšanje za 3,5 milijarde EUR oziroma 9,9 % je predvsem posledica zmanjšanja neto zneska, ki ga dolguje Združeno kraljestvo na podlagi sporazuma o izstopu – glej spodaj.

Izstop Združenega kraljestva iz EU

Združeno kraljestvo je 31. januarja 2020 izstopilo iz Evropske unije. Pogoji za izstop so določeni v Sporazumu o izstopu Združenega kraljestva iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo, znanem tudi kot „sporazum o izstopu“. V okviru tega dogovora se je Združeno kraljestvo strinjalo, da bo spoštovalo vse finančne obveznosti, prevzete v času članstva v EU. Sporazum je začel veljati 31. januarja 2020. V skladu s sporazumom o izstopu bo Združeno kraljestvo še naprej prispevalo v proračun EU ter koristilo sredstva iz programov EU iz obdobja pred letom 2021 in odhodke, kot da bi bilo država članica. Prejelo bo tudi določena vnaprej opredeljena denarna sredstva, vplačana v proračun EU, ali denarna sredstva, prejeta v proračun EU, ki so povezana z njegovim obdobjem članstva. EU dvakrat letno Združenemu kraljestvu sporoča neporavnane zneske, Združeno kraljestvo pa jih plačuje vsak mesec. Poročilo se posodobi vsako leto na podlagi trenutnih podatkov.

Z obveznostmi na podlagi sporazuma o izstopu se ustvarjajo obveznosti in terjatve za EU, ki jih je treba izračunati in upoštevati v zaključnem računu EU. Povezane so zlasti z naslednjimi področji:

— lastna sredstva (člen 136);

— neporavnane obveznosti (člen 140);

— globe zaradi kršitev pravil konkurence (člen 141);

— obveznosti Unije (člen 142);

— pogojne finančne obveznosti in finančni instrumenti (člena 143 in 144);

— neto sredstva Evropske skupnosti za premog in jeklo (člen 145);

— naložbe EU v Evropski investicijski sklad (EIS) (člen 146);

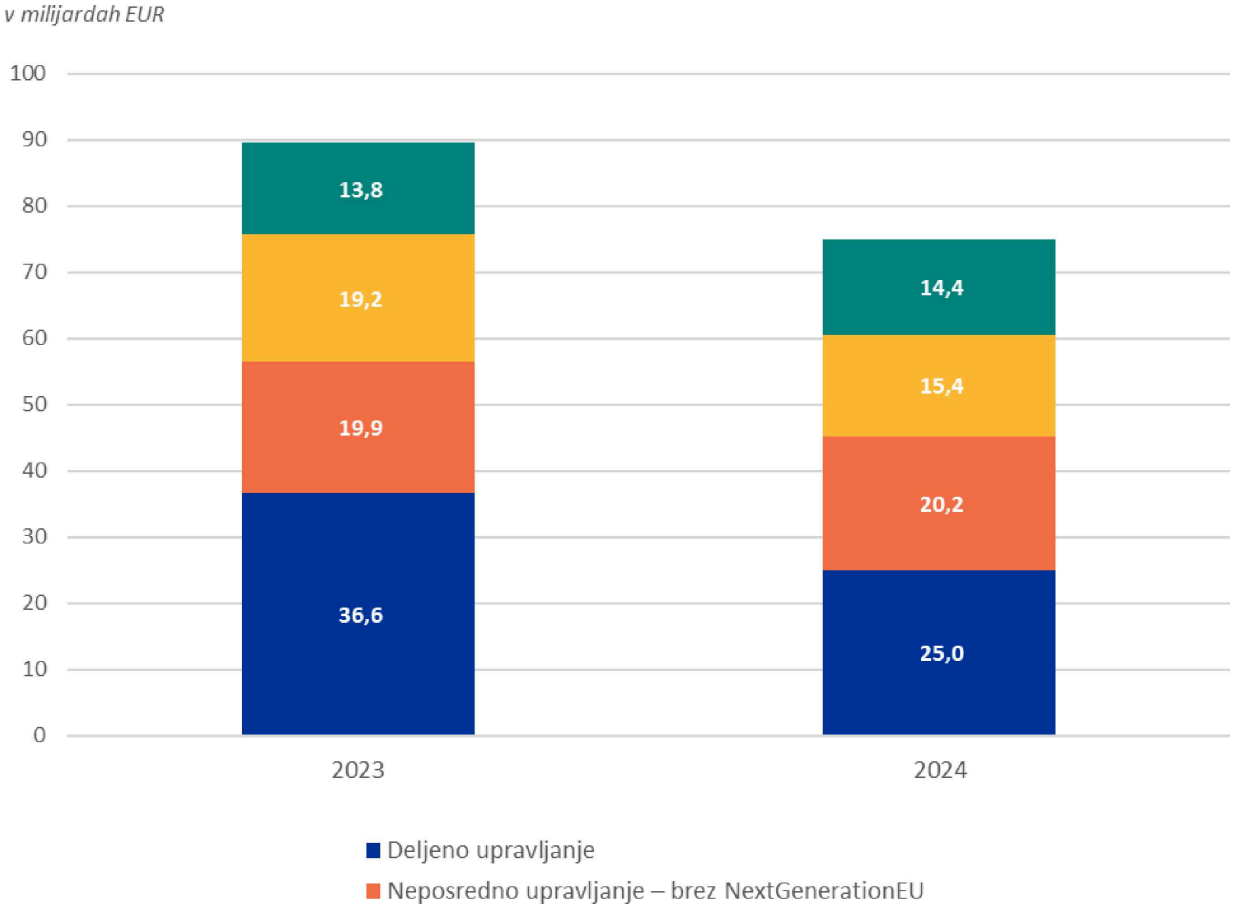
— pogojne obveznosti v zvezi s pravnimi zadevami (člen 147).

	Člen 140	Člen 142	Drugo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Dolg Združenega kraljestva	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Dolg do Združenega kraljestva	–	–	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Skupaj	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Nekratkoročni	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Kratkoročni	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Predhodno financiranje

V letu 2024 je predhodno financiranje brez drugih predujmov državam članicam in prispevkov v skrbniška sklada Bêkou in za Afriko znašalo 75,1 milijarde EUR (leta 2023: 89,4 milijarde EUR) ter se je skoraj v celoti nanašalo na dejavnosti Komisije. Zmanjšanje za 14,3 milijarde EUR oziroma 16,0 % je povezano predvsem z zmanjšanjem predhodnega financiranja v zvezi z deljenim upravljanjem s 36,6 milijarde EUR v letu 2023 na 25,0 milijarde EUR v letu 2024, kar je posledica nadaljevanja faze zaključevanja programov predhodnega večletnega finančnega okvira:

Predhodno financiranje Komisije po načinih upravljanja

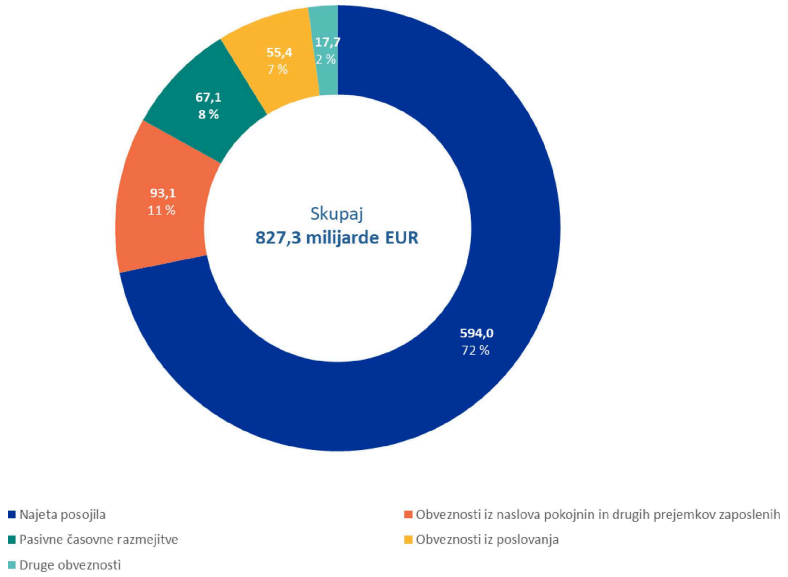

Na raven predhodnega financiranja v okviru programov večletnega finančnega okvira bistveno vpliva cikel zadevnega večletnega finančnega okvira – na primer, na začetku obdobja večletnega finančnega okvira se pričakujejo veliki predujmi, ki se izplačajo državam članicam v okviru kohezijske politike, ti zneski pa ostanejo na voljo državam članicam do zaključka programov. Izplača se tudi letno predhodno financiranje, ki ga je treba uporabiti v enem letu ali vrniti naslednje leto v okviru letnega cikla zaključka računov. Komisija poskuša storiti največ, kar je mogoče, da bi predhodno financiranje ohranila na ustrezni ravni. Vzpostaviti je treba ravnovesje med zagotavljanjem zadostnega financiranja za projekte in pravočasnim pripoznavanjem odhodkov.

5.4 Obveznosti

Na dan 31. decembra 2024 so skupne obveznosti znašale 827,3 milijarde EUR (leta 2023: 679,8 milijarde EUR) – povečanje je zlasti posledica posojil, najetih leta 2024 na podlagi pristopa enotnega financiranja. Najpomembnejše obveznosti so bile najeta posojila za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč (594,0 milijarde EUR), obveznosti iz naslova pokojnin in druge obveznosti za pozaposlitvene prejemke (93,1 milijarde EUR), pasivne časovne razmejitve (67,1 milijarde EUR) ter obveznosti iz poslovanja do tretjih oseb (55,4 milijarde EUR):

Sestava obveznosti na dan 31. decembra 2024

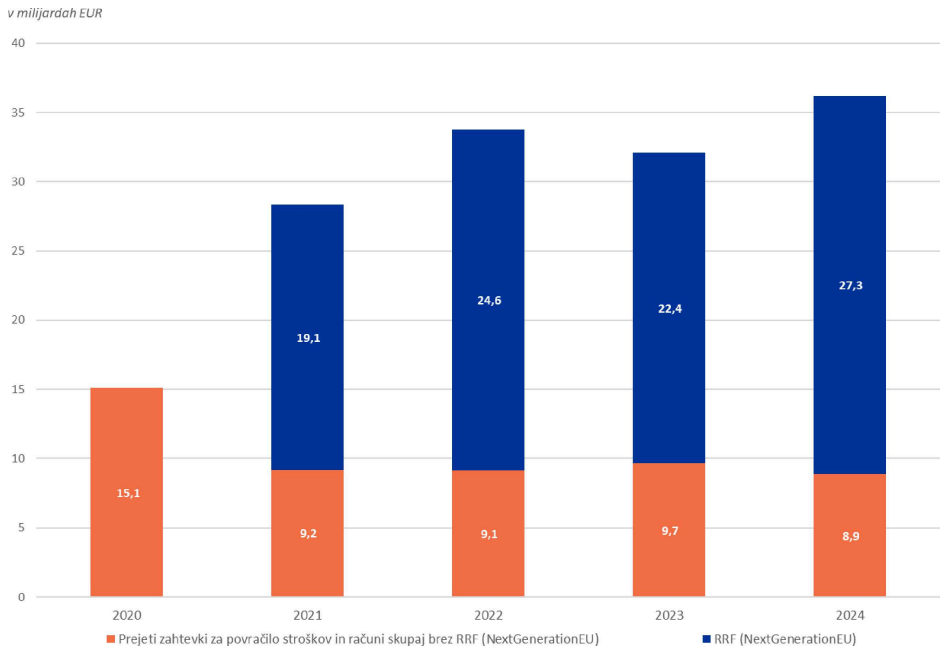
Povečanje za 147,5 milijarde EUR oziroma 21,7 % glede na prejšnje leto je bilo predvsem posledica naslednjih učinkov:

— najeta posojila so se povečala s 450,6 milijarde EUR v letu 2023 na 594,0 milijarde EUR v letu 2024. Povečanje za 143,4 milijarde EUR ali 31,8 % se nanaša predvsem na nove izdaje v okviru pristopa enotnega financiranja (za instrument NextGenerationEU in instrument za Ukrajino) brez odplačil in sprememb knjigovodske vrednosti v višini 144,9 milijarde EUR in zmanjšano za odplačila EMFS in makrofinančne pomoči v višini 1,4 milijarde EUR;

— pasivne časovne razmejitve so se zmanjšale s 76,8 milijarde EUR v letu 2023 na 67,1 milijarde EUR v letu 2024. Zmanjšanje za 9,7 milijarde EUR ali 12,6 % se nanaša predvsem na ESRR in Kohezijski sklad in

— obveznosti iz poslovanja so se povečale s 50,5 milijarde EUR v letu 2023 na 55,4 milijarde EUR v letu 2024. Povečanje za 4,9 milijarde EUR oziroma 9,7 % je povezano predvsem z mehanizmom za okrevanje in odpornost (povečanje za 4,9 milijarde EUR).

Skupni znesek prejetih zahtevkov za povračilo stroškov in računov, ki so v bilanci stanja pripoznani v postavki „obveznosti iz poslovanja“

5.5 **Čista sredstva**

Presežek obveznosti nad sredstvi je na dan 31. decembra 2024 znašal 308,8 milijarde EUR (leta 2023: 212,2 milijarde EUR). Opozoriti je treba, da ta presežek obveznosti nad sredstvi ne pomeni, da so institucije in organi EU v finančnih težavah, temveč da bodo nekatere obveznosti financirane iz prihodnjih letnih proračunov. Veliko odhodkov je po pravilih računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka pripoznanih v tekočem letu, čeprav bodo morda dejansko plačani v naslednjih letih in financirani iz prihodnjih proračunov, prihodki, povezani s temi prihodnjimi finančnimi sredstvi, pa bodo obračunani šele v prihodnjih obdobjih. Poleg posojil, najetih na podlagi pristopa enotnega financiranja, ki bodo odplačana do leta 2054, ter obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih, ki bodo plačane v več desetletjih, se najpomembnejši zneski nanašajo na dejavnosti v zvezi z EKJS, ki jih je večina običajno plačanih v prvem četrtletju naslednjega leta.

6. **POVZETEK IZVRŠEVANJA PRORAČUNA**

6.1 **Prihodki**

V prvotnem sprejetem proračunu EU, ki ga je predsednica Evropskega parlamenta podpisala 22. novembra 2023, so skupne odobritve plačil znašale 142 630 milijonov EUR, z lastnimi sredstvi pa naj bi se skupaj financiralo 136 499 milijonov EUR. Ocene prihodkov in odhodkov v prvotnem proračunu se med proračunskim letom navadno spreminjajo s spremembami proračuna. Popravki lastnih sredstev iz naslova BND zagotavljajo, da se v proračunu predvideni prihodki natanko ujemajo s predvidenimi odhodki. V skladu z načelom uravnoteženosti morajo biti proračunski prihodki in odhodki (odobritve plačil) namreč uravnoteženi.

Leta 2024 je bilo sprejetih pet sprememb proračuna. Ob upoštevanju teh sprememb so končni sprejeti prihodki v proračunu za leto 2024 znašali 149 744 milijonov EUR, z lastnimi sredstvi pa se je skupaj financiralo 141 170 milijonov EUR. Glavni dejavnik tega povečanja prispevkov držav članic v letu 2024 je bilo povečanje odobritev plačil.

Naslov 1: Lastna sredstva

Zbrana tradicionalna lastna sredstva so bila zelo blizu zneskom, predvidenim v proračunu.

Končna plačila držav članic iz naslova DDV, BND in plačila iz naslova odpadne plastične embalaže so bila blizu končne proračunske ocene. Razlike med napovedanimi in dejansko vplačanimi zneski so posledica razlik med tečaji eura, uporabljenimi za pripravo proračuna, in veljavnimi tečaji v času, ko so države članice, ki niso članice euroobmočja, dejansko izvedle plačila.

Naslov 2: Presežki, saldi in prilagoditve

Presežek preteklega proračunskega leta je znašal 633 milijonov EUR. Ta znesek je bil vpisan v proračun za leto 2024 na podlagi spremembe proračuna, prispevki lastnih sredstev držav članic pa so bili ustrezno zmanjšani.

Za salda DDV in BND so pravila določena v členu 10b uredbe o dajanju lastnih sredstev na razpolago (Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 ([10])). Za saldo lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže so pravila določena v členu 9 uredbe o dajanju lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže na razpolago (Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 2021/770 ([11])).

V skladu s temi pravili je skupni seštevek saldov izračunan tako, da je učinek na proračun EU enak nič („sistem pobota“), postopek pa ne vključuje spremembe proračuna. Komisija zato od držav članic neposredno zahteva, da plačajo neto zneske v skladu s pravili uredbe o dajanju lastnih sredstev na razpolago.

([10]) Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 z dne 26. maja 2014 o načinih in postopkih za dajanje tradicionalnih lastnih sredstev ter lastnih sredstev iz naslovov DDV in BND na razpolago ter ukrepih za zagotavljanje denarnih sredstev (UL L 168, 7.6.2014, str. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/609/oj).

([11]) Uredba Sveta (EU, Euratom) 2021/770 z dne 30. aprila 2021 o izračunu lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže, ki se ne reciklira, načinih in postopkih za dajanje teh lastnih sredstev na razpolago, o ukrepih za zagotavljanje denarnih sredstev in o nekaterih vidikih lastnih sredstev iz naslova bruto nacionalnega dohodka (UL L 165, 11.5.2021, str. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/770/oj).

Naslov 3: Upravni prihodki

Ta naslov zajema predvsem prihodke od davkov in dajatev na osebne prejemke osebja.

Naslov 4: Finančni prihodki, zamudne obresti in globe

Glavni del ustreza globam v zvezi z izvajanjem pravil konkurence.

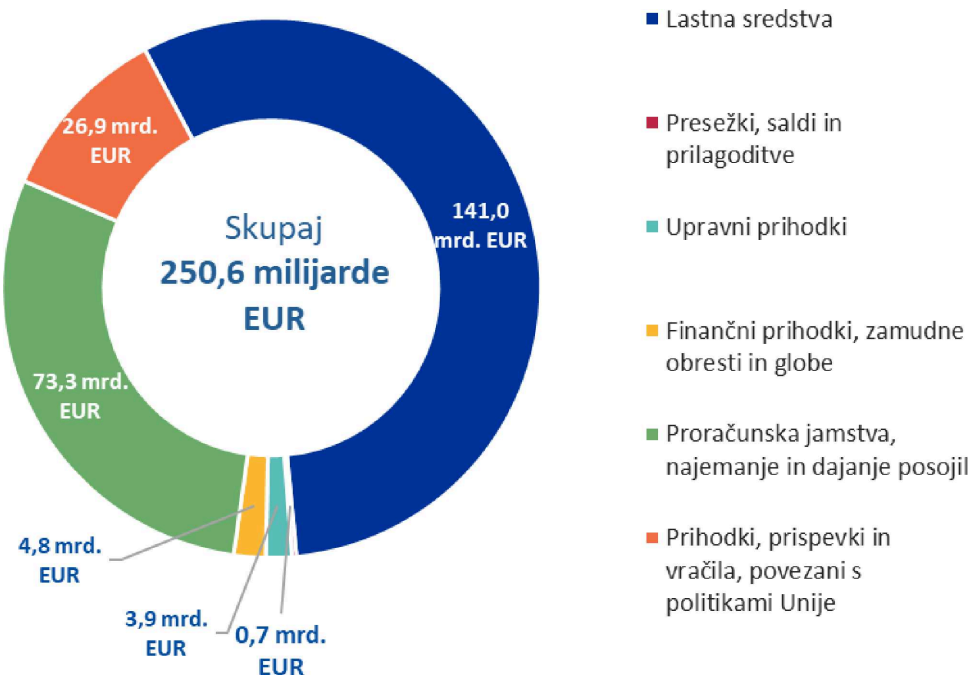
Naslov 5: Proračunska jamstva, najemanje in dajanje posojil

Ta naslov se je bistveno povečal z uvedbo instrumenta NextGenerationEU. Sredstva instrumenta NextGenerationEU v tem naslovu so namenski prejemki. Naslov 5 zajema prihodke v zvezi z jamstvi, obrestmi in odplačanimi odobrenimi posojili. Prav tako usmerja sredstva (za nepovratno podporo instrumenta NextGenerationEU v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter za okrepitev programov večletnega finančnega okvira) iz namenskih prejemkov, ki jih države članice prejemajo v okviru Instrumenta Evropske unije za okrevanje.

Naslov 6: Prihodki, prispevki in vračila, povezani s politikami Unije

Ta naslov se nanaša predvsem na prihodke iz finančnih popravkov, povezanih s strukturnimi in kmetijskimi skladi (skladi ESI, EKJS in EKSRP). Vključuje tudi sodelovanje tretjih držav v raziskovalnih programih, potrditev obračunov v zvezi s kmetijskimi skladi ter druge prispevke in nadomestila za programe/dejavnosti EU. Pomemben del tega skupnega zneska so namenski prejemki, ki povzročijo vnos dodatnih odobritev na strani odhodkov.

Skupni znesek proračunskih prihodkov v letu 2024 je znašal 250 609 milijonov EUR:

6.2 **Odhodki**

6.2.1. *Izvrševanje proračuna*

V letu 2024, ki je bilo četrto leto večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, je končni sprejeti proračun znašal 195,3 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti in 149,7 milijarde EUR v odobritvah plačil. Poleg tega je bilo 31,1 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti na voljo kot namenski prejemki, od tega je bilo 0,7 milijarde EUR povezanih z instrumentom NextGenerationEU ([12]), 1,3 milijarde EUR pa je bilo prenesenih iz leta 2023. Odobritve plačil, povezane z namenskimi prejemki za leto 2024, so znašale 122,9 milijarde EUR, od tega je bilo 79,0 milijarde EUR povezanih z instrumentom NextGenerationEU, 3,2 milijarde EUR pa je bilo prenesenih iz leta 2023.

Dejavno spremljanje izvrševanja proračuna in dobro sodelovanje med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo sta omogočila polno izvrševanje proračuna.

Izvršene skupne odobritve za prevzem obveznosti v letu 2024 so znašale 213,7 milijarde EUR:

— 193,1 milijarde EUR iz končnega sprejetega proračuna;

— 0,9 milijarde EUR iz odobritev, prenesenih ali danih ponovno na voljo iz leta 2023;

— 19,7 milijarde EUR iz odobritev, ki izhajajo iz namenskih prejemkov;

  — od tega 0,5 milijarde EUR iz instrumenta NextGenerationEU.

Izvršene skupne odobritve plačil v letu 2024 so znašale 247,0 milijarde EUR:

— 146,1 milijarde EUR iz končnega sprejetega proračuna;

— 2,7 milijarde EUR iz odobritev, prenesenih ali danih ponovno na voljo iz leta 2023;

— 98,2 milijarde EUR iz odobritev, ki izhajajo iz namenskih prejemkov;

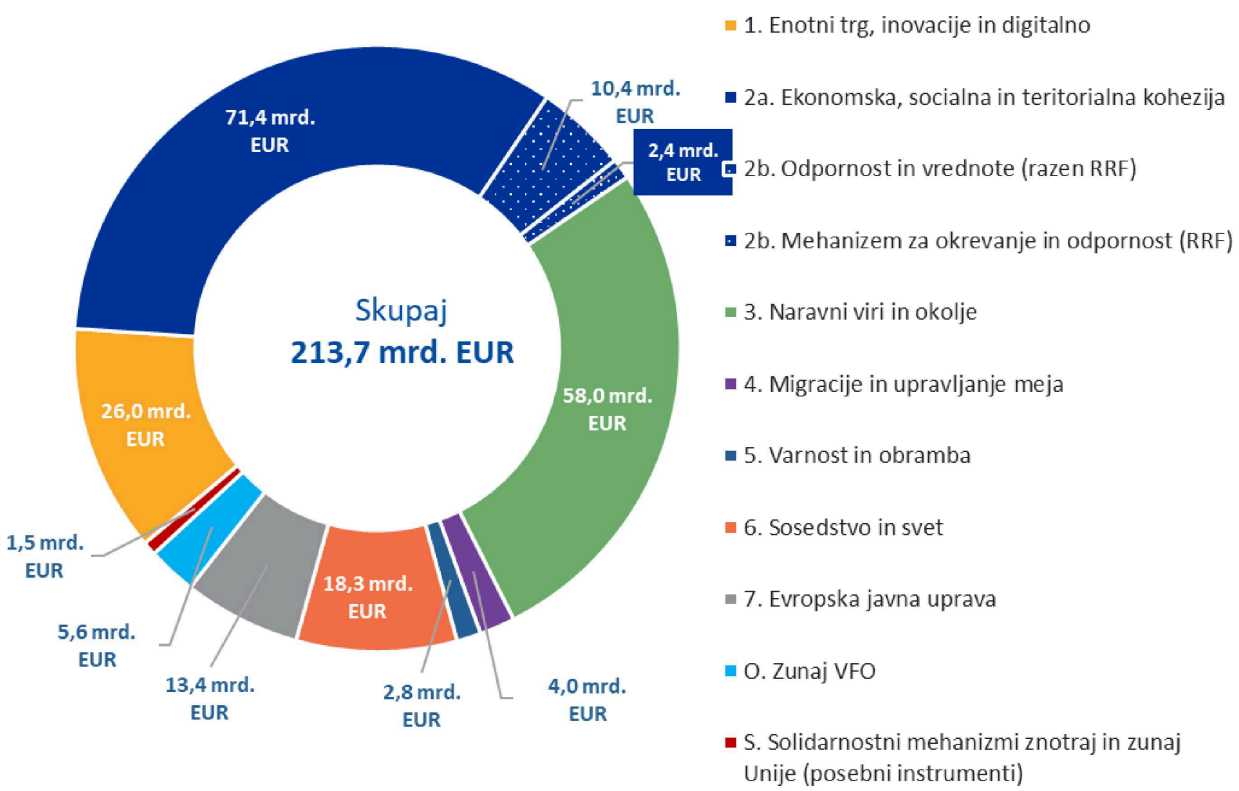
  — od tega 73,1 milijarde EUR iz instrumenta NextGenerationEU.

V primerih, ki jih dovoljujejo finančna uredba in/ali pravne podlage, so se odobritve izglasovanega proračuna, ki v letu 2024 niso bile izvršene, prenesle v leto 2025: 1,4 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti in 3,8 milijarde EUR v odobritvah plačil.

Podobno je bilo 11,1 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti iz namenskih prejemkov in 24,7 milijarde EUR v odobritvah plačil iz namenskih prejemkov v skladu s finančno uredbo prenesenih v leto 2025.

Skupno izvrševanje odobritev za prevzem obveznosti za leto 2024 po razdelkih večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 je potekalo, kot je prikazano spodaj:

([12]) Za celovit pregled instrumenta NextGenerationEU glej tudi oddelka 2.2 in 2.3 zgoraj.

Leta 2024 je bilo izvrševanje za vse vrste odobritev (proračun, prenosi iz prejšnjega leta in namenski prejemki) 94-odstotno za obveznosti in 90-odstotno za plačila. Stopnje izvrševanja, vključno z odobritvami, prenesenimi v leto 2025 (v skladu s finančno uredbo in/ali pravno podlago), so dosegle 99,6 % za odobritve za prevzem obveznosti in 100 % za odobritve plačil iz izglasovanega proračuna za leto 2023.

Odobritve instrumenta NextGenerationEU so bile v celoti vpisane v letu 2021, tj. 421,1 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti. Leto 2023 je bilo zadnje leto, za katero so se lahko prevzele s tem povezane pravne obveznosti.

V letu 2024 so odobritve plačil v okviru instrumenta NextGenerationEU znašale 76,6 milijarde EUR, izvrševanje pa je doseglo 95,4 %. Preostali znesek v višini 3,5 milijarde EUR v odobritvah plačil je bil prenesen v leto 2025.

6.2.2. *Dokončno razveljavljene odobritve za prevzem obveznosti*

V skladu z uredbo o pogojenosti je bilo v letu 2022 sproščenih 1 044 milijonov EUR (od tega 30 milijonov EUR v okviru instrumenta NextGenerationEU) za obveznosti, povezane z Madžarsko. Do konca leta 2024 povezanih odobritev za prevzem obveznosti ni bilo mogoče več prenesti in so bile dokončno razveljavljene.

6.2.3. *Neporavnane obveznosti*

Neporavnane obveznosti (splošno znane kot RAL – „reste à liquider“), tj. zneski, za katere so bile prevzete obveznosti, vendar še niso bili plačani, so konec leta 2024 znašale 507,4 milijarde EUR. Neporavnane obveznosti so se v primerjavi z letom 2023 zmanjšale (za 35,6 milijarde EUR).

Glavni razlog za zmanjšanje neporavnanih obveznosti v letu 2024 je bilo izvrševanje (nepovratnega dela) instrumenta NextGenerationEU, ki je prispevalo 166,3 milijarde EUR (33 %) k skupnim neporavnanim obveznostim konec leta 2024. Ker naj bi bile odobritve za instrument NextGenerationEU v skladu s členom 3(4) in (9) uredbe o instrumentu EU za okrevanje prevzete do 31. decembra 2023 in plačane do 31. decembra 2026, se je trend nominalno rastočih neporavnanih obveznosti, povezanih z instrumentom NextGenerationEU, leta 2024 obrnil.

6.2.4. *Proračunski rezultat*

Proračunski rezultat (presežek) se je z 0,6 milijarde EUR v letu 2023 povečal na 1,3 milijarde EUR v letu 2024. Na proračunski rezultat za leto 2024 je vplivalo predvsem čezmerno izvrševanje proračunskih prihodkov v naslovu 4 – Finančni prihodki, zamudne obresti in globe.

7. POLITIČNI IN FINANČNI OKVIR, UPRAVLJANJE IN ODGOVORNOST V EU

Evropska unija (EU) je unija, na katero so države članice prenesle pristojnosti za uresničevanje skupnih ciljev. Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne državam članicam v družbi, v kateri prevladujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških.

7.1 Politični in finančni okvir

Pogodbi EU

Krovni cilji in načela, ki usmerjajo Unijo in evropske institucije, so opredeljeni v Pogodbah. Unija in institucije EU lahko delujejo le v mejah pristojnosti, ki jih imajo v skladu s Pogodbama za uresničevanje v njih določenih ciljev, pri tem pa morajo upoštevati načeli ([13]) subsidiarnosti in sorazmernosti. Da bi dosegla svoje cilje in izvedla svoje politike, si Unija sama zagotovi potrebna finančna sredstva. Komisija je odgovorna za spodbujanje splošnega interesa Unije, kar vključuje izvrševanje proračuna in upravljanje programov v sodelovanju z državami članicami in v skladu z načelom dobrega finančnega poslovodenja.

EU uresničuje cilje iz Pogodbe z različnimi instrumenti, med katerimi je tudi proračun EU. Druga so na primer skupni zakonodajni okvir ali skupne politične strategije.

Večletni finančni okvir in programi za porabo sredstev

Politike, ki jih podpira proračun EU, se izvajajo v skladu z večletnim finančnim okvirom ter ustrezno sektorsko zakonodajo, ki določa programe in instrumente za porabo sredstev. Z njimi se politične prednostne naloge EU pretvorijo v ukrepe financiranja, ki se izvajajo v dovolj dolgem obdobju, da se zagotovita učinkovitost in usklajena dolgoročna perspektiva za upravičence do sredstev EU in nacionalne organe, ki zagotavljajo sofinanciranje. Določeni so najvišji letni zneski (zgornje meje) za odhodke EU kot celoto in za glavne kategorije odhodkov (razdelki). S seštevkom zneskov zgornjih mej vseh razdelkov se lahko izračuna skupna zgornja meja odobritev za prevzem obveznosti. Svet sprejme večletni finančni okvir s soglasjem vseh držav članic in odobritvijo Evropskega parlamenta. Sedanji večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 je bil sprejet 17. decembra 2020 ([14]). Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 dopolnjuje začasni instrument za okrevanje NextGenerationEU (glej oddelek **2**).

Letni proračun

Letni proračun pripravi Komisija. Evropski parlament in Svet se (običajno do sredine decembra) o proračunu za naslednje leto dogovorita v skladu s postopkom iz člena 314 PDEU. V skladu z načelom uravnoteženosti proračuna morajo biti skupni prihodki enaki skupnim odhodkom (odobritvam plačil) v danem proračunskem letu.

Glavni viri financiranja proračuna EU so prihodki iz lastnih sredstev, ki jih dopolnjujejo drugi prihodki. Obstajajo štiri vrste lastnih sredstev: tradicionalna lastna sredstva (predvsem carine), lastna sredstva iz naslova davka na dodano vrednost (DDV), viri lastnih sredstev na podlagi nereciklirane plastične odpadne embalaže (uvedeni leta 2021) in lastna sredstva iz naslova bruto nacionalnega dohodka (BND). Drugi prihodki, ki se ustvarijo pri dejavnostih EU (npr. globe zaradi kršitev pravil konkurence), običajno predstavljajo manj kot 10 % skupnih prihodkov.

([13]) V skladu z načelom subsidiarnosti Unija ukrepa samo, če in kolikor države članice ciljev predlaganih ukrepov ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinkov lažje dosežejo na ravni Unije. V skladu z načelom sorazmernosti ukrepi Unije vsebinsko in formalno ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev Pogodb (glej člen 5 PEU).

([14]) V Evropskem svetu je bil 1. februarja 2024 na podlagi predloga Komisije COM(2023) 336 dosežen dogovor o vmesni reviziji zgornjih mej večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027.

Načini upravljanja

Proračun EU se izvršuje prek treh načinov upravljanja, ki določajo, kako se denar izplačuje in upravlja:

— Deljeno upravljanje: velik del proračuna (približno tri četrtine) se upravlja v okviru sistema deljenega upravljanja Komisije v sodelovanju z državami članicami, zlasti na področju strukturnih skladov in kmetijstva.

— Neposredno upravljanje: Komisija upravlja programe tudi sama in lahko za izvajanje posameznih programov pooblasti tudi izvajalske agencije.

— Posredno upravljanje: odločitve glede odhodkov se lahko posredno upravljajo tudi prek drugih organov znotraj ali zunaj EU. V finančni uredbi in/ali sporazumih o prispevku so določeni potrebni mehanizmi nadzora in poročanja, ki jih morajo uporabljati ti subjekti, ter nadzor Komisije, kadar se naloge izvrševanja proračuna zaupajo nacionalnim agencijam, skupini Evropske investicijske banke, tretjim državam, mednarodnim organizacijam (npr. Svetovni banki ali Združenim narodom) in drugim subjektom (npr. decentraliziranim agencijam EU, skupnim podjetjem).

Finančni instrumenti in proračunska jamstva

Tradicionalna metoda izvrševanja proračuna v obliki dodeljevanja nepovratnih sredstev in subvencij je dopolnjena z izdajo finančnih instrumentov v obliki jamstev ter lastniškega kapitala in posojil. Poleg tega EU sodeluje pri najemanju in dajanju posojil za posebne programe finančne pomoči, da bi podprla države članice in tretje države v obliki dvostranskih posojil, ki se financirajo iz dolga, izdanega na kapitalskih trgih z jamstvom iz proračuna EU. Parlament in Svet sta decembra 2022 vzpostavila pristop enotnega financiranja za najeta posojila EU, v skladu s katerim bo Unija izdajala enotne obveznice EU in ne ločeno denominiranih obveznic za posamezne programe.

Finančna uredba

Finančna uredba ([15]), ki se uporablja za splošni proračun, je osrednji akt regulativne strukture financ EU. Podrobno opredeljuje finančna pravila, ki se uporabljajo za izvrševanje proračuna EU, in vloge različnih akterjev, ki sodelujejo pri zagotavljanju, da se denar uporablja dobro in dosega zastavljene cilje. Vključuje tudi posebne določbe, ki se uporabljajo za finančne instrumente, proračunska jamstva in finančno pomoč.

7.2 **Upravljanje in odgovornost**

7.2.1. *Institucionalna struktura*

EU ima institucionalni okvir, prek katerega namerava uveljavljati svoje vrednote, uresničevati svoje cilje, služiti svojim interesom, interesom svojih državljanov in interesom držav članic ter zagotoviti doslednost, učinkovitost in kontinuiteto svojih politik in ukrepov. Njeno organizacijsko strukturo sestavljajo institucije, agencije in drugi avtonomni organi EU. Finančna uredba skupaj z veljavnimi računovodskimi pravili določa, kateri od teh subjektov so vključeni v konsolidirani zaključni račun EU (glej pojasnilo **9** konsolidiranega zaključnega računa EU za seznam subjektov, vključenih v obseg konsolidacije).

Evropski parlament skupaj s Svetom opravlja zakonodajno in proračunsko funkcijo. Komisija politično odgovarja Evropskemu parlamentu. Svet prav tako opravlja funkcije usklajevanja politik in usklajevanja v okviru splošne politične usmeritve in prednostnih nalog Unije, ki jih je določil Evropski svet.

Evropska komisija je izvršna veja Evropske unije. Spodbuja splošni interes EU in v ta namen sprejema ustrezne pobude. Zagotavlja uporabo Pogodb in skrbi za uporabo prava Unije v državah članicah pod nadzorom Sodišča Evropske unije. Opravlja usklajevalno, izvršilno in upravljavsko funkcijo, izvršuje proračun in upravlja programe.

([15]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (prenovitev), (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

Komisija izvršuje proračun, pri čemer večinoma sodeluje z državami članicami ([16]). Skupaj zagotavljajo, da se odobrena proračunska sredstva porabljajo v skladu z načeli dobrega finančnega poslovodenja. Uredbe določajo obveznosti držav članic v zvezi z revizijo in nadzorom pri deljenem izvrševanju proračuna in odgovornostih, ki iz tega izhajajo. Za vsako institucijo EU določajo tudi odgovornosti in podrobna pravila, ki se nanašajo na njene odhodke.

7.2.2. *Upravljavska struktura Komisije*

Ureditve upravljanja Komisije in načini, s katerimi zagotavljajo, da Komisija deluje kot sodobna, odgovorna in v uspešnost usmerjena institucija, so opisani v Sporočilu ([17]) o upravljanju v Evropski komisiji.

Komisija izvaja svoje funkcije pod vodstvom kolegija komisarjev, ki določa prednostne naloge in prevzema splošno politično odgovornost za delo Komisije. Komisija kot kolegij deluje pod političnim vodstvom svojega predsednika oz. predsednice, ki cilje, za katere si bo prizadeval/-a, predstavi v okviru svojega imenovanja Evropskemu parlamentu v obliki političnih usmeritev. Predsednik oz. predsednica odloča o notranji organizaciji Komisije, s čimer zagotavlja, da deluje usklajeno, učinkovito in kot kolegij.

Kolegij delegira operativno izvrševanje proračuna in finančno poslovodenje generalnim direktorjem in vodjem služb, ki vodijo upravno strukturo Komisije. Ta decentralizirani pristop ustvarja upravno kulturo, ki uradnike spodbuja k prevzemanju odgovornosti za dejavnosti, ki jih nadzirajo, in od njih zahteva dajanje zagotovil glede dejavnosti, za katere so odgovorni.

Interni upravni odbor pod vodstvom predsednika oz. predsednice in v tesnem sodelovanju s člani Komisije, odgovornimi za proračun, človeške vire in upravo, ter z vključitvijo predsedniških in osrednjih služb zagotavlja usklajevanje, nadzor, svetovanje in strateške usmeritve.

Notranje ureditve določajo usklajen nabor trdnih kontrol in orodij za upravljanje, ki kolegiju komisarjev omogočajo, da prevzame politično odgovornost za delo Komisije ([18]).

7.2.3. *Finančno poslovodenje Komisije*

V Komisiji so vloge in pristojnosti na področju finančnega poslovodenja jasno opredeljene (npr. v finančni uredbi in notranjih pravilih ([19])) in se ustrezno izvajajo. Generalni direktorji in vodje služb Komisije so kot odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil odgovorni za dobro finančno upravljanje virov EU, upoštevanje določb finančne uredbe, obvladovanje tveganj in vzpostavitev ustreznega okvira notranje kontrole.

Odredbodajalci so odgovorni za celotno upravljanje od določanja, kaj je treba narediti za uresničitev ciljev politik, ki jih je zastavila institucija, do upravljanja dejavnosti z operativnega vidika in vidika dobrega finančnega poslovodenja. Naloge se lahko nadalje prenesejo na direktorje, vodje enot in druge, ki tako postanejo odredbodajalci na podlagi nadaljnjega prenosa pooblastil. Vsak odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil lahko ima enega ali dva direktorja, odgovorna za obvladovanje tveganj in notranjo kontrolo, za pomoč pri nadzorovanju in spremljanju izvajanja sistemov notranje kontrole.

Osrednje službe Komisije zagotavljajo smernice in nasvete ter spodbujajo dobre prakse, tudi prek dela internega upravnega odbora.

([16]) Glej člen 317 PDEU.
([17]) C(2020) 4240 z dne 24. junija 2020.
([18]) Zato se izraz „Evropska komisija“ uporablja tako za institucijo – kolegij –, ki ga sestavljajo člani Komisije, kot za upravo, ki jo vodijo generalni direktorji njenih oddelkov (in vodje drugih upravnih struktur, kot so službe, uradi in izvajalske agencije).
([19]) Od sredine leta 2019 (po spremenjenem členu 12 notranjih pravil) je upravljanje Evropskega razvojnega sklada (ERS) razdeljeno med pet oddelkov (INTPA (DEVCO), ECHO, EAC, EACEA in JRC).

Finančna uredba zahteva, da vsak odredbodajalec pripravi letno poročilo o dejavnostih, ki podrobno opisuje dosežke, izvajanje notranje kontrole in dejavnosti finančnega poslovodenja med letom. Letno poročilo o dejavnostih vključuje izjavo, da so bila sredstva porabljena na podlagi načel dobrega finančnega poslovodenja in da so vzpostavljeni kontrolni postopki, ki zagotavljajo potrebna jamstva glede zakonitosti in pravilnosti povezanih transakcij. Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU ([20]) je glavni instrument, **s katerim kolegij komisarjev prevzame politično odgovornost za finančno upravljanje proračuna EU**.

Računovodja Komisije je na centralni ravni odgovoren za upravljanje zakladnice, postopke izterjave, določanje računovodskih pravil na podlagi mednarodnih računovodskih standardov za javni sektor (MRSJS), potrjevanje računovodskih sistemov ter pripravo zaključnega računa Komisije in konsolidiranega zaključnega računa EU. Poleg tega mora računovodja podpisati zaključni račun z izjavo, da v vseh pomembnih vidikih pošteno predstavlja finančno stanje, rezultate poslovanja in denarne tokove Unije. Zaključni račun sprejme kolegij komisarjev. Funkcija računovodje je neodvisna funkcija in ima veliko odgovornost pri finančnem poročanju Komisije.

Tudi funkcija notranjega revizorja Komisije je centralizirana in neodvisna, pri čemer notranji revizor zagotavlja neodvisne nasvete, mnenja in priporočila v zvezi s kakovostjo in delovanjem sistemov notranje kontrole v Komisiji, agencijah EU in drugih avtonomnih organih EU.

Odbor za spremljanje poteka revizij zagotavlja neodvisnost notranjega revizorja ter spremlja kakovost notranjih revizij in nadaljnje ukrepanje služb Komisije na podlagi priporočil notranje in zunanje revizije ter ugotovitev in priporočil Evropskega računskega sodišča v zvezi z razrešnico glede zanesljivosti letnega konsolidiranega zaključnega računa EU. S svetovalno vlogo odbor prispeva k splošnemu nadaljnjemu izboljšanju uspešnosti in učinkovitosti Komisije pri doseganju njenih ciljev ter olajšuje nadzor kolegija nad praksami Komisije na področju upravljanja, obvladovanja tveganja in notranje kontrole.

7.2.4. *Postopek zunanje revizije in razrešnice*

V skladu z načeli dobrega finančnega poslovodenja je treba sredstva upravljati na uspešen, učinkovit in gospodaren način. Vzpostavljen je okvir odgovornosti, ki temelji na celovitem poročanju, zunanji reviziji in političnem nadzoru, da se zagotovi razumno zagotovilo, da se sredstva EU ustrezno porabijo.

Evropski parlament se po priporočilu **Sveta** odloči, ali bo Komisiji za način, kako je izvrševala proračun EU v zadevnem letu, dal končno odobritev (podelitev razrešnice). Letni postopek razrešnice zagotavlja, da je Komisija politično odgovorna za izvrševanje proračuna EU.

Evropsko računsko sodišče vsako leto preuči zanesljivost računovodskih izkazov, ali so bili vsi prihodki prejeti in ali so vsi odhodki nastali na zakonit in pravilen način ter ali so bili finančno poslovodenje in kvalitativni vidiki oblikovanja proračuna, vključno z vidikom smotrnosti, dobri. Glede na velik pomen instrumenta NextGenerationEU je mnenje Evropskega računskega sodišča o zakonitosti in pravilnosti odhodkov v okviru tradicionalnega proračuna EU od leta 2021 dopolnjeno z ločenim mnenjem o zakonitosti in pravilnosti odhodkov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. Objava letnega poročila Evropskega računskega sodišča je izhodišče za postopek razrešnice. Revizorji pripravijo tudi posebna poročila o posebnih področjih porabe ali politike ali zadevah v zvezi s proračunom ali upravljanjem.

Sklep o razrešnici temelji tudi na celovitem finančnem poročanju Komisije in poročanju Komisije o odgovornosti, zaslišanjih komisarjev v Evropskem parlamentu in odgovorih na pisna vprašanja, naslovljena na Komisijo.

([20]) https://commission.europa.eu/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_sl.

IZJAVA, PRILOŽENA KONSOLIDIRANEMU ZAKLJUČNEMU RAČUNU

Konsolidirani zaključni račun Evropske unije za leto 2024 je bil pripravljen na podlagi podatkov, ki so jih predložile institucije in organi v skladu s členom 252(2) finančne uredbe, ki se uporablja za splošni proračun Evropske unije. Izjavljam, da je bil pripravljen v skladu z naslovom XIII navedene finančne uredbe ter računovodskimi načeli, pravili in metodami iz pojasnil k računovodskim izkazom.

Od računovodij teh institucij in organov, ki potrjujejo zanesljivost poslanih podatkov, sem pridobila vse potrebne podatke za pripravo zaključnega računa, ki prikazuje sredstva in obveznosti Evropske unije ter izvrševanje proračuna.

Potrjujem, da sem na podlagi teh podatkov in preverjanj, ki so bila po mojem mnenju potrebna za potrditev zaključnega računa Evropske komisije, pridobila razumno zagotovilo, da zaključni račun v vseh pomembnih vidikih pošteno predstavlja finančno stanje, rezultate poslovanja in denarne tokove Evropske unije.

Beatriz SANZ REDRADO

Računovodja Evropske komisije

13. junij 2025

KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI IN POJASNILA ([21])

KAZALO

		Stran
BILANCA STANJA		35
IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA		36
IZKAZ DENARNIH TOKOV		37
IZKAZ SPREMEMB V NETO SREDSTVIH		38
POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM		39
1.	POMEMBNE RAČUNOVODSKE USMERITVE	39
2.	POJASNILA K BILANCI STANJA	55
3.	POJASNILA K IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA	94
4.	POGOJNE OBVEZNOSTI IN SREDSTVA	104
5.	PRORAČUNSKE IN PRAVNE OBVEZNOSTI	109
6.	OBVLADOVANJE FINANČNIH TVEGANJ	114
7.	RAZKRIVANJE POVEZANIH STRANK	132
8.	DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA	133
9.	OBSEG KONSOLIDACIJE	134

([21]) Zaradi zaokroževanja na milijon eurov lahko nastane vtis, da se vsote nekaterih finančnih podatkov v spodnjih razpredelnicah ne izidejo.

BILANCA STANJA

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
NEKRATKOROČNA SREDSTVA			
Neopredmetena sredstva	*2.1*	*1 095*	*976*
Opredmetena osnovna sredstva	*2.2*	*13 713*	*13 399*
Naložbe, obračunane po kapitalski metodi	*2.3*	*1 446*	*1 365*
Finančna sredstva	*2.4*	*308 961*	*274 283*
Predhodno financiranje	*2.5*	*40 861*	*41 417*
Menjalne terjatve in nemenjalni izterljivi zneski	*2.6*	*13 272*	*16 083*
		379 347	**347 524**
KRATKOROČNA SREDSTVA			
Finančna sredstva	*2.4*	*19 377*	*11 088*
Predhodno financiranje	*2.5*	*38 058*	*50 257*
Menjalne terjatve in nemenjalni izterljivi zneski	*2.6*	*18 465*	*19 116*
Zaloge	*2.7*	*85*	*78*
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	*2.8*	*63 163*	*39 616*
		139 148	**120 156**
SREDSTVA SKUPAJ		**518 495**	**467 679**
NEKRATKOROČNE OBVEZNOSTI			
Pokojnine in drugi prejemki zaposlenih	*2.9*	*(93 096)*	*(90 808)*
Rezervacije	*2.10*	*(2 280)*	*(2 102)*
Finančne obveznosti	*2.11*	*(539 575)*	*(430 771)*
		(634 951)	**(523 682)**
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI			
Rezervacije	*2.10*	*(7 536)*	*(1 233)*
Finančne obveznosti	*2.11*	*(62 328)*	*(27 613)*
Obveznosti iz poslovanja	*2.12*	*(55 414)*	*(50 516)*
Pasivne časovne razmejitve	*2.13*	*(67 091)*	*(76 805)*
		(192 368)	**(156 166)**
OBVEZNOSTI SKUPAJ		**(827 319)**	**(679 848)**
NETO SREDSTVA		**(308 824)**	**(212 169)**
Rezerve	*2.14*	*986*	*1 052*
Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic [1]	*2.15*	*(309 810)*	*(213 221)*
NETO SREDSTVA		**(308 824)**	**(212 169)**

[1] *Evropski parlament je 27. novembra 2024 sprejel proračun, ki določa, da se kratkoročne obveznosti EU plačajo iz lastnih sredstev, ki jih poberejo države članice ali se od njih vpokličejo v naslednjem letu. Poleg tega v skladu s členom 83 kadrovskih predpisov (Uredba (EGS, Euratom, ESPJ) št. 259/68 z dne 29. februarja 1968 (UL L 56, 4.3.1968, str.1), kakor je bila spremenjena) države članice skupno jamčijo za obveznost plačila pokojnin.*

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	2024	2023
PRIHODKI			
Prihodki iz nemenjalnih poslov			
Sredstva iz naslova BND	*3.1*	*95 037*	*101 287*
Tradicionalna lastna sredstva	*3.2*	*20 587*	*19 840*
Sredstva iz naslova DDV	*3.3*	*24 547*	*22 526*
Lastna sredstva iz naslova odpadne plastične embalaže	*3.4*	*8 227*	*7 225*
Globe	*3.5*	*4 039*	*1 748*
Izterjava odhodkov	*3.6*	*957*	*803*
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	*3.7*	–	*681*
Drugo	*3.8*	*10 673*	*8 800*
		164 068	**162 909**
Prihodki iz menjalnih poslov			
Finančni prihodki	*3.9*	*9 005*	*6 983*
Drugo	*3.10*	*2 592*	*1 963*
		11 597	**8 946**
Prihodki skupaj		**175 665**	**171 855**
ODHODKI			
Izvedle države članice	*3.11*		
Evropski kmetijski jamstveni sklad		*(40 267)*	*(40 716)*
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in drugi instrumenti za razvoj podeželja		*(14 779)*	*(14 605)*
Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad		*(28 833)*	*(52 429)*
Evropski socialni sklad		*(18 037)*	*(17 665)*
Drugo		*(3 854)*	*(4 251)*
Izvedli Komisija, izvajalske agencije in skrbniški skladi	*3.12*	*(98 971)*	*(61 888)*
Izvedli druge agencije in organi EU	*3.13*	*(4 388)*	*(4 226)*
Izvedle tretje države in mednarodne organizacije	*3.13*	*(6 639)*	*(6 090)*
Izvedli drugi subjekti	*3.13*	*(5 599)*	*(4 902)*
Stroški zaposlenih in pokojnin	*3.14*	*(14 966)*	*(14 023)*
Stroški financiranja	*3.15*	*(27 226)*	*(14 355)*
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	*3.7*	*(315)*	–
Drugi odhodki	*3.16*	*(8 999)*	*(8 142)*
Odhodki skupaj		**(272 873)**	**(243 292)**
POSLOVNI IZID ZA ZADEVNO LETO		**(97 208)**	**(71 437)**

IZKAZ DENARNIH TOKOV

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Poslovni izid za zadevno leto	*(97 208)*	*(71 437)*
Poslovanje		
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	*191*	*181*
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	*1 194*	*1 203*
(Razveljavitev) izgube zaradi oslabitve naložb	–	–
(Povečanje)/zmanjšanje posojil	*(36 703)*	*(42 522)*
(Povečanje)/zmanjšanje predhodnega financiranja	*12 756*	*8 821*
(Povečanje)/zmanjšanje menjalnih terjatev in nemenjalnih izterljivih zneskov	*3 463*	*13 000*
(Povečanje)/zmanjšanje zalog	*(7)*	*3*
Povečanje/(zmanjšanje) pokojnin in drugih prejemkov zaposlenih	*2 288*	*10 192*
Povečanje/(zmanjšanje) rezervacij	*6 481*	*564*
Povečanje/(zmanjšanje) finančnih obveznosti (razen tistih, prevzetih v okviru pristopa enotnega financiranja)	*(1 382)*	*(3 516)*
Povečanje/(zmanjšanje) obveznosti iz poslovanja	*4 898*	*(4 825)*
Povečanje/(zmanjšanje) pasivnih časovnih razmejitev	*(9 714)*	*(9 359)*
Proračunski presežek iz prejšnjega leta, obravnavan kot nedenarni prihodki	*(633)*	*(2 519)*
Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih (gibanje nedenarnih sredstev ni vključeno v izkaz poslovnega izida)	*1 159*	*(6 877)*
Drugo gibanje nedenarnih sredstev	*27*	*(11)*
Naložbenje		
(Povečanje)/zmanjšanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev	*(1 817)*	*(1 938)*
(Povečanje)/zmanjšanje naložb, obračunanih po kapitalski metodi	*(80)*	*(52)*
(Povečanje)/zmanjšanje neizvedenih finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*(6 246)*	*(7 329)*
(Povečanje)/zmanjšanje izvedenih finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*(19)*	*(107)*
Dejavnosti financiranja		
Povečanje/(zmanjšanje) posojil, najetih na podlagi pristopa enotnega financiranja	*144 900*	*109 600*
NETO DENARNI TOK	**23 547**	**(6 928)**
Čisto povečanje/(zmanjšanje) denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	*23 547*	*(6 928)*
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku leta	*39 616*	*46 544*
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki ob koncu leta	*63 163*	*39 616*

IZKAZ SPREMEMB V NETO SREDSTVIH

(v milijonih EUR)

	Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic Skupni presežek/(primanjkljaj)	Druge rezerve	Neto sredstva
STANJE NA DAN 31. 12. 2022	**(132 637)**	**1 312**	**(131 325)**
Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih	*(6 877)*	–	*(6 877)*
Drugo	*249*	*(260)*	*(11)*
Proračunski rezultat za leto 2022, knjižen v dobro držav članic	*(2 519)*	–	*(2 519)*
Poslovni izid za zadevno leto	*(71 437)*	–	*(71 437)*
STANJE NA DAN 31. 12. 2023	**(213 221)**	**1 052**	**(212 169)**
Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih	*1 159*	–	*1 159*
Drugo	*94*	*(66)*	*27*
Proračunski rezultat za leto 2023, knjižen v dobro držav članic	*(633)*	–	*(633)*
Poslovni izid za zadevno leto	*(97 208)*	–	*(97 208)*
STANJE NA DAN 31. 12. 2024	**(309 810)**	**986**	**(308 824)**

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

V naslednjih razpredelnicah so zneski, ki se nanašajo na Združeno kraljestvo v zvezi z večletnimi finančnimi okviri do konca leta 2020, še vedno prikazani v postavki „Države članice“. Kljub izstopu Združenega kraljestva iz EU 1. februarja 2020 je namreč v skladu s sporazumom o izstopu njegovo finančno razmerje z EU še vedno ustrezalo razmerju države članice za ta obdobja.

1. POMEMBNE RAČUNOVODSKE USMERITVE

1.1 PRAVNA PODLAGA IN RAČUNOVODSKA PRAVILA

Računovodstvo EU se vodi v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (prenovitev) ([22]) (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba).

Evropska unija v skladu s členom 80 finančne uredbe pripravi računovodske izkaze na temelju pravil računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka, ki so izpeljana iz mednarodnih računovodskih standardov za javni sektor (MRSJS). Računovodska pravila, ki jih je sprejel računovodja Komisije, morajo uporabljati vse institucije in organi EU, ki spadajo v obseg konsolidacije, da je zagotovljena notranja usklajenost konsolidiranih računovodskih izkazov EU.

Uporaba novih in spremenjenih računovodskih pravil Evropske unije („European Union accounting rules“ – EAR)

Spremenjena EAR, ki veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje

Ni novih EAR, ki so veljala za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje.

Nova EAR, ki so bila sprejeta, vendar 31. decembra 2024 še niso veljala

Novih EAR, ki bi bila sprejeta, vendar 31. decembra 2024 še ne bi veljala, ni.

1.2 RAČUNOVODSKA NAČELA

Namen računovodskih izkazov je zagotoviti podatke o finančnem stanju, smotrnosti in denarnih tokovih posameznega subjekta, ki so koristni za širok krog uporabnikov. Pri EU kot osebi javnega prava je njihov namen zlasti zagotoviti podatke, koristne za odločanje, in prikazati, kako odgovorno oseba javnega prava ravna s sredstvi, ki so ji zaupana. Ta dokument je bil pripravljen ob upoštevanju teh ciljev.

Splošna izhodišča (tj. računovodska načela), ki se uporabijo pri pripravi računovodskih izkazov, so določena v računovodskem pravilu EU št. 1 „Računovodski izkazi“ in so enaka tistim, ki so opisana v MRSJS 1: pošteno predstavljanje, računovodenje na podlagi nastanka poslovnega dogodka, časovna neomejenost delovanja, doslednost predstavljanja, pomembnost, združevanje, pobotanje in primerjalne informacije.

Kvalitativne značilnosti finančnega poročanja so ustreznost, pošteno predstavljanje (zanesljivost), razumljivost, pravočasnost, primerljivost in preverljivost.

1.3 KONSOLIDACIJA

Obseg konsolidacije

Konsolidirani računovodski izkazi EU zajemajo vse pomembne nadzorovane subjekte, skupne aranžmaje in pridružene subjekte. Popoln seznam subjektov, vključenih v obseg konsolidacije, ki zdaj obsega 54 nadzorovanih subjektov in en pridružen subjekt (nespremenjeno v primerjavi z letom 2023), je na voljo v pojasnilu **9**. Med nadzorovanimi subjekti so institucije EU (vključno s Komisijo, ne pa Evropsko centralno banko) in agencije EU (razen tistih, ki delujejo na področju skupne in zunanje varnostne politike). Tudi za Evropsko skupnost za premog in jeklo v likvidaciji (ESPJ v l.) velja, da je nadzorovani subjekt. Edini pridruženi subjekt EU je Evropski investicijski sklad (EIS).

([22]) UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

Subjektov, ki spadajo v obseg konsolidacije, vendar niso pomembni za konsolidirani zaključni račun EU kot celoto, ni treba konsolidirati ali o njih poročati po kapitalski metodi, če bi to povzročilo pretirano porabo časa ali pretirane stroške za EU. Ti subjekti so navedeni kot „manjši subjekti“ in so posebej navedeni v pojasnilu **9**. Leta 2024 je bilo med take manjše subjekte razvrščenih 11 subjektov (leta 2023: 10 subjektov).

Nadzorovani subjekti

Za določitev obsega konsolidacije se uporablja koncept nadzora. Nadzorovani subjekti so subjekti, pri katerih je Evropska unija izpostavljena različnim koristim od svoje udeležbe ali ima pravice do njih ter lahko vpliva na naravo in znesek teh koristi prek svoje pristojnosti nad drugim subjektom. Ta pristojnost mora biti izvršljiva takoj in se mora nanašati na zadevne dejavnosti subjekta. Nadzorovani subjekti so v celoti vključeni v konsolidacijo, ki se začne s prvim dnem obstoja nadzora in konča, ko takega nadzora ni več.

Najpogostejši kazalniki nadzora znotraj EU so: ustanovitev subjekta na podlagi ustanovnih pogodb ali sekundarne zakonodaje, financiranje subjekta iz proračuna EU, obstoj glasovalnih pravic v upravnih organih, revizija, ki jo izvaja Evropsko računsko sodišče, in razrešnica, ki jo podeli Evropski parlament. Vsak subjekt posebej se oceni, da se ugotovi, ali za sprožitev nadzora zadostuje eno ali vsa zgornja merila.

Vsi pomembni medsebojni posli in stanja med nadzorovanimi subjekti EU se izločijo, z izjemo neiztrženih dobičkov in izgub iz takšnih poslov, ki so neznatni.

Skupni aranžmaji

Skupni aranžma je aranžma, ki ga skupaj obvladujeta EU in ena ali več strank. Skupno obvladovanje je dogovorjena delitev obvladovanja aranžmaja z zavezujočim dogovorom, ki obstaja le, kadar je za odločitve o zadevnih dejavnostih potrebno soglasje strank, ki skupaj obvladujejo aranžma. Skupni aranžmaji so lahko skupna podjetja ali skupne dejavnosti. Skupno podjetje je skupni aranžma, strukturiran prek ločenega nosilca, v katerem imajo stranke, ki skupno obvladujejo aranžma, pravice do neto sredstev aranžmaja. Deleži v skupnih podjetjih se obračunajo po kapitalski metodi (glej pojasnilo **1.5.4**). Skupna dejavnost je skupni aranžma, pri čemer imajo stranke, ki skupaj obvladujejo aranžma, pravice do sredstev in obveze iz obveznosti, povezanih z aranžmajem. Deleži v skupnih dejavnostih se obračunajo tako, da se v računovodskih izkazih EU pripoznajo njena sredstva, obveznosti, prihodki in odhodki ter njen delež sredstev, obveznosti, prihodkov in odhodkov, ki jih ima v skupni posesti ali so nastali skupaj.

Pridruženi subjekti

Pridruženi subjekti so subjekti, na katere ima EU znaten neposreden ali posreden vpliv, vendar jih ne obvladuje sama ali z drugim subjektom. Obstoj znatnega vpliva se predpostavlja, če ima EU v njih neposredno ali posredno najmanj 20 % glasovalnih pravic. Deleži v pridruženih subjektih se obračunajo po kapitalski metodi (glej pojasnilo **1.5.4**).

Subjekti, ki niso vključeni v konsolidacijo in katerih sredstva upravlja Komisija

Sredstva skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja za osebje EU, Evropskega razvojnega sklada in Jamstvenega sklada za udeležence v imenu teh subjektov upravlja Komisija, vendar teh subjektov EU ne nadzoruje in zato niso konsolidirani v njenih računovodskih izkazih.

1.4 PODLAGA ZA PRIPRAVO

Računovodski izkazi se vsako leto predstavijo v skladu s členom 249 finančne uredbe. Obračunsko leto se začne 1. januarja in konča 31. decembra.

1.4.1 *Valuta in osnova za preračunavanje*

Funkcijska in predstavitvena valuta

Računovodski izkazi so predstavljeni v milijonih eurov, razen če je navedeno drugače, saj je euro funkcijska valuta EU.

Posli in stanja

Posli v tujih valutah se preračunajo v eure po deviznih tečajih, ki veljajo na dan teh poslov. Pozitivne in negativne tečajne razlike, ki nastanejo pri poravnavi poslov v tujih valutah in pri preračunavanju denarnih sredstev in obveznosti, izraženih v tujih valutah, po deviznih tečajih ob koncu leta, se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Drugačne metode preračunavanja se uporabijo za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva, ki ohranijo svojo vrednost v eurih po tečaju na dan, ko so bila nabavljena.

Stanja denarnih sredstev in obveznosti ob koncu leta, izražena v tujih valutah, se preračunajo v eure po deviznih tečajih Evropske centralne banke (ECB), ki veljajo na dan 31. decembra:

Devizni tečaj eura

Valuta	31. 12. 2024	31. 12. 2023	Valuta	31. 12. 2024	31. 12. 2023
BGN	**1,9558**	*1,9558*	**RON**	**4,9743**	*4,9756*
CZK	**25,1850**	*24,7240*	**SEK**	**11,459**	*11,096*
DKK	**7,4578**	*7,4529*	**CHF**	**0,9412**	*0,9260*
GBP	**0,8292**	*0,8691*	**JPY**	**163,06**	*156,3300*
HUF	**411,3500**	*382,8*	**USD**	**1,0389**	*1,105*
PLN	**4,275**	*4,3395*			

1.4.2 *Uporaba ocen*

Računovodski izkazi v skladu z MRSJS in splošno sprejetimi računovodskimi načeli nujno vključujejo zneske, ki temeljijo na ocenah in predpostavkah poslovodstva na podlagi najzanesljivejših razpoložljivih podatkov. Pomembne ocene med drugim vključujejo zneske za obveznosti iz naslova zaslužkov zaposlenih, finančno tveganje v zvezi s terjatvami in zneske, razkrite v pojasnilih v zvezi s finančnimi instrumenti, nadomestilo za oslabitev za finančna sredstva po odplačni vrednosti in za obveznosti iz pogodbe o finančnem jamstvu, prehodno nezaračunane prihodke in vnaprej vračunane stroške, rezervacije, stopnjo oslabitve neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev, čisto iztržljivo vrednost zalog, pogojna sredstva in obveznosti. Dejanski rezultati se lahko razlikujejo od navedenih ocen. Spremembe ocen se prikažejo v obdobju, v katerem postanejo znane, če sprememba vpliva samo na navedeno obdobje, ali v navedenem obdobju in prihodnjih obdobjih, če sprememba vpliva na oboje.

1.5 **BILANCA STANJA**

1.5.1 *Neopredmetena sredstva*

Neopredmeteno sredstvo je opredeljivo nedenarno sredstvo brez fizičnega obstoja. Sredstvo je opredeljivo, če ga je mogoče ločiti (tj. mogoče ga je ločiti ali oddeliti od subjekta, npr. s prodajo, prenosom, licenciranjem, najemom ali izmenjavo, posamično ali skupaj s povezano pogodbo, opredeljivim sredstvom ali obveznostjo, ne glede na to, ali namerava subjekt to storiti) ali pa izhaja iz zavezujočih ureditev (vključno s pravicami iz pogodb ali drugimi pravnimi pravicami), ne glede na to, ali je te pravice mogoče prenesti ali ločiti od subjekta ali od drugih pravic in obveznosti.

Pridobljena neopredmetena sredstva so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo neopredmetenih dolgoročnih sredstev in izgube zaradi oslabitve. Notranje razvita neopredmetena sredstva so usredstvena, kadar so izpolnjena ustrezna merila iz računovodskih pravil EU za to, odhodki pa se nanašajo izključno na razvojno fazo sredstva. Stroški, ki jih je mogoče usredstviti, zajemajo vse neposredno pripisljive stroške, potrebne za ustvarjanje, proizvajanje in pripravo sredstva, da lahko deluje tako, kot je nameravalo poslovodstvo. Stroški, povezani z raziskovalnimi dejavnostmi, stroški razvoja, ki jih ni mogoče usredstviti, in stroški vzdrževanja se pripoznajo kot odhodki, ko nastanejo.

Neopredmetena sredstva se amortizirajo po metodi linearne amortizacije v ocenjeni dobi koristnosti (3–11 let). Ocenjena doba koristnosti neopredmetenih sredstev je odvisna od njihove specifične ekonomske ali pravne življenjske dobe, določene v sporazumu.

1.5.2 *Opredmetena osnovna sredstva*

Vsa opredmetena osnovna sredstva so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in izgube zaradi oslabitve. Nabavna vrednost vključuje odhodke, ki jih je mogoče neposredno pripisati pridobitvi, gradnji ali prenosu sredstva.

Poznejši stroški se vključijo v knjigovodsko vrednost sredstva ali pripoznajo kot ločeno sredstvo, kakor je primerno, le, kadar je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi ali storitvene zmožnosti, povezane s to postavko, pritekale v EU in je mogoče te stroške zanesljivo izmeriti. Stroški popravil in vzdrževanja se knjižijo v breme izkaza poslovnega izida v proračunskem obdobju, v katerem so nastali.

Zemljišča se ne amortizirajo, ker se šteje, da imajo neomejeno dobo koristnosti. Sredstva v gradnji se ne amortizirajo, ker še niso na razpolago za uporabo. Amortizacija drugih opredmetenih osnovnih sredstev se obračuna po metodi linearne amortizacije, tako da se njihovi stroški odštejejo od njihove preostale vrednosti v ocenjeni dobi koristnosti:

Vrsta sredstva	Stopnja linearne amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev
Zgradbe	*4 % do 10 %*
Vesoljska sredstva	*8 % do 25 %*
Naprave in oprema	*10 % do 25 %*
Pohištvo in vozila	*10 % do 25 %*
Računalniška strojna oprema	*25 % do 33 %*
Drugo	*10 % do 33 %*

Dobički ali izgube pri odtujitvah se določijo s primerjavo iztržka, zmanjšanega za odhodke za prodajo, s knjigovodsko vrednostjo odtujenega sredstva in so zajeti v izkazu poslovnega izida.

Najemi

Najem je pogodbeno razmerje, v katerem najemodajalec prenese na najemnika v zameno za plačilo ali niz plačil pravico do uporabe sredstva za dogovorjen čas. Najemi so razvrščeni kot finančni najemi ali poslovni najemi.

Finančni najemi so najemi, pri katerih se skoraj vsa tveganja in koristi, povezani z lastništvom, prenesejo na najemnika. Če ima subjekt vlogo najemnika v finančnem najemu, od začetka najema pripoznava sredstva, pridobljena na podlagi finančnega najema, kot sredstva, povezane obveze iz najema pa kot obveznosti. Sredstva in obveznosti se pripoznajo po zneskih, ki so enaki pošteni vrednosti najetega premoženja ali, če je ta nižja, sedanji vrednosti najmanjših plačil najemnine, pri čemer se obe določita na začetku najema. Med trajanjem najema se sredstva v finančnem najemu amortizirajo v dobi koristnosti sredstva ali v obdobju trajanja najema, pri čemer se upošteva krajše od obeh obdobij. Najmanjša plačila najemnine so razdeljena na finančni strošek (element obresti) in zmanjšanje neporavnane obveznosti (element kapitala). Finančni strošek se dodeli vsakemu obdobju med trajanjem najema, tako da se oblikuje stalna obrestna mera za preostali saldo obveznosti, ki se izkazuje kot kratkoročen/nekratkoročen, kakor je ustrezno. Pogojne najemnine se pripoznajo kot odhodki v obdobju, v katerem nastanejo.

Poslovni najem je najem, ki ni finančni najem, tj. najem, pri katerem najemodajalec zadrži skoraj vsa tveganja in koristi, povezane z lastništvom sredstva. Če ima subjekt vlogo najemnika v poslovnem najemu, med obdobjem trajanja najema plačila za poslovni najem linearno pripoznava kot odhodke v izkazu poslovnega izida, pri čemer niti najetega sredstva niti obveznosti iz naslova zakupa ne prikazuje v bilanci stanja.

1.5.3 *Oslabitev nefinančnih sredstev*

Oslabitev pomeni izgubo prihodnjih gospodarskih koristi ali storitvene zmožnosti sredstva, ki presega sistematično pripoznanje izgube prihodnjih gospodarskih koristi ali storitvene zmožnosti sredstva z amortizacijo neopredmetenih dolgoročnih sredstev ali opredmetenih osnovnih sredstev (kakor je primerno). Sredstva, ki imajo neomejeno dobo koristnosti, niso predmet amortizacije neopredmetenih dolgoročnih sredstev ali amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev, vendar se vsako leto preveri njihova oslabitev. Sredstva, ki so predmet amortizacije neopredmetenih dolgoročnih sredstev ali amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev, se preverijo glede oslabitve, kadar na datum poročanja obstajajo znaki, da bi lahko bilo sredstvo oslabljeno. Izguba zaradi oslabitve se pripozna za znesek, za katerega knjigovodska vrednost sredstva presega njegovo nadomestljivo vrednost. Nadomestljiva vrednost je poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, ali vrednost pri uporabi, pri čemer se upošteva višja od obeh vrednosti.

Preostala vrednost in doba koristnosti neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev se preverita ter, kadar je to primerno, popravita vsaj enkrat na leto. Če razlogi za oslabitev, ki je bila pripoznana v prejšnjih letih, ne obstajajo več, se prej pripoznana izguba zaradi oslabitve ustrezno razveljavi.

1.5.4 *Naložbe, obračunane po kapitalski metodi*

Deleži v pridruženih subjektih in skupnih podjetjih

Naložbe, obračunane po kapitalski metodi, se na začetku pripoznajo po nabavni vrednosti, pri čemer se začetna knjigovodska vrednost naknadno poveča ali zmanjša, da se pripoznajo dodatni prispevki, delež EU v presežku ali primanjkljaju subjekta, v katerega se vlaga, oslabitve in dividende. Začetna nabavna vrednost skupaj z vsemi spremembami predstavlja knjigovodsko vrednost naložbe v računovodskih izkazih na datum bilance stanja. Delež EU v presežku ali primanjkljaju subjekta, v katerega se vlaga, se pripozna v izkazu poslovnega izida, delež v gibanju lastniškega kapitala subjekta, v katerega se vlaga, pa se pripozna v rezervah v neto sredstvih. Znesek, dobljen iz razdelitve čistega dobička naložbe, zmanjša knjigovodsko vrednost sredstva.

Če je delež EU pri primanjkljajih naložbe, obračunan z uporabo kapitalske metode, enak ali večji od njenega deleža v naložbi, EU preneha pripoznavati svoj delež nadaljnjih izgub (v nadaljnjem besedilu: nepripoznane izgube). Potem ko se delež EU zmanjša na nič, se dodatne izgube opredelijo in obveznost se pripozna le v obsegu, za katerega ima EU pravno ali posredno obvezo ali je opravila plačila v imenu pridruženega podjetja.

V primeru znamenj oslabitve je potreben odpis do višine nižje nadomestljive vrednosti. Nadomestljiva vrednost se določi, kakor je opisano v pojasnilu **1.5.3**. Če razlog za oslabitev pozneje preneha obstajati, se izguba zaradi oslabitve razveljavi na knjigovodsko vrednost, ki bi bila določena, če ne bi bila priznana izguba zaradi oslabitve.

V primerih, ko ima EU najmanj 20-odstotni delež v skladu investicijskega kapitala, si ne prizadeva znatno vplivati na sklad. Taki skladi se zato obravnavajo kot finančni instrumenti in so kategorizirani kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja.

Pridruženi subjekti in skupna podjetja, razvrščeni kot manjši subjekti (glej pojasnilo **1.3**), niso obračunani po kapitalski metodi. Prispevki EU za te subjekte se obračunajo kot odhodki v zadevnem obdobju.

1.5.5 *Finančna sredstva*

Razvrstitev ob začetnem pripoznanju

Razvrstitev je odvisna od dveh meril:

— modela upravljanja finančnih sredstev. To zahteva oceno, kako EU upravlja finančna sredstva, da ustvari denarne tokove in doseže svoje cilje, in kako vrednoti uspešnost finančnih sredstev;

— značilnosti pogodbenih denarnih tokov sredstev. To zahteva oceno, ali so pogodbeni denarni tokovi izključno plačila glavnice in obresti na neporavnano glavnico. Obresti so nadomestilo za časovno vrednost denarja, kreditno tveganje in druga osnovna tveganja in stroške, ki so povezani s posojanjem.

Na podlagi ocene, ki temelji na teh merilih, se lahko finančna sredstva razvrstijo v tri kategorije: „finančna sredstva po odplačni vrednosti“, „finančna sredstva po pošteni vrednosti prek neto sredstev/lastniškega kapitala“ ali „finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka in primanjkljaja“.

Finančna sredstva s pogodbenimi denarnimi tokovi, ki predstavljajo izključno glavnico in obresti, so razvrščena glede na model upravljanja, ki ga subjekt uporablja. Če je cilj modela upravljanja posedovanje finančnih sredstev zaradi prejemanja pogodbenih denarnih tokov, so finančna sredstva razvrščena po odplačni vrednosti. Če je cilj modela upravljanja posedovanje finančnih sredstev zaradi prejemanja pogodbenih denarnih tokov in prodaje finančnih sredstev, so razvrščena po pošteni vrednosti prek neto sredstev/lastniškega kapitala. Če se model upravljanja razlikuje od teh dveh modelov (npr. finančna sredstva se posedujejo za trgovanje ali v portfelju, ki se upravlja in vrednoti na podlagi poštene vrednosti), so finančna sredstva razvrščena kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka in primanjkljaja.

Finančna sredstva s pogodbenimi denarnimi tokovi, ki ne predstavljajo le glavnice in obresti, temveč uvajajo izpostavljenost tveganjem in nestanovitnosti, ki niso tista, ki so prisotna v osnovnem posojilnem dogovoru (npr. spremembe cen lastniških instrumentov), so ne glede na model upravljanja razvrščena kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka in primanjkljaja.

EU ob začetnem pripoznanju razvrsti finančna sredstva na naslednji način:

(a) *Finančna sredstva po odplačni vrednosti*

EU v to kategorijo razvrsti:

— denarna sredstva in njihove ustreznike;

— posojila (vključno z vezanimi vlogami s prvotno zapadlostjo več kot tri mesece);

— menjalne terjatve, razen prejemnega dela pogodbe o finančnem jamstvu, ki je razvrščen kot finančno sredstvo po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja.

Ta neizvedena finančna sredstva izpolnjujejo dva pogoja: cilj modela upravljanja EU je njihovo posedovanje zaradi prejemanja pogodbenih denarnih tokov. Poleg tega obstajajo na določene dneve pogodbeni denarni tokovi, ki predstavljajo le glavnico in obresti na neporavnano glavnico.

Finančna sredstva po odplačni vrednosti so vključena v kratkoročna sredstva, razen tistih s prvotno zapadlostjo več kot 12 mesecev od datuma poročanja.

(b) *Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek neto sredstev/lastniškega kapitala*

Ta neizvedena finančna sredstva imajo pogodbene denarne tokove, ki predstavljajo le glavnico in obresti na neporavnano glavnico. Poleg tega je cilj modela upravljanja posedovanje finančnih sredstev zaradi prejemanja pogodbenih denarnih tokov in prodaje finančnih sredstev.

Sredstva iz te kategorije so razvrščena kot gibljiva sredstva, če se zanje pričakuje, da bodo odtujena v 12 mesecih od datuma poročanja.

EU na koncu tega obdobja poročanja nima takih sredstev.

(c) *Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja*

EU razvrsti naslednja finančna sredstva kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, saj pogodbeni denarni tokovi ne predstavljajo le glavnice in obresti na glavnico:

— izvedene finančne instrumente;

— kapitalske naložbe in naložbe v sklade denarnega trga ali v združena portfeljska sredstva;

— druge lastniške naložbe (npr. posli rizičnega kapitala).

Poleg tega EU razvrsti dolžniške vrednostne papirje, ki jih poseduje, kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, saj se portfelji dolžniških vrednostnih papirjev upravljajo in vrednotijo na podlagi poštene vrednosti portfelja (npr. skupni sklad za rezervacije v skladu s členom 215 finančne uredbe).

Sredstva iz te kategorije so razvrščena kot gibljiva sredstva, če se zanje pričakuje, da bodo odtujena v 12 mesecih od datuma poročanja.

Začetno pripoznanje in merjenje

Nakup finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek neto sredstev/lastniškega kapitala in po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja se pripozna na datum trgovanja – datum, na katerega se EU zaveže, da bo kupila sredstvo. Ustrezniki denarnih sredstev in posojila se pripoznajo, ko so denarna sredstva položena pri finančni ustanovi ali nakazana posojilojemalcem.

Finančna sredstva se na začetku merijo po pošteni vrednosti. Za vsa finančna sredstva, ki niso izkazana po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, se stroški posla dodajo pošteni vrednosti ob začetnem pripoznanju. Za finančna sredstva, izkazana po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, so stroški posla prikazani kot odhodki v izkazu poslovnega izida.

Poštena vrednost finančnega sredstva pri začetnem pripoznanju je običajno cena posla, razen če ne gre za posel pod običajnimi tržnimi pogoji, tj. brez vsakega prispevka ali s simboličnim prispevkom za namene javne politike. V takem primeru je razlika med pošteno vrednostjo finančnega instrumenta in ceno posla nemenjalna sestavina, ki se pripozna kot odhodek v izkazu poslovnega izida. V tem primeru se poštena vrednost finančnega sredstva izpelje iz trenutnih tržnih poslov za neposredno enakovreden instrument. Če ni delujočega trga za instrument, se poštena vrednost izpelje iz tehnike vrednotenja, pri kateri se uporabljajo podatki z opazovanih trgov.

Kadar se odobri dolgoročno brezobrestno posojilo ali posojilo z obrestmi, nižjimi od tržnih, se lahko njegova poštena vrednost oceni kot sedanja vrednost vseh prihodnjih denarnih prejemkov, diskontirana po prevladujoči tržni obrestni meri za podoben instrument s podobno bonitetno oceno.

Posojila, odobrena v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, in posojila za finančno pomoč se na začetku izmerijo glede na nominalni znesek, cena posla pa se šteje kot poštena vrednost posojila. Razlogi za to so:

— „tržno okolje“ za posojila, ki jih daje EU, je zelo posebno in se močno razlikuje od kapitalskega trga, na katerem se izdaja poslovni ali javni dolg. Posojilodajalci na teh trgih lahko namreč izbirajo med alternativnimi naložbami in ta možnost se odraža v tržnih cenah. EU pa te možnosti izbire med alternativnimi naložbami nima, saj ne sme vlagati denarja na kapitalskih trgih; finančna sredstva si izposoja samo za dajanje posojil. To pomeni, da za izposojene zneske nima možnosti alternativnega posojila ali naložbe. Tako ni oportunitetnih stroškov in s tem ni podlage za primerjavo s tržnimi obrestnimi merami. Dejansko posojila, ki jih daje EU, predstavljajo trg. V bistvu, ker ni mogoče določiti oportunitetnih stroškov, tržna cena ne odraža ustrezno bistva dajanja posojil EU. Zato ni primerno določati poštene vrednosti posojil EU glede na podjetniške ali državne obveznice;

— prav tako ni delujočega trga ali podobnih poslov, ki bi se lahko uporabili za primerjavo, zato bi morala biti obrestna mera, ki jo EU uporablja pri oceni poštene vrednosti posojil, dejansko zaračunana obrestna mera.

Poznejše merjenje

Finančna sredstva po odplačni vrednosti se pozneje izmerijo po odplačni vrednosti z uporabo metode efektivnih obresti.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek neto sredstev/lastniškega kapitala se pozneje merijo po pošteni vrednosti. Dobički in izgube iz sprememb poštene vrednosti se pripoznajo v rezervi za pošteno vrednost, razen razlik pri prevedbi tujih valut pri denarnih sredstvih, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja se pozneje merijo po pošteni vrednosti. Dobički in izgube iz sprememb poštene vrednosti (vključno s tistimi, ki izhajajo iz prevedbe tujih valut in morebitnih natečenih obresti) so vključeni v izkaz poslovnega izida v obdobju, v katerem so nastali.

Poštena vrednost pri poznejšem merjenju

Poštene vrednosti naložb, ki kotirajo na delujočih trgih, temeljijo na trenutnih ponujenih nakupnih cenah. Če trg za finančno sredstvo (in za vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, in izvedene finančne instrumente, s katerimi se trguje zunaj organiziranega trga) ne deluje, EU določi pošteno vrednost z uporabo metod vrednotenja. Te obsegajo uporabo zadnjih poslov pod običajnimi tržnimi pogoji, sklicevanje na druge instrumente, ki imajo podobne bistvene značilnosti, analizo diskontiranih denarnih tokov, modele za določanje vrednosti opcij in druge tehnike vrednotenja, ki jih običajno uporabljajo udeleženci na trgu.

Naložbe v sklade tveganega kapitala, ki nimajo objavljene tržne cene na delujočem trgu, se vrednotijo po pripisani neto vrednosti sredstev, ki se šteje kot enakovredna njihovi pošteni vrednosti.

Oslabitev finančnih sredstev

EU pripozna in meri izgubo zaradi oslabitve za pričakovane kreditne izgube pri finančnih sredstvih, ki se merijo po odplačni vrednosti in pošteni vrednosti prek neto sredstev/lastniškega kapitala.

Za sredstva po odplačni vrednosti se knjigovodska vrednost sredstva zmanjša za znesek izgube zaradi oslabitve, ki se pripozna v izkazu poslovnega izida. Za sredstva po pošteni vrednosti prek neto sredstev/lastniškega kapitala se popravek vrednosti za izgubo pripozna v neto sredstvih/lastniškem kapitalu in ne zmanjša knjigovodske vrednosti finančnega sredstva v bilanci stanja. Če se v poznejšem obdobju znesek izgube zaradi oslabitve zmanjša, se prej pripoznana izguba zaradi oslabitve razveljavi prek izkaza poslovnega izida.

Pričakovana kreditna izguba je sedanja vrednost razlike med pogodbenimi denarnimi tokovi in denarnimi tokovi, ki jih EU namerava prejeti. Vključuje razumne in sprejemljive informacije, ki so na voljo brez nepotrebnih stroškov ali prizadevanj na datum poročanja.

Stopenjske politike

Pričakovana kreditna izguba se meri s tristopenjskim modelom, pri katerem se upoštevata verjetnost tehtanih dogodkov neplačila v celotnem obdobju trajanja finančnega sredstva in gibanje kreditnega tveganja od izdaje finančnega sredstva. Pri posojilih se za izdajo šteje datum nepreklicne obveznosti iz kreditov.

Dodelitev stopnjam je odvisna predvsem od bonitetne ocene nasprotne stranke. Stopenjski model temelji na relativni oceni kreditnega tveganja, tj. EU ima lahko z isto nasprotno stranko različna posojila v različnih stopnjah, odvisno od kreditnega tveganja nasprotne stranke ob izdaji posojila. EU, ki ima edinstven institucionalni status, posoja denar svojim državam članicam ali državam v težavah. Posledično uporablja tudi kvalitativno oceno kreditnega tveganja na podlagi spremljanja gospodarskih razmer posojilojemalcev v težavah.

1. stopnja – ni znatnega povečanja kreditnega tveganja

Posojila nasprotnim strankam z bonitetnimi ocenami v naložbenem razredu (tj. med AAA (Aaa) in BBB– (Baa3) na ocenjevalni lestvici S&P/Fitch (Moody) ali v skladu z enakovredno zunanjo ali notranjo oceno) na datum poročanja se štejejo za posojila z majhnim kreditnim tveganjem, zato so v 1. stopnji, razen če so zapadla več kot 30 dni (glej 2. stopnjo). Poleg tega so vsa posojila, pri katerih ni prišlo do znatnega povečanja kreditnega tveganja, kot je opredeljeno spodaj, razvrščena v 1. stopnjo. Pri posojilih v 1. stopnji se nadomestilo za oslabitev izmeri na stopnji 12-mesečnih pričakovanih kreditnih izgub.

2. stopnja – znatno povečanje kreditnega tveganja

Da bi EU ugotovila, ali se je od izdaje posojila kreditno tveganje znatno povečalo in ali se torej uporablja prerazvrstitev v 2. stopnjo, uporablja kombinacijo kvantitativnih in kvalitativnih ocen:

— vsa posojila, za katera so pogodbena plačila zapadla med 31 in 90 dnevi, se prerazporedijo v 2. stopnjo;

— za nasprotne stranke z bonitetno oceno med AAA (Aaa) in BB– (Ba3) na dan začetnega pripoznanja: razen če se uporablja primer majhnega tveganja (zgoraj v 1. stopnji), se poslabšanje šteje za znatno, če razlika med oceno ob izdaji posojila in oceno na datum poročanja znaša tri stopnje ali več;

— za nasprotne stranke z bonitetnima ocenama B+ (B1) ali B (B2) na dan začetnega pripoznanja: poslabšanje se šteje za znatno, če razlika med začetno oceno in trenutno oceno znaša dve stopnji ali več;

— za nasprotne stranke z bonitetno oceno B– (B3) ali nižjo (v razponu CCC/Caa) na dan začetnega pripoznanja: poslabšanje se šteje za znatno, če razlika med začetno oceno in trenutno oceno na datum poročanja znaša eno stopnjo ali več, ter

— posojila, izdana pred prehodom na spremenjeno računovodsko pravilo EU št. 11 (tj. 1. januarja 2021), v zvezi s katerimi informacije o kreditnem tveganju ob začetnem pripoznanju niso na voljo brez nepotrebnih stroškov ali prizadevanj, so razvrščena v 2. stopnjo.

Pri posojilih v 2. stopnji se nadomestilo za oslabitev izmeri na ravni pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja.

3. stopnja – posojila poslabšane kreditne kakovosti

Posojila so razvrščena v 3. stopnjo, če so zapadla 90 dni ali kadar se po izdaji posojila zgodi en ali več dogodkov, ki škodljivo vplivajo na ocenjene prihodnje denarne tokove navedenega finančnega sredstva. Na primer, posojilo je razvrščeno v 3. stopnjo, če:

— je verjetno, da bo posojilojemalec šel v stečaj ali drugo obliko finančne reorganizacije;

— ima posojilojemalec bonitetno oceno D, ki jo je objavila zunanja bonitetna agencija, in ter

— posojilojemalec zamuja s katero koli finančno obveznostjo do EU ali če v primeru posojil za finančno pomoč zamuja s plačilom kateri koli drugi mednarodni organizaciji, ki financira program.

Pri posojilih v 3. stopnji se nadomestilo za oslabitev izmeri na ravni pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja.

Odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti

EU ima tudi odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti. To so neodplačana posojila, pri katerih je EU izvajalskemu partnerju plačala unovčitev jamstva. Za ta posojila so se vse pravice prenesle na EU. EU jih v svoji bilanci stanja pripoznava po pošteni vrednosti ob začetnem pripoznanju. Razvršča jih kot odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti in izračuna nadomestilo za oslabitev na podlagi pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja. V skladu z ustreznimi sporazumi med EU in izvajalskimi partnerji se v imenu EU izvede postopek izterjave, da se izterjajo morebitni dolgovani zneski.

(a) *Posojila državam*

Ocena oslabitve posojil EU temelji na okviru narave financiranja EU in njenega edinstvenega institucionalnega statusa.

Za oslabitev posojil državam nečlanicam EU izračuna pričakovane kreditne izgube z uporabo podatkov o zunanji kreditni kakovosti, vendar ob upoštevanju svojega statusa prednostnega upnika, kar zmanjšuje kreditno tveganje. Za izračun sedanje vrednosti je diskontna stopnja izvirna efektivna obrestna mera posojila. Če je obrestna mera posojila spremenljiva, je diskontna stopnja trenutna efektivna obrestna mera, določena s pogodbo.

Za posojila državam članicam v EU nikoli niso nastale izgube zaradi oslabitve, niti se ni srečala z neplačili. EU pri teh posojilih poleg statusa prednostnega upnika upošteva odnose z državami članicami. Ta dva elementa načeloma jamčita popolno povrnitev posojil državam članicam ob zapadlosti. Zato EU pričakovane kreditne izgube iz posojil državam članicam šteje za zanemarljive, statistični pristop k izračunu pričakovanih kreditnih izgub pa za neprimeren za ta posojila. V izkazu poslovnega izida pričakovane kreditne izgube za posojila državam članicam zato niso pripoznane.

(b) *Terjatve*

EU meri izgubo zaradi oslabitve po znesku pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja z uporabo praktičnih rešitev (npr. matrika rezervacij).

(c) *Denarna sredstva in njihovi ustrezniki*

EU poseduje denarna sredstva in njihove ustreznike na tekočih bančnih računih in vezanih vlogah do treh mesecev. Denarna sredstva so predvsem v bankah z zelo visokimi bonitetnimi ocenami (glej pojasnilo **6.6**), zato je verjetnost neplačila zelo majhna. Glede na kratko trajanje in majhne verjetnosti neplačila so pričakovane kreditne izgube zaradi denarnih sredstev in njihovih ustreznikov zanemarljive. Zato za denarne ustreznike nadomestilo za oslabitev ni pripoznano.

Odprava pripoznanja

Pripoznanje finančnih instrumentov se odpravi, kadar pravice do prejemanja denarnih tokov od naložb potečejo ali je EU prenesla večino vseh tveganj in koristi, povezanih z lastništvom, na drugo stranko. Prodaja finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek neto sredstev/lastniškega kapitala ali prek presežka ali primanjkljaja se pripozna na datum trgovanja.

1.5.6 *Zaloge*

Zaloge so izkazane po nabavni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, pri čemer se upošteva nižja od obeh vrednosti. Nabavna vrednost se določi po metodi „prvi noter, prvi ven“ (FIFO). Nabavna vrednost dokončanih proizvodov in nedokončane proizvodnje zajema stroške surovin in lastne delovne sile ter druge neposredno pripisljive stroške in z njimi povezane splošne proizvodne stroške (na podlagi običajne delovne zmogljivosti). Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena v rednem poslovanju, zmanjšana za stroške dokončanja in odhodke za prodajo. Kadar se zaloge hranijo za brezplačno distribucijo ali distribucijo po simbolični ceni, se izmerijo po nabavni vrednosti ali dnevni nadomestitveni vrednosti, pri čemer se upošteva nižja od obeh vrednosti. Dnevna nadomestitvena vrednost so stroški, ki bi jih imela EU za pridobitev sredstva na datum poročanja.

1.5.7 *Zneski predhodnega financiranja*

Predhodno financiranje je plačilo, katerega namen je upravičencu zagotoviti denarni predujem, tj. likvidna sredstva. V skladu z načelom dobrega finančnega poslovodenja je lahko razdeljeno na več plačil v obdobju, ki je določeno v dani pogodbi, sklepu, sporazumu ali temeljnem aktu. Likvidna sredstva ali predujem se porabijo za namen, za katerega so bili zagotovljeni, v obdobju, določenem v sporazumu, ali se povrnejo. Če upravičenec nima upravičenih odhodkov, mora predhodno financiranje vrniti EU. Ker EU ohrani nadzor nad predhodnim financiranjem in je upravičena do nadomestila za neupravičeni del, je znesek izkazan kot sredstvo.

Predhodno financiranje se prvotno pripozna v bilanci stanja, ko se denarna sredstva prenesejo prejemniku. Meri se po znesku danega nadomestila. Predhodno financiranje se v poznejših obdobjih meri po prvotno pripoznanem znesku v bilanci stanja, zmanjšanem za upravičene odhodke (vključno z ocenjenimi zneski, kjer je to potrebno), nastale v obdobju.

Obresti na predhodno financiranje se pripoznajo, ko se obračunajo, v skladu z ustreznim sporazumom. Ob koncu leta se na podlagi najzanesljivejših podatkov pripravi ocena prihodkov od natečenih obresti in se vključi v bilanco stanja.

Drugi predujmi državam članicam, ki izhajajo iz zneskov, ki so jih države članice plačale kot predujme svojim upravičencem in jih je EU povrnila (vključno s „finančni instrumenti v okviru deljenega upravljanja“), se pripoznajo kot sredstva in predstavijo v postavki „Predhodno financiranje“. Drugi predujmi državam članicam se nato izmerijo po prvotno pripoznanem znesku v bilanci stanja, zmanjšanem za najboljšo oceno upravičenih stroškov, ki so nastali pri končnih upravičencih, izračunanih na podlagi razumnih in sprejemljivih predpostavk.

Prispevki v skrbniške sklade EU (ustanovljene v skladu s členom 238 finančne uredbe), ki niso konsolidirani v Evropski komisiji, ali druge subjekte, ki niso zajeti v konsolidacijo, so razvrščeni kot predhodno financiranje, ker je njihov namen skrbniškemu skladu zagotoviti likvidna sredstva za financiranje posebnih ukrepov, določenih v ciljih skrbniškega sklada. Prispevki EU v skrbniške sklade se merijo po prvotnem znesku prispevka EU, zmanjšanem za upravičene stroške, vključno z ocenjenimi zneski, kjer je to potrebno, ki so nastali pri skrbniškem skladu v poročevalskem obdobju in so bili dodeljeni prispevku EU v skladu s temeljnim sporazumom.

1.5.8 *Menjalne terjatve in nemenjalni izterljivi zneski*

Računovodska pravila EU zahtevajo ločeno izkazovanje menjalnih in nemenjalnih poslov. Za razlikovanje med obema kategorijama se za menjalne posle uporablja izraz „terjatve“, za „nemenjalne posle“, tj. ko EU prejme vrednost od drugega subjekta, ne da bi v zameno neposredno dala približno enako vrednost, pa se uporablja izraz „izterljivi zneski“ (npr. izterljivi zneski, ki jih dolgujejo države članice v zvezi z lastnimi sredstvi).

Terjatve iz menjalnih poslov so finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti, razen nekaterih zneskov prejemnega dela pogodbe o finančnem jamstvu, ki so razvrščeni kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (glej pojasnilo **1.5.5)**.

Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov so izkazani po pošteni vrednosti na datum prevzema, zmanjšani za odpis zaradi oslabitve. Odpis zaradi oslabitve izterljivih zneskov iz nemenjalnih poslov se ugotovi, kadar obstaja nepristranski dokaz, da EU ne bo mogla izterjati vseh zapadlih zneskov po prvotnih pogojih za izterljive zneske iz nemenjalnih poslov. Znesek odpisa je razlika med knjigovodsko vrednostjo sredstva in njegovo nadomestljivo vrednostjo. Znesek odpisa se pripozna v izkazu poslovnega izida. Na podlagi preteklih izkušenj se opravi tudi splošen odpis za neporavnane naloge za izterjavo, ki še niso zajeti v posebnem odpisu. Glej pojasnilo **1.5.14** glede obravnave prehodno nezaračunanih prihodkov ob koncu leta. Zneski, prikazani in razkriti kot izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov, niso finančni instrumenti, ker ne izhajajo iz pogodbe, na podlagi katere bi nastala finančna obveznost ali lastniški instrument. Vendar so v pojasnilih k računovodskim izkazom izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov razkriti skupaj s terjatvami iz menjalnih poslov, kadar je to primerno.

1.5.9 *Denarna sredstva in njihovi ustrezniki*

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki so finančna sredstva po odplačni vrednosti in zajemajo gotovino v blagajni, bančne vloge na odpoklic ali kratkoročne vloge ter druge kratkoročne visoko likvidne naložbe s prvotno zapadlostjo treh mesecev ali manj.

1.5.10 *Prejemki zaposlenih*

EU zaposlenim zagotavlja sklop prejemkov (prejemki in socialna varnost). Za računovodske namene jih je treba razvrstiti v kratkoročne in pozaposlitvene prejemke.

Kratkoročni prejemki zaposlenih

Kratkoročni prejemki zaposlenih so tisti prejemki, ki jih je treba poravnati v 12 mesecih po koncu poročevalskega obdobja, v katerem so zaposleni opravili storitev, kot so plače, letni dopusti, plačana odsotnost z dela zaradi bolezni in druge kratkoročne pravice. Pripoznajo se kot odhodek, ko se opravi povezana storitev. Za znesek, ki bo po pričakovanjih plačan, se pripozna obveznost, če ima EU sedanjo pravno ali posredno obvezo za plačilo zaradi pretekle storitve, ki jo je opravil zaposleni, in če je obveznost mogoče zanesljivo oceniti.

Pozaposlitveni prejemki

EU zaposlenim zagotavlja sklop pozaposlitvenih prejemkov, ki vključujejo starostno, invalidsko in družinsko pokojnino v okviru pokojninskega sistema za evropske uradnike ter zdravstveno zavarovanje v okviru skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja (glej pojasnilo **2.9**). Ti prejemki se zagotavljajo na podlagi enotnega programa (ki je sicer razdeljen na dva sistema) in jih je treba obravnavati podobno, da bi bilo stanje pošteno predstavljeno in da bi se odražala gospodarska stvarnost:

— pokojninski sistem za evropske uradnike: prejemki, dodeljeni v okviru tega hipotetično financiranega ([23]) sistema, se nanašajo na delovno dobo, invalidnost, preživetje, družinske dodatke in smrt pred upokojitvijo za zaposlene, ki delajo ali so delali v institucijah, agencijah in drugih organih EU ali so preživeli družinski člani umrlih uradnikov ali upokojencev. Zaposleni prispevajo tretjino pričakovanih stroškov teh prejemkov od svojih plač;

— skupni sistem zdravstvenega zavarovanja: EU v okviru tega sistema zagotavlja zdravstveno zavarovanje za osebje Evropske komisije, institucij, agencij in drugih organov EU s povračilom stroškov zdravstvene oskrbe. Prejemki, dodeljeni „nedejavnim osebam“ v okviru tega sistema (upokojencem, sirotam itd.), so razvrščeni kot „pozaposlitveni prejemki zaposlenih“.

EU zagotavlja pozaposlitvene prejemke članom in nekdanjim članom institucij EU tudi prek ločenih pokojninskih sistemov. Ti so prikazani v postavki „Drugi pokojninski sistemi“. EU v okviru teh sistemov zagotavlja pokojninske prejemke članom Komisije, Sodišča, Evropskega računskega sodišča, Sveta in Evropskega parlamenta ter evropskemu varuhu človekovih pravic in Evropskemu nadzorniku za varstvo podatkov. EU zagotavlja zdravstveno varstvo članom institucij EU prek skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja.

Navedeni pozaposlitveni prejemki se štejejo za obveznosti EU za določene prejemke in se izračunajo na vsak datum poročanja tako, da se oceni znesek prihodnjih prejemkov, ki so jih zaposleni zaslužili v tekočem in prejšnjih obdobjih, nato pa se ta znesek diskontira in od njega se odšteje poštena vrednost kakršnih koli sredstev sistemov. Obveznost za določene prejemke se vsako leto izračuna po metodi predvidenih kreditnih točk. Sedanja vrednost obveznosti za določene prejemke se določi z diskontiranjem ocenjenih prihodnjih denarnih odlivov po obrestnih merah za državne obveznice, ki so izražene v valuti, v kateri bodo pokojnine izplačane, in katerih roki zapadlosti so podobni rokom zapadlosti z njimi povezanih pokojninskih obveznosti.

Pozaposlitveni prejemki, zagotovljeni osebju EU, so vključeni v enotni program, ki zajema pokojninski sistem za evropske urednike in skupni sistem zdravstvenega zavarovanja, pri čemer je pravica do kritja v okviru skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja odvisna od pridobitve pravice do kritja v okviru pokojninskega sistema za evropske uradnike. V skladu s pogoji tega enotnega programa, kot so določeni v kadrovskih predpisih, se nekatere pravice, kot je pravica do odložene in zmanjšane pokojnine na podlagi pokojninskega sistema za evropske uradnike, pridobijo po 10 letih službovanja. Vendar so pravice, ki jih zaposleni na podlagi enotnega programa pridobi z nadaljnjim službovanjem, bistveno višje od teh začetnih pravic, kar se odraža v poznejših letnih pokojninskih pravicah.

([23]) Pokojninski sistem za evropske uradnike je hipotetičen (virtualni) sklad z opredeljenimi prejemki, v katerem prispevki zaposlenih služijo financiranju prihodnjih pokojnin. Čeprav dejanski naložbeni sklad ne obstaja, se šteje, da je bil znesek, ki bi se zbral v takem skladu, naložen v dolgoročne obveznice držav članic in se odraža v obveznosti za pokojnine, ki je evidentirana v zaključnem računu Evropske unije. Države članice skupno jamčijo za plačilo prejemkov v skladu s členom 83 kadrovskih predpisov in členom 4(3) Pogodbe o Evropski uniji (za podroben opis sheme glej dokument COM(2018) 829).

Da bi se prikazala ekonomska vsebina osnovnega posla, kot to zahteva kvalitativna značilnost poštenega predstavljanja pri finančnem poročanju v skladu z EAR št. 1 in temeljnim okvirom v MRSJS, so nastali stroški službovanja linearno razporejeni v predvidenem obdobju delovne aktivnosti zaposlenih, tj. v obdobju od datuma, ko službovanje zaposlenega najprej privede do prejemkov na podlagi programa (ne glede na to, ali so prejemki odvisni od nadaljnjega službovanja), do datuma, ko nadaljnje službovanje zaposlenega ne privede več do pomembnega zneska nadaljnjih prejemkov na podlagi programa, razen do dodatnega povečanja plače. Ta pristop se dosledno uporablja za prejemke, zagotovljene na podlagi enotnega programa.

Ponovno merjenje neto obveznosti za določene prejemke vključuje aktuarske dobičke in izgube ter donos sredstev programa ter se takoj pripozna v neto sredstvih.

EU pripozna čiste odhodke za obresti (ali prihodke od obresti) in druge odhodke, povezane s programi z določenimi zaslužki, v izkazu poslovnega izida pod postavko „Stroški zaposlenih in pokojnin“.

Kadar se zagotovljeni prejemki spremenijo ali omejijo, se iz tega izhajajoča sprememba prejemkov, ki se nanaša na preteklo službovanje, ali dobiček ali izguba pri omejevanju takoj pripozna v izkazu poslovnega izida. Dobički in izgube pri poravnavi se pripoznajo, ko se izvede poravnava. Stroški preteklega službovanja se takoj pripoznajo v izkazu poslovnega izida, razen če so spremembe odvisne od tega, da morajo zaposleni ostati v delovnem razmerju določen čas.

1.5.11 *Rezervacije*

Rezervacije se pripoznajo, kadar ima EU sedanjo pravno ali posredno obvezo do tretjih oseb zaradi preteklih dogodkov, kadar je verjetno, da bo za poravnavo obveze potreben odliv sredstev, in kadar se lahko znesek zanesljivo oceni. Rezervacije se ne pripoznavajo za izgube iz prihodnjega poslovanja. Znesek rezervacij je najboljša ocena odhodkov, ki bodo po pričakovanjih potrebni za poravnavo sedanje obveze na datum poročanja. Kadar rezervacija zajema večje število postavk, se obveza oceni z ovrednotenjem vseh možnih izidov glede na z njimi povezane verjetnosti (metoda „pričakovane vrednosti“).

Rezervacije za kočljive pogodbe se merijo po sedanji vrednosti pričakovanih stroškov prekinitve pogodbe ali pričakovanih neto stroškov nadaljevanja pogodbe, odvisno od tega, kar je nižje.

1.5.12 *Finančne obveznosti*

Finančne obveznosti so razvrščene kot finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, finančne obveznosti, izkazane po odplačni vrednosti, ali obveznosti iz pogodbe o finančnem jamstvu.

Najeta posojila

Najeta posojila sestavljajo posojila, najeta pri kreditnih institucijah, in dolgovi, dokazljivi s potrdili (obveznice EU, vloge EU, menice EU). Na začetku se pripoznajo po pošteni vrednosti, ki ustreza njihovemu čistemu prihodku (poštena vrednost prejetih plačil), brez nastalih stroškov posla, pozneje pa se izkažejo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti; morebitne razlike med prejetimi sredstvi, zmanjšanimi za stroške posla, in odkupno vrednostjo se pripoznajo v izkazu poslovnega izida v obdobju najetih posojil po metodi efektivnih obresti. Stroški posla, ki jih ima EU in se potem prenesejo v breme upravičenca do posojila, so nepomembni in se pripoznajo neposredno v izkazu poslovnega izida.

Najeta posojila so razvrščena kot nekratkoročne obveznosti, razen kadar je zapadlost manj kot 12 mesecev po datumu bilance stanja.

Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja

Te vključujejo izvedene finančne instrumente z negativno pošteno vrednostjo. Računovodsko se obravnavajo enako kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (glej pojasnilo **1.5.5**).

Obveznosti iz pogodb o finančnem jamstvu

EU pripozna obveznost iz pogodbe o finančnem jamstvu, kadar sklene pogodbo, v skladu s katero mora EU opraviti določena plačila, s katerimi se imetniku jamstva povrne izguba, ki je nastala, ker določeni dolžnik ni izvedel plačila ob zapadlosti v skladu s prvotnimi ali spremenjenimi pogoji dolžniškega instrumenta. Kadar mora EU v skladu s pogodbo o jamstvu opraviti plačila kot odziv na spremembe cen finančnih instrumentov ali spremembe drugih osnovnih instrumentov, je pogodba o jamstvu izvedeni finančni instrument, tj. finančna obveznost po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja. Vse druge pogodbe o jamstvu se obračunajo kot finančne rezervacije.

Obveznosti iz pogodbe o finančnem jamstvu se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti. To ustreza čisti sedanji vrednosti dolgovane premije, če je to pod tržnimi pogoji. Če jamstvena premija ni zaračunana ali če nadomestilo ni poštena vrednost, se poštena vrednost določi na podlagi kotiranih cen na delujočem trgu za pogodbe o finančnem jamstvu, ki so neposredno enakovredne navedeni prevzeti obveznosti iz finančnih jamstev, če je na voljo, ali z uporabo tehnike vrednotenja. Če ni mogoče določiti nobenega zanesljivega merjenja poštene vrednosti niti z neposrednim opazovanjem delujočega trga niti z drugo tehniko vrednotenja, se obveznost iz pogodbe o finančnem jamstvu sprva izmeri po znesku pričakovane kreditne izgube v obdobju trajanja.

Poznejše merjenje je odvisno od gibanja izpostavljenosti iz naslova kreditnega tveganja zaradi finančnega jamstva, ki se spremlja z razvrstitvijo pogodbe o finančnem jamstvu v stopnje. Ključni kazalnik tveganja za dodelitev pogodb o finančnem jamstvu stopnjam je bonitetna ocena zajamčenega dolga. Pri stopenjskemu modelu se primerja bonitetna ocena ob izdaji posojila z bonitetno oceno na datum poročanja.

Če ni znatnega povečanja kreditnega tveganja („1. stopnja“), se obveznosti iz finančnih jamstev merijo po višji vrednosti od 12-mesečnih pričakovanih kreditnih izgub in prvotno pripoznanem znesku, ki se po potrebi zmanjša za nabrano amortizacijo neopredmetenih dolgoročnih sredstev. Če pride do znatnega povečanja kreditnega tveganja („2. stopnja“), se obveznosti iz finančnih jamstev merijo po višji vrednosti od pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja in prvotno pripoznanem znesku, ki se po potrebi zmanjša za nabrano amortizacijo neopredmetenih dolgoročnih sredstev.

Merila za razvrščanje dolga z jamstvom v pogodbah o finančnem jamstvu, ki zajemajo en sam dolžniški instrument, v stopnje so enaka kot za finančna sredstva po odplačni vrednosti (glej pojasnilo **1.5.5**).

Merila za razvrščanje dolga z jamstvom v portfeljskih jamstvih v stopnje upoštevajo ista merila za razvrščanje v stopnje, kot se uporabljajo pri finančnih sredstvih po odplačni vrednosti, z naslednjimi izjemami:

— za merila za razvrščanje v stopnje se upošteva tehtana povprečna bonitetna ocena zajamčenega portfelja ali bonitetna ocena jamstva, ne pa posamične bonitetne ocene dolžniških instrumentov;

— za jamstva z bonitetno oceno med AAA (Aa1) in BB– (Ba3) na dan začetnega pripoznanja: poslabšanje se šteje za znatno, če razlika med začetno oceno ob izdaji in oceno na datum poročanja znaša dve stopnji ali več.

— za jamstva z bonitetno oceno B+ (B1) ali nižjo na dan začetnega pripoznanja: poslabšanje se šteje za znatno, če razlika med začetno oceno ob izdaji in oceno na datum poročanja znaša eno stopnjo ali več.

Če informacije o bonitetni oceni niso na voljo, temveč so bile ob začetnem pripoznanju ocenjene pričakovane letne terjatve, se dejanska raven terjatev v primerjavi z začetno oceno prav tako šteje za smiseln kazalnik tveganja za oceno znatnega povečanja kreditnega tveganja.

EU lahko poleg zgornjih meril uporabi kvalitativno oceno znatnega povečanja kreditnega tveganja na podlagi dodatnih, smiselnih in upravičenih razpoložljivih informacij.

Pogodbe o finančnem jamstvu, sklenjene pred prehodom na spremenjeno računovodsko pravilo EU št. 11 (tj. pred 1. januarjem 2021), v zvezi s katerimi informacije o kreditnem tveganju ob začetnem pripoznanju niso na voljo brez nepotrebnih stroškov ali prizadevanj, so razvrščene v 2. stopnjo.

Razvrstitev v 3. stopnjo in odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti se za pogodbe o finančnem jamstvu ne uporablja.

Pogodbe o finančnem jamstvu so razvrščene kot kratkoročne obveznosti, razen če ima EU brezpogojno pravico, da poravnavo obveznosti odloži vsaj za 12 mesecev po datumu poročanja.

Prispevki s pogoji

Skrbniški skladi EU, ki se obravnavajo kot del operativnih dejavnosti Komisije (tj. skrbniška sklada Madad in Kolumbija), so obračunani v računovodskih izkazih Komisije in nato konsolidirani v zaključnem računu EU. Zato prispevki drugih donatorjev v skrbniške sklade EU izpolnjujejo merila za prihodke iz nemenjalnih poslov pod določenimi pogoji in so prikazani kot finančne obveznosti, dokler se ne izpolnijo pogoji, na katere so vezani preneseni prispevki, tj. dokler ne nastanejo upravičeni stroški skrbniškega sklada. Skrbniški sklad mora financirati specifične projekte in ob prenehanju vrniti preostala sredstva. Na datum bilance stanja se neporavnane obveznosti pri prispevkih merijo po prejetih prispevkih, zmanjšanih za stroške, ki jih je imel skrbniški sklad, vključno z ocenjenimi zneski, kadar je to potrebno. Za namene poročanja so neto stroški dodeljeni prispevkom drugih donatorjev sorazmerno s čistimi prispevki, plačanimi do 31. decembra. Ta dodelitev prispevkov je zgolj okvirna. Ob prenehanju delovanja sklada njegov odbor odloči o dejanski razdelitvi preostalih sredstev.

Enaka načela merjenja se uporabljajo za zunanje prispevke za programe EU, če so taki prispevki prejeti pod pogojem, da se sredstva uporabijo, kot je določeno v sporazumih o prispevkih, sicer pa se vrnejo plačniku.

1.5.13 *Obveznosti iz poslovanja*

Znaten del obveznosti EU iz poslovanja so neplačani zahtevki za povračilo stroškov upravičencev do nepovratnih sredstev ali drugih sredstev EU (nemenjalni posli). Ko je prejet zahtevek za povračilo stroškov, se izkažejo kot obveznosti iz poslovanja za zahtevani znesek. Po preveritvi in priznanju upravičenih stroškov pa se obveznosti iz poslovanja vrednotijo po upravičenem znesku.

Obveznosti iz poslovanja, ki izhajajo iz nabave blaga in storitev, se pripoznajo ob prejemu računa za prvotni znesek, ustrezni upravičeni odhodki pa se vknjižijo v računovodske izkaze, ko je blago dobavljeno oziroma so storitve opravljene ter jih EU sprejme.

1.5.14 *Aktivne in pasivne časovne razmejitve*

Posli in dogodki se pripoznajo v računovodskih izkazih v obdobju, na katero se nanašajo. Ob koncu leta, če račun še ni izdan, EU pa je že opravila zadevno storitev ali dobavila zadevno blago oziroma obstaja pogodbeni sporazum (npr. na podlagi sklicevanja na pogodbo), se v računovodskih izkazih pripoznajo ustrezni prehodno nezaračunani prihodki. Poleg tega se ob koncu leta, če je račun izdan, zadevne storitve pa še niso bile opravljene oziroma zadevno blago ni bilo dobavljeno, prihodki odložijo in pripoznajo v poznejšem obračunskem obdobju.

Tudi odhodki se obračunajo v obdobju, na katero se nanašajo. Ob koncu obračunskega obdobja se vnaprej vračunani odhodki pripoznajo na podlagi ocenjenega zneska obveznosti prenosa za zadevno obdobje. Vnaprej vračunani odhodki se izračunajo v skladu s podrobnimi operativnimi in praktičnimi smernicami, ki jih je izdala Komisija in katerih namen je zagotavljati, da računovodski izkazi prikazujejo natančno sliko gospodarskih in drugih dogodkov, ki naj bi jih predstavljali. Po analogiji se odhodki odložijo in pripoznajo v poznejšem obračunskem obdobju, če je plačilo za storitve ali blago, ki še niso bili prejeti, izvršeno vnaprej.

1.6 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

1.6.1 *Prihodki*

PRIHODKI IZ NEMENJALNIH POSLOV

Velika večina prihodkov EU se nanaša na nemenjalne posle:

sredstva iz naslova BND, DDV in iz naslova odpadne plastične embalaže

Prihodki se pripoznajo za obdobje, za katero Komisija vpokliče sredstva od držav članic in zahteva njihove prispevke. Prihodki se izmerijo glede na vpoklicani znesek. Ker sredstva iz naslova DDV, BND in viri lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže temeljijo na ocenah podatkov za zadevno proračunsko leto, se lahko popravijo od pojava sprememb in dokler države članice ne izdajo končnih podatkov. Učinek spremembe ocene se vključi, ko se določa čisti presežek ali primanjkljaj za obdobje, v katerem se je pojavila sprememba.

Tradicionalna lastna sredstva

Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov in z njimi povezani prihodki se pripoznajo, ko so od držav članic prejeti ustrezni mesečni izkazi o računih A (ki vključujejo pobrane dajatve ter zapadle zneske, ki so zajamčeni in se ne izpodbijajo). Na datum poročanja se prihodki, ki jih države članice zberejo za zadevno obdobje, vendar še niso plačani Komisiji, ocenijo in pripoznajo kot prehodno nezaračunani prihodki. Četrtletni izkazi o računih B (vključno z nepobranimi in nezajamčenimi dajatvami ter zajamčenimi zneski, ki jih dolžnik izpodbija), prejeti od držav članic, se pripoznajo kot prihodki, zmanjšani za stroške zbiranja, do katerih so države članice upravičene. Poleg tega se pripozna zmanjšanje vrednosti za znesek ocenjene vrzeli pri izterjavah.

Globe

Prihodki od glob se pripoznajo, ko je sprejet sklep EU o naložitvi globe in se ta uradno sporoči naslovniku. Po sklepu o naložitvi globe lahko oglobljeni subjekti v dveh mesecih od datuma obvestila o zadevnem sklepu:

— sprejmejo sklep in morajo v tem primeru plačati globo v za to določenem roku, EU pa dokončno pobere zadevni znesek, ali

— zavrnejo sklep in ga izpodbijajo v skladu s pravom EU.

Vendar je treba tudi v primeru pritožbe globo plačati v predpisanem trimesečnem roku, saj pritožba nima odložilnega učinka (člen 278 PDEU). Prejeta denarna sredstva se uporabijo za poravnavo izterljivega zneska. Vendar lahko podjetje na podlagi privolitve računovodje Komisije namesto tega predloži bančno jamstvo za zadevni znesek. V tem primeru se globa še naprej obravnava kot izterljivi znesek. Če se ne prejmejo niti denarna sredstva niti bančno jamstvo in obstajajo dvomi glede plačilne sposobnosti podjetja, se pripozna zmanjšanje vrednosti upravičenosti.

Če se podjetje pritoži zoper sklep in je že začasno plačalo globo, se znesek razkrije kot pogojna obveznost, če se zdi verjetno, da Splošno sodišče ne bo odločilo v prid EU, pa se pripozna rezervacija za kritje tega tveganja. Če je namesto tega dano jamstvo, se neporavnani izterljivi znesek odpiše.

Skupne obresti, ki jih prejme Komisija na bančnih računih, na katere se nakazujejo prejeta plačila, se pripoznajo kot prihodki, morebitne pogojne obveznosti pa se ustrezno povečajo.

Od leta 2010 vse začasno plačane globe upravlja Komisija v posebej za to ustanovljenem skladu (sklad BUFI), v okviru katerega se vlagajo v finančne instrumente.

PRIHODKI IZ MENJALNIH POSLOV

Prihodki od prodaje blaga in storitev se pripoznajo, ko se večina tveganj in koristi, povezanih z lastništvom blaga, prenese na kupca. Prihodki, povezani s poslom, ki vključuje opravljanje storitev, se pripoznajo glede na stopnjo dokončanosti posla na datum poročanja.

Prihodki od obresti in odhodki za obresti

Prihodki od obresti in odhodki za obresti se pripoznajo v izkazu poslovnega izida po metodi efektivnih obresti. To je metoda izračunavanja odplačne vrednosti finančnega sredstva ali finančne obveznosti in dodeljevanja prihodkov od obresti ali odhodkov za obresti v zadevnem obdobju. Pri izračunavanju efektivne obrestne mere EU oceni denarne tokove ob upoštevanju vseh pogodbenih pogojev finančnega instrumenta (na primer možnosti predčasnega plačila), ne upošteva pa prihodnjih kreditnih izgub. Izračun vključuje vse provizije in obrestne mere, plačane ali prejete med pogodbenicama, ki so sestavni del efektivne obrestne mere, stroške posla ter vse druge premije ali popuste.

Ko se kreditna kakovost finančnega sredstva ali skupine podobnih finančnih sredstev šteje za poslabšano („3. stopnja“), se prihodki od obresti pripoznajo po obrestni meri, ki se uporablja za diskontiranje prihodnjih denarnih tokov za namene merjenja izgube zaradi oslabitve.

Prihodki od dividend

Prihodki od dividend in podobne razdelitve se pripoznajo, ko se ugotovi pravica do prejema plačila.

Prihodki in odhodki od finančnih sredstev prek presežka ali primanjkljaja

To se nanaša na dobičke iz spremembe poštene vrednosti (prihodki) in izgube poštene vrednosti (odhodki) od teh finančnih sredstev, vključno s tistimi, ki izhajajo iz prevedbe tujih valut. Pri finančnih sredstvih, ki se obrestujejo, to vključuje tudi obresti. Glej tudi opombo **3.9**.

Prihodki od pogodb o finančnem jamstvu

Prihodki od pogodb o finančnem jamstvu (jamstvena premija) se pripoznajo v obdobju, v katerem je EU pripravljena imetniku pogodbe o finančnem jamstvu nadomestiti kreditno izgubo, ki lahko nastane. Pri uporabljenem amortizacijskem načrtu se upoštevata potek časa in obseg zajamčene izpostavljenosti. Prihodki od pogodb o finančnem jamstvu vključujejo tudi amortizacijo obveznosti iz pogodb o finančnem jamstvu v primerih, ko je bilo jamstvo zagotovljeno brez vsakega prispevka ali s simboličnim prispevkom.

1.6.2 *Odhodki*

Večino odhodkov EU predstavljajo odhodki iz nemenjalnih poslov. Nanašajo se na prenose na upravičence in so lahko treh vrst: (i) upravičenosti, (ii) prenosi po pogodbi in nepovratna sredstva po lastnem preudarku, pa tudi (iii) prispevki in donacije.

Prenosi se pripoznajo kot odhodki v obdobju, v katerem so nastali dogodki, ki so povzročili prenos, če obstaja ustrezna uredba (finančna uredba, kadrovski predpisi ali druge uredbe), ki dovoljuje naravo prenosa, ali je podpisana pogodba, ki dovoljuje prenos, če upravičenec izpolnjuje morebitna merila za upravičenost in če je mogoče zadovoljivo oceniti znesek.

Kadar je prejet zahtevek za plačilo ali povračilo stroškov, ki izpolnjuje merila za pripoznanje, se pripozna kot odhodek za upravičen znesek. Ob koncu leta se nastali upravičeni odhodki, ki so dolgovani upravičencem, vendar še niso prikazani, ocenijo in izkažejo kot vnaprej vračunani odhodki.

Odhodki iz menjalnih poslov, ki nastanejo pri nabavi blaga in storitev, se pripoznajo, ko so dobave opravljene in jih EU sprejme. Vrednotijo se po njihovi nabavni vrednosti. Poleg tega se na datum bilance stanja odhodki, povezani s storitvami, zagotovljenimi v danem obdobju, za katere račun še ni bil prejet ali sprejet, ocenijo in pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

1.7 **POGOJNA SREDSTVA IN OBVEZNOSTI**

1.7.1 *Pogojna sredstva*

Pogojno sredstvo je možno sredstvo, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katerega obstoj se potrdi le, če se pojavi ali ne pojavi eden ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki niso v celoti pod nadzorom EU. Pogojno sredstvo se razkrije, ko je pritok gospodarskih koristi ali storitvenih zmožnosti verjeten.

1.7.2 *Pogojne obveznosti*

Pogojna obveznost je možna obveznost, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere obstoj se potrdi le, če se pojavi ali ne pojavi eden ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki niso v celoti pod nadzorom EU; ali sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov, vendar se ne pripozna, ker ni verjetno, da bo za poravnavo obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi ali storitveno zmožnost, ali (v redkih okoliščinah) kadar zneska obveze ni mogoče izmeriti dovolj zanesljivo. Pogojna obveznost se razkrije, razen če je verjetnost odtoka dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi ali možne storitve, zelo majhna.

1.8 **IZKAZ DENARNIH TOKOV**

Podatki o denarnih tokovih se uporabljajo kot osnova za oceno sposobnosti EU, da ustvari denarna sredstva in njihove ustreznike, ter za oceno njenih potreb po uporabi teh denarnih tokov.

Izkaz denarnih tokov se pripravi po posredni metodi. To pomeni, da se poslovni izid za zadevno proračunsko leto popravi glede na vpliv nedenarnih poslov, morebitne časovne razmejitve preteklih ali prihodnjih denarnih prejemkov ali plačil iz poslovanja in prihodkovne ali odhodkovne postavke, povezane z denarnimi tokovi pri naložbenju.

Denarni tokovi, ki nastanejo pri poslih v tuji valuti, se izkazujejo v predstavitveni valuti EU (euro); znesek v tuji valuti se preračuna po menjalnem tečaju med eurom in to tujo valuto na dan nastanka denarnega toka.

Izkaz denarnih tokov prikazuje denarne tokove v zadevnem obdobju, in sicer razčlenjene na denarne tokove pri poslovanju, naložbenju in dejavnostih financiranja.

Poslovanje zajema dejavnosti EU, ki ne vključujejo naložbenja ali dejavnosti financiranja. Kot tako predstavlja večino dejavnosti, ki jih izvaja EU.

Naložbenje je pridobitev in odtujitev neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter drugih naložb, ki niso vključene med denarne ustreznike. Naložbenje ne vključuje posojil, odobrenih upravičencem, saj je del splošnih ciljev in s tem vsakodnevnih poslov EU. Cilj tega dela je prikazati dejanske naložbe EU.

Dejavnosti financiranja so dejavnosti, ki so posledica sprememb obsega in sestave najetih posojil, ki niso najeta posojila, odobrena upravičencem na podlagi vzajemnih posojil ali za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev (ki so vključene v poslovanje).

2. **POJASNILA K BILANCI STANJA**

SREDSTVA

2.1 **NEOPREDMETENA SREDSTVA**

(v milijonih EUR)

Bruto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2023	*2 085*
Povečanja	*331*
Odtujitve	*(152)*
Prerazporeditev med kategorijami sredstev	*0*
Druge spremembe	*(7)*
Bruto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2024	**2 257**
Nabrana amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev na dan 31. 12. 2023	*(1 109)*
Stroški amortizacije neopredmetenih dolgoročnih sredstev za zadevno leto	*(191)*
Ponovno vknjižena amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	*–*
Odtujitve	*137*
Prerazporeditev med kategorijami sredstev	*0*
Druge spremembe	*0*
Nabrana amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev na dan 31. 12. 2024	**(1 162)**
Neto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2024	**1 095**
Neto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2023	*976*

Zgornji zneski se nanašajo predvsem na računalniško programsko opremo.

2.2 **OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA**

Kategorija „vesoljska sredstva“ vključuje operativna osnovna sredstva, povezana z vesoljskima programoma EU: globalnim navigacijskim satelitskim sistemom (GNSS), ki zajema sistem Galileo in skupno evropsko geostacionarno navigacijsko storitev (EGNOS), ter evropski program za opazovanje Zemlje Copernicus. Sredstva za vesoljske sisteme, ki še niso operativni, so vključena v postavko „Sredstva v gradnji“. Sredstva, povezana z vesoljskima programoma EU, se gradijo s pomočjo Evropske vesoljske agencije (ESA).

Za sistem Galileo konstelacija trenutno zajema 30 satelitov. Operativna osnovna sredstva sistema Galileo, ki zajemajo tako satelite kot zemeljske objekte, so na dan 31. decembra 2024 znašala 2 987 milijonov EUR, in sicer brez nabrane amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev (leta 2023: 2 486 milijonov EUR). Preostala sredstva v gradnji skupaj znašajo 2 145 milijonov EUR (leta 2023: 2 479 milijonov EUR).

Kar zadeva program Copernicus, je operativnih osem satelitov, 17 satelitov in instrumentov pa je še v gradnji. Skupna vrednost operativnih osnovnih sredstev programa Copernicus je 492 milijonov EUR (leta 2023: 438 milijonov EUR), in sicer brez nabrane amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev. Dodatnih 3 520 milijonov EUR, povezanih s sateliti Copernicus, je pripoznanih kot sredstva v gradnji (leta 2023: 3 078 milijonov EUR).

Osnovna sredstva, povezana s talno infrastrukturo storitve EGNOS, v višini 160 milijonov EUR (leta 2023: 187 milijonov EUR) so prav tako vključena v postavko „Vesoljska sredstva“. Poleg tega sredstva v gradnji za EGNOS znašajo 345 milijonov EUR (leta 2023: 289 milijonov EUR).

Evropska komisija je 29. aprila 2024 23 svojih zgradb v Bruslju prodala družbi SFPIM („Société Fédérale de Participations et d'Investissement“ – belgijski državni sklad) po skupni prodajni ceni 900 milijonov EUR. Neto knjigovodska vrednost zadevnih zgradb je znašala 432 milijonov EUR, kar je prineslo dobiček v višini 468 milijonov EUR, ki je bil v celoti pripoznan ob prodaji. Prihodki od prodaje bodo ponovno vloženi v financiranje novih zgradb, odplačilo preostalih hipotek in prenovo obstoječih zgradb. Čeprav je prodaja podpisana za vseh 23 zgradb, bo odhod iz njih postopen, zadnje zgradbe pa bodo izpraznjene septembra 2029.

Opredmetena osnovna sredstva

(v milijonih EUR)

	Zemljišča in zgradbe	Vesoljska sredstva	Naprave in oprema	Pohištvo in vozila	Računalniška strojna oprema	Drugo	Finančni najemi	Sredstva v gradnji	Skupaj
Bruto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2023	*7 034*	*7 702*	*575*	*283*	*863*	*370*	*2 378*	*6 308*	*25 513*
Povečanja	*57*	*4*	*25*	*31*	*83*	*22*	*6*	*1 786*	*2 014*
Odtujitve	*(1 056)*	*(0)*	*(117)*	*(59)*	*(234)*	*(87)*	*(28)*	*(0)*	*(1 581)*
Prerazporeditev med kategorijami sredstev	*494*	*1 351*	*0*	*–*	*2*	*3*	*(281)*	*(1 569)*	*(0)*
Druge spremembe	*(3)*	*–*	*0*	*0*	*1*	*(1)*	*–*	*3*	*(1)*
Bruto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2024	**6 528**	**9 056**	**483**	**255**	**714**	**308**	**2 075**	**6 528**	**25 945**
Nabrana amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev na dan 31. 12. 2023	*(4 417)*	*(4 591)*	*(507)*	*(214)*	*(681)*	*(288)*	*(1 416)*		*(12 114)*
Stroški amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev za zadevno leto	*(141)*	*(826)*	*(27)*	*(16)*	*(89)*	*(18)*	*(77)*		*(1 195)*
Ponovno vknjižena amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	*–*	*–*	*–*	*1*	*(0)*	*–*	*–*		*1*
Odtujitve	*611*	*0*	*111*	*52*	*197*	*82*	*23*		*1 076*
Prerazporeditev med kategorijami sredstev	*(159)*	*–*	*–*	*(0)*	*(2)*	*–*	*161*		*0*
Druge spremembe	*0*	*–*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*–*		*(0)*
Nabrana amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev na dan 31. 12. 2024	**(4 106)**	**(5 417)**	**(423)**	**(177)**	**(575)**	**(225)**	**(1 309)**		**(12 232)**
NETO KNJIGOVODSKA VREDNOST NA DAN 31. 12. 2024	**2 422**	**3 639**	**59**	**77**	**139**	**83**	**766**	**6 528**	**13 713**
NETO KNJIGOVODSKA VREDNOST NA DAN 31. 12. 2023	*2 617*	*3 111*	*68*	*69*	*181*	*82*	*962*	*6 308*	*13 399*

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

2.3 **NALOŽBE, OBRAČUNANE PO KAPITALSKI METODI**

Delež EU, ki jo zastopa Komisija, v Evropskem investicijskem skladu (v nadaljnjem besedilu: EIS) se obravnava kot delež v pridruženem subjektu z uporabo kapitalske metode obračunavanja. EIS je finančna institucija EU, specializirana za zagotavljanje rizičnega kapitala in jamstev za mala in srednja podjetja. EIS deluje kot javno-zasebno partnerstvo, katerega članice so Evropska investicijska banka (EIB), EU in skupina finančnih institucij.

Na dan 31. decembra 2024 je imela EU v lastniškem kapitalu EIS 29,7-odstotni lastniški delež (leta 2023: 29,7 %) in 29,7 % glasovalnih pravic (leta 2023: 29,7 %). EIS mora v skladu s svojim statutom v statutarno rezervo dodeliti vsaj 20 % svojega letnega neto rezultata, dokler skupna rezerva ne znaša 10 % vpisanega kapitala. Ta rezerva ni na voljo za razdeljevanje.

Spodnja razpredelnica prikazuje gibanje udeležbe EU v EIS v tekočem letu.

(v milijonih EUR)

	Evropski investicijski sklad
Delež na dan 31. 12. 2023	**1 365**
Prispevki	–
Prejete dividende	*(7)*
Delež v neto rezultatu	*83*
Delež v neto sredstvih	*4*
Delež na dan 31. 12. 2024	**1 446**

Povzetek finančnih informacij EIS:

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
	EIS skupaj	EIS skupaj
Sredstva	*7 789*	*6 554*
Obveznosti	*(2 923)*	*(1 959)*
Presežek/(primanjkljaj)	*280*	*234*

Po uskladitvi zgoraj povzetih finančnih podatkov s knjigovodsko vrednostjo deleža v EIS so vrednosti naslednje:

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Neto sredstva pridruženega subjekta	*4 866*	*4 595*
Lastniški delež EK v EIS	**29,7 %**	**29,7 %**
Knjigovodska vrednost	*1 446*	*1 365*

EU, ki jo zastopa Komisija, je na dan 31. decembra 2024 vplačala 20 % svojega vpisanega deleža v kapitalu EIS, pri čemer je nevpoklicani znesek, kot sledi:

(v milijonih EUR)

	Kapital EIS skupaj	Kapital, ki ga je vpisala EU
Osnovni kapital skupaj	*7 370*	*2 190*
Vplačan	*(1 474)*	*(438)*
Nevpoklican	**5 896**	**1 752**

2.4 **FINANČNA SREDSTVA**

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročna			
Finančna sredstva po odplačni vrednosti	*2.4.1*	*269 903*	*242 265*
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*2.4.2*	*39 058*	*32 018*
		308 961	**274 283**
Kratkoročna			
Finančna sredstva po odplačni vrednosti	*2.4.1*	*13 677*	*4 612*
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*2.4.2*	*5 700*	*6 476*
		19 377	**11 088**
Razpoložljiva		**328 338**	**285 370**

2.4.1 *Finančna sredstva po odplačni vrednosti*

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Posojila za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč	*2.4.1.1*	*283 114*	*246 622*
Druga posojila	*2.4.1.2*	*466*	*255*
Skupaj		**283 580**	**246 877**
Nekratkoročna		*269 903*	*242 265*
Kratkoročna		*13 677*	*4 612*

2.4.1.1. Posojila za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Posojila državam članicam	*251 457*	*221 883*
Posojila tretjim državam	*31 656*	*24 739*
Skupaj na dan 31. 12. 2024	**283 114**	**246 622**
Nekratkoročna	*269 782*	*242 144*
Kratkoročna	*13 332*	*4 477*

Posojila državam članicam

(v milijonih EUR)

	NextGeneratio-nEU	SURE	EMFS	Plačilno-bilančna posojila	EURATOM	Skupaj
Skupaj na dan 31. 12. 2023	*79 589*	*98 984*	*43 095*	*201*	*13*	*221 883*
Nova posojila (nominalno)	*29 446*	*–*	*1 800*	*–*	*–*	*31 246*
Odplačila	*–*	*–*	*(2 600)*	*–*	*(13)*	*(2 613)*

(v milijonih EUR)

	NextGeneration-nEU	SURE	EMFS	Plačilno-bilančna posojila	EURATOM	Skupaj
Spremembe knjigovodske vrednosti	*1 085*	*(145)*	*2*	*0*	*(0)*	*942*
Spremembe v oslabitvah	–	–	–	–	–	–
Skupaj na dan 31. 12. 2024	**110 120**	**98 839**	**42 297**	**201**	–	**251 457**
Nekratkoročna	*108 686*	*90 539*	*39 517*	–	–	*238 742*
Kratkoročna	*1 434*	*8 300*	*2 780*	*201*	–	*12 715*

Nominalna vrednost posojil državam članicam na dan 31. decembra 2024 znaša 249,2 milijarde EUR (leta 2023: 220,6 milijarde EUR), od tega se je 108,7 milijarde EUR nanašalo na posojila NextGenerationEU za mehanizem za okrevanje in odpornost ter načrt REPowerEU.

V tej razpredelnici in v naslednji razpredelnici o posojilih tretjim državam vrstica „Spremembe knjigovodske vrednosti“ ustreza spremembi natečenih obresti in spremembi premij/popustov (nove premije/popusti in amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev).

Programi SURE, EMFS, Euratom in plačilnobilančna posojila so se izvajali „vzajemno“. To pomeni, da so bila posojila financirana z enakovrednimi najetimi posojili pod enakimi pogoji. Zapadlosti so enake, premije/popusti izdaje posojila in stroški pa se ponovno zaračunajo upravičencu do posojila. Upravičenec do posojila ob zapadlosti povrne posojilo Komisiji, Komisija pa odplača najeto posojilo. Za posojila v okviru instrumenta NextGenerationEU ni vzajemnega razmerja med pogoji posojil in najetimi posojili. Ta posojila se financirajo na podlagi pristopa enotnega financiranja, pojasnjenega v pojasnilu **2.11.1.1**.

Instrument NextGenerationEU (mehanizem za okrevanje in odpornost/načrt REPowerEU)

Mehanizem za okrevanje in odpornost je začasni instrument, vzpostavljen leta 2021, ki pomaga gospodarstvom držav članic, da okrevajo po pandemiji COVID-19 ter postanejo odporna na zeleni in digitalni prehod. Komisija si v okviru instrumenta za okrevanje EU (NextGenerationEU) izposoja sredstva, ki jih mehanizem za okrevanje in odpornost uporablja za financiranje reform in naložb držav članic. Te morajo biti v skladu s prednostnimi nalogami EU in morajo obravnavati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za države v okviru evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih in socialnih politik. Financiranje lahko poteka v obliki posojila (vračljiva podpora) ali nepovratnih sredstev (nepovratna podpora, glej pojasnilo **2.5**). Države članice lahko financiranje prejemajo do višine predhodno dogovorjene dodelitve posojil in nepovratnih sredstev. Da bi lahko izkoristile podporo, morajo Evropski komisiji predložiti nacionalne načrte za okrevanje in odpornost. Vsak načrt določa reforme in naložbe, ki se bodo izvajale do konca leta 2026, pri čemer opredeljuje jasne mejnike in cilje, ki jih mora analizirati Evropska komisija, odobriti pa Evropski svet. Posojila v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost se lahko izplačajo do 31. decembra 2026, vendar šele po izpolnitvi dogovorjenih mejnikov in ciljev.

Leta 2023 je bila uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost spremenjena in je državam članicam omogočila, da v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost dodajo poglavje REPowerEU. Države članice lahko financirajo naložbe in reforme za doseganje ciljev načrta REPowerEU. Financiranje se lahko izvaja tudi s posojili, pri čemer se uporabijo sredstva za posojila iz mehanizma za okrevanje in odpornost, za katera države članice še niso zaprosile.

Na dan 31. decembra 2024 je vrednost podpisanih sporazumov o posojilu znašala 290,9 milijarde EUR, od tega je bilo 108,7 milijarde EUR že izplačanih.

Evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE)

Instrument SURE je zagotovil finančno pomoč, namenjeno ohranjanju zaposlitev in podpiranju delovnih mest, ki jih je prizadela pandemija COVID-19. Razpoložljivost instrumenta se je končala 31. decembra 2022 Izplačana posojila so znašala 98,4 milijarde EUR (nominalna vrednost), čakajočih izplačil pa ni.

Evropski mehanizem za finančno stabilizacijo (EMFS)

EMFS je omogočil dodelitev finančne pomoči državi članici v finančnih težavah. Program je potekel, razen za specifične posle, kot je podaljšanje rokov zapadlosti za obstoječa posojila. Irska je leta 2024 odplačala zapadlo glavnico posojila v višini 0,8 milijarde EUR v okviru EMFS, Portugalska pa je zaprosila za podaljšanje zapadlosti zneska v višini 1,8 milijarde EUR. Novo posojilo se je financiralo z dolgoročno obveznico, ki zapade leta 2028.

Plačilnobilančna posojila

To je na politikah temelječ finančni instrument, ki zagotavlja srednjeročno finančno pomoč državam članicam, ki niso prevzele eura.

Posojila Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom)

Evropska skupnost za atomsko energijo daje posojila državam članicam in tretjim državam ter subjektom iz držav članic in nečlanic za financiranje projektov v zvezi z energetskimi objekti. V zvezi z državami članicami ali katerim od njihovih subjektov ni neporavnanih zneskov.

Posojila tretjim državam

(v milijonih EUR)

	Makrofinančna pomoč	Instrument za Ukrajino	EURATOM	Skupaj
Skupaj na dan 31. 12. 2023	*24 528*	*–*	*210*	*24 739*
Nova posojila (nominalno)	*1 145*	*13 112*	*–*	*14 257*
Odplačila	*(600)*	*–*	*–*	*(600)*
Spremembe knjigovodske vrednosti	*(19)*	*205*	*(0)*	*187*
Spremembe v oslabitvah	*(1 224)*	*(5 694)*	*(8)*	*(6 926)*
Skupaj na dan 31. 12. 2024	**23 831**	**7 623**	**203**	**31 656**
Nekratkoročna	*23 420*	*7 418*	*202*	*31 040*
Kratkoročna	*411*	*205*	*1*	*617*

Nominalna vrednost posojil tretjim državam je na dan 31. decembra 2024 znašala 47,2 milijarde EUR (leta 2023: 33,5 milijarde EUR).

V tej razpredelnici vrstica „Spremembe v oslabitvah“ ustreza ponovnemu merjenju pričakovanih kreditnih izgub na dan 31. decembra 2024. Vrstica „Spremembe knjigovodske vrednosti“ ustreza spremembi natečenih obresti in spremembi premij/popustov (nove premije/popusti in amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev).

Euratom deluje „vzajemno“.

Do konca leta 2022 so se posojila v okviru makrofinančne pomoči financirala na podlagi vzajemnega pristopa, medtem ko se bodo od uvedbe programa makrofinančne pomoči + leta 2023 nova posojila v okviru makrofinančne pomoči večinoma izvajala z uporabo pristopa enotnega financiranja, pojasnjenega v pojasnilu **2.11.1.1**. Vsi novi programi, kot je instrument za Ukrajino, se bodo prav tako financirali na podlagi pristopa enotnega financiranja.

Makrofinančna pomoč

Makrofinančna pomoč se nanaša na posojila za finančno pomoč partnerskim državam, ki imajo težave s svojo plačilno bilanco.

Skupna nominalna izpostavljenost neodplačanih posojil v okviru makrofinančne pomoči je ob koncu leta znašala 33,7 milijarde EUR, od tega 29,0 milijarde EUR do Ukrajine.

Na dan 31. decembra 2024 je nadomestilo za oslabitev za posojila v okviru makrofinančne pomoči znašalo 10,2 milijarde EUR (leta 2023: 9,0 milijarde EUR), od tega se je 10,1 milijarde EUR nanašalo na posojila Ukrajini. Čeprav so bili vsi zneski, ki jih je Ukrajina dolgovala v letu 2024, plačani pravočasno in v času priprave zaključnega računa v skladu z računovodskimi pravili ni zapadlih plačil, oslabitev odraža pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja posojil, ki so bile zaradi znatnih negotovosti ocenjene s posebno skrbnostjo.

Oktobra 2024 je bila sprejeta Uredba (EU) 2024/2773 o vzpostavitvi mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino in odobritvi nove makrofinančne pomoči Ukrajini. V okviru mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino se bodo izredni prihodki, ki izhajajo iz imobiliziranega ruskega državnega premoženja uporabili za odobritev nepovratne podpore Ukrajini za pomoč državi pri odplačevanju novih dvostranskih posojil, ki so jih v okviru te pobude zagotovili partnerji skupine G7 in EU. EU je decembra 2024 z Ukrajino podpisala nov sporazum o posojilu v obliki makrofinančne pomoči v znesku 18,1 milijarde EUR, ki bo izplačan leta 2025. Ker je Ukrajina do konca leta izpolnila vse pogoje politike za izplačilo, se je štelo, da so za posojilo v okviru makrofinančne pomoči na podlagi mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino obveznosti nepreklicno prevzete, kar je privedlo do pripoznanja rezervacije za pričakovane kreditne izgube v višini 7,1 milijarde EUR na dan 31. decembra 2024 (glej tudi pojasnilo **2.10**).

Poleg tega je bilo ob koncu leta 95 milijonov EUR nečrpanih zneskov, za katere so bile pogojno prevzete obveznosti iz drugih sporazumov o posojilih v okviru makrofinančne pomoči (2023: 95 milijonov EUR).

EU je leta 2024 Ukrajini odobrila subvencije obrestne mere v višini 763 milijonov EUR za obresti, natečene za posojila v okviru izredne makrofinančne pomoči in makrofinančne pomoči +. To pomeni spremembo pogojev posojila (glej tudi pojasnili **3.15** in **6.6**) in je vključeno pod vrstico „Spremembe knjigovodske vrednosti“ v zgornji razpredelnici.

Posojila instrumenta za Ukrajino

Uredba o instrumentu za Ukrajino ([24]) je nov instrument, sprejet leta 2024, ki Ukrajini zagotavlja finančno podporo v višini do 50 milijard EUR, vključno z do 33 milijardami EUR državnih posojil, ki naj bi bila izplačana do konca leta 2027. Leta 2024 je bilo Ukrajini izplačanih 13,1 milijarde EUR posojil.

Nadomestilo za oslabitev se izračuna tako kot za posojila v okviru makrofinančne pomoči Ukrajini in znaša 5,7 milijarde EUR na dan 31. decembra 2024. Ob koncu leta znaša višina pogojno nečrpanih zneskov iz podpisanih sporazumov o posojilu 19,9 milijarde EUR.

Posojila Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom)

Evropska skupnost za atomsko energijo daje posojila državam članicam in državam nečlanicam ter subjektom iz držav članic in nečlanic za financiranje projektov v zvezi z energetskimi objekti. Skupni neporavnani znesek se nanaša na posojila podjetju Energoatom, za katera jamči ukrajinska država. Za ta posojila je bilo pripoznano nadomestilo za oslabitev v višini 98 milijonov EUR. Iz podpisanih sporazumov o posojilu ni nečrpanih zneskov.

Proračunsko jamstvo EU za posojila državam članicam in tretjim državam.

Proračun EU jamči za najeta posojila, ki jih izda EU in s katerimi se financirajo posojila državam članicam in tretjim državam. V primeru neplačanih zneskov posojil se bodo morali s tem povezani zneski najetih posojil morda odplačati iz proračuna EU.

— Za najeta posojila za instrument NextGenerationEU, EMFS, plačilnobilančna posojila, makrofinančno pomoč + in instrument za Ukrajino jamči izključno proračun EU;

— najeta posojila, povezana z instrumentom SURE, so zajamčena s proračunom EU in podprta z jamstvi držav članic v višini 25 milijard EUR;

— najeta posojila v okviru makrofinančne pomoči za posojila tretjim državam se najprej krijejo iz skupnega sklada za rezervacije (glej pojasnilo **2.4.2.1**), nato pa iz proračuna EU, razen posojil v okviru izredne makrofinančne pomoči Ukrajini v višini 6 milijard EUR, ki se po prvih 9 % izgub, ki jih krije skupni sklad za rezervacije, pri nadaljnjih 61 % izgub krijejo z jamstvi, ki jih zagotovijo države članice, ter

— najeta posojila Euratoma se najprej krijejo z jamstvi tretjih oseb, nato s skupnim skladom za rezervacije (glej pojasnilo **2.4.2.1**), nazadnje pa s proračunom EU.

Za več podrobnosti glej pojasnilo **6.7**.

([24]) Uredba (EU) 2024/792.

Obveznosti Združenega kraljestva, ki izhajajo iz njegovega izstopa iz EU

V skladu s členom 143 sporazuma o izstopu Združeno kraljestvo odgovarja Uniji za svoj delež pogojnih finančnih obveznosti, povezanih s posojili za finančno pomoč (evropski mehanizem za finančno stabilizacijo, makrofinančna pomoč, plačilnobilančna pomoč in Euratom), odobrenimi/določenimi do datuma izstopa, tj. 31. januarja 2020. Člen 143 določa, da bi v primeru neplačila pri posojilu za finančno pomoč, ki je bila odobrena pred datumom izstopa, Združeno kraljestvo odgovarjalo Uniji za svoj delež plačil Unije v zvezi z neizpolnjevanjem obveznosti iz operacije, razen če bi se to lahko krilo z deležem rezervacij Združenega kraljestva v razdelku Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe v okviru skupnega sklada za rezervacije, če je to relevantno (tj. posojila v okviru makrofinančne pomoči in posojila Euratoma v tretjih državah) – glej pojasnilo **4.1.1**.

Neporavnane pogojne obveznosti EU v zvezi z zgoraj navedenimi posojili za finančno pomoč so na datum izstopa znašale 53,9 milijarde EUR. Po izvedenih odplačilih od tega datuma znaša vrednost teh posojil, kritih z jamstvom EU na dan 31. decembra 2024, 47,4 milijarde EUR, pri čemer znaša delež Združenega kraljestva 5,9 milijarde EUR.

2.4.1.2. Druga posojila

Ta vključujejo tri vrste posojil:

(a) Posojila, odobrena iz proračunskih programov EU (npr. pobudi za financiranje kmetijstva in elektrifikacije ter program EU za zaposlovanje in socialne inovacije). Ta posojila so 31. decembra 2024 skupaj znašala 75 milijonov EUR (leta 2023: 77 milijonov EUR).

(b) Prenesena posojila: to so posojila, ki jih izplača EIB ter za katera jamčijo programi EFSI in programi mandata za zunanja posojila. Posojila niso bila odplačana, Komisija je plačala unovčitve jamstev in ima zato pravice do izterjave. Zato se posojila zdaj pripoznajo v bilanci stanja EU. Na dan 31. decembra 2024 ima Komisija pravice do izterjave takih posojil v višini 1,0 milijarde EUR, vključno z natečenimi obrestmi (leta 2023: 0,1 milijarde EUR). Vendar znesek, pripoznan v bilanci stanja, po upoštevanju pričakovanih kreditnih izgub, znaša 51 milijonov EUR (leta 2023: 56 milijonov EUR).

(c) Vezane vloge v višini 340 milijonov EUR (leta 2023: 122 milijonov EUR) vključujejo zneske z zapadlostjo nad tremi meseci, ki ne ustrezajo opredelitvi denarnih ustreznikov.

2.4.2 *Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja*

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva	*2.4.2.1*	*43 648*	*37 402*
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedena finančna sredstva	*2.4.2.2*	*1 110*	*1 091*
Skupaj		**44 758**	**38 493**
Nekratkoročna		*39 058*	*32 018*
Kratkoročna		*5 700*	*6 476*

2.4.2.1. Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva po vrstah

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Dolžniški vrednostni papirji	*34 465*	*29 703*
SDT, ETF in naložbe v združene portfelje	*5 975*	*4 806*
Druge kapitalske naložbe	*3 201*	*2 893*
Posojila	*8*	–
Skupaj	**43 648**	**37 402**

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročna	*37 948*	*30 967*
Kratkoročna	*5 700*	*6 435*

Dolžniški vrednostni papirji so predvsem državne in podjetniške obveznice. Hranijo se v skladih (portfeljih), ki jih upravlja Komisija (večinoma skupni sklad za rezervacije in Sklad za proračunske globe (v nadaljnjem besedilu: sklad BUFI)) ali EIB v imenu EU (predvsem v okviru Obzorja 2020 in sklada za inovacije). Uspešnost portfeljev se vrednoti na podlagi poštene vrednosti (tržna vrednost). Na dan 31. decembra 2024 je tržna vrednost vrednostnih papirjev, posojenih v okviru programov posojanja vrednostnih papirjev, znašala 5,8 milijarde EUR (3,2 milijarde EUR v letu 2023). Pripoznanje teh posojenih vrednostnih papirjev v bilanci stanja EU se ne odpravi, saj ima EU še vedno s tem povezana tveganja in koristi.

Skladi denarnega trga (SDT) so vzajemni skladi, ki vlagajo v kratkoročne dolžniške vrednostne papirje (npr. enotni sklad EIB). Investicijski skladi, ki kotirajo na borzi (ETF), so investicijski skladi, s katerimi se trguje na borzah. Sledijo indeksom in vsebujejo sredstva, kot so delnice, obveznice, valute in standardizirane terminske pogodbe. Naložbe v združene portfelje so sredstva EU iz programov Instrumenta za povezovanje Evrope in Obzorje 2020, združena s sredstvi držav članic iz programa NER300. Uporabljajo se za zagotavljanje jamstev EIB za posle financiranja in naložb.

Postavka „Druge kapitalske naložbe“ se nanaša predvsem na vlaganje proračunskega denarja EU – prek izvajalskih partnerjev – v sklade tveganega kapitala in druge vrste investicijskih skladov za uresničevanje ciljev politik EU: na primer, s povečanjem dostopa do financiranja za zagonska MSP, raziskav in razvoja, pa tudi infrastrukture znotraj in zunaj EU.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva po programih

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Skupni sklad za rezervacije	*23 174*	*18 698*
Sklad za inovacije	*10 616*	*8 754*
Naložbe sklada BUFI	*2 141*	*2 268*
ESPJ v l.	*1 206*	*1 219*
EBRD	*188*	*188*
Pokojninski načrt za lokalne uslužbence ESZD	*128*	*97*
Obzorje 2020 in Obzorje Evropa	*3 968*	*3 872*
Instrument za povezovanje Evrope	*716*	*731*
Kapitalske sheme EU za MSP	*453*	*485*
Evropski sklad za jugovzhodno Evropo	*243*	*233*
Sklad za zeleno rast	*128*	*116*
Finančni mehanizem za energetsko učinkovitost	*103*	*110*
Drugo	*586*	*630*
Skupaj	**43 648**	**37 402**
Nekratkoročna	*37 948*	*30 967*
Kratkoročna	*5 700*	*6 435*

Skupni sklad za rezervacije

EU daje finančnim partnerjem jamstva za izgube pri kapitalskih naložbah in posojilih (glej pojasnilo **4.1** za proračunska jamstva EU). V proračunu EU se v skladu s pravnimi akti postopoma rezervirajo sredstva, namenjena temu, da se partnerjem plačajo morebitne izgube, krite s temi jamstvi. V proračunu EU se prav tako rezervirajo sredstva za odplačilo najetih posojil v primeru neplačil pri posojilih v okviru makrofinančne pomoči in posojilih Euratoma državam nečlanicam.

Komisija je v skladu s finančno uredbo ustanovila skupni sklad za rezervacije, da bi v enem skupnem portfelju upravljala rezervirana sredstva (v nadaljnjem besedilu: oblikovanje rezervacij). Denarna sredstva se vlagajo v dolžniške vrednostne papirje, sklade denarnega trga in investicijske sklade, ki kotirajo na borzi. Poleg oblikovanja rezervacij v proračunu EU skupni sklad za rezervacije prejema izterjave iz neizpolnjevanja obveznosti iz operacij, donose svojih naložb in plačila EU od finančnih partnerjev. Skupni sklad za rezervacije lahko prejema tudi prostovoljne prispevke držav članic in drugih donatorjev, ki tako povečujejo razpoložljiva jamstva iz proračuna EU.

Skupni sklad za rezervacije dodeljuje vhodne prispevke v razdelke glede na prispevajoči program. Pravni akti programov določajo potrebno oblikovanje rezervacij za zagotovljena jamstva. Proračun EU združuje te sklade s posamično oblikovanimi rezervacijami v skupnem skladu za rezervacije, da se optimizira upravljanje sredstev.

Na dan 31. decembra 2024 so se sredstva skupnega sklada za rezervacije povečala, saj se ustvarjajo potrebne rezervacije za jamstva za InvestEU, NDICI in Ukrajino, pa tudi zaradi portfeljskih dobičkov v višini 0,9 milijarde EUR. Skupna sredstva so znašala 23,2 milijarde EUR, od katerih je bilo 19,8 milijarde EUR vloženih v dolžniške vrednostne papirje, 3,3 milijarde EUR pa v investicijske sklade, ki kotirajo na borzi.

Sklad za inovacije

Sklad za inovacije vzpostavlja sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji. Njegov namen je uporabiti prihodke za podporo inovacijam na področju nizkoogljičnih tehnologij in procesov v nekaterih gospodarskih sektorjih. Sklad za inovacije se financira s prihodki iz postopne monetizacije 530 milijonov pravic in tudi z morebitnimi neporabljenimi sredstvi iz 300 milijonov pravic, ki so na voljo za program NER300 (glej pojasnilo **3.8**). EIB upravlja denarna sredstva, dokler se ne porabijo za predvideni namen, in jih vlaga v dolžniške vrednostne papirje. Povečanje v letu 2024 je predvsem posledica prihodkov z dražb.

Naložbe sklada BUFI

Komisija je ustanovila Sklad za proračunske globe („Budget Fines fund“ – sklad BUFI) za upravljanje denarja, ki ga začasno prejme za globe, naložene podjetjem, zoper katere je bila vložena pritožba. Komisija do končne sodne odločbe v zvezi z dano globo denar vlaga v dolžniške instrumente.

ESPJ v l.

Pogodba ESPJ je prenehala veljati 23. julija 2002, vsa sredstva ESPJ pa so bila prenesena na Evropsko unijo. Namenjena so bila raziskavam v sektorjih, povezanih s premogovništvom in jeklarsko industrijo, na primer s prelomnimi tehnologijami, ki vodijo v skoraj brezogljično proizvodnjo jekla. Komisija vlaga denarna sredstva v dolžniške vrednostne papirje, dokler niso odobrena za raziskovalne namene.

Evropska banka za obnovo in razvoj

EU ima finančno naložbo v kapitalu Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD), v kateri je imela na dan 31. decembra 2024 90 044 delnic (leta 2023: 90 044 delnic), ki pomenijo 2,9 % skupnega vpisanega osnovnega kapitala. EU je vpisala skupni znesek osnovnega kapitala v višini 900 milijonov EUR, od tega je 713 milijonov EUR zdaj nevpoklicanih.

Obzorje 2020 in Obzorje Evropa

V skladu z uredbo EU o vzpostavitvi programa Obzorje 2020 – okvirnega programa za raziskave in inovacije (2014–2020) – so bili vzpostavljeni novi finančni instrumenti za izboljšanje dostopa do financiranja za subjekte, ki se ukvarjajo z raziskavami in inovacijami. Ti instrumenti so:

— *storitev za posojila in jamstva za raziskave in inovacije InnovFin*, v okviru katere Komisija deli finančno tveganje, povezano s portfeljem novih poslov financiranja, ki jih je sklenila EIB;

— *jamstvo InnovFin za MSP in instrument neomejenega jamstva pobude za MSP (SIUGI)*, tj. jamstvena instrumenta, ki ju upravlja EIS ter zagotavljata jamstva in posredna osebna jamstva finančnim posrednikom za nove portfelje posojil (v okviru SIUGI Komisija deli finančno tveganje, povezano z danim jamstvom, z državami članicami, EIS in EIB);

— *kapitalska shema za raziskave in inovacije InnovFin*, ki zagotavlja naložbe v sklade tveganega kapitala, ki jih upravlja EIS, ter

— *sklad Evropskega sveta za inovacije*, ki zagotavlja financiranje lastniškega kapitala za pospešitev inovacij in ukrepov uvedbe na trg. Sklad Evropskega sveta za inovacije se financira iz programov Obzorje Evropa in Obzorje 2020.

Instrument za povezovanje Evrope

V skladu z Uredbo (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([25]) je bil ustanovljen dolžniški instrument Instrument za povezovanje Evrope (IPE) za omogočanje lažjega dostopa do financiranja za infrastrukturne projekte v sektorjih prometa, telekomunikacij in energetike. Upravlja ga EIB na podlagi sporazuma z EU. Ta nudi delitev tveganja za dolžniško financiranje v obliki prednostnega in podrejenega dolga ali jamstev ter podporo za projektne obveznice, za katere jamči EU.

Kapitalske sheme EU za MSP

To so lastniški instrumenti, ki se financirajo iz programa za konkurenčnost podjetij in MSP (COSME), okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost (CIP), večletnega programa za podjetja in podjetništvo (MAP) ter pobude za rast in zaposlovanje, ki so pod skrbništvom EIS ter podpirajo ustanavljanje in financiranje MSP v EU v zgodnji (zagonski) fazi in fazi rasti z vlaganjem v primerne specializirane sklade tveganega kapitala.

Hierarhija poštene vrednosti neizvedenih finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja

(v milijonih EUR)

Vrsta finančnih instrumentov	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Raven 1: Kotirane cene na delujočih trgih	*37 559*	*31 477*
Raven 2: Opazovani vhodni podatki, razen kotiranih cen	*3 098*	*3 230*
Raven 3: Tehnike vrednotenja z vhodnimi podatki, ki ne temeljijo na opaženih tržnih podatkih	*2 991*	*2 695*
Skupaj	**43 648**	**37 402**

V danem obdobju ni bilo prenosov med ravnjo 1 in ravnjo 2 hierarhije poštene vrednosti.

Uskladitev neizvedenih finančnih sredstev, merjenih s tehnikami vrednotenja z vhodnimi podatki, ki ne temeljijo na opaženih tržnih podatkih (raven 3)

(v milijonih EUR)

Gibanje poštene vrednosti	
Začetna bilanca na dan 1. 1. 2024	***2 695***
Naložbe v obdobju	*508*
Odplačila glavnice	*(85)*
Poravnani prihodki	*(38)*
Dobički ali izgube za zadevno obdobje v presežku ali primanjkljaju	*(89)*
Prenosi na raven 3	–
Prenosi z ravni 3	–
Drugo	*0*
Končna bilanca na dan 31. 12. 2024	**2 991**

([25]) Uredba (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope, spremembi Uredbe (EU) št. 913/2010 in razveljavitvi uredb (ES) št. 680/2007 in (ES) št. 67/2010 (UL L 348, 20.12.2013, str. 129, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj).

2.4.2.2. Finančna sredstva in obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedena finančna sredstva

Finančna sredstva in obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedena finančna sredstva po vrstah

(v milijonih EUR)

Vrsta izvedenega finančnega instrumenta	31.12.2024			31.12.2023		
	Nominalni znesek	Sredstvo po pošteni vrednosti	Obveznost po pošteni vrednosti	Nominalni znesek	Sredstvo po pošteni vrednosti	Obveznost po pošteni vrednosti
Jamstvo za portfelj lastniških instrumentov	*6 057*	*1 110*	*(60)*	*5 059*	*1 050*	*(53)*
Valutni izvedeni finančni instrumenti	*2 417*	*–*	*(38)*	*1 528*	*41*	*(6)*
Skupaj	**8 474**	**1 110**	**(98)**	**6 587**	**1 091**	**(60)**
Nekratkoročna		*1 110*	*(13)*		*1 050*	*(8)*
Kratkoročna		*–*	*(84)*		*41*	*(52)*

Jamstva za portfelje lastniških instrumentov

Postavko „Jamstvo za portfelj lastniških instrumentov“ sestavljajo jamstva, ki jih je dala EU finančnim institucijam za portfelje kapitalskih naložb. Ta jamstva so razvrščena kot izvedeni finančni instrumenti in obračunana kot finančno sredstvo ali finančna obveznost po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, ker ne ustrezajo opredelitvi obveznosti iz finančnih jamstev – glej pojasnilo **1.5.12**. Finančno sredstvo ali obveznost EU se meri na podlagi vrednosti osnovnih naložb.

Skupni znesek predstavlja predvsem jamstvo EFSI, ki ga je EU dala skupini EIB, pri čemer znašajo osnovne kapitalske naložbe, izplačane s strani EIB in EIS, 3,8 milijarde EUR (leta 2023: 3,7 milijarde EUR). Poštena vrednost jamstva EU za portfelje lastniških instrumentov EFSI je znašala 1,1 milijarde EUR (leta 2023: 1,0 milijarde EUR).

Valutni izvedeni finančni instrumenti

EU sklepa valutne nestandardizirane terminske pogodbe, da bi se zavarovala pred valutnim tveganjem, povezanim z dolžniškimi vrednostnimi papirji, izraženimi v ameriških dolarjih, ki jih ima v posesti skupni sklad za rezervacije. EU v skladu z valutnimi nestandardiziranimi terminskimi pogodbami na datum zapadlosti plača pogodbeno dogovorjen nominalni znesek v tuji valuti („plačilni del“), kot je predstavljen v razpredelnici zgoraj, in prejme nominalni znesek v eurih („prejemni del“).

Ta postavka vključuje tudi učinek dejavnosti varovanja pred valutnim tveganjem v okviru jamstva InvestEU in primere, ko EU jamči za valutno tveganje.

Hierarhija poštene vrednosti izvedenih finančnih sredstev in obveznosti

(v milijonih EUR)

Vrsta izvedenega finančnega instrumenta	31.12.2024		31.12.2023	
	Sredstvo po pošteni vrednosti	Obveznost po pošteni vrednosti	Sredstvo po pošteni vrednosti	Obveznost po pošteni vrednosti
Raven 1: Kotirane cene na delujočih trgih	*–*	*–*	*–*	*–*
Raven 2: Opazovani vhodni podatki, razen kotiranih cen	*–*	*(27)*	*41*	*(1)*
Raven 3: Tehnike vrednotenja z vhodnimi podatki, ki ne temeljijo na opaženih tržnih podatkih	*1 110*	*(71)*	*1 050*	*(59)*
Skupaj	**1 110**	**(98)**	**1 091**	**(60)**

V danem obdobju ni bilo prenosov med ravnjo 1 in ravnjo 2. Izvedena finančna sredstva na ravni 3 poštene vrednosti vključujejo predvsem jamstva za portfelje lastniških instrumentov.

Uskladitev izvedenih finančnih sredstev in obveznosti, merjenih s tehnikami vrednotenja z vhodnimi podatki, ki ne temeljijo na opaženih tržnih podatkih (raven 3)

(v milijonih EUR)

Gibanje poštene vrednosti	
Sredstvo/(obveznost) začetne bilance na dan 1. 1. 2024	**992**
Plačani zahtevki za unovčitev jamstva	*170*
Vrnjene unovčitve jamstva	*(10)*
Prihodki iz poravnanega jamstva	*(129)*
Dobički ali izgube za zadevno obdobje v presežku ali primanjkljaju	*16*
Prenosi na raven 3	*–*
Prenosi z ravni 3	*–*
Drugo	*0*
Končna bilanca na dan 31. 12. 2024	**1 039**

2.5 PREDHODNO FINANCIRANJE

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročno			
Predhodno financiranje	*2.5.1*	*39 093*	*40 970*
Drugi predujmi državam članicam	*2.5.2*	*1 682*	*371*
Prispevek za skrbniške sklade		*85*	*76*
		40 861	**41 417**
Kratkoročno			
Predhodno financiranje	*2.5.1*	*35 969*	*48 478*
Drugi predujmi državam članicam	*2.5.2*	*2 089*	*1 780*
		38 058	**50 257**
Skupaj		**78 919**	**91 675**

Obseg predhodnega financiranja v različnih programih mora zadostovati, da se upravičencu zagotovijo potrebna sredstva za začetek in napredovanje projekta, hkrati pa je treba zagotoviti zaščito finančnih interesov EU ter upoštevati pravne in operativne omejitve ter omejitve zaradi stroškovne učinkovitosti.

2.5.1 *Predhodno financiranje*

(v milijonih EUR)

	Bruto znesek	Obračunano prek časovnih razmejitev	Neto znesek na dan 31. 12. 2024	Bruto znesek	Obračunano prek časovnih razmejitev	Neto znesek na dan 31. 12. 2023
Deljeno upravljanje						
EKSRP in drugi instrumenti za razvoj podeželja	*3 885*	*(840)*	*3 045*	*3 614*	*(686)*	*2 928*
ESRR in KS	*25 859*	*(16 476)*	*9 384*	*31 502*	*(10 125)*	*21 378*
ESS	*9 437*	*(6 258)*	*3 180*	*12 105*	*(3 236)*	*8 869*
Drugo	*14 220*	*(4 836)*	*9 384*	*8 755*	*(5 348)*	*3 408*
	53 402	**(28 409)**	**24 992**	**55 976**	**(19 394)**	**36 582**
Neposredno upravljanje						
Izvedli:						
Komisija	*34 727*	*(14 289)*	*20 438*	*37 273*	*(12 782)*	*24 491*
od tega mehanizem za okrevanje in odpornost (NextGenerationEU)	*18 930*	*(3 541)*	*15 389*	*22 889*	*(3 710)*	*19 178*
Izvajalske agencije EU	*40 693*	*(25 586)*	*15 107*	*36 130*	*(21 683)*	*14 446*
Skrbniški skladi	*508*	*(429)*	*79*	*639*	*(507)*	*133*
	75 928	**(40 304)**	**35 624**	**74 042**	**(34 972)**	**39 070**
Posredno upravljanje						
Izvedli:						
Druge agencije in organi EU	*5 281*	*(2 814)*	*2 467*	*4 983*	*(2 314)*	*2 670*
Tretje države	*1 843*	*(1 103)*	*739*	*1 602*	*(1 166)*	*436*
Mednarodne organizacije	*13 171*	*(8 839)*	*4 333*	*14 229*	*(9 713)*	*4 516*
Drugi subjekti	*19 295*	*(12 389)*	*6 906*	*17 606*	*(11 432)*	*6 175*
	39 590	**(25 144)**	**14 446**	**38 421**	**(24 625)**	**13 797**
Skupaj	**168 920**	**(93 858)**	**75 062**	**168 439**	**(78 991)**	**89 448**
Nekratkoročno	*39 093*	–	*39 093*	*40 970*	–	*40 970*
Kratkoročno	*129 826*	*(93 858)*	*35 969*	*127 469*	*(78 991)*	*48 478*

Predhodno financiranje pomeni izplačana denarna sredstva in s tem izvrševanje odobritev plačil. Kot je pojasnjeno v pojasnilu **1.5.7**, so to predujmi in še niso prikazani kot odhodki. Zato predhodno financiranje kljub temu, da zmanjšuje neporavnane obveznosti (glej pojasnilo **5.1**), predstavlja odhodke, ki še morajo biti sprejeti in še niso pripoznani v izkazu poslovnega izida.

Pri deljenem upravljanju je znatno zmanjšanje predhodnega financiranja na področju kohezije povezano s programskim obdobjem 2014–2020 – ker se obdobje zaključuje, se obračunajo višji zneski, kar pomeni zmanjšanje za 18 milijard EUR.

Tudi v programskem obdobju 2021–2027 so največji zneski predhodnega financiranja povezani s področjem kohezije, tj. 9,3 milijarde EUR (leta 2023: 9 milijarde EUR).

Povečanje drugega deljenega upravljanja je povezano z izplačilom 6 milijard EUR predhodnega financiranja evropskim regijam v okviru Sklada za pravični prehod.

Največji zneski predhodnega financiranja za neposredno upravljanje so povezani z nepovratno podporo v zvezi z mehanizmom za okrevanje in odpornost, in sicer 15,4 milijarde EUR neto ob koncu leta (leta 2023: 19,2 milijarde EUR). Zmanjšanje je večinoma povezano z obračuni, ki so bili opravljeni med letom (7,2 milijarde EUR), potem ko so države članice dosegle mejnike in cilje. Mehanizem za okrevanje in odpornost je bil leta 2023 spremenjen z Uredbo (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta ([26]), da bi se državam članicam zagotovila dodatna podpora prek poglavij REPowerEU za reforme in naložbe, ki spodbujajo neodvisnost, zanesljivost in trajnostnost oskrbe Unije z energijo. V letu 2024 so bili državam članicam izplačani novi zneski predhodnega financiranja (2,4 milijarde EUR) v zvezi s poglavji REPowerEU. Drugi znatni zneski v skupni vrednosti 11,9 milijarde EUR (leta 2023: 12,1 milijarde EUR) se nanašajo na področje raziskav (predvsem programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa, ki ju izvajajo izvajalske agencije EU in Komisija).

Pri posrednem upravljanju je predhodno financiranje namenjeno predvsem programom notranjih politik, kot so Erasmus+ (4,3 milijarde EUR), Galileo in EGNOS (vesoljska programa, 2,7 milijarde EUR) ter instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje in njegovi predhodniki (2,5 milijarde EUR).

Jamstva, prejeta v zvezi s predhodnim financiranjem

To so jamstva, ki jih Komisija v nekaterih primerih zahteva od upravičencev, ki niso države članice, ob plačilu predujmov (predhodnega financiranja). Pri tej vrsti jamstev je treba razkriti dve vrednosti, in sicer „nominalno“ in „tekočo“. Nominalna vrednost je povezana z obstojem jamstva. Tekoča vrednost je znesek predhodnega financiranja, ki se izplača proti jamstvu, ki se nato zmanjša za naknadno obračunane zneske. Na dan 31. decembra 2024 je nominalna vrednost jamstev, prejetih v zvezi s predhodnim financiranjem, znašala 942 milijonov EUR, njihova tekoča vrednost pa 587 milijonov EUR (leta 2023: 576 milijonov EUR oziroma 525 milijonov EUR).

Nekateri zneski predhodnega financiranja, ki so bili plačani v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave in tehnološki razvoj (7. OP) in programa Obzorje 2020 ter programa Obzorje Evropa, se krijejo iz mehanizma vzajemnega zavarovanja, ki je bil v preteklosti znan kot Jamstveni sklad za udeležence. Mehanizem vzajemnega zavarovanja je instrument vzajemne koristi in je bil vzpostavljen za kritje tveganj, ki se nanašajo na neplačila zneskov upravičencev med izvajanjem posrednih ukrepov v okviru navedenih programov. Vsi udeleženci posrednih ukrepov, ki prejemajo nepovratna sredstva EU, prispevajo 5 % najvišjega prispevka EU h kapitalu mehanizma vzajemnega zavarovanja, ki ga Komisija vlaga v finančne trge za vzbujanje zanimanja. Interes se lahko uporabi za kritje dolgov udeleženca, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti do Unije. Na koncu posrednih ukrepov se prispevki vrnejo udeležencem. EU (ki jo zastopa Komisija) deluje kot pooblaščenka udeležencev mehanizma vzajemnega zavarovanja, sklad sam pa je v lasti udeležencev. Mehanizem vzajemnega zavarovanja je torej ločen subjekt, ki ni konsolidiran v tem zaključnem računu EU.

Na dan 31. decembra 2024 je višina zneskov predhodnega financiranja, ki jih krije mehanizem vzajemnega zavarovanja, dosegla 3,0 milijarde EUR (leta 2023: 3,0 milijarde EUR). Skupna sredstva mehanizma vzajemnega zavarovanja, vključno s finančnimi sredstvi, ki jih upravlja Komisija, so znašala 3,2 milijarde EUR (leta 2023: 3,0 milijarde EUR).

2.5.2 *Drugi predujmi državam članicam*

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Predujmi državam članicam za finančne instrumente v okviru deljenega upravljanja	*1 889*	*594*
Sheme pomoči	*1 883*	*1 556*
Skupaj	**3 772**	**2 150**
Nekratkoročni	*1 682*	*371*
Kratkoročni	*2 089*	*1 780*

([26]) Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

Predujmi državam članicam za finančne instrumente v okviru deljenega upravljanja

V okviru programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) je mogoče državam članicam nakazati predujme iz proračuna EU, da lahko prispevajo v finančne instrumente (tj. posojila, lastniške naložbe ali jamstva). Za vzpostavitev in upravljanje teh finančnih instrumentov so odgovorne države članice in ne Komisija. Kljub temu ostanejo denarna sredstva, ki ob koncu leta v okviru teh instrumentov niso porabljena, last EU (tako kot vse predhodno financiranje) in se zato obravnavajo kot sredstvo v bilanci stanja EU.

Na področju kohezije se glede na to, da je prejšnje programsko obdobje v zaključni fazi, vsi zneski za večletni finančni okvir 2014–2020 štejejo za izvršene. Zato se veliko povečanje nanaša na večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, kjer se ocenjuje, da so bili od plačanih 1 832 milijonov EUR na dan 31. decembra 2024 neporabljeni 1 803 milijoni EUR.

Za razvoj podeželja je bilo ob koncu leta neporabljenih 85 milijonov EUR.

Sheme pomoči

Podobno kot zgoraj se povrnjeni zneski, ki ustrezajo predujmom, ki so jih plačale države članice za različne sheme pomoči (državna pomoč, tržni ukrepi v okviru EKJS ali naložbeni ukrepi EKSRP), in ob koncu leta niso bili porabljeni, v bilanci stanja EU evidentirajo kot sredstva (predujmi). Komisija je ocenila vrednost teh predujmov na podlagi informacij, ki so jih zagotovile države članice; zadevni zneski so vključeni v zgornjo podpostavko „Sheme pomoči“. V letu 2024 se znesek v višini 1 685 milijonov EUR nanaša na kmetijstvo in razvoj podeželja. Za kohezijsko politiko so bili neporabljeni zneski ob koncu leta ocenjeni na 198 milijonov EUR in se nanašajo na večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027.

2.6 MENJALNE TERJATVE IN NEMENJALNI IZTERLJIVI ZNESKI

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročni			
Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov	*2.6.1*	*11 541*	*13 954*
Terjatve iz menjalnih poslov	*2.6.2*	*1 731*	*2 129*
		13 272	**16 083**
Kratkoročni			
Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov	*2.6.1*	*16 529*	*16 795*
Terjatve iz menjalnih poslov	*2.6.2*	*1 936*	*2 321*
		18 465	**19 116**
Skupaj		**31 736**	**35 199**

2.6.1 *Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov*

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročni			
Države članice	*2.6.1.1*	*275*	*272*
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	*2.6.1.2*	*11 231*	*13 088*
Aktivne časovne razmejitve	*2.6.1.4*	*10*	*567*
Drugi izterljivi zneski		*25*	*27*
		11 541	**13 954**

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Kratkoročni			
Države članice	*2.6.1.1*	*4 667*	*3 706*
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	*2.6.1.2*	*1 530*	*2 385*
Globe, naložene podjetjem	*2.6.1.3*	*9 152*	*9 861*
Aktivne časovne razmejitve	*2.6.1.4*	*1 085*	*787*
Drugi izterljivi zneski		*94*	*57*
		16 529	**16 795**
Skupaj		**28 070**	**30 749**

2.6.1.1. Izterljivi zneski, ki jih dolgujejo države članice

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
TLS – računi A	*3 277*	*2 326*
TLS – ločeni računi	*849*	*1 249*
Lastna sredstva, ki jih je treba še prejeti	*139*	*7*
Oslabitev	*(553)*	*(673)*
Drugo	–	–
Izterljivi zneski v zvezi z lastnimi sredstvi	**3 712**	**2 908**
Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS)	*1 534*	*1 483*
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) in drugi instrumenti za razvoj podeželja	*127*	*126*
Oslabitev	*(741)*	*(683)*
Izterljivi zneski v zvezi z EKJS in razvojem podeželja	**920**	**927**
Izterjava zneskov predhodnega financiranja	**16**	**1**
Izterljiv plačani DDV	**53**	**49**
Drugi izterljivi zneski, ki jih dolgujejo države članice	**242**	**93**
Skupaj	**4 943**	**3 977**
Nekratkoročni	*275*	*272*
Kratkoročni	*4 667*	*3 706*

Nekratkoročni zneski, ki jih dolgujejo države članice, se nanašajo predvsem na neizvršene sklepe o potrditvi skladnosti za Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS) in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP). Zneski, ki se nanašajo na te sklepe, se izterjajo v letnih obrokih.

Izterljivi zneski v zvezi z lastnimi sredstvi

„Računi A“ se nanašajo na mesečne izkaze, v katerih države članice sporočijo določene upravičene zneske tradicionalnih lastnih sredstev (TLS). V razpredelnici so navedeni zneski „računov A“, ki še niso bili plačani Komisiji. TLS so predvsem carine, ki jih države članice pobirajo v imenu Komisije.

„Računi A“ so ob koncu leta običajno znašali od 3 do 4 milijarde EUR. Leta 2024 se zneski, ki so jih prijavile države članice, vrnejo na običajno raven po zmanjšanju, zabeleženem v prejšnjem letu (predvsem zaradi zaključka zadeve v zvezi s protidampinškimi dajatvami za sončne panele). Poleg tega so bile carine, določene novembra in decembra 2024, višje v primerjavi z enakim obdobjem prejšnjega leta.

Kar zadeva postopek za ugotavljanje kršitev v zvezi z Združenim kraljestvom (kršitev št. 2018/2008), je Sodišče 8. marca 2022 izdalo s tem povezano sodbo in potrdilo, da je Združeno kraljestvo kršilo svoje obveznosti za zaščito proračuna Unije. Zadeva izvira iz poročila urada OLAF za leto 2017, v katerem je bilo ugotovljeno, da so se uvozniki v Združenem kraljestvu izognili plačilu velikega zneska carin, tako da so izdajali lažne in fiktivne račune ter nepravilno določali carinske vrednosti pri uvozu.

Komisija je proučila sodbo, zlasti pripombe Sodišča v zvezi z določitvijo dolgovanih zneskov. Po podrobni analizi je Združeno kraljestvo v letih 2022 in 2023 plačalo zneske glavnice in zamudnih obresti (1,6 milijarde EUR za glavnico in 1,4 milijarde EUR za zamudne obresti pred zmanjšanjem deleža Združenega kraljestva).

Z uporabo istih parametrov za izračun ocenjenih izgub tradicionalnih lastnih sredstev zaradi tekstila in obutve, uvoženih iz Kitajske po znatno prenizki vrednosti, so države članice v letih 2021 in 2022 ob pridržku plačale znesek v višini 1,9 milijarde EUR. Po zaključku postopka, povezanega s prenizkim vrednotenjem v zvezi z Združenim kraljestvom, je Komisija v sodelovanju z državami članicami ponovno izračunala njihove končne dolgovane zneske v skladu s sodbo Sodišča v zadevi C-213/19. Leta 2024 so bili z več državami članicami dogovorjeni končni zneski glavnice in zapadlih obresti, zadevni primeri pa so bili zaključeni. Z nekaterimi državami članicami potekajo izmenjave za določitev končnih dolgovanih zneskov. 0,9 milijarde EUR, izplačanih ob pridržku, je bilo 31. decembra 2024 še vedno predmet nadaljnje analize, glede na dodatne informacije, ki jih morajo predložiti zadevne države članice, pa se pričakujejo nadaljnja zmanjšanja.

Dolgovane zamudne obresti v zvezi s temi zadevami so trenutno na dan 31. decembra 2024 ocenjene na 0,3 milijarde EUR (glej pojasnilo **2.6.2**).

„Ločeni računi“ se nanašajo na določene upravičene zneske, ki niso bili vključeni v „račune A“, ker jih države članice niso izterjale, pri čemer ti zneski niso bili zavarovani (tj. jamstvo ni bilo zagotovljeno) (ali pa so bili zneski zavarovani, vendar se izpodbijajo). Za te upravičene zneske se izvede oslabitev na podlagi podatkov, ki jih vsako leto zagotovijo države članice. Zneski oslabitve na splošno predstavljajo podoben odstotek zneska glavnice ob koncu leta.

Izterljivi zneski v zvezi z EKJS in razvojem podeželja

Ta postavka zajema predvsem terjatve do držav članic na dan 31. decembra 2024, kakor so jih te prijavile in potrdile 15. oktobra 2024. Za izterljive zneske, ki nastanejo po tej prijavi in do 31. decembra 2024, se pripravi ocena. Komisija oceni tudi odpis terjatev do upravičencev, ki jih verjetno ne bo mogoče izterjati. Ta popravek vrednosti ne pomeni, da se Komisija odpoveduje prihodnji izterjavi teh zneskov. V popravek je vključeno tudi zmanjšanje za 20 %, kar ustreza znesku, ki ga države članice lahko zadržijo za kritje upravnih stroškov.

2.6.1.2. Sporazum o izstopu Združenega kraljestva

„Sporazum o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo“ (2019/C 384 I/01) (v nadaljnjem besedilu: sporazum o izstopu), ki sta ga podpisala EU in Združeno kraljestvo, določa različne finančne obveznosti za obe pogodbenici. Na dan 31. decembra 2024 so neto terjatve do Združenega kraljestva na podlagi teh obveznosti znašale 12 762 milijonov EUR (leta 2023: 15 473 milijonov EUR), od tega je treba 1 530 milijonov EUR prejeti v 12 mesecih po datumu poročanja (leta 2023: 2 385 milijonov EUR).

(v milijonih EUR)

	Člen 140	Člen 142	Drugo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Dolg Združenega kraljestva	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Dolg do Združenega kraljestva	*–*	*–*	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Skupaj	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Nekratkoročen	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Kratkoročen	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Delež Združenega kraljestva (člen 139)

V skladu s členom 139 je delež finančnih obveznosti Združenega kraljestva, ki izhaja iz sporazuma o izstopu, odstotek, ki se izračuna kot razmerje med lastnimi sredstvi, ki jih Združeno kraljestvo da na razpolago v obdobju 2014–2020, in lastnimi sredstvi, ki jih v navedenem obdobju dajo na razpolago vse države članice in Združeno kraljestvo, prilagojeno za znesek, sporočen državam članicam pred 1. februarjem 2022. Končni delež Združenega kraljestva je bil izračunan v višini 12,431681219587700 %.

Plačila na podlagi sporazuma o izstopu

Mehanizem plačil, ki ga je treba uporabiti za obveznosti, določene med dvema strankama, je določen v členu 148. Skratka, EU zaračuna neto zneske, ki jih dolguje Združeno kraljestvo aprila in septembra vsako leto, Združeno kraljestvo pa jih plačuje vsak mesec. Zneske, sporočene aprila danega leta, je treba plačati v štirih enakih mesečnih obrokih od junija do septembra tistega leta. Zneske, sporočene septembra, je treba plačati v osmih enakih mesečnih obrokih od oktobra tistega leta do maja naslednjega leta. Ker nekateri sporočeni zneski nujno temeljijo na napovedih in ocenah, se poročilo posodobi vsako leto na podlagi trenutnih podatkov.

Leta 2024 je neto znesek, sporočen Združenemu kraljestvu v skladu s členom 136 in členi 140 do 147, znašal 377 milijonov EUR (leta 2023: 8 585 milijonov EUR), od tega je bilo 1 414 milijonov EUR, ki jih je treba plačati Združenemu kraljestvu, sporočenih aprila 2024, 1 791 milijonov EUR, ki jih mora plačati Združeno kraljestvo, pa septembra 2024 (leta 2023: 3 572 milijonov EUR oziroma 5 013 milijonov EUR, ki jih mora plačati Združeno kraljestvo).

Skupna plačila, prejeta v letu 2024, so znašala 2 391 milijonov EUR (leta 2023: 9 450 milijonov EUR). Od tega zneska se je 3 133 milijonov EUR nanašalo na preostanek iz poročila iz septembra 2023 in jih je Združeno kraljestvo plačalo v petih enakih obrokih v obdobju od januarja do maja 2024 (leta 2023: 3 998 milijonov EUR), 1 414 milijonov EUR se je nanašalo na poročilo iz aprila 2024 in je bilo izplačanih Združenemu kraljestvu v štirih enakih mesečnih obrokih v obdobju od junija do septembra 2024 (leta 2023: 3 572 milijonov EUR, ki jih je plačalo Združeno kraljestvo), 672 milijonov EUR pa se je nanašalo na poročilo iz septembra 2024 in jih je Združeno kraljestvo plačalo v treh enakih obrokih v obdobju od oktobra do decembra 2024 (leta 2023: 1 880 milijonov EUR).

(v milijonih EUR)

	Preostanek iz poročila iz septembra 2023 (dolgovano in plačano od januarja do maja 2024)	Poročilo iz aprila 2024 (dolgovano in plačano od junija do septembra 2024)	Poročilo iz septembra 2024 (dolgovano in plačano od oktobra do decembra 2024)	Plačila skupaj v letu 2024
Člen 136	*21*	*–*	*8*	*29*
Člen 140	*3 092*	*–*	*672*	*3 763*
Člen 142	*18*	*280*	*11*	*309*
Člen 143	*11*	*–*	*–*	*11*
Člen 147	*–*	*12*	*–*	*12*
	3 141	*292*	*690*	*4 123*
Člen 136	*–*	*(1 349)*	*–*	*(1 349)*
Člen 140	*–*	*(10)*	*–*	*(10)*
Člen 141	*(8)*	*–*	*(19)*	*(27)*
Člen 143	*–*	*(244)*	*–*	*(244)*
Člen 144	*(0)*	*(59)*	*–*	*(59)*
Člen 145	*–*	*(37)*	*–*	*(37)*
Člen 146	*–*	*(7)*	*–*	*(7)*
	(8)	*(1 706)*	*(19)*	*(1 732)*
Skupaj	**3 133**	**(1 414)**	**672**	**2 391**

Poleg tega je Združeno kraljestvo julija 2024 plačalo neto znesek v višini 4,7 milijona EUR (po izravnavi deleža Združenega kraljestva v višini 0,7 milijona EUR) v zvezi s postopkom za ugotavljanje kršitev v zvezi z DDV (*mini ureditev „vse na enem mestu“* – mini VEM).

Preostali saldo računa iz septembra 2024 ob koncu leta, ki je znašal 1 120 milijonov EUR, mora Združeno kraljestvo plačati v petih enakih mesečnih obrokih v obdobju od januarja do maja 2025 (leta 2023: 3 133 milijonov EUR).

Člen 140 – Neporavnane obveznosti

Združeno kraljestvo se je zavezalo, da bo EU plačalo svoj delež neporavnanih proračunskih obveznosti na dan 31. decembra 2020 (v nadaljnjem besedilu: neporavnane obveznosti v okviru brexita), kakor so prilagojene z zahtevami iz člena 140. Na dan 31. decembra 2024 je skupni znesek, pripoznan kot terjatev, znašal 4 432 milijonov EUR (leta 2023: 8 340 milijonov EUR), od tega je treba 1 963 milijonov EUR plačati v 12 mesecih po koncu leta. V naslednji razpredelnici so prikazana glavna gibanja med skupnim zneskom, pripoznanim kot terjatev na dan 31. decembra 2023, in skupnim zneskom, pripoznanim kot terjatev na dan 31. decembra 2024:

(v milijonih EUR)

Znesek, ki ga dolguje Združeno kraljestvo na dan 31. 12. 2023	**8 340**
Neto finančni popravki za obdobje 2014–2020 ali prejšnja programska obdobja (vključno s prilagoditvijo odbitkov za leto 2023)	*(35)*
Neto plačila, prejeta od Združenega kraljestva v letu 2024	*(3 753)*
Prilagoditev ocenjenega neizvrševanja	*(121)*
Skupaj	**4 432**
Nekratkoročna	*2 469*
Kratkoročna	*1 963*

Medletno zmanjšanje skupnega zneska, pripoznanega kot terjatev, je znašalo 3 909 milijonov EUR (leta 2023: 8 688 milijonov EUR) in je bilo predvsem posledica plačil, prejetih od Združenega kraljestva v letu 2024.

Znesek, ki se plača v 12 mesecih od datuma poročanja (1 963 milijonov EUR), zajema preostali saldo računa iz septembra 2024 (1 119 milijonov EUR), ki ga mora Združeno kraljestvo plačati v obdobju od januarja do maja 2025, znesek, zaračunan aprila 2025 (599 milijonov EUR), ki ga mora Združeno kraljestvo plačati v obdobju od junija do septembra 2025, ter del zneska, ki bo zaračunan septembra 2025 in ga mora Združeno kraljestvo plačati v obdobju od oktobra do decembra 2025 (244 milijonov EUR). Znesek, ki se zaračuna aprila 2025, je sestavljen iz 342 milijonov EUR, ki se nanašajo na delež Združenega kraljestva v ocenjenem izvrševanju neporavnanih obveznosti v letu 2025, in 257 milijonov EUR, ki se nanašajo na prilagoditev deleža neporavnanih obveznosti Združenega kraljestva v zvezi z izvrševanjem v letu 2024. Znesek, ki se zaračuna septembra 2025 in bo plačan v obdobju od oktobra do decembra 2025, zajema 257 milijonov EUR, ki se nanašajo na delež Združenega kraljestva za ocenjeno izvrševanje neporavnanih obveznosti v letu 2025, in negativen znesek v višini 13 milijonov EUR, ki se nanaša na delež Združenega kraljestva pri oceni neto finančnih popravkov za obdobje 2014–2020 ali prejšnja programska obdobja (vključno s prilagoditvijo odbitkov za leto 2023).

Ocenjeno neizvrševanje je bilo prilagojeno za 121 milijonov EUR, da bi se upoštevale dejanske sprostitve obveznosti v letu 2024 ter prihodnje sprostitve obveznosti za preostale neporavnane obveznosti v okviru brexita, kakor so ocenjene ob koncu leta 2024.

Člen 142 – Obveznosti Unije ob koncu leta 2020

Združeno kraljestvo se je zavezalo, da bo konec leta 2020 EU plačalo svoj delež obveznosti Unije, razen naslednjega: (a) obveznosti z ustreznimi sredstvi in (b) obveznosti v zvezi z delovanjem proračuna in upravljanjem lastnih sredstev (vključno z zneski, ki so že kriti z neporavnanimi obveznostmi, glej člen 140 zgoraj). Glavni znesek se nanaša na pozaposlitvene obveznosti EU (pokojnine in zdravstveno zavarovanje), ki obstajajo na dan 31. decembra 2020.

Neporavnane obveznosti iz leta 2020 v skladu s členom 142(6)

(v milijonih EUR)

	Pokojninski sistem za evropske uradnike	Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Neporavnane obveznosti iz leta 2020	*72 580*	*4 948*	*77 529*	*79 709*
Delež Združenega kraljestva	**9 023**	**615**	**9 638**	**9 909**
Prispevki za pokojninski sistem za evropske uradnike/skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	**294**	**11**	**305**	**280**
Skupaj	**9 317**	**626**	**9 943**	**10 189**
Nekratkoročne	*9 023*	*615*	*9 638*	*9 909*
Kratkoročne	*294*	*11*	*305*	*280*

V skladu z modelom neplačila iz člena 142(6) Združeno kraljestvo letno prispeva k neto plačilom, izvršenim iz proračuna Unije v predhodnem letu vsakemu upravičencu iz pokojninskega sistema za evropske uradnike (PSEO), in povezanemu prispevku proračuna Unije v skupni sistem zdravstvenega zavarovanja za vsakega upravičenca ali osebo, ki je upravičena prek upravičenca. Prispevki se plačajo v štirih mesečnih obrokih od junija do septembra zadevnega leta.

Delež Združenega kraljestva za neto plačila, izvršena iz proračuna Unije v letu 2024 upravičencem PSEO in v skupni sistem zdravstvenega zavarovanja, je znašal 294 milijonov EUR oziroma 11 milijonov EUR. Ti zneski so bili Združenemu kraljestvu sporočeni v okviru računa iz aprila 2025 (in jih mora torej Združeno kraljestvo plačati v štirih enakih mesečnih obrokih v obdobju od junija do septembra 2025).

Poleg tega so na dan 31. decembra 2024 neporavnane obveznosti Združenega kraljestva iz leta 2020 na podlagi člena 142(6), ki se nanašajo na PSEO in skupni sistem zdravstvenega zavarovanja, znašale 9 023 milijonov EUR oziroma 615 milijonov EUR (leta 2023: 9 207 milijonov EUR oziroma 703 milijone EUR). Opozoriti je treba, da čeprav aktuarske izgube (ali dobički) iz naslova sprememb aktuarskih predpostavk vplivajo na sedanjo vrednost neporavnanih obveznosti iz leta 2020, izračunano na podlagi MRSJS 39/računovodskega pravila EU št. 12, pa ne spreminjajo niti zneska prejemkov, ki jih bo EU dejansko plačala, niti posledično prispevkov Združenega kraljestva k tem plačilom, ki se izplačujejo na podlagi mehanizma poravnave neplačil iz člena 142(6).

Neporavnane obveznosti iz leta 2020 v skladu s členom 142(5)

Združeno kraljestvo v skladu s členom 142(5) prispeva k obveznostim v zvezi z drugimi pokojninskimi sistemi, kakor so bili vknjiženi v konsolidiranem računu EU za proračunsko leto 2020, v 10 obrokih z začetkom 31. oktobra 2021 (z vsakim letnim obrokom, ki ga je treba plačati v osmih mesečnih obrokih od oktobra do maja naslednje leto). Te obveznosti so v konsolidiranem zaključnem računu Unije za proračunsko leto 2020 znašale 2 344 milijard EUR, zaradi česar je delež Združenega kraljestva na dan 31. decembra 2020 znašal 291 milijonov EUR. Ob upoštevanju zneskov v skupni višini 98 milijonov EUR, prejetih od Združenega kraljestva do konca leta 2024, se je neporavnan delež Združenega kraljestva v zvezi z drugimi pokojninskimi sistemi na dan 31. decembra 2024 zmanjšal na 193 milijonov EUR, od tega je treba 29 milijonov EUR plačati v 12 mesecih po koncu leta.

Za več informacij v zvezi s sistemi prejemkov zaposlenih glej pojasnili **1.5.10** in **2.9**.

Drugi člen

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Dolg Združenega kraljestva:		
Člen 136	*8*	–
Člen 147	*107*	*115*
	116	**115**

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Dolg do Združenega kraljestva:		
Člen 136	–	*(1 451)*
Člen 141	*(1 630)*	*(1 564)*
Člen 143	*(191)*	*(233)*
Člen 144	*(58)*	*(59)*
Člen 145	*(37)*	*(74)*
Člen 146	*(7)*	*(13)*
	(1 922)	**(3 394)**
Skupaj	**(1 806)**	**(3 279)**
Nekratkoročni	*(1 040)*	*(1 602)*
Kratkoročni	*(766)*	*(1 677)*

Člen 136** – **Veljavne določbe v zvezi z lastnimi sredstvi

Člen 136 vsebuje določbe v zvezi z lastnimi sredstvi, ki se uporabljajo po 31. decembru 2020. Združeno kraljestvo je upravičeno do prejema svojega deleža ali ga mora plačati, odvisno od primera, kadar se lastna sredstva, povezana s proračunskimi leti do vključno leta 2020, dajo na razpolago, popravijo ali prilagodijo po 31. decembru 2020. Zato za Združeno kraljestvo veljajo morebitne prilagoditve lastnih sredstev iz naslova DDV in BND, ki se nanašajo na proračunska leta do vključno leta 2020. Vendar se bodo te prilagoditve iz naslova DDV in BND izvedle le, če bo odločitev sprejeta najpozneje do 31. decembra 2028. Upoštevajo se tudi posodobitve popravkov za Združeno kraljestvo za obdobje 2018–2019.

Organi Združenega kraljestva v skladu s členom 136 sporazuma o izstopu še naprej pošiljajo mesečne izpiske stanja na računu A s povzetkom zneskov tradicionalnih lastnih sredstev, dolgovanih proračunu EU. Ti zneski (z odbitkom veljavne stopnje zadržanja) so vključeni v skupne zneske naslednjega računa iz člena 148(2) sporazuma o izstopu (glej naslednji odstavek). V primeru zamujenega plačila teh zneskov se plačajo obresti v skladu s členom 12 Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014.

Združeno kraljestvo mora zato plačati tradicionalna lastna sredstva, ki jih je zbralo po 28. februarju 2021, vendar se nanašajo na leto 2020 in prejšnja leta. Od tega zneska se odšteje njihov delež skupnega zneska, danega na voljo. Ločeni račun za tradicionalna lastna sredstva mora biti v celoti likvidiran 31. decembra 2025.

Neporavnani neto znesek, ki ga dolguje Združeno kraljestvo, na dan 31. decembra 2024 znaša 8 milijonov EUR (leta 2023: 1 451 milijonov EUR, dolgovanih Združenemu kraljestvu), od tega bo treba 112 milijonov EUR Združenemu kraljestvu plačati v 12 mesecih po koncu leta, pozneje pa bo moralo Združeno kraljestvo plačati 121 milijonov EUR.

(v milijonih EUR)

Znesek, dolgovan Združenemu kraljestvu(-)/ki ga dolguje Združeno kraljestvo (+), na dan 31. 12. 2023	**(1 451)**
Prilagoditev ocene za zneske, zaračunane septembra 2024	*16*
Delež Združenega kraljestva v postopku za ugotavljanje kršitev v zvezi z DDV (mini VEM)	*1*
Plačila, izvršena Združenemu kraljestvu v letu 2024	*1 319*
Prilagoditve iz naslova DDV in BND (izračun saldov za leto 2023)	*(2)*
Prilagoditve iz naslova DDV in BND (izračun saldov za leto 2024)	*121*
Zamudne obresti na tradicionalna lastna sredstva in lastna sredstva iz naslova DDV Združenega kraljestva	*4*
Neto tradicionalna lastna sredstva Združenega kraljestva po 28. februarju 2021	*(0)*

(v milijonih EUR)

Znesek, dolgovan Združenemu kraljestvu(-)/ki ga dolguje Združeno kraljestvo (+), na dan 31. 12. 2024	**8**
Nekratkoročen	*121*
Kratkoročen	*(112)*

Znesek, prikazan v postavki „Plačila, izvršena Združenemu kraljestvu v letu 2024“, je brez deleža zneska Združenega kraljestva, povezanega s postopkom za ugotavljanje kršitev v zvezi z DDV (mini ureditev „vse na enem mestu“ – mini VEM).

Znesek, prikazan v okviru postavke „Prilagoditve iz naslova DDV in BND (izračun saldaov za leto 2023)“, ustreza razliki med računom iz aprila 2025 (– 129,4 milijona EUR) in oceno, ki je že bila vključena v terjatev iz naslova brexita ob koncu leta 2023 (– 127,7 milijona EUR).

Znesek, prikazan v okviru postavke „Prilagoditve iz naslova DDV in BND (izračun saldov za leto 2024)“, ustreza ocenjenemu znesku, ki se zaračuna aprila 2026.

Člen 141 – Globe

Združeno kraljestvo je upravičeno do deleža glob, določenih pred 31. decembrom 2020, in do tistih glob, ki jih je Unija določila po 31. decembru 2020 v postopku iz člena 92(1), ko te postanejo dokončne. Znesek neporavnanih glob na dan 31. decembra 2024, ki zadevajo Združeno kraljestvo, znaša 8,9 milijarde EUR (leta 2023: 12,4 milijarde EUR). Neto zmanjšanje teh glob je znašalo 3,4 milijarde EUR (1,2 milijarde EUR glob, izdanih leta 2024, zmanjšanih za 4,6 milijarde EUR glob, potrjenih in plačanih, zmanjšanih ali razveljavljenih s sodnimi odločbami). Delež Združenega kraljestva pri globah, ki zadevajo Združeno kraljestvo, ki na dan 31. decembra 2024 niso bile poravnane, znaša 1,1 milijarde EUR (leta 2023: 1,5 milijarde EUR), od tega bo znesek v višini 7 milijonov EUR vključen v račun iz septembra 2025, Združenemu kraljestvu pa plačan v obdobju od oktobra 2025 do maja 2026. Poleg tega je Združeno kraljestvo upravičeno do svojega deleža dokončnih glob, ki 31. decembra 2024 niso bile več neporavnane (343 milijonov EUR, ki so bili vključeni v račun iz aprila 2025 in se plačajo Združenemu kraljestvu v obdobju od junija 2025 do septembra 2025 ter 146 milijonov EUR, ki bodo vključeni v račun iz septembra 2025 in se plačajo Združenemu kraljestvu v obdobju od oktobra 2025 do maja 2026), in svojega deleža dokončnih glob, ki so bile zaračunane septembra 2024, vendar ob koncu leta še niso bile plačane (31 milijonov EUR, ki se plačajo Združenemu kraljestvu v obdobju od januarja do maja 2025). Skupni delež Združenega kraljestva iz naslova glob zato znaša 1,6 milijarde EUR (leta 2023: 1,6 milijarde EUR), od tega je treba 431 milijonov EUR plačati v 12 mesecih po datumu poročanja (leta 2023: 27 milijonov EUR).

Člen 143 – Pogojne finančne obveznosti: posojila za finančno pomoč, EFSI, EFSD in mandat za zunanja posojila

V skladu s tem členom je Združeno kraljestvo odgovorno za financiranje svojega deleža pogojnih obveznosti EU v zvezi z dejavnostmi najemanja in dajanja posojil ter dejavnostmi na področju jamstev, če bi se te obveznosti uresničile in jih ne bi krili obstoječi jamstveni skladi (glej pojasnilo **4.1** za zadevne pogojne obveznosti). EU bo Združenemu kraljestvu povrnila zneske, ki jih je Združeno kraljestvo že prispevalo k jamstvenim skladom in ki niso več potrebni. Združeno kraljestvo ima tudi pravico do vrnjenih sredstev iz operacij z deljeno odgovornostjo. Na dan 31. decembra 2024 je znesek, ki ga je treba v celoti plačati Združenemu kraljestvu v naslednjih 12 mesecih, znašal 190,6 milijona EUR (leta 2023: 243,8 milijona EUR). Ta znesek zajema delež Združenega kraljestva v izterjavah in neto prihodkih, zbranih v letu 2024 (104,4 milijona EUR), presežku rezervacij (59,7 milijona EUR) in prihodkih od upravljanja sredstev (30,1 milijona EUR). Vključuje tudi – 3,6 milijona EUR prilagoditev, ugotovljenih med dogovorjenimi postopki pregleda: prilagoditev za zneske, izterjane leta 2023 za mandat za zunanja posojila (1 302 EUR), prilagoditev trenutne stopnje oblikovanja rezervacij za leto 2023 za mandat za zunanja posojila (– 0,5 milijona EUR), prilagoditev za zneske, izterjane v letu 2023 za EFSI (– 3,2 milijona EUR), prilagoditev trenutne stopnje oblikovanja rezervacij za leto 2023 za EFSI (0,1 milijona EUR) in prilagoditev zneska prihodkov od upravljanja sredstev za oblikovanje rezervacij za leto 2023 za EFSI (– 9 448 EUR).

Člen 144 – Finančni instrumenti

V skladu s tem členom se je EU zavezala, da bo Združenemu kraljestvu povrnila njegov delež vrnjenih sredstev, ki izhajajo iz finančnih operacij, odobrenih do datuma izstopa, in njegov delež izplačil za finančne operacije, odobrene po datumu izstopa. Na dan 31. decembra 2024 je znesek, ki ga je treba v celoti plačati Združenemu kraljestvu v naslednjih 12 mesecih, znašal 57,9 milijona EUR (leta 2023: 59,4 milijona EUR).

Člen 145 – Evropska skupnost za premog in jeklo v likvidaciji (ESPJ v l.)

Združeno kraljestvo je upravičeno do svojega deleža neto sredstev ESPJ v l. na dan 31. decembra 2020, ki se izplača vsako leto v petih obrokih na dan 30. junija, in sicer z začetkom v letu 2021. Neto sredstva ESPJ v l. so 31. decembra 2020 znašala 1,5 milijarde EUR, pri čemer je delež Združenega kraljestva znašal 184 milijonov EUR. Po plačilu četrtega obroka v višini 37 milijonov EUR leta 2024 je neporavnani znesek na dan 31. decembra 2024 znašal 37 milijonov EUR (leta 2023: 74 milijonov EUR), pri čemer se celoten znesek plača v 12 mesecih po datumu poročanja.

Člen 146 – Naložbe v Evropski investicijski sklad (EIS)

Združeno kraljestvo je upravičeno do svojega deleža naložb EU v vplačanem osnovnem kapitalu EIS na dan 31. decembra 2020, ki se izplača letno v petih obrokih na dan 30. junija, in sicer z začetkom v letu 2021. Naložbe EU v vplačanem osnovnem kapitalu EIS so na dan 31. decembra 2020 znašale 267 milijonov EUR, pri čemer je delež Združenega kraljestva znašal 33 milijonov EUR. Po plačilu četrtega obroka v višini 6,6 milijona EUR leta 2024 je neporavnani znesek na dan 31. decembra 2024 znašal 6,6 milijona EUR (leta 2023: 13,3 milijona EUR), pri čemer se celoten znesek plača v 12 mesecih po datumu poročanja.

Člen 147 – Pravne zadeve

Združeno kraljestvo se je zavezalo, da bo prispevalo svoj delež plačil EU, ki izhajajo iz pravnih zadev v zvezi s finančnimi interesi Unije, ki zapadejo, pod pogojem, da so dejstva, ki tvorijo predmet navedenih zadev, nastala najpozneje 31. decembra 2020. Ob upoštevanju rezervacij in časovnih razmejitev ob koncu leta ter dejanskih plačil, ki jih je EU izvršila ali prejela za pravne zadeve v letu 2024, znaša ocenjeni znesek, ki ga bo moralo plačati Združeno kraljestvo, 107 milijonov EUR (leta 2023: 115 milijonov EUR), od tega se 69 milijonov EUR plača v 12 mesecih po datumu poročanja.

2.6.1.3. Izterljivi zneski iz glob, naloženih podjetjem

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Bruto izterljivi znesek glob	*12 247*	*13 762*
Začasna in dokončna plačila	*(2 161)*	*(3 014)*
Oslabitev	*(934)*	*(887)*
Skupaj	**9 152**	**9 861**
Nekratkoročni	–	–
Kratkoročni	*9 152*	*9 861*

Globe, naložene podjetjem, vključujejo predvsem globe zaradi kršitev pravil konkurence in premije za presežne emisije CO2. Oglobljena podjetja, ki so vložila pritožbo ali to načrtujejo, imajo možnost, da izvršijo začasna plačila ali Komisiji zagotovijo bančna jamstva. Za skupne neporavnane globe ob koncu leta, za katere niso bila izvršena začasna ali dokončna plačila, so bila za kritje prejeta jamstva v višini 7 091 milijonov EUR (leta 2023: 9 324 milijonov EUR).

Plačila, prejeta od oglobljenih podjetij, se hranijo bodisi kot naložbe (glej pojasnilo **2.4.2.1**) ali na bančnih računih (glej pojasnilo **2.8**).

V zneskih, odpisanih zaradi oslabitve, je upoštevana ocena, ki jo Komisija opravi za vsak primer posebej, v zvezi s tistimi globami, ki niso bile plačane ali za katere niso bila zagotovljena jamstva in Komisija ne pričakuje, da bodo izterjane, pa tudi v zvezi s primeri, v katerih je znesek globe zmanjšalo Sodišče.

Prihodki od glob, naloženih podjetjem za zadevno leto, so znašali 3 512 milijonov EUR (glej pojasnilo **3.5**), medtem ko so odhodki, tj. zmanjšanja glob na podlagi sodb Sodišča, znašali 1 123 milijonov EUR (glej pojasnilo **3.16**).

Pogojna obveznost v višini 2 178 milijonov EUR je razkrita zaradi možnosti, da bo treba te začasno plačane zneske vrniti oglobljenim podjetjem, ki se pritožijo ali imajo pravico do pritožbe zoper naložene globe – glej pojasnilo **4.2.1**.

2.6.1.4. Aktivne časovne razmejitve

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Prehodno nezaračunani prihodki	*756*	*1 131*
Odloženi stroški v zvezi z nemenjalnimi posli	*339*	*223*
Skupaj	**1 095**	**1 354**
Nekratkoročne	*10*	*567*
Kratkoročne	*1 085*	*787*

Prehodno nezaračunani prihodki vključujejo znesek v višini 0,4 milijarde EUR (leta 2023: 1 milijarda EUR), za katerega Komisija pričakuje, da ga bo izterjala na področju kohezije na podlagi preučitve in sprejetja zaključnih računov, ki jih bodo predložile države članice.

2.6.2 *Terjatve iz menjalnih poslov*

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročne		
Terjatve iz finančnih jamstev	*1 324*	*1 666*
Zamudne obresti	*323*	*365*
Druge terjatve	*84*	*98*
	1 731	**2 129**
Kratkoročne		
Terjatve iz finančnih jamstev	*306*	*340*
Stranke	*302*	*286*
Oslabitev terjatev do strank	*(136)*	*(158)*
Odloženi stroški v zvezi z menjalnimi posli	*363*	*380*
Zamudne obresti	*761*	*1 186*
Drugo	*339*	*287*
	1 936	**2 321**
Skupaj	**3 666**	**4 450**

Zamudne obresti se nanašajo predvsem na primere lastnih sredstev in natečene obresti na globe, krite z jamstvi, ki so jih zagotovila oglobljena podjetja. Nekratkoročni znesek (0,3 milijarde EUR) se nanaša na tekoče zadeve v državah članicah, navedene v pojasnilu **2.6.1.1**.

Terjatev iz pogodbe o finančnem jamstvu predstavlja prihodnje plačilo, ki ga EU pričakuje za dana jamstva. Za večino jamstev EU se nadomestilo ne prejme ali pa je njihova cena nižja od tržne stopnje. Zato je terjatev iz pogodbe o finančnem jamstvu bistveno manjša kot obveznost iz pogodbe o finančnem jamstvu (glej pojasnilo **2.11.2**). Od skupnega zneska terjatev iz pogodb o finančnem jamstvu v višini 1 629 milijonov EUR na dan 31. decembra 2024 je 1 588 milijonov EUR razvrščenih kot finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (raven 3 poštene vrednosti). V primerjavi z začetnim saldom na dan 1. januarja 2023 v višini 2 006 milijonov EUR se je terjatev iz pogodb o finančnem jamstvu skupaj zmanjšala za 377 milijonov EUR, in sicer zaradi 274 milijonov EUR jamstvenih premij, prejetih leta 2024, in 103 milijonov EUR nižjih jamstvenih premij, ki naj bi bile prejete v prihodnosti.

2.7 **ZALOGE**

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Znanstveni materiali	*66*	*60*
Drugo	*19*	*20*
Skupaj	**85**	**78**

2.8 **DENARNA SREDSTVA IN NJIHOVI USTREZNIKI**

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Računi pri zakladnicah in centralnih bankah		*24 059*	*22 620*
Tekoči računi		*808*	*312*
Računi izločenih sredstev		*10*	*7*
Prerazporeditve (denarna sredstva na poti)		*–*	*0*
Bančni računi za izvrševanje proračuna	*2.8.1*	**24 877**	**22 940**
Pristop enotnega financiranja	*2.8.2*	**33 926**	**12 539**
Finančni instrumenti	*2.8.3*	**2 758**	**2 279**
Globe	*2.8.4*	**134**	**540**
Druge institucije, agencije in organi		**1 439**	**1 281**
Skrbniški skladi		**30**	**37**
Skupaj		**63 163**	**39 616**

2.8.1 *Bančni računi za izvrševanje proračuna*

Ta postavka zajema sredstva, ki jih ima Komisija na svojih bančnih računih (pri zakladnici ali centralni banki) v vsaki državi članici in državi Efte ter na tekočih računih poslovnih bank, na računih izločenih sredstev in računih za manjša denarna plačila.

Stanja denarnih sredstev so skladna z nekaterimi cikličnimi vzorci, pri katerih odhodki sledijo zbiranju sredstev. Zato nihajo glede na te nasprotujoče si tokove. Stanje denarnih sredstev ob koncu leta se namreč na začetku naslednjega leta v veliki meri absorbira z večjim plačilom odhodkov, povezanih z EKJS.

Majhna razlika v stanju denarnih sredstev, ki je bila na voljo konec leta 2024 v primerjavi z letom 2023, je bila predvsem posledica nekoliko počasnejšega gibanja določenih odhodkov, kot je bilo napovedano.

2.8.2 *Pristop enotnega financiranja*

V okviru strategije enotnega financiranja del najetih posojil ostane v denarnih sredstvih, ki se hranijo na bančnem računu pri ECB. S tem se želi ohraniti likvidnost za prihodnje obveznosti izplačevanja in ohraniti določeno likvidnostno rezervo, hkrati pa preprečiti presežna stanja (glej tudi pojasnili **6.4** in **6.6**). Ravni denarnih sredstev na tem računu med letom nihajo. Povečana stanja denarnih sredstev konec leta 2024 so posledica izplačil, načrtovanih za začetek leta 2025.

2.8.3 *Finančni instrumenti*

Zneski, prikazani pod to postavko, se nanašajo predvsem na ustreznike denarnih sredstev, ki jih v imenu Komisije upravljajo upravitelji, in sicer za namene izvajanja programov finančnih instrumentov, ki se financirajo iz proračuna EU: 1,8 milijarde EUR na dan 31. decembra 2024, od tega se 0,5 milijarde EUR nanaša na sklad Evropskega sveta za inovacije – glej pojasnilo **2.4.2.1**. Ta postavka vključuje tudi 0,8 milijarde EUR denarnih ustreznikov (vezane vloge in kratkoročni komercialni zapisi), ki pripadajo skladu za inovacije, ki ga upravlja EIB – glej pojasnilo **2.4.2.1**. Ne zajema pa likvidnostne rezerve v zvezi s skupnim skladom za rezervacije (0,1 milijarde EUR na dan 31. decembra 2024), ki je v osrednji zakladnici Komisije. Denarna sredstva, ki pripadajo finančnim instrumentom, lahko uporabljajo le zadevni programi.

2.8.4 *Globe*

To so denarna sredstva, prejeta v zvezi z globami, ki jih je Komisija naložila podjetjem, v še odprtih zadevah. Če je bila zoper njih vložena pritožba oziroma še ni znano, ali bo oglobljeno podjetje vložilo pritožbo, je zadevni znesek prikazan kot pogojna obveznost v pojasnilu **4.2.1**. Od leta 2010 vse začasno plačane globe, naložene podjetjem, upravlja Komisija v skladu BUFI, v okviru katerega se vlagajo v finančne instrumente, ki so razvrščeni kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva (glej pojasnilo **2.4.2**), nekaj sredstev sklada pa je vplačanih ob koncu leta.

OBVEZNOSTI

2.9 POKOJNINE IN DRUGI PREJEMKI ZAPOSLENIH

2.9.1 *Neto obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih*

(v milijonih EUR)

	Pokojninski sistem za evropske uradnike	Drugi pokojninski sistemi	Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	Skupaj na dan 31. 12. 2024	Skupaj na dan 31. 12. 2023
Obveznost za določene prejemke	*84 765*	*1 942*	*6 850*	*93 557*	*91 261*
Sredstva programa	*ni relevantno*	*(23)*	*(438)*	*(461)*	*(453)*
Neto obveznosti	**84 765**	**1 919**	**6 413**	**93 096**	**90 808**

Skupna obveznost iz naslova prejemkov zaposlenih je ostala razmeroma stabilna, manjše povečanje pa je predvsem posledica povečanja neto obveznosti pokojninskega sistema za evropske uradnike (PSEO), ki je največja obstoječa shema. Aktuarski dobički, ki so posledica povečanja realne diskontne stopnje PSEO v letu, so bili večinoma pobotani z izgubami zaradi aktuarskih predpostavk, povezanih s spremembami plač, kar je povzročilo neto aktuarske izgube iz finančnih predpostavk (glej pojasnili **2.9.2** in **2.9.4**). Vendar je treba opozoriti, da čeprav povečanje ali zmanjšanje realne diskontne stopnje vpliva na obseg obveznosti ob koncu leta, ne spreminja zneska prejemkov, ki ga bo treba v prihodnjih letih dejansko plačati upravičencem iz proračuna EU. Poleg tega se je zmanjšanje neto obveznosti zaradi aktuarskih dobičkov iz izkušenj pobotalo s povečanjem zaradi letnih stroškov tekočega služboovanja in stroškov obresti (razreševanje diskontiranja obveznosti) (glej pojasnilo **2.9.2**).

Pokojninski sistem za evropske uradnike

Ta obveznost za določene prejemke predstavlja sedanjo vrednost pričakovanih prihodnjih plačil, ki jih bo morala EU izvršiti za poravnavo pokojninskih obveznosti, ki izhajajo iz službovanja zaposlenih v tekočem in prejšnjih obdobjih. Vendar se sistem izvaja, in zato so vsa plačila, ki jih je treba izvršiti na letni osnovi, vsako leto vključena v proračun EU.

V skladu s členom 83 kadrovskih predpisov plačila prejemkov po pokojninskem sistemu zaposlenih bremenijo proračun EU. Sistem se financira navidezno in države članice skupaj jamčijo za izplačilo teh prejemkov. Od osnovnih plač aktivnih članov se odšteje obvezen pokojninski prispevek, ki trenutno znaša 12,1 %. Ti prispevki se obravnavajo kot proračunski prihodki v danem letu in prispevajo k financiranju odhodkov EU na splošno (glej tudi pojasnilo **3.8**).

Obveznosti iz naslova pokojninskega sistema so bile ocenjene na podlagi števila uslužbencev, udeleženih v sistemu (zaposlenih, upokojenih, bivših uslužbencev, ki prejemajo nadomestilo za invalidnost, in preživelih vzdrževanih oseb umrlih uslužbencev) na dan 31. decembra 2024, in na ta dan veljavnih pravil iz kadrovskih predpisov. To vrednotenje je bilo opravljeno v skladu z računovodskimi določbami MRSJS 39 (in torej računovodskim pravilom EU št. 12).

Drugi pokojninski sistemi

Ta postavka zadeva obveznost, ki se nanaša na pokojninske obveznosti do članov in nekdanjih članov Komisije, Sodišča Evropske unije ter Računskega sodišča, Sveta, evropskega varuha človekovih pravic in Evropskega nadzornika za varstvo podatkov. V to postavko so vključene tudi obveznosti, ki se nanašajo na pokojninske obveznosti poslancev Evropskega parlamenta.

Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja

Poleg navedenih pokojninskih sistemov je ovrednotena tudi ocenjena obveznost, ki jo ima EU do skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja v zvezi s stroški zdravstvenega varstva, ki jih je treba plačati za uslužbence v obdobjih po prenehanju njihove zaposlitve (brez njihovih prispevkov). Kot je navedeno v pojasnilu **1.5.10**, se pri izračunu te obveznosti upošteva celotno obdobje delovne aktivnosti, kar zagotavlja, da sta pokojninski sistem in sistem zdravstvenega zavarovanja v okviru pozaposlitvenega programa za zaposlene dosledno obračunana.

Ob upoštevanju obveznosti glede poštenega predstavljanja ekonomske vsebine osnovnega stanja v skladu z EAR in MRSJS se pri dodelitvi prejemkov za obdobja aktivnosti MRSJS 39 ni razlagal v strožjem smislu. Če bi se stroški službovanja za skupni sistem zdravstvenega zavarovanja obračunali v celoti za 10 let za vse zaposlene namesto za obdobje njihove delovne aktivnosti, bi bil ob koncu leta učinek takega pristopa na obveznost za določene prejemke povečanje za 1,2 milijarde EUR. Vendar ta strožji pristop, kot je bilo že navedeno, ne bi bil združljiv s kvalitativno značilnostjo poštenega predstavljanja in tako ne bi mogel zagotoviti zanesljivih informacij v skladu z EAR št. 1 in temeljnim okvirom v MRSJS. Ta ocena je zelo odvisna od gibanja trenutnega upravnega statusa zaposlenih (zlasti od števila članov s pogodbami za določen čas, ki naj bi v prihodnosti postali uradniki).

2.9.2 *Gibanje sedanje vrednosti obveznosti za določene prejemke zaposlenih*

Sedanja vrednost obveznosti za določene prejemke je diskontirana vrednost pričakovanih prihodnjih plačil, potrebnih za poravnavo obveznosti, ki izhajajo iz službovanja zaposlenih v tekočem in prejšnjih obdobjih.

Analiza gibanja obveznosti za določene prejemke v tekočem letu je prikazana spodaj:

(v milijonih EUR)

	Pokojninski sistem za evropske uradnike	Drugi pokojninski sistemi	Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	Skupaj
Sedanja vrednost na dan 31. 12. 2023	**82 718**	**1 808**	**6 735**	**91 261**
Pripoznana v izkazu poslovnega izida				
Stroški tekočega službovanja	*2 839*	*76*	*241*	*3 156*
Stroški obresti	*2 480*	*53*	*209*	*2 742*
Stroški preteklega službovanja	*–*	*(3)*	*–*	*(3)*
Pripoznana v neto sredstvih				
Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih				
Aktuarski (dobički)/izgube zaradi izkušenj	*(1 542)*	*138*	*(119)*	*(1 523)*
Aktuarski (dobički)/izgube zaradi demografskih predpostavk	*308*	*3*	*18*	*329*
Aktuarski (dobički)/izgube zaradi finančnih predpostavk	*339*	*(52)*	*(102)*	*185*
Drugo				
Plačane dajatve	*(2 378)*	*(82)*	*(131)*	*(2 591)*
Sedanja vrednost na dan 31. 12. 2024	**84 765**	**1 942**	**6 850**	**93 557**

Stroški tekočega službovanja se nanašajo na povečanje sedanje vrednosti obveznosti za določene prejemke, ki izhajajo iz službovanja sedanjih članov v tekočem letu.

Stroški obresti so povečanje sedanje vrednosti obveznosti za določene zaslužke v obdobju poročanja, ki je posledica dejstva, da so zaslužki eno obdobje bliže poravnavi.

Aktuarski dobički in izgube zaradi izkušenj se nanašajo na učinke razlik med tem, kar se je za leto 2024 pričakovalo v predpostavkah iz prejšnjega leta, in tem, kar se je dejansko zgodilo v letu 2024. Ta postavka odraža tudi vpliv novih uslužbencev (uslužbenci, ki so zajeti v tem zaključnem računu, ne pa v prejšnjem).

Aktuarski dobički in izgube zaradi sprememb vrednosti aktuarskih predpostavk (demografskih spremenljivk, kot sta fluktuacija zaposlenih ter smrtnost, in finančnih spremenljivk, kot so diskontne stopnje in pričakovano povečanje plač) nastanejo, kadar so ocenjene vrednosti teh predpostavk posodobljene, da odražajo pogoje, na katerih temeljijo.

Prejemki (na primer pokojnine ali povračila zdravstvenih stroškov) se izplačajo med letom v skladu s pravili sistema. Zaradi teh izplačanih prejemkov se je zmanjšala obveznost za določene prejemke.

2.9.3 *Sredstva programa*

(v milijonih EUR)

	Drugi pokojninski sistemi	Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	Skupaj
Sedanja vrednost na dan 31. 12. 2023	**34**	**419**	**453**
Neto gibanje sredstev programa	*(11)*	*19*	*8*
Sedanja vrednost na dan 31. 12. 2024	**23**	**438**	**461**

2.9.4 *Aktuarske predpostavke – prejemki zaposlenih*

Glavne aktuarske predpostavke, uporabljene pri vrednotenju dveh glavnih sistemov prejemkov zaposlenih, so prikazane spodaj:

	2024	2023
Pokojninski sistem za evropske uradnike		
Nominalna diskontna stopnja	*3,3 %*	*3,0 %*
Pričakovana stopnja inflacije	*2,0 %*	*2,2 %*
Realna diskontna stopnja	*1,3 %*	*0,8 %*
Pričakovana stopnja prihodnjega povečanja plač	*1,3 %*	*1,1 %*
Upokojitvena starost	*63/64/66*	*63/64/66*
Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja		
Nominalna diskontna stopnja	*3,3 %*	*3,1 %*
Pričakovana stopnja inflacije	*2,0 %*	*2,2 %*
Realna diskontna stopnja	*1,3 %*	*0,8 %*
Pričakovana stopnja prihodnjega povečanja plač	*1,3 %*	*1,1 %*
Stopnje gibanja zdravstvenih stroškov	*1,6 %*	*1,7 %*
Upokojitvena starost	*63/64/66*	*63/64/66*

Stopnje umrljivosti za leto 2024 temeljijo na posodobljenih tablicah umrljivosti za javne uslužbence EU – EULT 2023, ki vključujejo dinamičen trend v naslednjih 18 letih.

Nominalna diskontna stopnja se določi kot vrednost donosov eurskih brezkuponskih obveznic (z zapadlostjo 18 let decembra 2024 za pokojninski sistem za evropske uradnike in 19 let za skupni sistem zdravstvenega zavarovanja). Stopnja inflacije, ki se uporablja, je stopnja pričakovane inflacije v enakovrednem obdobju: izvedena inflacija se pridobi s primerjavo donosov na inflacijo vezanih in običajnih državnih obveznic glavnih evropskih finančnih trgov. Realna diskontna stopnja se izračuna iz nominalne diskontne stopnje in pričakovane dolgoročne stopnje inflacije.

2.9.5 *Analiza občutljivosti*

Analiza občutljivosti temelji na simulacijah, v katerih se ob nespremenjenih drugih pogojih spreminjajo vrednosti zadevnih predpostavk.

Občutljivost pokojninskega sistema za evropske uradnike

Sprememba domnevne realne diskontne stopnje za deset bazičnih točk (0,1 %) bi imela naslednje učinke:

(v milijonih EUR)

	2024		2023	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
Obveznost za določene prejemke	*(1 516)*	*1 558*	*(1 541)*	*1 585*

Sprememba pričakovanega povečanja plač za deset bazičnih točk (0,1 %) bi imela naslednje učinke:

(v milijonih EUR)

	2024		2023	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
Obveznost za določene prejemke	*1 514*	*(1 476)*	*1 532*	*(1 493)*

Sprememba predvidene upokojitvene starosti za eno leto bi imela naslednje učinke:

(v milijonih EUR)

	2024		2023	
	Povišanje za eno leto	Znižanje za eno leto	Povišanje za eno leto	Znižanje za eno leto
Obveznost za določene prejemke	*(799)*	*1 109*	*(795)*	*1 076*

Občutljivost skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja

Sprememba domnevne stopnje gibanja zdravstvenih stroškov za deset bazičnih točk bi imela naslednje učinke:

(v milijonih EUR)

	2024		2023	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
Seštevek stroškov tekočega služboanja in stroškov obresti čistih obdobnih zdravstvenih stroškov zaposlenca po službovanju	*11*	*(11)*	*12*	*(12)*
Obveznost za določene prejemke	*166*	*(162)*	*166*	*(162)*

Sprememba domnevne nominalne diskontne stopnje za deset bazičnih točk (0,1 %) bi imela naslednje učinke:

(v milijonih EUR)

	2024		2023	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
Obveznost za določene prejemke	*(130)*	*133*	*(132)*	*135*

Sprememba pričakovanega povečanja plač za deset bazičnih točk (0,1 %) bi imela naslednje učinke:

(v milijonih EUR)

	2024		2023	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
Obveznost za določene prejemke	*(27)*	*26*	*(25)*	*25*

Sprememba predvidene upokojitvene starosti za eno leto bi imela naslednje učinke:

(v milijonih EUR)

	2024		2023	
	Povišanje za eno leto	Znižanje za eno leto	Povišanje za eno leto	Znižanje za eno leto
Obveznost za določene prejemke	*(185)*	*197*	*(188)*	*199*

2.10 **REZERVACIJE**

(v milijonih EU)

	Znesek na dan 31. 12. 2023	Dodatne rezervacije	Razveljavljeni neporabljeni zneski	Porabljeni zneski	Prerazporeditev med kategorijami	Sprememba ocene	Znesek na dan 31. 12. 2024
Sodni postopki:							
Kmetijstvo	*1*	*204*	*–*	*(1)*	*–*	*–*	*204*
Drugo	*823*	*11*	*(197)*	*(536)*	*–*	*0*	*100*
Razgradnja jedrskih objektov	*1 768*	*–*	*–*	*(46)*	*–*	*75*	*1 796*
Finančne rezervacije	*1*	*7 082*	*(1)*	*–*	*–*	*0*	*7 082*
Drugo	*742*	*137*	*(228)*	*(16)*	*–*	*(2)*	*633*
Skupaj	**3 334**	**7 434**	**(426)**	**(599)**	**–**	**73**	**9 816**
Nekratkoročne	**2 102**	**204**	**(12)**	**(23)**	**(63)**	**73**	**2 280**
Kratkoročne	**1 233**	**7 230**	**(414)**	**(576)**	**63**	**(0)**	**7 536**

Rezervacije so zanesljivo ocenjeni zneski, ki izhajajo iz preteklih dogodkov in jih bo verjetno treba plačati iz proračuna EU v prihodnosti.

Finančne rezervacije

Dodatki so rezervacije za pričakovano kreditno izgubo pri prevzetih obveznostih iz kreditov makrofinančne pomoči v okviru mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino (glej pojasnilo **2.4.1.1**). EU se je 31. decembra 2024 nepreklicno zavezala, da bo Ukrajini izplačala 18,1 milijarde EUR. To posojilo bo izplačano leta 2025. V skladu z računovodskimi standardi mora EU pripoznati pričakovane kreditne izgube kot rezervacijo v trenutku sprejetja nepreklicne obveznosti.

Sodni postopki

Gre za oceno zneskov, ki jih bo verjetno treba izplačati po koncu leta v zvezi z več tekočimi sodnimi postopki. Zneski za kmetijstvo se nanašajo na pravne postopke, ki so jih države članice sprožile v zvezi s sklepi o potrditvi skladnosti za EKJS in EKSRP.

Razgradnja jedrskih objektov

V letu 2017 je bila osnova za oblikovanje rezervacije posodobljena na podlagi „posodobljene strategije Skupnega raziskovalnega središča o programu za razgradnjo in ravnanje z odpadki (D&WMP) iz leta 2017“. Skupaj z neodvisno skupino strokovnjakov za program za razgradnjo in ravnanje z odpadki je bil opravljen pregled strategije ter proračunskih potreb in potreb po osebju. Pomeni najboljšo razpoložljivo oceno proračuna in osebja, potrebnega za dokončanje razgradnje objektov Skupnega raziskovalnega središča v Ispri, Geelu, Karlsruheju in Pettnu.

V skladu z računovodskimi pravili EU se ta rezervacija indeksira za inflacijo in potem diskontira na čisto sedanjo vrednost (z uporabo krivulje zamenjave eurske obveznice). Na dan 31. decembra 2024 je ta rezervacija znašala 1 796 milijonov EUR, pri čemer je razdeljena na znesek, ki bo po pričakovanjih uporabljen v letu 2025 (38 milijonov EUR), in znesek, ki bo po pričakovanjih uporabljen pozneje (1 758 milijonov EUR).

Opozoriti je treba, da lahko velike negotovosti, povezane z dolgoročnim načrtovanjem razgradnje jedrskih objektov, vplivajo na to oceno, ki bi se lahko v prihodnje precej povečala. Negotovost nastaja predvsem zaradi končnega stanja razgrajenega objekta, jedrskih materialov, vidikov ravnanja z odpadki in odlaganja odpadkov, nepopolne ali pomanjkljive opredelitve nacionalnih regulativnih okvirov, zapletenih in dolgotrajnih postopkov dodelitve dovoljenj ter prihodnjega razvoja dogodkov na industrijskem trgu za razgradnjo.

2.11 FINANČNE OBVEZNOSTI

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročne			
Finančne obveznosti po odplačni vrednosti	*2.11.1*	*539 522*	*430 633*
Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*2.4.2.2*	*13*	*8*
Obveznosti iz finančnih jamstev	*2.11.2*	*39*	*131*
		539 575	**430 771**
Kratkoročne			
Finančne obveznosti po odplačni vrednosti	*2.11.1*	*55 904*	*21 424*
Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*2.4.2.2*	*84*	*52*
Obveznosti iz finančnih jamstev	*2.11.2*	*6 340*	*6 137*
		62 328	**27 613**
Skupaj		**601 903**	**458 385**

2.11.1 *Finančne obveznosti po odplačni vrednosti*

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Najeta posojila	*2.11.1.1*	*594 028*	*450 561*
Druge finančne obveznosti	*2.11.1.2*	*1 398*	*1 496*
Skupaj		**595 426**	**452 057**
Nekratkoročne		*539 522*	*430 633*
Kratkoročne		*55 904*	*21 424*

2.11.1.1. Najeta posojila

(v milijonih EUR)

	Pristop enotnega financiranja	SURE	EMFS	Plačilnobilančna posojila	Makrofinančna pomoč	Euratom	Skupaj
Skupaj na dan 31. 12. 2023	*292 728*	*98 984*	*43 095*	*201*	*15 238*	*314*	*450 561*
Nova najeta posojila – nominalno	*194 472*	*–*	*1 800*	*–*	*145*	*–*	*196 417*
Odplačila	*(50 404)*	*–*	*(2 600)*	*–*	*(600)*	*(13)*	*(53 617)*
Spremembe knjigovodske vrednosti	*832*	*(145)*	*2*	*0*	*(21)*	*(0)*	*667*
Skupaj na dan 31. 12. 2024	**437 628**	**98 839**	**42 297**	**201**	**14 762**	**301**	**594 028**
Nekratkoročna	*393 285*	*90 539*	*39 517*	*–*	*14 624*	*300*	*538 266*
Kratkoročna	*44 342*	*8 300*	*2 780*	*201*	*138*	*0*	*55 762*

Nominalni znesek najetih posojil na dan 31. decembra 2024 znaša 601,3 milijarde EUR (leta 2023: 458,5 milijarde EUR). Večina najetih posojil so izdaje dolgoročnih obveznic, razen enotnega financiranja, v okviru katerega so bile izdane tudi kratkoročne menice EU v višini 23,1 milijarde EUR (leta 2023: 15,2 milijarde EUR). Neto (nominalni) znesek novih najetih posojil v letu 2024 je znašal 142,8 milijarde EUR.

Zneski, izposojeni za instrument SURE, EMFS, plačilnobilančna posojila, posojila Euratoma in posojila v okviru makrofinančne pomoči, za katere so bile pogodbe podpisane pred letom 2023, so „vzajemne“ transakcije, kar pomeni, da EU izda namensko obveznico za financiranje specifičnega sporazuma o posojilu, in sicer pod enakimi pogoji – glej pojasnilo **2.4.1.1**.

Z „enotnim financiranjem“ se financirajo posojila in nepovratna podpora v okviru instrumenta NextGenerationEU in instrumenta za Ukrajino ter posojila v okviru makrofinančne pomoči, podpisana od leta 2023. Komisija uporablja pristop skupnega financiranja, pri katerem najeta posojila ne financirajo neposredno posameznih izplačil. Namesto tega se dolg izda v skladu z letnim načrtom najemanja posojil z dolgoročnimi obveznicami in kratkoročnimi menicami. Komisija za izdajo teh vrednostnih papirjev uporablja dražbe in namensko združevanje. Nato stroške v skladu z metodologijo razporejanja stroškov, dogovorjeno z državami članicami, pri posojilih prenese na države članice, pri nepovratni podpori pa na proračun EU. Zaradi te prožnosti financiranja je potrebna tudi likvidnostna rezerva za učinkovito upravljanje likvidnosti, glej pojasnilo **2.8.2**. Unija v okviru strategije enotnega financiranja izdaja kratkoročne menice EU (3 do 12 mesecev), ki jih je mogoče odplačati v istem ali naslednjem letu. Vrstica „Odplačila“ se nanaša na 50,2 milijarde EUR takih kratkoročno najetih posojil.

Dodatnih 0,2 milijarde EUR v vrstici „Odplačila“ in vrstici „Nova najeta posojila“ se nanaša na posle začasne prodaje (repo pogodbe), ki jih EU od leta 2024 ponuja svojim primarnim trgovcem za izboljšanje učinkovitosti in pretočnosti trga obveznic EU.

Vrstica „Spremembe knjigovodske vrednosti“ ustreza spremembi natečenih obresti in spremembam premij/popustov (nove premije/popusti in amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev).

Za odplačilo navedenega najetega posojila nazadnje jamči proračun EU – glej pojasnilo **2.4.1.1**.

2.11.1.2. Druge finančne obveznosti

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročne		
Obveznosti iz finančnih najemov	*605*	*750*
Zgradbe, ki se odplačujejo v obrokih	*283*	*288*
Prispevki s pogoji	*234*	*177*
Drugo	*134*	*129*
	1 256	**1 343**
Kratkoročne		
Obveznosti iz finančnih najemov	*79*	*91*
Zgradbe, ki se odplačujejo v obrokih	*55*	*55*
Prispevki s pogoji	*8*	*7*
Drugo	–	–
	142	**153**
Skupaj	**1 398**	**1 496**

Obveznosti iz finančnih najemov

(v milijonih EUR)

	Prihodnji zneski, ki jih bo treba plačati			
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Obveznost skupaj
Zemljišča in zgradbe	*77*	*279*	*321*	*677*
Druga osnovna sredstva	*2*	*5*	–	*7*
Skupaj na dan 31. 12. 2024	**79**	**283**	**321**	**683**
Obresti	*24*	*77*	*72*	*173*
Prihodnje najnižje najemnine na dan 31. 12. 2024 skupaj	**102**	**361**	**393**	**856**
Prihodnje najnižje najemnine na dan 31. 12. 2023 skupaj	*121*	*448*	*453*	*1 022*

Zgornje zneske najemnin in zneske, povezane z zgradbami, bo treba financirati iz prihodnjih proračunov.

Postavka „Prispevki s pogoji“ se nanaša na prispevke držav članic in drugih donatorjev za programe EU, zlasti za program InvestEU (glej pojasnilo **4.1.1**), pri katerih mora EU plačniku prispevka vrniti vsa neporabljena sredstva.

2.11.2 *Obveznosti iz finančnih jamstev*

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024		31. 12. 2023	
	Terjatve iz finančnih jamstev (pojasnilo 2.6.2)	Obveznosti iz finančnih jamstev	Terjatve iz finančnih jamstev (pojasnilo 2.6.2)	Obveznosti iz finančnih jamstev
Programi proračunskega jamstva EU				
Jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila	*19*	*1 862*	*51*	*2 170*
Jamstvo EFSI	*1 345*	*1 402*	*1 789*	*1 863*
Jamstvo EFSD	*7*	*192*	*4*	*196*
Jamstvo InvestEU	*190*	*1 606*	*117*	*920*
Jamstvo EU v okviru NDICI – Globalna Evropa	*30*	*582*	*10*	*367*
Jamstvo za Ukrajino	*10*	*61*	–	–
	1 600	**5 707**	**1 970**	**5 515**
Programi finančnih instrumentov EU				
COSME	–	*304*	*0*	*338*
Obzorje 2020	*6*	*198*	*9*	*266*
Drugo	*23*	*171*	*27*	*149*
	29	**673**	**36**	**753**
Skupaj	**1 629**	**6 379**	**2 006**	**6 268**
Nekratkoročne	*1 324*	*39*	*1 666*	*131*
Kratkoročne	*306*	*6 340*	*340*	*6 137*

EU uporablja bruto prikaz pogodb o finančnem jamstvu, pri čemer so prihodki, ki jih je še treba prejeti v okviru jamstva, pripoznani kot prejemni del finančnih jamstev (izkazani v postavki menjalnih terjatev – glej pojasnilo **2.6.2**), obveznosti iz finančnih jamstev pa so pripoznane tako, da predstavljajo obveznosti EU za kritje prihodnjih terjatev iz naslova jamstva.

Čeprav obveznosti iz finančnih jamstev za mandat za zunanja posojila in EFSI ostajajo znatne, se jamstva v okviru novih programov v tem večletnem finančnem okviru, in sicer InvestEU, NDICI in jamstvo za Ukrajino, ki so se začela leta 2024, še naprej povečujejo zaradi podpisov novih operacij s strani izvajalskih partnerjev EU (glej tudi pojasnilo **4.1.1**).

Razen jamstva EFSI, pri katerem je EU upravičena do pričakovanega nadomestila – pripoznanega kot terjatev iz finančnih jamstev –, ki večinoma pokriva obveznost, pa pričakovani prihodek za preostale programe pokriva le majhen del jamstva. Razlog za to so velik delež subvencioniranja EU za te programe, zlasti tiste, ki se zagotavljajo za bolj tvegano financiranje MSP ali sektorju inovacij, pa tudi jamstva za projekte v državah v razvoju.

2.12 **OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA**

(v milijonih EUR)

	Bruto znesek	Prilagoditve	Neto znesek na dan 31. 12. 2024	Bruto znesek	Prilagoditve	Neto znesek na dan 31. 12. 2023
Zahtevki za povračilo stroškov in računi, ki so jih poslali:						
Države članice						

(v milijonih EUR)

	Bruto znesek	Prilagoditve	Neto znesek na dan 31. 12. 2024	Bruto znesek	Prilagoditve	Neto znesek na dan 31. 12. 2023
EKSRP in drugi instrumenti za razvoj podeželja	*269*	*(0)*	*269*	*300*	*(0)*	*300*
ESRR in KS	*6 036*	*(2 258)*	*3 778*	*7 251*	*(1 995)*	*5 256*
ESS	*2 156*	*(447)*	*1 708*	*2 062*	*(310)*	*1 752*
Mehanizem za okrevanje in odpornost (NextGenerationEU)	*28 016*	*(724)*	*27 292*	*22 427*		*22 427*
Drugo	*1 824*	*(318)*	*1 506*	*1 124*	*(225)*	*899*
Zasebni in javni subjekti	*1 957*	*(334)*	*1 623*	*1 859*	*(407)*	*1 452*
Prejeti zahtevki za povračilo stroškov in računi skupaj	**40 258**	**(4 082)**	**36 176**	**35 023**	**(2 937)**	**32 085**
EKJS	**15 086**	**ni relevantno**	**15 086**	**12 503**	**ni relevantno**	**12 503**
Obveznosti iz poslovanja iz lastnih sredstev	–	**ni relevantno**	–	**3 248**	**ni relevantno**	**3 248**
Razne obveznosti iz poslovanja	**3 624**	**ni relevantno**	**3 624**	**2 277**	**ni relevantno**	**2 277**
Drugo	**528**	**ni relevantno**	**528**	**402**	**ni relevantno**	**402**
Skupaj	**59 496**	**(4 082)**	**55 414**	**53 453**	**(2 937)**	**50 516**

Obveznosti iz poslovanja vključujejo račune in zahtevke za povračilo stroškov, ki so bili prejeti, vendar ob koncu leta še niso bili plačani. Prvotno se pripoznajo v trenutku prejema računov ali zahtevkov za povračilo stroškov za zahtevane zneske. Obveznosti iz poslovanja se pozneje prilagodijo, da se upoštevajo samo zneski, ki so bili sprejeti po pregledu stroškov, ter zneski, za katere se oceni, da so upravičeni. Zneski, za katere se oceni, da niso upravičeni, so vključeni v stolpec „Prilagoditve"; največji zneski se nanašajo na strukturne ukrepe.

Povečanje obveznosti iz poslovanja mehanizma za okrevanje in odpornost za 4,9 milijarde EUR kaže, da je bilo več zahtevkov za plačila prejetih proti koncu leta, za katerega mejniki in cilji še niso bili ocenjeni.

Povečanje obveznosti EKJS iz poslovanja je povezano s porazdelitvijo skupnih obveznosti EKJS med obveznosti iz poslovanja in vnaprej vračunane stroške. Skupne obveznosti EKJS so še vedno razmeroma stabilne, in sicer znašajo 40 672 milijonov EUR, medtem ko so v prejšnjem letu znašale 40 843 milijonov EUR. Leta 2024 so zahtevani zneski, obračunani kot obveznosti iz poslovanja, višji kot v letu 2023, medtem ko so se vnaprej vračunani stroški zmanjšali za podoben znesek.

Uredbi o skupnih določbah (Uredbi o skupnih določbah št. 2013/1303 ([27]) in 2021/1060 ([28]) Evropskega parlamenta in Sveta), ki se uporabljata za strukturna sklada (ESRR in ESS), Kohezijski sklad ter Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR), določata, da se proračun EU zaščiti s sistematičnim zadržanjem izvršenih vmesnih plačil. Do februarja, ki sledi koncu obračunskega leta po uredbah o skupnih določbah (od 1. julija do 30. junija), je nadzorni cikel zaključen tako z upravljalnimi preverjanji s strani organov upravljanja kot z revizijami, ki so jih izvedli revizijski organi. Komisija pregleda dokumente z zagotovili in obračune, ki jih predložijo pristojni organi v državah članicah. Plačilo/izterjava dokončnega preostalega zneska se izvede šele potem, ko je ta ocena zaključena in so obračuni sprejeti. Konec leta 2024 je znesek, zadržan v skladu s to določbo, znašal 9,3 milijarde EUR. Del tega zneska (1,1 milijarde EUR) je ocenjen kot neupravičen na podlagi podatkov, ki so jih v svojih zaključnih računih zagotovile države članice, in je poleg tega vključen v stolpec „Prilagoditve".

([27]) Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([28]) Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Zahtevki za predhodno financiranje

Poleg zgornjih zneskov je Komisija ob koncu leta 2024 prejela za 2,1 milijarde EUR zahtevkov za predhodno financiranje, ki ob koncu leta še niso bili plačani. V skladu z računovodskimi pravili EU ti zneski niso knjiženi kot obveznosti iz poslovanja.

Obveznosti iz poslovanja iz lastnih sredstev

Obveznosti iz poslovanja iz lastnih sredstev se nanašajo na prispevke držav članic v proračun EU, ki se povrnejo ob koncu leta. Spremembe proračuna se izvajajo v skladu s členom 10a(3) Uredbe (EU, Euratom) št. 609/2014. Velik saldo na dan 31. decembra 2023 je bil posledica spremembe proračuna št. 4/2023, ki je bila sprejeta 22. novembra 2023. V skladu s to pravno določbo so bili iz nje izhajajoči zneski vrnjeni državam članicam prvi delovni dan januarja 2024. Letos ni bilo podobne spremembe proračuna, zato ni bilo nobenih takšnih obveznosti iz poslovanja.

2.13 **PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE**

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Vnaprej vračunani stroški	*66 792*	*76 237*
Odloženi prihodki	*159*	*182*
Drugo	*140*	*386*
Skupaj	**67 091**	**76 805**

Razdelitev vnaprej vračunanih stroškov:

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Mehanizem za okrevanje in odpornost (NextGenerationEU)	*4 371*	*3 709*
EKJS	*25 586*	*28 339*
EKSRP in drugi instrumenti za razvoj podeželja	*17 374*	*17 895*
ESRR in KS	*3 101*	*11 052*
ESS	*2 318*	*3 882*
Drugo	*14 042*	*11 360*
Skupaj	**66 792**	**76 237**

Vnaprej vračunani stroški se nanašajo na priznane stroške, za katere mora Unija še prejeti zahtevke za povračilo stroškov. Največje gibanje se nanaša na kohezijsko politiko, in sicer zmanjšanje za 8 milijard EUR za ESRR in KS ter 1,6 milijarde EUR za ESS. To je posledica zmanjšanja vnaprej vračunanih stroškov za prejšnje programsko obdobje 2014–2020, saj se je začela zaključna faza programov. Za zmanjšanje vnaprej vračunanih stroškov EKJS glej pojasnilo **2.12**.

NETO SREDSTVA

2.14 REZERVE

(v milijonih EUR)

		31. 12. 2024	31. 12. 2023
Druge rezerve		*986*	*1 052*
Skupaj		**986**	**1 052**

Ta znesek se nanaša predvsem na rezerve ESPJ v l. (593 milijonov EUR) za sredstva Raziskovalnega sklada za premog in jeklo, ki so bile vzpostavljene v okviru likvidacije ESPJ v l., ter na rezervni sklad Urada Evropske unije za intelektualno lastnino, da se zagotovi njegovo neprekinjeno delovanje (293 milijonov EUR).

2.15 ZNESKI, KI BODO VPOKLICANI OD DRŽAV ČLANIC

(v milijonih EUR)

Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic, na dan 31. 12. 2023	**213 221**
Proračunski rezultat za leto 2023, knjižen v dobro držav članic	*633*
Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih	*(1 159)*
Drugo	*(94)*
Poslovni izid za zadevno leto	*97 208*
Skupni zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic, na dan 31. 12. 2024	**309 810**

Ta znesek pomeni del odhodkov, ki jih je imela EU do 31. decembra in jih bo treba financirati iz prihodnjih proračunov. Veliko odhodkov je po pravilih računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka pripoznanih v letu N, čeprav so morda dejansko plačani v letu N + 1 (ali pozneje) in se zato financirajo iz proračuna za leto N + 1 (ali pozneje). Zaradi vključitve teh obveznosti v zaključni račun in dejstva, da se ustrezni zneski financirajo iz prihodnjih proračunov, obveznosti ob koncu leta močno presegajo sredstva. Najpomembnejši zneski, na katere je treba opozoriti, se nanašajo na najeta posojila v zvezi z nepovratno podporo, pridobljena v okviru instrumenta NextGenerationEU, dejavnosti EKJS in obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih.

Treba je tudi poudariti, da zgoraj navedeno ne vpliva na proračunski rezultat – proračunski prihodki morajo biti vedno enaki ali večji kot proračunski odhodki, vsak presežek prihodkov pa se vrne državam članicam.

Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih se nanaša na aktuarske dobičke in izgube, ki izhajajo iz aktuarskega vrednotenja teh obveznosti.

Razlog za znatno povečanje zneskov, vpoklicanih od držav članic v preteklih letih, so predvsem najeta posojila v zvezi z nepovratno podporo, pridobljena v okviru instrumenta NextGenerationEU v tem obdobju.

3. **POJASNILA K IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA**

PRIHODKI

PRIHODKI IZ NEMENJALNIH POSLOV: LASTNA SREDSTVA

3.1 **SREDSTVA IZ NASLOVA BND**

Prihodki iz lastnih sredstev so poglavitni element prihodkov EU iz poslovanja. Prihodki iz naslova BND (bruto nacionalni dohodek) so najpomembnejši od štirih kategorij lastnih sredstev. Od BND vsake države članice se zaračuna enak odstotni delež. S prihodki iz naslova BND se uravnotežijo prihodki in odhodki, tj. financira se del proračuna, ki se ne krije z drugimi viri prihodkov. Zmanjšanje prihodkov iz naslova BND v letu 2024 v primerjavi z letom 2023 je mogoče v veliki meri pojasniti z zmanjšanjem potreb po odobritvah plačil.

3.2 **TRADICIONALNA LASTNA SREDSTVA**

Tradicionalna lastna sredstva se nanašajo predvsem na carine, pri katerih države članice za kritje stroškov zbiranja zadržijo 25 % zneskov, zato so zgoraj navedeni zneski prikazani po odbitku teh stroškov. Raven uvoznih dajatev v bistvu odraža kombinacijo nihanj vrednosti uvoza iz držav zunaj EU in sprememb skupne tarife, ki je bila večkrat znižana po pogajanjih v okviru Svetovne trgovinske organizacije (STO), ter posebnih sporazumov, ki nekaterim trgovinskim partnerjem ali nekaterim proizvodom dodeljujejo tarifne preferenciale. Ta raven je torej odvisna tudi od splošnih gospodarskih razmer, ravni svetovnih cen in vpliva menjalnih tečajev.

3.3 **SREDSTVA IZ NASLOVA DDV**

Lastna sredstva iz naslova DDV se izračunajo na podlagi osnov za DDV držav članic, pri čemer so te osnove za ta namen usklajene v skladu s pravili EU. Enotna vpoklicna stopnja v višini 0,30 % se uporablja za skupni znesek prejemkov držav članic iz naslova DDV, pobranih za vse obdavčene dobave, deljene s tehtano povprečno stopnjo DDV. Osnova za DDV je omejena na 50 % BND posamezne države članice.

3.4 **VIRI LASTNIH SREDSTEV IZ NASLOVA ODPADNE PLASTIČNE EMBALAŽE**

Enotna vpoklicna stopnja v višini 0,80 EUR na kilogram se uporablja za težo nereciklirane odpadne plastične embalaže, nastale v posamezni državi članici. Odpadna plastična embalaža, ki v danem letu ni reciklirana, se izračuna kot razlika med odpadno plastično embalažo, ki je nastala, in odpadno plastično embalažo, ki je bila reciklirana v navedenem letu v državi članici. Bolgarija, Češka, Estonija, Grčija, Španija, Hrvaška, Italija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija in Slovaška so upravičene do uporabe določenega letnega pavšalnega zmanjšanja njihovih zadevnih prispevkov iz virov lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže. Ta razmeroma nov vir lastnih sredstev je bil uveden leta 2021 z začetkom veljavnosti novega sklepa o virih lastnih sredstev (Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053) ([29]).

PRIHODKI IZ NEMENJALNIH POSLOV: PRENOSI

3.5 **GLOBE**

Prihodki v višini 4 039 milijonov EUR (leta 2023: 1 748 milijonov EUR) se nanašajo predvsem na globe, ki jih je Komisija naložila podjetjem zaradi kršitev pravil EU o konkurenci (3 509 milijonov EUR), in globe, naložene državam članicam zaradi kršitev prava EU (527 milijonov EUR).

([29]) Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije in razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom (UL L 424, 15.12.2020, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj).

3.6 IZTERJAVA ODHODKOV

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Deljeno upravljanje	*755*	*691*
Neposredno upravljanje	*157*	*102*
Posredno upravljanje	*44*	*10*
Skupaj	**957**	**803**

V tej postavki so zajeti predvsem nalogi za izterjavo, ki jih je izdala Komisija in so plačani ali izravnani s poznejšimi plačili, vknjiženimi v računovodski sistem Komisije (tj. odšteti od teh plačil). Nalogi za izterjavo se izdajo, da se izterjajo odhodki, ki so bili predhodno izplačani iz proračuna EU. Izterjave temeljijo na kontrolah, revizijah ali analizah upravičenosti, zato te operacije ščitijo proračun EU pred odhodki, nastalimi zaradi kršitve prava.

Prav tako so vključeni nalogi za izterjavo, ki jih izdajo države članice upravičencem do odhodkov EKJS, in sprememba ocen prehodno nezaračunanih prihodkov od konca prejšnjega leta do konca tekočega leta.

Zneski, navedeni v zgornji razpredelnici, so prihodki, nastali z izdajo nalogov za izterjavo. Zato te številke ne morejo pokazati in tudi ne kažejo celotnega obsega ukrepov, sprejetih za zaščito proračuna EU, zlasti na področju kohezijske politike, na katerem so vzpostavljeni posebni mehanizmi za zagotavljanje popravkov neupravičenih odhodkov, ki večinoma ne vključujejo izdajanja nalogov za izterjavo. Proračun EU je zaščiten tudi z umiki odhodkov in izterjavami predhodnega financiranja. Večino sestavljajo izterjave odhodkov v okviru deljenega upravljanja:

Kmetijstvo: EKJS in razvoj podeželja

V okviru EKJS in EKSRP so zneski, knjiženi kot letni prihodki pod to postavko, finančni popravki iz tega leta in povračila, ki so jih prijavile države članice in izterjale med letom, ter neto povečanje neporavnanih zneskov, ki so jih prijavile države članice ter naj bi se izterjali ob koncu leta in so povezani z goljufijami in nepravilnostmi.

Kohezijska politika

Glavni zneski, povezani s kohezijsko politiko, so zneski, za katere Komisija pričakuje, da jih bo izterjala od držav članic. Izterjava bo izvedena po proučitvi in sprejetju zaključnih računov, ki so jih predložile države članice na začetku leta 2025. Zneski, ki jih je treba izterjati, so v bistvu razlika med zneski, ki so bili med obračunskim letom prvotno prijavljeni kot upravičeni, in zneski, potrjenimi kot upravičeni v zaključnih računih držav članic. Majhen znesek pomeni, da so kontrole, vzpostavljene na ravni države članice, omogočile odkrivanje neupravičenih zneskov v zgodnji fazi postopka.

3.7 SPORAZUM O IZSTOPU ZDRUŽENEGA KRALJESTVA

Ti prihodki se nanašajo na neto zneske, ki jih Združeno kraljestvo dolguje na podlagi sporazuma o izstopu, podpisanega po njegovem izstopu iz Unije leta 2020 (glej pojasnilo **2.6.1.2**), in se vsako leto prilagodijo v skladu z zahtevami sporazuma o izstopu. V letu 2024 ni bilo prihodkov iz naslova Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva, pripoznan pa je bil en odhodek.

3.8 **DRUGI PRIHODKI IZ NEMENJALNIH POSLOV**

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Prispevki držav članic:		
Sklad za inovacije	*2 297*	*1 812*
Zunanja pomoč	*671*	*165*
InvestEU	*207*	*179*
Davki in prispevki osebja	*1 754*	*1 565*
Prispevek drugih subjektov za Evropsko komisijo	*6 393*	*3 456*
Prispevek držav Efte, tretjih držav in držav pristopnic	*4 527*	*1 770*
Prenos sredstev	*307*	*280*
Proračunske prilagoditve	*(6 169)*	*(1 058)*
Prilagoditev rezervacij	*426*	*407*
Drugo	*261*	*224*
Skupaj	**10 673**	**8 800**

Prispevki držav članic v sklad za inovacije so prihodki, povezani predvsem s prodajo pravic do emisije, ki se bodo uporabili za podporo inovacijam na področju nizkoogljičnih tehnologij. Povečanje v primerjavi z letom 2023 je povezano z večjo količino prodanih pravic iz ETS, ki so bile dodeljene skladu za inovacije. Prispevki držav članic za zunanjo pomoč vključujejo predvsem prispevke obrestnih mer za posojila v okviru makrofinančne pomoči + Ukrajini (0,6 milijarde EUR).

Prihodki od davkov in prispevkov osebja se nanašajo predvsem na odbitke od plač zaposlenih. Pokojninski prispevki in davek od dohodkov predstavljajo znatne zneske v tej kategoriji.

Prispevki drugih subjektov za Evropsko komisijo vključujejo predvsem vrnjena sredstva (0,3 milijarde EUR), ki jih je EIB prenesla v okviru skladov za spodbujanje naložb v AKP (afriške, karibske in pacifiške države) in ČDO (čezmorske države in ozemlja), ter prihodke z dražb (5,9 milijarde EUR), ustvarjene v okviru pravic iz ETS, kar je vir financiranja, ki se uporablja tudi za zagotavljanje dodatne podpore državam članicam prek poglavij REPowerEU.

Prispevki držav Efte znašajo 1,1 milijarde EUR, prispevki tretjih držav in držav pristopnic pa v glavnem vključujejo finančne prispevke za program Obzorje Evropa (2,8 milijarde EUR).

Proračunska prilagoditev je povezana predvsem s prilagoditvami lastnih sredstev iz naslovov DDV in BND iz prejšnjih proračunskih let. S to operacijo Komisija prerazporeja skupne salde DDV in BND, bodisi pozitivne ali negativne, državam članicam v skladu z njihovim ključem BND. Zmanjšanje je povezano z nižjim proračunskim presežkom iz prejšnjega leta in višjimi zneski, ki jih je treba prerazporediti za lastna sredstva iz naslova BND, DDV in odpadne plastične embalaže.

Drugi prihodki iz nemenjalnih poslov vključujejo prispevke države gostiteljice ITER ter prispevke iz članarin za Fuzijo za energijo, Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (68,2 milijona EUR).

PRIHODKI IZ MENJALNIH POSLOV

3.9 FINANČNI PRIHODKI

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Obresti na:		
zamude pri plačilih	*224*	*(121)*
posojila	*4 129*	*2 305*
denarna sredstva in njihove ustreznike	*1 726*	*1 778*
najeta posojila	*228*	*229*
drugo	*38*	*9*
Prihodki iz pogodb o finančnem jamstvu	*971*	*887*
Dobički na finančna sredstva ali obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja:		
neizvedeni finančni instrumenti	*1 490*	*1 695*
izvedeni finančni instrumenti	*165*	*149*
Dividende	*31*	*46*
Drugo	*4*	*6*
Skupaj	**9 005**	**6 983**

Prihodki od obresti na zamude pri plačilih izhajajo predvsem iz glob in prispevkov lastnih sredstev, ki so zapadli v plačilo in niso bili pravočasno plačani.

Obresti na posojila so se povečale predvsem zaradi mehanizma za okrevanje in odpornost/REPowerEU, makrofinančne pomoči in instrumenta za Ukrajino. Obresti v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost/REPowerEU so v letu 2024 znašale 2 milijardi EUR v primerjavi z 0,7 milijarde EUR v prejšnjem letu. V letu 2024 so bila izvedena nova izplačila, izplačila v drugi polovici leta 2023 pa so v letu 2024 ustvarila celoletne obresti. Obresti v okviru makrofinančne pomoči so znašale 0,8 milijarde EUR v primerjavi z 0,5 milijarde EUR v letu 2023. Povečanje izhaja predvsem iz izplačil makrofinančne pomoči + v letu 2023, ki so v letu 2024 prinesle celoletne obresti. Za instrument za Ukrajino so obresti znašale 0,2 milijarde EUR, saj je to nov instrument z izplačili v drugi polovici leta 2024.

Prihodki od obresti od denarnih sredstev in njihovih ustreznikov zajemajo predvsem 1,2 milijarde EUR obresti na bančnem računu pri ECB za upravljanje združenih likvidnih sredstev, povezanih s pristopom enotnega financiranja (glej pojasnilo **2.8.2**).

Prihodki od obresti na najeta posojila se nanašajo predvsem na instrument SURE in so posledica negativnih efektivnih obrestnih mer za določene pretekle izdaje.

Prihodki iz pogodb o finančnem jamstvu se nanašajo predvsem na amortizacijo obveznosti iz finančnega jamstva. Razlagajo se lahko kot oprostitev EU od jamstvenih obveznosti v obdobju, v katerem je bila EU pripravljena imetnikom jamstev nadomestiti njihove kreditne izgube. Zato pripoznavanje prihodkov za finančna jamstva odraža potek časa in zajamčeni obseg. Amortizacija se uporablja za obe vrsti jamstev, tista, za katera se zaračuna nadomestilo, in tista, za katera EU ne zaračuna nobenega nadomestila ali pa nominalno nadomestilo (glej pojasnilo **2.11.2**). Od jamstev, za katere se zaračuna nadomestilo, je najpomembnejše jamstvo EFSI, ki se zagotavlja EIB za dolžniški portfelj dela za infrastrukturo in inovacije EFSI (IIW) in je združeno z dolžniškimi portfelji InvestEU (glej pojasnilo **4.1.1**). Leta 2024 so prihodki iz jamstva EFSI v zvezi s temi združenimi dolžniškimi portfelji znašali 242 milijonov EUR.

Prihodki v zvezi s pogodbami o finančnem jamstvu v višini 971 milijonov EUR so izravnani z izgubami zaradi oslabitve obveznosti iz finančnih jamstev, ki znašajo 474 milijonov EUR in se nanašajo na: unovčitve jamstev brez izterjav v višini 462 milijonov EUR ter nerealizirana izguba zaradi oslabitve v višini 12 milijonov EUR (glej pojasnili **3.15** in **6.6**). Poleg tega EU subvencionira programe finančnega jamstva (1 156 milijonov EUR), in sicer tako da ne zaračuna jamstvenih premij ali pa so te nižje od tržnih (glej pojasnilo **3.15**). Skupaj je neto rezultat iz programov finančnega jamstva primanjkljaj v višini 658 milijonov EUR.

Dobiček iz neizvedenih finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja se nanaša predvsem na skupni sklad za rezervacije (0,9 milijarde EUR) in sklad za inovacije (0,3 milijarde EUR). Znižanje obrestnih mer je pozitivno vplivalo na pošteno vrednost vrednostnih papirjev.

3.10 **DRUGI PRIHODKI IZ MENJALNIH POSLOV**

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Prihodki od provizij za opravljanje storitev (agencije)	*855*	*739*
Pozitivne tečajne razlike	*325*	*393*
Prodaja blaga	*58*	*75*
Delež v neto rezultatu EIS	*83*	*67*
Prihodki, povezani z osnovnimi sredstvi	*907*	*9*
Drugo	*364*	*679*
Skupaj	**2 592**	**1 963**

Prihodki od provizij za opravljanje storitev vključujejo predvsem provizije za dovoljenja za promet, ki jih zaračuna Evropska agencija za zdravila, ter pristojbine za blagovne znamke, ki jih pobira Urad Evropske unije za intelektualno lastnino. Povečanje prihodkov, povezanih s osnovnimi sredstvi, je predvsem posledica prodaje 23 zgradb Komisije v Bruslju – glej pojasnilo **2.2**.

ODHODKI

3.11 **DELJENO UPRAVLJANJE**

(v milijonih EUR)

Izvedle države članice	2024	2023
Evropski kmetijski jamstveni sklad	*40 267*	*40 716*
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in drugi instrumenti za razvoj podeželja	*14 779*	*14 605*
Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad	*28 833*	*52 429*
Evropski socialni sklad	*18 037*	*17 665*
Drugo	*3 854*	*4 251*
Skupaj	**105 770**	**129 667**

Prehod s prejšnjega programskega obdobja 2014–2020 na sedanje programsko obdobje 2021–2027 pojasnjuje zmanjšanje odhodkov v višini 23,6 milijarde EUR za ESRR in Kohezijski sklad: stroški, prijavljeni za obdobje 2014–2020, so se znatno zmanjšali (30,4 milijarde EUR), ko se je izvajanje zaključilo in so programi vstopili v zaključno fazo. Obenem so se stroški, prijavljeni za obdobje 2021–2027 povečali, vendar zgolj za 6,9 milijarde EUR, saj programi zdaj napredujejo.

Drugi odhodki se nanašajo predvsem na Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (0,8 milijarde EUR), azil in migracije (1,2 milijarde EUR), Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim (0,4 milijarde EUR) ter Solidarnostni sklad Evropske unije (0,4 milijarde EUR).

3.12 **NEPOSREDNO UPRAVLJANJE**

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Izvedla Komisija	*79 652*	*45 664*
od tega mehanizem za okrevanje in odpornost (NextGenerationEU)	*65 787*	*36 045*
Izvedle izvajalske agencije EU	*19 126*	*15 897*
Izvedli skrbniški skladi	*194*	*326*
Skupaj	**98 971**	**61 888**

Povečanje stroškov neposrednega upravljanja, ki ga izvaja Komisija, je povezano predvsem z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost, raziskovalne politike in zunanjega delovanja. Glavni odhodki se nanašajo na mehanizem za okrevanje in odpornost (65,8 milijarde EUR), ki se je v primerjavi s prejšnjim letom močno povečal, saj države članice uporabljajo zagotovljena sredstva ter dosegajo mejnike in cilje. Preostali zneski v okviru neposrednega upravljanja se nanašajo predvsem na izvajanje raziskovalne politike (10,6 milijarde EUR) in zunanjih ukrepov, ki vključujejo Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa in njegove predhodnike (3,7 milijarde EUR) ter nepovratno podporo iz instrumenta za Ukrajino (3,4 milijarde EUR). Dodatnih 4,8 milijarde EUR je povezanih z Instrumentom za povezovanje Evrope, skupnim infrastrukturnim skladom za uvedbo pametnih omrežij na področju prometa, energije in telekomunikacij.

3.13 **POSREDNO UPRAVLJANJE**

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Izvedli druge agencije in organi EU	*4 388*	*4 226*
Izvedle tretje države	*549*	*479*
Izvedle mednarodne organizacije	*6 090*	*5 610*
Izvedli drugi subjekti	*5 599*	*4 902*
Skupaj	**16 626**	**15 218**

Od odhodkov v okviru posrednega upravljanja se 8,3 milijarde EUR nanaša na zunanje ukrepe (predvsem na področju predpristopne pomoči, humanitarne pomoči, mednarodnega sodelovanja in sosedstva). Dodatnih 4 milijarde EUR se nanaša na povečanje konkurenčnosti Evrope (na področjih, kot so raziskave, vesoljska programa in izobraževanje).

3.14 **STROŠKI ZAPOSLENIH IN POKOJNIN**

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Stroški zaposlenih	*9 070*	*8 481*
Stroški pokojnin	*5 896*	*5 543*
Skupaj	**14 966**	**14 023**

Stroški pokojnin so elementi gibanj, ki so se pojavila po aktuarskem vrednotenju obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih, razen tistih, ki so pripoznani v postavki Neto sredstva. Zato ne pomenijo dejanskih izplačil pokojnin v zadevnem letu, ki so precej manjša in znašajo 2,6 milijarde EUR.

3.15 **STROŠKI FINANCIRANJA**

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Odhodki za obresti:		
najeta posojila	*9 780*	*5 762*
posojila	*159*	*160*
finančni najemi	*31*	*45*
drugo	*32*	*21*
Pogodbe o finančnem jamstvu – subvencionirano plačilo	*1 156*	*762*
Čiste izgube zaradi oslabitve pri:		
pogodbah o finančnem jamstvu	*474*	*263*
posojilih, prevzetih obveznostih iz kreditov in terjatvah	*14 134*	*6 812*
Izgube pri finančnih sredstvih ali obveznostih po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja:		
neizvedeni finančni instrumenti	*153*	*137*
izvedeni finančni instrumenti	*252*	*104*
Izguba zaradi spremembe	*763*	*100*
Zajamčeni stroški financiranja	*151*	*94*
Drugo	*140*	*95*
Skupaj	**27 226**	**14 355**

Povečanje stroškov izposojanja za 4 milijarde EUR izhaja iz dejavnosti enotnega financiranja, za katere so obresti znašale 8,4 milijarde EUR v primerjavi s 4,4 milijarde EUR v prejšnjem letu. Razlogi za to so nova najeta posojila v letu 2024 in dejstvo, da so izdaje v drugi polovici leta 2023 v letu 2024 prinesle celoletne obresti.

Odhodki za obresti na posojila so posledica določenih transakcij v okviru instrumenta SURE, pri katerih so bila sredstva, izposojena v času negativnih obrestnih mer, državam članicam posojena „vzajemno“ pod enakimi pogoji.

Za več podrobnosti v zvezi z odhodki, ki se nanašajo na finančna jamstva, glej pojasnilo **3.9**.

Neto izgube zaradi oslabitve posojil, prevzetih obveznosti iz kreditov in terjatev se nanašajo predvsem na pričakovane kreditne izgube pri novih posojilih v okviru instrumenta za Ukrajino in na prevzete obveznosti iz kreditov v zvezi s posojilom v okviru makrofinančne pomoči, podpisanim leta 2024 v okviru mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino. Glej pojasnila **2.4.1.1, 2.11** in **6.6**.

Izguba zaradi spremembe se nanaša na subvencijo obrestne mere, dodeljeno Ukrajini za posojila v okviru makrofinančne pomoči + (0,6 milijarde EUR) in za posojila v okviru izredne makrofinančne pomoči v letu 2022 (0,2 milijarde EUR) (glej pojasnilo **2.4.1.1**).

Zajamčeni stroški financiranja so stroški, ki jih imajo finančni partnerji za financiranje kapitalskih naložb, za katere jamči EU. EU na podlagi sporazumov o jamstvu jamči za te stroške skupaj s povezanimi kapitalskimi naložbami.

Za znatno zmanjšanje izgub iz neizvedenih finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja glej pojasnilo **3.9**.

3.16 **DRUGI ODHODKI**

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Upravni odhodki in odhodki za IT	*2 865*	*2 687*
Prilagoditev rezervacij	*415*	*1 065*
Odhodki, povezani z osnovnimi sredstvi	*1 929*	*1 443*

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Odhodki v okviru upravljanja zemljišč in zgradb	*733*	*729*
Negativne tečajne razlike	*282*	*314*
Odhodki od poslovnega najema	*560*	*448*
Zmanjšanje glob z odločitvijo Sodišča	*1 123*	*597*
Drugo	*1 093*	*857*
Skupaj	**8 999**	**8 142**

Povečanje vrstice „Zmanjšanje glob s sklepom Sodišča“ se nanaša predvsem na dve globi. Komisija je leta 2024 umaknila sklep o globi, naloženi družbi Illumina/Grail v postopku združitve, kar je privedlo do odpisa globe v višini 432 milijonov EUR. Znesek vključuje tudi 684 milijonov EUR v zvezi z globo, ki je bila leta 2009 naložena podjetju Intel in je bila delno odpisana v letnih računovodskih izkazih za leto 2024 na podlagi odločbe Sodišča Evropske unije, izdane oktobra 2024.

Skupni znesek odhodkov za raziskave in razvoj, pripoznan kot odhodek v letu 2024, je naslednji:

(v milijonih EUR)

	2024	2023
Stroški raziskav	*479*	*452*
Neusredstveni stroški razvoja	*119*	*149*
Skupaj	**598**	**600**

3.17 POROČANJE PO RAZDELKIH VEČLETNEGA FINANČNEGA OKVIRA (VFO)

(v milijonih EU)R

	Enotni trg, inovacije in digitalno	Kohezija in vrednote	Naravni viri in okolje	Migracije in upravljanje meja	Odpornost, varnost in obramba	Sosedstvo in svet	Evropska javna uprava	Nedodeljeno razdelku VFO ([1])	Skupaj
Sredstva iz naslova BND	–	–	–	–	–	–	–	*95 037*	*95 037*
Tradicionalna lastna sredstva	–	–	–	–	–	–	–	*20 587*	*20 587*
DDV	–	–	–	–	–	–	–	*24 547*	*24 547*
Novi viri lastnih sredstev	–	–	–	–	–	–	–	*8 227*	*8 227*
Globe	–	–	–	–	–	–	–	*4 039*	*4 039*
Izterjava odhodkov	*82*	*(19)*	*831*	*2*	*1*	*56*	*0*	*3*	*957*
Drugo	*4 090*	*6 163*	*15*	*177*	–	*846*	*2 454*	*(3 070)*	*10 673*
Prihodki iz nemenjalnih poslov	**4 172**	**6 144**	**846**	**179**	**1**	**902**	**2 454**	**149 371**	**164 068**
Finančni prihodki	*1 176*	*26*	*3*	–	*6*	*228*	*272*	*7 295*	*9 005*
Drugo	*197*	*(24)*	*(19)*	*(0)*	*(5)*	*18*	*1 445*	*979*	*2 592*
Prihodki iz menjalnih poslov	**1 373**	**2**	**(16)**	**(0)**	**1**	**246**	**1 717**	**8 274**	**11 597**
Prihodki skupaj	**5 545**	**6 146**	**830**	**179**	**2**	**1 148**	**4 171**	**157 644**	**175 665**
Odhodki, ki so jih izvedle države članice:									
EKJS	–	–	*(40 267)*	–	–	–	–	–	*(40 267)*
EKSRP in drugi instrumenti za razvoj podeželja	–	–	*(14 779)*	–	–	–	–	–	*(14 779)*
ESRR in KS	–	*(28 763)*	–	–	–	*(88)*	–	*18*	*(28 833)*
ESS	–	*(18 037)*	–	–	–	–	–	–	*(18 037)*
drugo	–	*(562)*	*(938)*	*(1 844)*	*(173)*	*(106)*	–	*(231)*	*(3 854)*
Izvedli EK, izvajalske agencije in skrbniški skladi	*(15 193)*	*(71 672)*	*(969)*	*(263)*	*(1 208)*	*(8 828)*	*(3)*	*(836)*	*(98 971)*
Izvedli druge agencije in organi EU	*(3 530)*	*(595)*	*(105)*	*(1 266)*	*(254)*	*(44)*	*(111)*	*1 517*	*(4 388)*

(v milijonih EU)R

	Enotni trg, inovacije in digitalno	Kohezija in vrednote	Naravni viri in okolje	Migracije in upravljanje meja	Odpornost, varnost in obramba	Sosedstvo in svet	Evropska javna uprava	Nedodeljeno razdelku VFO ([1])	Skupaj
Izvedle tretje države in mednarodne organizacije	*(466)*	*(183)*	*(13)*	*(90)*	*(145)*	*(5 535)*	*(1)*	*(205)*	*(6 639)*
Izvedli drugi subjekti	*(22)*	*(2 769)*	*(5)*	*(5)*	*(82)*	*(2 692)*	–	*(23)*	*(5 599)*
Stroški zaposlenih in pokojnin	*(543)*	*(24)*	*(2)*	*(1)*	*(1)*	*(181)*	*(12 350)*	*(1 865)*	*(14 966)*
Stroški financiranja	*(1 858)*	*(11)*	*(72)*	*(0)*	*(0)*	*(196)*	*(78)*	*(25 010)*	*(27 226)*
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	–	–	–	–	–	–	–	*(315)*	*(315)*
Drugi odhodki	*(2 221)*	*(239)*	*(272)*	*(6)*	*(86)*	*(287)*	*(4 271)*	*(1 616)*	*(8 999)*
Odhodki skupaj	**(23 834)**	**(122 856)**	**(57 422)**	**(3 475)**	**(1 949)**	**(17 957)**	**(16 815)**	**(28 566)**	**(272 873)**
Poslovni izid za zadevno leto	**(18 290)**	**(116 710)**	**(56 592)**	**(3 296)**	**(1 947)**	**(16 809)**	**(12 643)**	**129 079**	**(97 208)**

([1]) *„Nedodeljeno razdelku VFO“ vključuje izvrševanje proračuna subjektov, ki so vključeni v konsolidacijo, in konsolidacijske izločitve, zunajproračunske dejavnosti in nedodeljene programe s posameznimi nepomembnimi zneski.*

Prikaz prihodkov in odhodkov po razdelkih večletnega finančnega okvira temelji na ocenah, saj niso vse obveznosti povezane z razdelki večletnega finančnega okvira.

4. POGOJNE OBVEZNOSTI IN SREDSTVA

Pogojne obveznosti so morebitne prihodnje plačilne obveznosti EU, ki bi lahko nastale zaradi preteklih dogodkov ali sprejetih zavezujočih pravnih obveznosti, vendar bodo odvisne od prihodnjih dogodkov, nad katerimi EU nima popolnega nadzora. Nanašajo se predvsem na izdana finančna jamstva ter na pravna tveganja. **Vse pogojne obveznosti, razen tistih, ki se nanašajo na globe, jamstva in finančne instrumente, do ravni, ki je krita iz skladov (glej pojasnilo 2.4.2.1), bi v primeru, da bi zapadle v plačilo, financiral proračun EU (in s tem države članice EU) v prihodnjih letih.**

4.1 JAMSTVA IZ PRORAČUNA EU

4.1.1 *Jamstva, dana na podlagi programov proračunskega jamstva EU (nominalno)*

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024			
	Dana jamstva			Rezervirana sredstva ([1])
	Zgornja meja	Podpisana	Izplačana	
Jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila	*25 772*	*25 772*	*19 184*	*3 400*
Jamstvo EFSI	*25 373*	*22 998*	*21 033*	*8 941*
Jamstvo EFSD	*759*	*667*	*521*	*785*
Jamstvo InvestEU	*27 042*	*11 769*	*3 468*	*6 802*
Jamstvo za zunanje delovanje NDICI – Globalna Evropa	*30 173*	*11 228*	*1 341*	*2 943*
Jamstvo za Ukrajino	*790*	*172*	*132*	*202*
Skupaj	**109 909**	**72 606**	**45 678**	**23 073**

([1]) Sredstva v višini 3,4 milijarde EUR, zagotovljena za jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila, zajemajo tudi posojila in s tem povezana najeta posojila v okviru obstoječe makrofinančne pomoči in Euratoma (glej pojasnilo 2.4.1.1).

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2023			
	Dana jamstva			Rezervirana sredstva ([1])
	Zgornja meja	Podpisana	Izplačana	
Jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila	*27 729*	*27 729*	*19 856*	*2 962*
Jamstvo EFSI	*25 591*	*23 635*	*21 551*	*9 175*
Jamstvo EFSD	*1 077*	*548*	*478*	*765*
Jamstvo InvestEU	*25 767*	*6 592*	*1 433*	*3 736*
Jamstvo za zunanje delovanje NDICI – Globalna Evropa	*28 115*	*7 660*	*634*	*2 222*
Skupaj	**108 279**	**66 163**	**43 953**	**18 860**

([1]) Sredstva v višini 3,0 milijarde EUR, zagotovljena za jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila, zajemajo tudi posojila in s tem povezana najeta posojila v okviru obstoječe makrofinančne pomoči in Euratoma (glej pojasnilo 2.4.1.1).

Iz zgornjih razpredelnic je razviden obseg izpostavljenosti proračuna EU morebitnim prihodnjim plačilom, povezanim z jamstvi, danimi skupini EIB ali drugim finančnim institucijam. Izplačani zneski pomenijo zneske, ki so jih končni upravičenci že prejeli, medtem ko podpisani zneski vključujejo ta izplačana sredstva in že podpisane sporazume z upravičenci ali finančnimi posredniki, za katere pa sredstva ob koncu leta še niso bila izplačana (26,9 milijarde EUR). Zgornja meja predstavlja skupni obseg jamstva, za katerega se je EU, in s tem države članice, zavezala, da ga bo pokrila iz proračuna, saj je treba pri razkritju najvišje izpostavljenosti EU na dan 31. decembra 2024 zajeti tudi odobrene operacije, ki še niso podpisane (37,3 milijarde EUR).

Programi proračunskega jamstva so podprti z rezervacijami, ki se postopoma oblikujejo iz proračuna in hranijo v skupnem skladu za rezervacije kot likvidnostna rezerva za kritje prihodnjih unovčitev jamstev (glej pojasnilo **2.4.2.1**). Glej pojasnilo **6.2** v zvezi z ukrepi, sprejetimi za zagotovitev, da oblikovanje rezervacij srednjeročno zadostuje za kritje unovčitev jamstev. Morebitne izgube, nastale v okviru programov proračunskega jamstva, ki presegajo znesek oblikovanih rezervacij, bi bilo treba v vsakem primeru kriti iz prihodnjih proračunov. EU za oddelek InvestEU za državo članico prejme tudi posredna osebna jamstva držav članic in držav EGP (glej spodaj).

Jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila

Proračun EU jamči za posojila, ki jih je EIB podpisala in odobrila tretjim državam iz lastnih sredstev EIB. Na dan 31. decembra 2024 je znesek neodplačanih posojil, ki jih krije jamstvo EU, znašal 19 184 milijonov EUR. Jamstva iz proračuna EU:

— 18 960 milijonov EUR prek razdelka Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe v okviru skupnega sklada za rezervacije in

— 224 milijonov EUR neposredno za posojila, odobrena državam članicam pred pristopom.

Jamstva, dana na dan 31. decembra 2024, vključujejo 2,1 milijarde EUR podpisanih, vendar neizplačanih posojil, katerih prihodnja izplačila so odvisna od odobritve EU.

Jamstvo EU v okviru mandata EIB za zunanja posojila v zvezi s posojili, ki jih je odobrila EIB, je omejeno na 65 % neporavnanega salda za sporazume, podpisane po letu 2007 (mandata 2007–2013 in 2014–2021). Za sporazume, sklenjene pred letom 2007, je jamstvo EU omejeno na odstotek najvišjega zneska odobrenih kreditnih linij, ki je v večini primerov 65 %, pa tudi 70 %, 75 % ali 100 %. Kadar ta najvišji znesek ni dosežen, jamstvo EU krije celotni znesek.

S Sklepom (EU) 2018/412 Evropskega parlamenta in Sveta ([30]) je bil vzpostavljen mandat za posojila zasebnemu sektorju za projekte, usmerjene v dolgoročno ekonomsko odpornost beguncev in migrantov ter gostiteljskih, tranzitnih in izvornih skupnosti v okviru pobude EIB za odpornost. Proračun Unije prejme nadomestilo za prevzemanje tveganja v zvezi z jamstvi, odobrenimi za operacije financiranja EIB v okviru mandata za zasebni sektor pobude za ekonomsko odpornost, kar pojasnjuje dolgovano premijo za jamstvo mandata EIB za zunanja posojila, ki je sicer jamstvo, za katero se nadomestilo ne prejme (glej pojasnilo **2.11.2**).

Mandat EIB za zunanja posojila za obdobje 2014–2020, ki se je iztekel leta 2021, je bil zadnji mandat v okviru Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe. Novi mandat EIB se krije z jamstvom za zunanje delovanje, vzpostavljenim z uredbo NDICI – Globalna Evropa.

Plačila jamstva EU se izvršijo iz razdelka Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe v okviru skupnega sklada za rezervacije. V letu 2024 je bilo za unovčitev jamstev brez izterjav izplačanih 11 milijonov EUR (leta 2023: 67 milijonov EUR).

Jamstvo Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI)

EFSI je pobuda za povečanje sposobnosti skupine EIB za prevzemanje tveganj, ki EIB omogoča, da poveča svoje naložbe v EU. Cilj EFSI je podpreti dodatne naložbe v EU in dostop do financiranja za mala podjetja. Proračun EU zagotavlja jamstvo v višini do 26 milijard EUR (v nadaljnjem besedilu: jamstvo EU v okviru EFSI) v skladu s sporazumom med EU in EIB (v nadaljnjem besedilu: sporazum o EFSI), da bi bila EIB zaščitena pred morebitnimi izgubami pri poslih financiranja in naložbenih poslih.

([30]) Sklep (EU) 2018/412 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2018 o spremembi Sklepa št. 466/2014/EU o odobritvi jamstva EU Evropski investicijski banki za izgube pri financiranju v podporo naložbenim projektom zunaj Unije (UL L 76, 19.3.2018, str. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/412/oj) .

Operacije EFSI se izvajajo v okviru dveh delov: dela za infrastrukturo in inovacije (IIW), ki ga izvaja EIB (jamstvo EU v okviru EFSI v višini 19 250 milijonov EUR), in dela za MSP (SMEW), ki ga izvaja EIS (jamstvo EU v okviru EFSI v višini 6 750 milijonov EUR), oba pa imata dolžniški portfelj in portfelj lastniških instrumentov. EIS deluje v skladu s sporazumom z EIB na podlagi jamstva EIB, ki je zajamčeno z jamstvom EU v okviru EFSI na podlagi sporazuma o EFSI. Da bi se povečali učinkovitost jamstva EU in njegova sposobnost prevzemanja tveganj, je leta 2022 začela delovati kombinacija dveh dolžniških portfeljev EFSI z InvestEU. Vse unovčitve jamstev, izterjave in prihodki se porazdelijo med EFSI in jamstvo InvestEU na podlagi efektivnih zajamčenih dodelitev.

EU in EIB imata v okviru EFSI različni vlogi. EFSI je ustanovljen v okviru EIB, ki financira operacije (dolžniške in lastniške naložbe) ter si v ta namen izposoja potrebna sredstva na kapitalskih trgih. Skupina EIB neodvisno sprejema naložbene odločitve in operacije upravlja v skladu s svojimi pravili in postopki. EU zagotavlja jamstvo za te operacije in krije izgube, ki jih ima EIB, do zgornje meje tega jamstva.

Ker niso izpolnjena kontrolna merila in računovodske zahteve za konsolidacijo na podlagi računovodskih pravil EU (in MRSJS), povezana zajamčena sredstva niso obračunana v konsolidiranem zaključnem računu EU.

Jamstvo EU, zagotovljeno skupini EIB v okviru sklada EFSI, je obračunano kot obveznost iz finančnih jamstev za dolžniški portfelj dela za infrastrukturo in inovacije in za dolžniški portfelj dela za MSP (glej pojasnilo **2.11.2**) ter kot izvedeni finančni instrument (finančno sredstvo ali obveznost po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja) za oba portfelja lastniških instrumentov (glej pojasnilo **2.4.2.2**). Dano jamstvo EFSI vključuje posle v okviru programov COSME, Obzorje 2020, CCS LGF in EaSI za del, ki ga zajema jamstvo EU v okviru EFSI v dolžniškem portfelju SMEW.

V letu 2024 je bilo iz razdelka Jamstvenega sklada EFSI v okviru skupnega sklada za rezervacije izplačanih 151 milijonov EUR neto unovčitev jamstev, vključno z nekaterimi unovčitvami jamstev, ki so bile zahtevane v prejšnjih letih, vendar so bile začasno krite s prihodki EU na računu za poravnave EFSI pri EIB (leta 2023: 193 milijonov EUR).

Evropski sklad za trajnostni razvoj (EFSD)

Evropski sklad za trajnostni razvoj, ustanovljen z uredbo o EFSD, je pobuda, katere namen je podpirati naložbe v Afriki in evropskem sosedstvu, kar prispeva k doseganju cilja trajnostnega razvoja in obravnava specifične temeljne socialno-ekonomske vzroke za migracije. V skladu z uredbo o EFSD je bila EU pooblaščena, da izvajalskim partnerjem zagotovi jamstva v višini 1,5 milijarde EUR (dodatno povečana z zunanjimi prispevki) za njihove operacije financiranja in naložbene operacije, da bi se zmanjšala njihova naložbena tveganja. Jamstvo EFSD krije skupni sklad za rezervacije (glej pojasnilo **2.4.2.1**).

Pri enem od sporazumov o jamstvu EFSD (kjer EU jamči za kapitalsko ustreznost sklada za varovanje pred tečajnimi tveganji v višini 145 milijonov EU) ima EU v primeru unovčitve jamstva pravico do povračila v obliki delnic sklada v vrednosti plačanega zneska.

Jamstvo za zunanje delovanje NDICI – Globalna Evropa

Z Uredbo (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta ([31]) je bil vzpostavljen Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (v nadaljnjem besedilu: instrument), vključno z Evropskim skladom za trajnostni razvoj plus (EFSD+) in jamstvom za zunanje delovanje, za trajanje večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Cilj EFSD+ je spodbujati trajnostne naložbe v partnerskih državah EU.

Jamstvo za zunanje delovanje podpira operacije EFSD+, ki se krijejo iz proračunskih jamstev, makrofinančne pomoči in posojil tretjim državam. Podpira ga skupni sklad za rezervacije – glej pojasnilo **2.4.2.1**.

Na dan 31. decembra 2024 so bili veljavni sporazumi o proračunskem jamstvu z neporavnano skupno zgornjo mejo 30,2 milijarde EUR, od tega se 26,0 milijarde EUR nanaša na sporazum o jamstvu, ki je bil podpisan z EIB kot naslednik programa mandata za zunanja posojila.

([31]) Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

Jamstvo InvestEU

Komisija lahko s programom InvestEU zagotovi do 26,2 milijarde EUR jamstev s kritjem proračuna EU za podporo naložbam. To jamstvo EU podpira zasebne in javne naložbe na štirih področjih politike: trajnostne infrastrukture, raziskav, inovacije in digitalizacije, mala in srednja podjetja ter socialne naložbe in spretnosti. Jamstvo EU prejema več finančnih partnerjev, kot so nacionalne spodbujevalne banke. Ti podpirajo naložbe z zagotavljanjem posojil, jamstev ali lastniškega kapitala. Finančni partnerji lahko na primer zagotavljajo posojila MSP, sodelujejo v delniških skladih ali dajejo jamstva poslovnim bankam za posojila, ki jih ta izplačajo. Komisija lahko skladu InvestEU dodeli tudi proračun EU iz drugih programov EU, na primer iz instrumenta HERA Invest (zdravje), evropskega vesoljskega programa ali programa Catalyst (inovacije).

Da bi Komisija ustvarila kapitalske rezerve za izgube iz zajamčenih naložb, sredstva iz proračuna EU postopoma daje na stran („oblikovanje rezervacij“) v skupni sklad za rezervacije. V uredbi o programu InvestEU so določene rezervacije v višini 40 % jamstva EU.

Jamstvo EU lahko preseže zgoraj navedeni znesek 26,2 milijarde EUR s podporo držav članic in držav EGP. Sredstva lahko prispevajo iz svoje kohezijske politike, sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost ali nacionalnih proračunov. Kar zadeva države članice, se oblikovanje rezervacij določi za vsak primer posebej, za dodatno jamstvo EU, ki ga krijejo države EGP, pa se rezervacije v 40 % oblikujejo z denarnimi prispevki. Denar iz držav članic in držav EGP se hrani v skupnem skladu za rezervacije. Znesek, za katerega se ne oblikujejo rezervacije, se krije s posrednimi osebnimi jamstvi držav članic in držav EGP. Na dan 31. decembra 2024 so bili sklenjeni sporazumi s sedmimi državami članicami in dvema državama EGP, na podlagi katerih lahko Komisija finančnim partnerjem zagotovi dodatno jamstvo EU v višini 2,8 milijarde EUR, od česar se 2,2 milijarde EUR krije z denarnimi prispevki, 0,6 milijarde EUR pa s posrednimi osebnimi jamstvi. Dejansko so bili do 31. decembra 2024 z več izvajalskimi partnerji podpisani taki sporazumi o jamstvu v višini 2,8 milijarde EUR.

Jamstvo za Ukrajino

EU je na podlagi uredbe o instrumentu za Ukrajino vzpostavila jamstvo za Ukrajino za največjo jamstveno zmogljivost v višini 7,8 milijarde EUR, da bi spodbudila naložbe za okrevanje in obnovo Ukrajine.

Do 31. decembra 2024 so bili podpisani štirje sporazumi o proračunskem jamstvu, ki so veljali za omejitev skupnega kritja v višini 0,8 milijarde EUR.

Obveznosti Združenega kraljestva, ki izhajajo iz njegovega izstopa iz EU

V skladu s členom 143 sporazuma o izstopu Združeno kraljestvo odgovarja Uniji za svoj delež pogojnih finančnih obveznosti, povezanih z operacijami EFSI, EFSD in mandata Evropske investicijske banke za zunanja posojila, odobrenimi do datuma izstopa, tj. 31. januarja 2020. Člen 143 določa, da bi v primeru unovčitve jamstva za finančno operacijo, ki je bila odobrena pred datumom izstopa, Združeno kraljestvo odgovarjalo Uniji za svoj delež plačil Unije v okviru navedenih operacij, razen če bi se to lahko krilo z deležem rezervacij Združenega kraljestva v jamstvenem skladu, če je to relevantno.

Za operacije v okviru mandata za zunanja posojila je vrednost proračunskega jamstva EU na datum izstopa za operacije, odobrene do datuma izstopa, znašala 33,7 milijarde EUR. Na dan 31. decembra 2024 se je ta vrednost spremenila na 20,6 milijarde EUR (leta 2023: 22,2 milijarde EUR). Delež Združenega kraljestva v tej pogojni obveznosti na dan 31. decembra 2024 tako znaša 2,6 milijarde EUR (31. decembra 2023: 2,8 milijarde EUR). Vendar se, kot je navedeno zgoraj, vsako neplačilo teh posojil najprej krije iz razdelka Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe v okviru skupnega sklada za rezervacije, zneski pa bi se od Združenega kraljestva vpoklicali le, če njegove rezervacije za ta sklad, ki so na dan 31. decembra 2024 znašale 260 milijonov EUR, ne bi zadostovale.

Za operacije EFSI je vrednost proračunskega jamstva EU na datum izstopa za operacije, odobrene do datuma izstopa, znašala 23,5 milijarde EUR. Na dan 31. decembra 2024 se je ta vrednost spremenila na 17 milijarde EUR (leta 2023: 18,6 milijarde EUR). Delež Združenega kraljestva v tej pogojni obveznosti na dan 31. decembra 2024 tako znaša 2,1 milijarde EUR. Vse unovčitve jamstev v okviru EFSI se najprej krijejo iz razdelka Jamstvenega sklada EFSI v okviru skupnega sklada za rezervacije, zneski pa bi se od Združenega kraljestva vpoklicali le, če njegove rezervacije za ta sklad, ki so na dan 31. decembra 2024 znašale 584 milijonov EUR, ne bi zadostovale.

Ker izvajalski partnerji pred datumom izstopa niso odobrili nobene operacije v zvezi z jamstvom EFSD, Združeno kraljestvo tu nima nobenih obveznosti.

Delež plačil Združenega kraljestva v letu 2024 za operacije, odobrene na datum izstopa ali po njem ter do 31. decembra 2020, je znašal 74 milijonov EUR (69 milijonov EUR za EFSI ter 5 milijonov EUR za mandat EIB za zunanja posojila), s čimer so se rezervacije Združenega kraljestva ustrezno zmanjšale. Znesek, dolgovan Združenemu kraljestvu v letu 2025, znaša 190,6 milijona EUR (glej pojasnilo **2.6.1.2**).

4.1.2 *Jamstva, dana na podlagi programov finančnih instrumentov EU (nominalno)*

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Obzorje 2020	*2 145*	*2 352*
Instrument za povezovanje Evrope	*649*	*649*
COSME	*378*	*526*
Drugo	*471*	*511*
Skupaj	**3 642**	**4 037**

Zneski v zgornji razpredelnici predstavljajo neporavnane nominalne zneske jamstev, danih v okviru programov finančnih instrumentov EU.

Kot je navedeno v členu 210(1) finančne uredbe, proračunski odhodki, povezani s posameznim finančnim instrumentom, in finančna obveznost Unije **v nobenem primeru ne presežejo zneska ustreznih proračunskih obveznosti, prevzetih zanj**, s čimer se preprečijo pogojne obveznosti za proračun. V praksi to pomeni, da imajo te obveznosti v bilanci stanja protiknjižbo na strani sredstev ali so pokrite z neporavnanimi proračunskimi obveznostmi, ki še niso prikazane kot odhodki.

Jamstveno shemo za posojila v programu COSME sestavljajo predvsem omejena jamstva za portfelje bolj tveganega dolžniškega financiranja (predvsem posojila), ki jih finančni posredniki zagotavljajo MSP. Jamstveno shemo za posojila v programu COSME izvaja EIS v imenu EU.

Za več podrobnosti o programu Obzorje 2020 in Instrumentu za povezovanje Evrope glej tudi pojasnilo **2.4.2.1**.

Obveznosti Združenega kraljestva, ki izhajajo iz njegovega izstopa iz EU

Če bi se katera od pogojnih obveznosti EU za zneske, odobrene do datuma izstopa, v zvezi s finančnimi instrumenti EU, vključno z zgoraj navedenimi, uresničila, bi se krila iz proračuna EU z uporabo denarnih sredstev na fiduciarnih računih. Zato od Združenega kraljestva načeloma ne bodo vpoklicani nobeni zneski, razen njegovega deleža v neporavnanih proračunskih obveznostih, kot je opisano v členu 140 sporazuma o izstopu (glej pojasnilo **2.6.1.2**).

4.2 POGOJNE OBVEZNOSTI V ZVEZI S PRAVNIMI ZADEVAMI

4.2.1 *Pravne zadeve na področju glob*

Na dan 31. decembra 2024 so pogojne obveznosti v zvezi z globami znašale 2 178 milijonov EUR (leta 2023: 2 231 milijonov EUR). Ta znesek vključuje globe, naložene podjetjem (1 451 milijonov EUR, glej pojasnilo **2.6.1.3**), in globe, naložene državam članicam (727 milijonov EUR), ki so bile začasno plačane in zoper katere je bila vložena pritožba oziroma še ni znano, ali bo pritožba vložena. Pogojna obveznost se ohrani, dokler ni izdana sodba Sodišča Evropske unije ali dokler se ne izteče rok za pritožbo. Obračunane obresti na začasna plačila so vključene v poslovni izid za zadevno leto in tudi kot pogojna obveznost, da se prikaže negotovost upravičenosti Komisije do teh zneskov. Če bi EU v kateri koli od zadev v zvezi z naloženimi globami izgubila, bi se začasno prejeti zneski vrnili podjetjem ali državam članicam brez proračunskega učinka. Znesek glob se pripozna kot proračunski prihodek šele, ko je dokončen (člen 107 finančne uredbe).

4.2.2 *Drugi sodni postopki*

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Kmetijstvo	*77*	*84*
Drugo	*67*	*73*
Skupaj	**144**	**157**

Kmetijstvo

To so pogojne obveznosti do držav članic, povezane s sklepi o skladnosti pri EKJS in razvoju podeželja pred izrekom sodbe Sodišča EU. Določitev končnega zneska obveznosti in leta, v katerem bo učinek uspešnih pritožb bremenil proračun, je odvisna od trajanja postopka pred Sodiščem EU.

Drugi sodni postopki

Ta postavka se nanaša na odškodninske tožbe, ki so zdaj vložene zoper EU, druge pravne spore in ocenjene pravne stroške. Omeniti je treba, da mora v odškodninski tožbi v skladu s členom 340 PDEU tožnik dokazati, da je institucija dovolj resno kršila pravno pravilo, ki podeljuje pravice posameznikom, da je tožnik utrpel dejansko škodo in da obstaja neposredna vzročna zveza med nezakonitim dejanjem in škodo.

Obveznosti Združenega kraljestva, ki izhajajo iz njegovega izstopa iz EU

Združeno kraljestvo je na podlagi člena 147 sporazuma o izstopu odgovorno za svoj delež plačil, potrebnih za poravnavo pogojnih obveznosti Unije, ki zapadejo v zvezi s pravnimi zadevami, ki zadevajo finančne interese Unije, če so dejstva, ki so predmet navedenih zadev, nastala najpozneje 31. decembra 2020. Ocenjena največja izpostavljenost Združenega kraljestva je v tem primeru 15 milijonov EUR (leta 2023: 18 milijonov EUR). Za pravne zadeve, za katere se šteje, da je verjetno, da bodo zneski plačani iz proračuna EU (glej pojasnilo **2.10**), je delež Združenega kraljestva vključen kot del skupnega zneska, ki ga dolguje Združeno kraljestvo (podrobnosti so na voljo v pojasnilu **2.6.1.2**).

4.3 POGOJNA SREDSTVA

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Prejeta jamstva:		
jamstva za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti	*275*	*249*
druga jamstva	*5*	*6*
Druga pogojna sredstva	*15*	*15*
Skupaj	**295**	**270**

Jamstva za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti se zahtevajo za zagotovitev, da upravičenci do financiranja EU izpolnijo obveznosti iz svojih pogodb z EU.

5. PRORAČUNSKE IN PRAVNE OBVEZNOSTI

To pojasnilo vsebuje informacije o proračunskem postopku in prihodnjih potrebah po financiranju, ne pa o obveznostih, ki so obstajale na dan 31. decembra 2024.

Večletni finančni okvir, o katerem se dogovorijo države članice, določa programe ter zgornje meje za odobritve za prevzem obveznosti in skupni znesek odobritev plačil za posamezne razdelke, v okviru katerih lahko EU sklepa proračunske in pravne obveznosti, ter nazadnje izvrši plačila za obdobje sedmih let (glej razpredelnico **3.2** v pojasnilih k poročilom o izvrševanju proračuna).

Pravne obveznosti ustrezajo podpisanim programom, projektom, sporazumom ali pogodbam, zato so za EU pravno zavezujoče. Prevzem pravne obveznosti je dejanje, s katerim odredbodajalec prevzame ali določi obveznost (za EU), ki ima finančne posledice (člen 2(37) finančne uredbe).

Načeloma se proračunska obveznost prevzame pred pravno obveznostjo, vendar je pri nekaterih večletnih programih/projektih obratno, ustrezne proračunske obveznosti se namreč prevzamejo v letnih obrokih v obdobju več let, kadar tako določa temeljni akt. Na primer, za kohezijo člen 86 uredbe o skupnih določbah (Uredba (EU) 2021/1060) določa, da sklep Komisije o sprejetju programa predstavlja pravno obveznost v smislu finančne uredbe in da se proračunske obveznosti Unije za vsak program izvajajo v letnih obrokih za vsak sklad v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2027. Druge pravne podlage lahko vsebujejo podobne določbe. Zato obstajajo zneski, ki jih je EU pravno zavezana plačati, čeprav proračunska obveznost še ni bila prevzeta (glej pojasnilo **5.2** spodaj).

Če je proračunska obveznost prevzeta, vendar plačila zanjo še niso izvršena, se znesek neporavnanih obveznosti imenuje „reste à liquider“ (RAL). To lahko predstavlja programe ali projekte, ki so pogosto večletni in podpisani ter za katere bodo plačila izvedena v poznejših letih. Predstavljajo plačilne obveznosti za prihodnja leta. Ker se računovodski izkazi pripravijo v skladu z računovodenjem na podlagi nastanka poslovnega dogodka, poročila o izvrševanju proračuna pa v skladu z računovodenjem na podlagi plačil, je bil del skupnih neporavnanih obveznosti (RAL) že prikazan kot odhodek in pripoznan kot obveznost v bilanci stanja (glej pojasnili **2.12** in **2.13**). Ti stroški se izračunajo na podlagi prejetih zahtevkov za povračilo stroškov/računov ali ocenjenega izvajanja programa ali projekta, če EU do datuma poročanja še ni prejela nobenih zahtevkov. Ko se izvršijo plačila, ki se nanašajo na neporavnane obveznosti, se pripoznanje obveznosti v bilanci stanja odpravi. Del neporavnanih obveznosti, ki še ni prikazan kot odhodek, ni vključen v obveznosti, temveč je razkrit v nadaljevanju (glej pojasnilo **5.1**).

Spodnja razkritja tako predstavljajo zneske na dan 31. decembra 2024, za katere se je EU zavezala, da jih bo plačala na podlagi izpolnjevanja pogodbenih dogovorov, in ki bodo zato financirani iz prihodnjih proračunov EU.

(v milijonih EUR)

	Pojasnilo	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Neporavnane proračunske obveznosti, ki še niso prikazane kot odhodki	*5,1*	*428 588*	*466 467*
Pomembne pravne obveznosti	*5,2*	*257 256*	*329 939*
Skupaj		**685 844**	**796 407**

5.1 NEPORAVNANE PRORAČUNSKE OBVEZNOSTI, KI ŠE NISO PRIKAZANE KOT ODHODKI

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Neporavnane proračunske obveznosti, ki še niso prikazane kot odhodki	*428 588*	*466 467*

Zgoraj razkriti znesek je znesek teh neporavnanih proračunskih obveznosti (RAL – „reste à liquider“) v višini 507 378 milijone EUR (glej razpredelnico **6.4** v poročilih o izvrševanju proračuna), zmanjšan za z njimi povezane zneske, ki so bili vključeni kot obveznosti v bilanco stanja in kot odhodki v izkaz poslovnega izida. Pri neporavnanih proračunskih obveznostih gre za znesek odprtih obveznosti, ki še niso bile plačane in/ali sproščene. Neporavnane proračunske obveznosti so običajna posledica obstoja večletnih programov.

Opozoriti je treba, da so neporavnani predujmi predhodnega financiranja na dan 31. decembra 2024 skupaj znašali 78,9 milijarde EUR (glej pojasnilo **2.5**). To predstavlja plačane proračunske obveznosti, za katere se zmanjšajo neporavnane obveznosti, vendar se za plačane zneske do izpolnitve zadevne pogodbene obveznosti še vedno šteje, da pripadajo EU in ne upravičencu. Zato podobno kot zgoraj razkrite neporavnane obveznosti tudi te obveznosti še niso prikazane kot odhodki.

5.2 POMEMBNE PRAVNE OBVEZNOSTI

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	*177 459*	*239 903*
Naravni viri in okolje	*46 659*	*62 365*
Migracije in upravljanje meja	*4 153*	*5 932*
Varnost in obramba [1]	*520*	*743*
ITER	*9 898*	*6 926*
Instrument za povezovanje Evrope	*7 313*	*5 570*
Vesoljski program in program za varno povezljivost	*3 303*	*2 886*
Instrument za Ukrajino	*2 270*	–
Zaveze v zvezi z nepovratno podporo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost	*558*	*357*

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Sklad za inovacije	*521*	–
Obzorje Evropa	*519*	*589*
Sporazumi o ribolovu	*234*	*166*
EURATOM	*166*	*252*
RescEU	*106*	*253*
Obveznosti iz poslovnega najema	*2 721*	*2 528*
Druge pogodbene obveznosti	*856*	*968*
Solidarnostni sklad EU	–	*502*
Skupaj	**257 256**	**329 939**

([1]) *Od leta 2023 so zneski, ki se nanašajo na Varnost in obrambo (vključno s primerjalnimi podatki) prikazani ločeno od zneskov, ki se nanašajo na Migracije in upravljanje meja.*

Ti zneski odražajo dolgoročne pravne obveznosti, ki jih ob koncu leta niso krile odobritve za prevzem obveznosti v proračunu. Te zavezujoče obveznosti bodo vnesene v proračun v prihodnjih letih in nato plačane.

Določeni pomembni programi (glej spodaj) se lahko v skladu s členom 112(2) finančne uredbe razporedijo na več letnih obrokov. To EU omogoča, da prevzame pravne obveznosti (podpiše sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev, sporazume o prenosu pooblastil in pogodbe o javnih naročilih), ki presegajo razpoložljive odobritve za prevzem obveznosti v danem letu. Zato so lahko za znaten znesek skupnih dodeljenih sredstev v okviru sedanjega večletnega finančnega okvira obveznosti že prevzete. To velja zlasti za naslednje programe:

Skladi v okviru deljenega upravljanja

To so pravne obveznosti, za katere se je EU zavezala, da jih bo plačala, ko je sprejela operativne programe v okviru deljenega upravljanja. Sklep Komisije o sprejetju operativnega programa predstavlja sklep o financiranju v smislu člena 110 finančne uredbe in po uradnem obvestilu zadevni državi članici pomeni pravno obveznost v smislu navedene uredbe.

V členu 86(2) uredbe o skupnih določbah je v zvezi s skladi z deljenim upravljanjem navedeno:

„Komisija proračunske obveznosti Unije za vsak program prevzema v letnih obrokih za vsak sklad v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2027“.

Zneski, razkriti v prvih štirih vrsticah zgornje razpredelnice, se nanašajo na razdelek 2A (Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija), razdelek 3 (Naravni viri in okolje), razdelek 4 (Migracije in upravljanje meja) in razdelek 5 (Varnost in obramba) večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Predstavljajo neporavnane zneske, za katere bo EU prevzela proračunske obveznosti in jih nato plačala po 31. decembru 2024.

ITER – mednarodni termonuklearni poskusni reaktor

Te obveznosti so namenjene kritju prihodnjih potreb po financiranju naprav ITER. Prispevek EU (Euratoma) za Mednarodno organizacijo za fuzijsko energijo ITER je zagotovljen prek agencije Fuzija za energijo ter vključuje tudi prispevke držav članic in Švice. Organizacija ITER je bila ustanovljena za upravljanje naprav ITER in spodbujanje njihovega izkoriščanja, krepitev javnega razumevanja in sprejemanja fuzijske energije ter izvajanje vseh drugih dejavnosti, ki so potrebne za doseganje njenega namena. ITER vključuje EU skupaj z različnimi drugimi državami.

Instrument za povezovanje Evrope (IPE2)

IPE2 zagotavlja finančno pomoč za vseevropska omrežja, da se podprejo projekti skupnega interesa v sektorjih prometne, telekomunikacijske in energetske infrastrukture. Pravne obveznosti za program IPE zajemajo obdobje izvajanja od leta 2021 do leta 2027 na področju energije (z možnostjo podaljšanja). Pravna podlaga teh obveznosti je Uredba (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta ([32]), katere člen 4(5) določa: „Proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razporedijo v letne obroke za obdobje dveh ali več let“.

Vesoljski program in program za varno povezljivost

Vesoljski program (2 672 milijonov EUR) vključuje naslednje elemente: sistem Galileo, skupno evropsko geostacionarno navigacijsko storitev (EGNOS), program Copernicus, vladne satelitske komunikacije in spremljanje razmer v vesolju. Najpomembnejša sta sistem Galileo, ki razvija globalni satelitski navigacijski sistem, in program Copernicus, ki se nanaša na evropski program za opazovanje Zemlje. Te obveznosti so prevzete do leta 2027. Komisija je na podlagi Uredbe (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta ([33]) podpisala sporazume o prispevkih z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA), organizacijo EUMETSAT, centrom Mercator in Evropskim centrom za srednjeročno napovedovanje vremena. Uporabo letnih obrokov dovoljuje člen 11(6) Uredbe (EU) 2021/696.

Cilj programa za varno povezljivost (631 milijonov EUR) je izboljšati komunikacijske storitve EU z razvojem in upravljanjem večorbitne infrastrukture za povezljivost, ki temelji na modelu javnega partnerstva. Poskrbel bo za zagotavljanje varnih, prožnih in odpornih satelitskih komunikacijskih svetovnih storitev Uniji in vladnim subjektom držav članic. V zvezi s tem je bila na podlagi Uredbe (EU) 2023/588 Evropskega parlamenta in Sveta ([34]) dodeljena koncesijska pogodba skupini podjetij.

Zaveze v zvezi z nepovratno podporo v okviru instrumenta za Ukrajino

Instrument za Ukrajino je bil vzpostavljen za podporo Ukrajini pri odpravljanju vrzeli v financiranju ter izpolnjevanju potreb po okrevanju, obnovi in modernizaciji. Instrument je bil vzpostavljen z Uredbo (EU) 2024/792 Evropskega parlamenta in Sveta za obdobje od leta 2024 do 2027. Na podlagi člena 6(1) Uredbe (EU) 2024/792 so sredstva za izvajanje instrumenta na voljo v okviru rezerve za Ukrajino, ki se uporabi v okviru letnega proračunskega postopka v skladu s členom 10b Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093. S temi odobritvami se financira podpora v okviru treh stebrov (načrt za Ukrajino, naložbeni okvir za Ukrajino, pomoč pri pristopu k Uniji in povezani podporni ukrepi) v skladu z okvirno razdelitvijo iz uredbe.

([32]) Uredba (EU, Euratom) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (UL L 249, 14.7.2021, str. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

([33]) Uredba (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, (EU) št. 1285/2013 in (EU) št. 377/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU (UL L 170, 12.5.2021, str. 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj).

([34]) Uredba (EU) 2023/588 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2023 o vzpostavitvi Programa Unije za varno povezljivost za obdobje 2023–2027 (UL L 179, 17.3.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj).

Zaveze v zvezi z nepovratno podporo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost

Mehanizem za okrevanje in odpornost je ključni program instrumenta EU za okrevanje NextGenerationEU. Ustanovljen je bil z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([35]) in financira reforme in naložbe v državah članicah od začetka pandemije COVID-19 februarja 2020 do leta 2026. Uporabo letnih obrokov dovoljuje člen 23 Uredbe (EU) 2021/241. Mehanizem za okrevanje in odpornost je bil leta 2023 spremenjen z Uredbo (EU) 2023/435, da bi se državam članicam zagotovila dodatna podpora prek poglavij REPowerEU za reforme in naložbe, ki spodbujajo neodvisnost, zanesljivost in trajnostnost oskrbe Unije z energijo.

Sklad za inovacije

Direktiva 2023/959 Evropskega parlamenta in Sveta ([36]) o spremembi Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji ter Sklepa (EU) 2015/1814 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov v členu 10, odstavek 8, določa: „Proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razdelijo na letne obroke, izplačane v obdobju več let.“ Ta določba se uporablja za nove ukrepe, podpisane od leta 2024, vključno z ukrepi, financiranimi prek razpisov za zbiranje predlogov ali v okviru konkurenčnega postopka zbiranja ponudb.

Obzorje Evropa

To so zneski prevzetih obveznosti za program Obzorje Evropa za varno povezljivost ter dejavnosti na začetku in koncu dobavne verige za različne komponente vesoljskih programov. Te obveznosti so prevzete do leta 2027. Komisija je na podlagi Uredbe (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta ([37]) z ESA podpisala sporazum o prispevku. Uporabo letnih obrokov dovoljuje člen 12(8) Uredbe (EU) 2021/241.

Sporazumi o ribolovu

To so obveznosti, prevzete s tretjimi državami za operacije v okviru mednarodnih sporazumov o ribolovu do leta 2030. Prevzete obveznosti temeljijo na sklepih Sveta za posamezno tretjo državo (npr. sporazumu med EU in ter vlado Grenlandije in vlado Danske ([38]) ter Protokolu o izvajanju ([39]) ter se obravnavajo kot posebne mednarodne pogodbe z večletnimi pravicami in obveznostmi.

EURATOM

Euratom je program, vzpostavljen na podlagi Uredbe Sveta (Euratom) 2021/765 ([40]). Člen 4 Uredbe predvideva uporabo letnih obrokov.

Splošni cilj programa je izvajanje dejavnosti jedrskih raziskav in usposabljanja s poudarkom na nenehnem izboljševanju jedrske varnosti in zaščite ter varstva pred sevanjem, pa tudi dopolniti doseganje ciljev programa Obzorje Evropa, med drugim v okviru energetskega prehoda. Program Euratom imenovanim upravičencem zagotavlja nepovratna sredstva za raziskave, in sicer s konkurenčnimi razpisi za zbiranje predlogov.

([35]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L, 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([36]) Direktiva (EU) 2023/959 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o spremembi Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji ter Sklepa (EU) 2015/1814 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov (UL L 130, 16.5.2023, str. 134, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj).

([37]) Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([38]) Sklep Sveta (EU) 2024/3202 z dne 5. decembra 2024 o podpisu, v imenu Unije, in o začasni uporabi Protokola o izvajanju Sporazuma o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo na eni strani ter vlado Grenlandije in vlado Danske na drugi strani (2025-2030) (UL L, 2024/3202, 30.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3202/oj).

([39]) Protokol o izvajanju Sporazuma o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo na eni strani ter vlado Grenlandije in vlado Danske na drugi strani (2025–2030) (UL L, 2024/3203, 30.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/prot/2024/3203/oj).

([40]) Uredba Sveta (Euratom) 2021/765 z dne 10 maja 2021 o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2021–2025, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter razveljavitvi Uredbe (Euratom) 2018/1563 (UL L 167I, 12.5.2021, str. 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

RescEU

RescEU je evropska zaloga sredstev in zmogljivosti za odzivanje, vzpostavljena v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite kot del zakonodajne revizije Sklepa št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta iz leta 2019 ([41]). Zaloga v okviru rescEU je bila vzpostavljena kot zadnja možnost, kadar nacionalne zmogljivosti in zmogljivosti iz evropskega nabora civilne zaščite ne morejo zagotoviti učinkovitega odziva na različne vrste nesreč. Evropska unija financira te zmogljivosti za odzivanje kot ukrep pripravljenosti, da bi bile na voljo, če bi bile potrebne odzivne operacije v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite. Prednostna področja razvoja zmogljivosti v okviru rescEU so področja gašenja gozdnih požarov iz zraka, kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih nesreč, nujne medicinske pomoči ter prevoza in logistike.

Obveznosti iz poslovnega najema

Minimalni zneski, ki jih je treba v skladu s povezanimi pogodbami plačati v preostalem obdobju veljavnosti teh pogodb o najemu, so naslednji:

(v milijonih EUR)

	Najmanjše najemnine			
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Skupaj
Zgradbe	*519*	*1 062*	*1 087*	*2 668*
Informacijski materiali in druga oprema	*14*	*36*	*3*	*53*
Skupaj	**532**	**1 099**	**1 090**	**2 721**

Marca 2019 je bil v okviru uradnega obvestila Združenega kraljestva o njegovi nameri, da izstopi iz EU, in zaradi Uredbe (EU) 2018/1718 ([42]) sedež Evropske agencije za zdravila (v nadaljnjem besedilu: EMA) premeščen iz Londona v Amsterdam. Agencija je 2. julija 2019 dosegla dogovor z najemodajalcem in od takrat svoje prostore oddaja naprej podnajemniku pod pogoji, ki so enaki pogojem njenega najema, vključno s trajanjem podnajema, ki bo trajal do izteka najemne pogodbe EMA junija 2039.

Zneski, razkriti v zgornji razpredelnici, vključujejo 369 milijonov EUR, ki jih je še treba plačati na podlagi najemne pogodbe.

Druge pogodbene obveznosti

V tej postavki razkriti zneski ustrezajo prevzetim obveznostim, ki jih je treba še plačati v obdobju veljavnosti pogodb. Največji vključeni znesek v tej postavki se nanaša na gradbeno pogodbo (JMO2) Komisije v Luxembourgu (422 milijonov EUR).

6. OBVLADOVANJE FINANČNIH TVEGANJ

Razkritja EU o obvladovanju finančnih tveganj zajemajo več ključnih področij:

— Komisijine dejavnosti najemanja in dajanja posojil za finančno pomoč prek programov, kot so instrument NextGenerationEU, EMFS, plačilnobilančna posojila, makrofinančna pomoč, instrument SURE, instrument za Ukrajino in Euratom.

— Zakladniške dejavnosti Komisije za izvrševanje proračuna EU.

— Sredstva v skladih, kot so skupni sklad za rezervacije, ESPJ v l. in portfelj BUFI.

— Finančni instrumenti, ki se podpirajo iz proračuna EU:

— programe proračunskega jamstva EU.

([41]) Sklep št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L 347, 20.12.2013, str. 924, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj).

([42]) Uredba (EU, Euratom) 2018/1718 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Uredbe (ES) št. 726/2004, kar zadeva lokacijo sedeža Evropske agencije za zdravila (UL L 291, 16.11.2018, str. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1718/oj).

6.1 VRSTE FINANČNEGA TVEGANJA

EU se sooča s finančnimi tveganji zaradi svojih finančnih instrumentov:

Tržno tveganje: To je negotovost glede vrednosti naložb zaradi sprememb tržnih cen. Vključuje tveganja, kot so:

— *valutno tveganje*: spremembe menjalnih tečajev lahko vplivajo na operacije in naložbe EU;

— *obrestno tveganje*: višje obrestne mere lahko znižajo vrednost določenih naložb, kot so obveznice;

— *tveganje spremembe drugih cen*: to vključuje različne dejavnike (razen obrestnih mer in deviznih tečajev), ki lahko vplivajo na vrednost naložb, kot so spremembe tržnih cen ali dejavniki, značilni za posamezne naložbe.

Kreditno tveganje: To je tveganje, da posojilojemalec ne bo odplačal posojila ali izpolnil svojih pogodbenih obveznosti, kar bo povzročilo dogodke neplačila, kot so zamude pri plačilih ali stečaj.

Likvidnostno tveganje: To je tveganje, da subjekt EU ne bo imel dovolj denarja ali sredstev, da bi izpolnil svoje finančne obveznosti.

6.2 STRATEGIJE OBVLADOVANJA TVEGANJ

Merjenje finančnih instrumentov

Naslednje skupine finančnih sredstev in obveznosti se ne merijo po pošteni vrednosti: denarna sredstva in njihovi ustrezniki, posojila po odplačni vrednosti, menjalne terjatve, razen terjatev iz pogodbe o finančnem jamstvu, kadar so razvrščene kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, najeta posojila, pogodbe o finančnem jamstvu in druge finančne obveznosti, ki se merijo po odplačni vrednosti. Knjigovodska vrednost teh finančnih sredstev in obveznosti se šteje za razumen približek njihove poštene vrednosti.

Upravljanje tveganj za najemanje posojil, upravljanje dolga in s tem povezano dajanje posojil

Okvir EU za obvladovanje tveganj je zasnovan tako, da ščiti finančne interese Unije in njene interese v zvezi z ugledom, hkrati pa zagotavlja dobro upravljanje njenih operacij najemanja in dajanja posojil. Čeprav Evropska komisija ni finančna institucija, uporablja napredne prakse na področju obvladovanja tveganj, prilagojene edinstveni strukturi in programskim zahtevam EU. Glavni cilj okvira je zaščititi finančne interese Unije ter ohraniti integriteto, preglednost in zanesljivost njenih dejavnosti, zlasti tistih, ki so povezane s programom NextGenerationEU.

Okvir, ki ga je razvil direktor upravljanja tveganj, vključuje ključne strategije, kot so strategija na visoki ravni glede tveganja in skladnosti, strategija za tržno tveganje in tveganje zagotavljanja virov likvidnosti ter strategija za obvladovanje operativnega tveganja. Direktor upravljanja tveganj določa stroge in mehke omejitve tveganja ter ključne kazalnike tveganja za spremljanje in ocenjevanje tveganj.

Redna poročila o tveganju zagotavljajo skladnost z omejitvami, opozarjajo na izpostavljenost tveganju in predlagajo strategije za zmanjšanje tveganja. Model „treh stopenj zaščite“ krepi upravljanje z ločevanjem pooblastil, opredelitvijo organa ter pojasnitvijo vlog pri obvladovanju tveganj in nadzoru.

Direktor upravljanja tveganj, ki ga podpira odbor za tveganje in skladnost, izvaja okvir za obvladovanje tveganj z notranjimi strategijami in postopki. Ta odbor svetuje direktorju upravljanja tveganj o zadevah, povezanih s tveganji, zlasti pri operacijah instrumenta NextGenerationEU.

S sprejetjem izvedbenih sklepov Komisije (EU, Euratom) 2022/2544 ([43]) in (EU, Euratom) 2023/2825 ([44]) so se pristojnosti direktorja upravljanja tveganj razširile na nadzor nad:

— operacijami najemanja posojil tako na podlagi pristopa enotnega financiranja kot tudi metode vzajemnega financiranja v zvezi s programi finančne pomoči;

— ocenjevanjem kreditnega tveganja za posojila državam članicam in tretjim državam v okviru instrumenta NextGenerationEU, makrofinančne pomoči, makrofinančne pomoči + za Ukrajino in podobnih programov;

— operacije upravljanja dolga;

— operacije upravljanja likvidnosti.

Direktor upravljanja tveganj je samostojen pri opravljanju svojih nalog in odgovornosti ter poroča članu kolegija, pristojnemu za proračun, v skladu z Izvedbenim sklepom Komisije (EU, Euratom) 2023/2825. To zagotavlja neodvisnost pri izvajanju dodeljenih nalog in odgovornosti.

Najemanje in dajanje posojil za finančno pomoč in instrument NextGenerationEU

EU si razen najemanja posojil v okviru NextGenerationEU ne izposoja denarja za financiranje svojih odhodkov iz poslovanja.

Operacije najemanja in dajanja posojil EU se upravljajo v skladu z ustreznimi uredbami, sklepi in notranjimi smernicami. Dejavnosti, kot so najeta in dana posojila, urejajo podrobni priročniki, ustrezne enote pa stalno ocenjujejo finančna in operativna tveganja ter hkrati zagotavljajo skladnost.

V preteklosti so se operacije dajanja posojil EU financirale z vzajemnim najemanjem posojil, zato so bila odprta obrestna ali valutna tveganja minimalna. Vendar si EU od leta 2021 denar izposoja tudi v okviru pristopa enotnega financiranja.

Pristop enotnega financiranja, ki je bil prvotno razvit za instrument NextGenerationEU, uporablja različne instrumente in tehnike financiranja za zadovoljitev dolgoročnih in kratkoročnih potreb po financiranju. To vključuje izdajo obveznic z blagovno znamko EU, kar nadomešča prejšnjo prakso ločenih izdaj za vsak program. Od decembra 2022 se je ta strategija razširila na posojila v okviru makrofinančne pomoči + za Ukrajino, leta 2023 na program instrumenta za Ukrajino in od leta 2024 na druga posojila v okviru makrofinančne pomoči. Uporaba pristopa enotnega financiranja povečuje prožnost in stroškovno učinkovitost.

Zakladnica

Pravila in načela vodenja zakladniškega poslovanja Komisije so določena v Uredbi Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2016/804 ([45]) in Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2022/615 ([46]) (v nadaljnjem besedilu: Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014), ter v finančni uredbi.

Uporabljajo se naslednja glavna načela:

— lastna sredstva plačajo države članice na račune, ki so bili v ta namen odprti v imenu Komisije pri zakladnici ali nacionalni centralni banki.

— lastna sredstva plačajo države članice v svojih nacionalnih valutah, medtem ko so plačila Komisije večinoma izražena v eurih;

([43]) Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2022/2544 z dne 19. decembra 2022 o določitvi ureditev za upravljanje in izvajanje operacij EU za najemanje posojil in upravljanje dolga v okviru diverzificirane strategije financiranja in s tem povezane operacije dajanja posojil (UL L 328, 22.12.2022, str. 109, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2544/oj).

([44]) Izvedbeni sklep Komisije (EU, Euratom) 2023/2825 z dne 12. decembra 2023 o določitvi ureditev za upravljanje in izvajanje operacij Unije za najemanje posojil in upravljanje dolga v okviru diverzificirane strategije financiranja ter s tem povezanih operacij dajanja posojil (UL L, 2023/2825, 18.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2825/oj).

([45]) Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 2016/804 z dne 17. maja 2016 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) št. 609/2014 o načinih in postopkih za dajanje tradicionalnih lastnih sredstev ter lastnih sredstev iz naslovov DDV in BND na razpolago ter ukrepih za zagotavljanje denarnih sredstev (UL L 132, 21.5.2016, str. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/804/oj).

([46]) Uredba Sveta (EU, Euratom) 2022/615 z dne 5. aprila 2022 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) št. 609/2014, da se poveča predvidljivost za države članice in pojasnijo postopki za reševanje sporov pri dajanju tradicionalnih lastnih sredstev ter lastnih sredstev iz naslovov DDV in BND na razpolago (UL L 115, 13.4.2022, str. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/615/oj).

— bančnih računov, odprtih v imenu Komisije, ni mogoče prekoračiti, razen v posebnih primerih, kot so neodplačevanje posojil ali čezmerne denarne potrebe;

— sredstva na bančnih računih, ki so v drugih valutah kot v eurih, se bodisi uporabljajo za plačila v istih valutah ali so periodično pretvorjena v eure.

Poleg računov lastnih sredstev ima Komisija tudi druge bančne račune, odprte pri centralnih in poslovnih bankah z namenom izvrševanja plačil in prejemanja prejemkov, ki niso prispevki držav članic v proračun.

Zakladniško in plačilno poslovanje sta visoko avtomatizirana in temeljita na sodobnih informacijskih sistemih. Za zagotovitev varnosti sistemov in delitve nalog ter skladnosti s finančno uredbo, standardi notranje kontrole in revizijskimi načeli se uporabljajo predpisani postopki.

Upravljanje zakladniškega in plačilnega poslovanja Komisije je urejeno s smernicami in postopki, da se omejita poslovno in finančno tveganje ter zagotovi primerna raven kontrole. Te smernice urejajo različna področja poslovanja, kot so izvrševanje plačil, upravljanje denarnih sredstev, napovedovanje denarnih tokov in neprekinjeno poslovanje, njihovo upoštevanje pa se redno preverja.

Upravljanje premoženja

Nadzor nad različnimi tveganji, povezanimi z dejavnostmi upravljanja sredstev, temelji na namenskih postopkih upravljanja in delovnih postopkih, sprejetih po primerjalni analizi z najvišjimi standardi, ki so jih sprejele enakovredne mednarodne institucije. Ti postopki, v zvezi s katerimi so bile opravljene različne notranje in zunanje revizije, zagotavljajo dobro upravljanje sredstev.

Komisija je vzpostavila ustrezno upravljanje za pregled in odobritev tehničnih in strateških odločitev v zvezi z upravljanjem sredstev. Operacije upravljanja sredstev nadzorujeta dva odbora: odbor za tveganja, ki ga sestavljajo predstavniki GD BUDG, ter odbor za upravljanje sredstev, ki ga sestavljajo predstavniki GD BUDG, GD ECFIN in GD FISMA. Odbor za tveganja razpravlja o tehničnih odločitvah in jih odobri, odbor za tveganja in odbor za upravljanje sredstev pa potrdita strateške odločitve, ki jih nato dokončno odobri generalni direktor GD BUDG v dogovoru z računovodjo.

Z upravljanjem sredstev se zagotavljajo jasen prenos odločanja in vrste odgovornosti ter ustrezno ločevanje nalog med enoto za trgovanje, oddelkom za obvladovanje tveganj in zaledno službo. Postopki preverjanja skladnosti zagotavljajo okvir za ustrezna pravila glede kodeksov ravnanja za obvladovanje morebitnih osebnih nasprotij interesov ter pravila glede obvladovanja tveganja trgovanja na podlagi notranjih informacij.

Smernice za upravljanje sredstev in omejitve notranjih naložb zagotavljajo trden okvir notranje kontrole, ki zagotavlja varovanje sredstev. Vrednostni papirji se hranijo pri naših skrbnikih v skladu z dobrimi tržnimi praksami, medtem ko so denarna sredstva in vloge shranjene pri finančnih institucijah z visoko bonitetno oceno. Varovanje finančnih sredstev je zagotovljeno tudi z ločevanjem nalog med ekipo, odgovorno za začetek poslov z vrednostnimi papirji, in zaledno ekipo, odgovorno za njihovo poravnavo in usklajevanje bančnih računov. Dodatno raven kontrole zagotavlja računovodska skupina med mesečnim postopkom usklajevanja zaključevanja, ko se portfelj vrednostnih papirjev uskladi z izjavo skrbnika vrednostnih papirjev. Ekipa za usklajevanje bančnih računov in zaledna ekipa spremljata morebitna odstopanja pri poravnavi in zamude pri plačilih, ki jih povzročijo nasprotne stranke.

Za spremljanje spoštovanja okvira kontrole se zadevnim deležnikom redno poroča o izčrpnem sklopu metrik uspešnosti in tveganja za upravljana sredstva.

V smernicah o upravljanju sredstev ter strategiji za obvladovanje tveganj in naložbeni strategiji so opredeljene nekatere omejitve za omejitev izpostavljenosti portfelja, ki je omejen na naložbeni razred (razen pri izpostavljenostih do držav članic EU), kreditnemu tveganju.

Skupni sklad za rezervacije

Skupni sklad za rezervacije se upravlja v skladu s smernicami za upravljanje sredstev, ki jih je določila Komisija s Sklepom C(2020) 1896 z dne 25. marca 2020 ([47]). Za upravljanje finančnih sredstev skupnega sklada za rezervacije je odgovoren generalni direktor GD za proračun.

Cilj skupnega sklada za rezervacije je zagotoviti potrebno likvidnost za popolno in takojšnje kritje vseh zahtevanih odlivov, kot so unovčitve jamstev, ter ohranitev kapitala v naložbenem obdobju sklada z visoko stopnjo zaupanja.

Portfelj skupnega sklada za rezervacije je zasnovan tako, da je zelo raznolik po različnih skupinah sredstev, geografskih območjih, izdajateljih in zapadlostih v skladu s smernicami za upravljanje sredstev. Na dan 31. decembra 2024 je portfelj skupnega sklada za rezervacije vključeval naložbe v instrumente denarnega trga, obveznice ter podjetniške in delniške investicijske sklade, ki kotirajo na borzi.

Ker je edina nasprotna stranka za vse neporavnane valutne nestandardizirane terminske posle na dan 31. decembra 2024 banka Banque de France, se po tem datumu ne vzpostavljajo izboljšave kreditne kakovosti, kot so zavarovanje s premoženjem, sporazumi o pobotu ali jamstva. Največja izpostavljenost kreditnemu tveganju valutnih izvedenih finančnih instrumentov s pozitivno pošteno vrednostjo ob koncu poročevalskega obdobja je enaka knjigovodski vrednosti v bilanci stanja.

Globe

Začasno plačane globe: portfelj sklada BUFI

Zneski naloženih in začasno plačanih glob se vlagajo v portfelj sklada BUFI.

Komisija upravlja portfelj sklada BUFI v skladu z notranjimi smernicami in postopki za upravljanje sredstev. Cilji dejavnosti upravljanja sredstev so:

— zagotoviti, da so sredstva po potrebi zlahka na razpolago;

— zmanjšati tveganja, povezana s finančnimi trgi; zagotavljati donos, ki je v skladu z referenčnim merilom sklada BUFI, hkrati pa ohraniti nominalni znesek glob.

Naložbe v portfelju sklada BUFI so omejene na:

— vezane vloge pri centralnih bankah držav članic, agencijah za upravljanje državnega dolga, bankah, ki so v celoti v državni lasti ali zanje država v celoti jamči, ali nadnacionalnih institucijah;

— obveznice, zakladne menice in potrdila o vlogah, ki so jih izdale bodisi državne bodisi nadnacionalne institucije.

Prejeta finančna jamstva

Komisija ima znatne zneske jamstev, ki so jih izdale finančne institucije, v zvezi z globami, ki jih je naložila podjetjem zaradi kršitve pravil EU (glej pojasnilo **2.6.1.3**). Ta jamstva zagotovijo oglobljena podjetja namesto začasnega plačila globe.

Komisija upravlja ta jamstva v skladu s svojo notranjo strategijo za obvladovanje tveganj. Ta strategija zagotavlja, da se redno opredelijo in ocenijo finančna in poslovna tveganja ter da se redno preverja upoštevanje notranjih strategij in postopkov.

Programi proračunskega jamstva EU

Finančna uredba je uvedla več zaščitnih ukrepov za zaščito proračuna EU pred finančnimi tveganji, ki izhajajo iz proračunskih jamstev. Razvrstiti jih je mogoče v štiri glavne kategorije:

(a) *Ukrepi za omejitev pogojnih obveznosti*

Jamstvo EU je omejeno na jasno opredeljen način, finančna obveznost pa ne sme presegati zneska proračunskega jamstva, odobrenega s temeljnim aktom. Pogojna obveznost, nastala zaradi proračunskega jamstva, lahko presega finančna sredstva, namenjena kritju finančne obveznosti EU, samo, če je tako določeno v temeljnem aktu in pod specifičnimi pogoji.

Želeni profil tveganja operacij/finančnih produktov, za katere jamči EU, se določi predhodno, tj. pred podpisom sporazumov o jamstvu.

([47]) Sklep Komisije z dne 25. marca 2020 o smernicah za upravljanje sredstev skupnega sklada za rezervacije 2020/C 131/03 (UL C 131, 22.4.2020, str. 3).

(b) *Ukrepi v zvezi z izborom izvajalskih partnerjev*

Programi proračunskega jamstva se izvajajo z zanesljivimi, s stebrno oceno ocenjenimi partnerji. Ti izvajalski partnerji se morajo zavezati uporabi lastnih sredstev, s čimer se zagotavlja uskladitev interesov z EU.

(c) *Ukrepi za zagotovitev ustrezne predhodne proračunske zmogljivosti za kritje unovčitev jamstev*

Programi proračunskega jamstva so podprti z rezerviranimi sredstvi, ki se hranijo v skupnem skladu za rezervacije. Stopnja rezervacij je določena v osnovnem aktu vsakega programa na ravni, ki omogoča programsko oblikovanje proračunskih odobritev za oblikovanje rezervacije, ki bi omogočila pokritje izgub brez proračunskih motenj. Komisija letno zagotavlja ustreznost stopnje rezervacij in njeno uskladitev z načeli finančne uredbe in finančnim načrtovanjem.

(d) *Ukrepi za obravnavanje iztrženih izgub, ki presegajo predhodno oceno*

Finančna uredba vključuje dva pragova zgodnjega opozarjanja (ko ostajata na voljo 50-odstotna in 30-odstotna stopnja rezervacij). Navedena pragova Komisiji omogočata, da predvidi morebitno izčrpanje oblikovanih rezervacij in oceni, ali bi morala predlagati oblikovanje dodatnih rezervacij. Če je začasno potrebna dodatna likvidnost, so vzpostavljeni postopki, vključno s prenosi med razdelki skupnega sklada za rezervacije, uporabo likvidnostne rezerve osrednje zakladnice ter uporabo razpoložljivega manevrskega prostora na področju proračuna.

Poleg tega je bil v letu 2020 ustanovljen usmerjevalni odbor za pogojne obveznosti za nadziranje proračunskih jamstev in finančne pomoči, ki ustvarjajo pogojne obveznosti za proračun. Odbor posreduje v zadevah, povezanih z obvladovanjem tveganj, standardnimi sporazumi in celovitim poročanjem, da bi določil korporativne zahteve za trajnostno upravljanje pogojnih obveznosti.

Programi finančnih instrumentov

Proračun EU je že več let odvisen od programov finančnih instrumentov. Ti programi se uporabljajo za financiranje bolj tveganih upravičencev, ki imajo težave pri pridobivanju sredstev od komercialnih posojilodajalcev. Komisija izvajanje teh programov prek sporazumov s Komisijo prenese na skupino EIB ali druge finančne institucije. Primeri takih programov so navedeni v pojasnilu **2.4.2.1**.

Ko je finančni prispevek v finančni instrument sprejet kot obveznost, se potrebna sredstva prenesejo na fiduciarni račun, ki ga finančna institucija odpre v svojem imenu, vendar za račun Komisije. Finančna institucija lahko ta sredstva uporabi za dajanje posojil, izdajanje dolžniških instrumentov, vlaganje v lastniške instrumente ali pokritje unovčitev jamstev.

Tveganje v zvezi s temi finančnimi instrumenti je omejeno na zgornjo mejo, določeno v sporazumih v zvezi s temi instrumenti, tj. na proračunski znesek, določen za zadevni instrument. Ker Komisija pogosto prevzema tranšo prve izgube, je verjetno, da bo proračun EU utrpel nekaj izgub.

Sporazumi, ki jih Komisija podpiše s temi finančnimi institucijami, vključujejo stroge pogoje in obveznosti, da se zagotovi, da se denarna sredstva EU pravilno upravljajo in da se o njih ustrezno poroča. Prihodki od finančnih instrumentov se praviloma povrnejo v proračun EU.

6.3 VALUTNO TVEGANJE

Izpostavljenost EU valutnemu tveganju ob koncu leta v zvezi s finančnimi instrumenti – neto pozicija

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024						
	USD	RON	PLN	SEK	Drugo	EUR	Skupaj
Finančna sredstva							
Finančna sredstva po odplačni vrednosti ([1])	*40*	*5*	*–*	*–*	*7*	*414*	*466*
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja							
Neizvedeni finančni instrumenti	*2 148*	*–*	*–*	*45*	*120*	*41 336*	*43 648*
Izvedeni finančni instrumenti	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*	*1 110*	*1 110*
Terjatve ([2])	*72*	*1*	*17*	*1*	*111*	*3 039*	*3 240*
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	*111*	*258*	*573*	*314*	*966*	*60 941*	*63 163*
	2 371	**264**	**590**	**360**	**1 204**	**106 839**	**111 628**

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024						
	USD	RON	PLN	SEK	Drugo	EUR	Skupaj
Finančne obveznosti							
Obveznosti iz finančnih jamstev	*(518)*	*(36)*	*(59)*	*(12)*	*(112)*	*(5 643)*	*(6 379)*
Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*(1 712)*	*285*	*76*	*75*	*138*	*1 040*	*(98)*
	(2 230)	**248**	**17**	**63**	**26**	**(4 603)**	**(6 477)**
Skupaj	**141**	**512**	**607**	**423**	**1 230**	**102 237**	**105 151**

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2023						
	USD	RON	PLN	SEK	Drugo	EUR	Skupaj
Finančna sredstva							
Finančna sredstva po odplačni vrednosti ([1])	*39*	*5*	*–*	*–*	*11*	*200*	*255*
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja							
Neizvedeni finančni instrumenti	*1 568*	*–*	*–*	*20*	*129*	*35 686*	*37 402*
Izvedeni finančni instrumenti	*(1 142)*	*17*	*21*	*74*	*65*	*2 055*	*1 091*
Terjatve ([2])	*123*	*2*	*28*	*1*	*120*	*3 757*	*4 032*
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	*145*	*474*	*1 076*	*654*	*1 657*	*35 608*	*39 616*
	734	**499**	**1 126**	**749**	**1 982**	**77 306**	**82 396**
Finančne obveznosti							
Obveznosti iz finančnih jamstev	*(591)*	*(32)*	*(38)*	*(15)*	*(105)*	*(5 488)*	*(6 268)*
Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*(1)*	*152*	*–*	*(3)*	*(6)*	*(201)*	*(60)*
	(593)	**120**	**(38)**	**(18)**	**(111)**	**(5 689)**	**(6 328)**
Skupaj	**142**	**619**	**1 088**	**731**	**1 871**	**71 618**	**76 068**

([1]) *Brez posojil za mehanizem za okrevanje in odpornost (NextGenerationEU) in finančno pomoč.*
([2]) *Brez odloženih stroškov.*

V zaključnem računu EU za leto 2024 je bil v primerjavi z zaključnim računom za leto 2023 v izpostavljenost valutnemu tveganju in analizo občutljivosti dodan romunski lev (RON), britanski funt (GBP) pa je bil odstranjen iz njiju. Razlog je zmanjšanje izpostavljenosti v britanskih funtih, saj je Združeno kraljestvo leta 2020 izstopilo iz EU, medtem ko se izpostavljenost v romunskih levih stalno povečuje.

Če bi se euro v primerjavi z drugimi valutami okrepil ali oslabil za 10 %, bi imelo to naslednji učinek na poslovni izid:

(v milijonih EUR)

Povečanje (+)/ zmanjšanje valutne stopnje (–)	2024			
	USD	RON	PLN	SEK
+10 %	*(13)*	*(47)*	*(55)*	*(38)*
–10 %	*16*	*57*	*67*	*47*

(v milijonih EUR)

Povečanje (+)/ zmanjšanje valutne stopnje (–)	2023			
	USD	RON	PLN	SEK
+10 %	*(13)*	*(56)*	*(99)*	*(66)*
–10 %	*16*	*69*	*121*	*81*

Najemanje in dajanje posojil za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

Ker so vsa finančna sredstva in obveznosti EU trenutno izražena v eurih, EU ni izpostavljena valutnemu tveganju.

Zakladnica

Lastna sredstva, ki jih plačajo države članice v drugih valutah, ne v eurih, se hranijo na računih lastnih sredstev. Kadar so ta sredstva potrebna za plačila, se pretvorijo v eure. V nekaterih primerih se neposredno uporabijo za plačila v istih valutah.

Komisija vodi tudi račune v valutah EU, ki niso euro, kot so USD, GBP in CHF, pri čemer komercialne banke izvršujejo plačila v teh valutah. Ti računi se po potrebi dopolnijo, kar zmanjšuje valutno tveganje.

Ko se razni prejemki prejmejo v drugih valutah, ne v eurih, se bodisi prenesejo na račune Komisije, ki se vodijo v isti valuti, bodisi pretvorijo v eure in prenesejo na račune, ki se vodijo v eurih.

Računi izločenih sredstev, ki se vodijo v drugih valutah, ne v eurih, se polnijo glede na ocenjene kratkoročne plačilne potrebe in se ohranjajo v okviru svojih zgornjih meja.

Globe

Vse globe se naložijo, plačajo ali začasno krijejo v eurih in zato ne predstavljajo valutnega tveganja, če so v skladu BUFI.

Proračunska jamstva

Proračunska jamstva so praviloma omejena z najvišjim zneskom, določenim v eurih. Vendar so lahko nekatere osnovne operacije izražene v drugih valutah, kot so ameriški dolar ali druge lokalne valute.

Komisija pri določanju potreb po oblikovanju rezervacij za proračunska jamstva upošteva valutno tveganje.

Skupni sklad za rezervacije

Skupni sklad za rezervacije posluje v eurih in ameriških dolarjih. Za obvladovanje valutnega tveganja skupni sklad za rezervacije sklepa terminske pogodbe v tuji valuti za varovanje tržne vrednosti svojih naložb v USD, pri čemer je zgornja meja za nezavarovano izpostavljenost valutnemu tveganju določena na 1 % skupne vrednosti portfelja v okviru referenčne vrednosti in letnih strateških dodelitev, kot je opredeljeno v ustreznih finančnih instrumentih. Za več informacij glej pojasnilo **2.4.1.2**.

Skupni sklad za rezervacije to strategijo varovanja pred tveganjem po potrebi uporablja za ustrezno prilagoditev ali obrnitev varovane pozicije. Vendar skupni sklad za rezervacije ne varuje valutnega tveganja za prenesena posojila (glej pojasnilo **2.4.1.2**), ki so izkazana v njihovi prvotni valuti, zaradi česar je EU izpostavljena valutnemu tveganju. Zaradi negotovosti v zvezi s časom odplačila posojil se za ta posojila ne izvajajo nobene dejavnosti za izravnavanje valutnih nihanj.

6.4 **OBRESTNO TVEGANJE**

V spodnji razpredelnici je prikazano, kako bi 1-odstotna sprememba obrestnih mer (±100 bazičnih točk) vplivala na gospodarske rezultate EU za dolžniške vrednostne papirje in investicijske sklade, ki kotirajo na borzi.

(v milijonih EUR)

	Povečanje (+) / zmanjšanje (–) v bazičnih točkah	Poslovni izid
2024: Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*+ 100*	*(1 172)*
	– 100	*1 246*
2023: Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	*+ 100*	*(960)*
	– 100	*1 021*

Občutljivost portfelja obveznic na spremembe obrestnih mer se z njegovim trajanjem poveča. Trajanje portfeljev glavnih sredstev, ki jih upravlja Komisija, je opisano v nadaljevanju.

Najemanje in dajanje posojil za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

EU ima zaradi svojih dejavnosti najemanja in dajanja posojil veliko sredstev in obveznosti, ki se obrestujejo. Vendar za instrumente finančne pomoči razen najetih posojil v okviru pristopa enotnega financiranja ni obrestnega tveganja, ker se najeta posojila izravnajo z danimi posojili z enakovrednimi pogoji (vzajemni posli).

Za pristop enotnega financiranja je obrestno tveganje krito z izvedbenimi postopki in mehanizmi, ki zmanjšujejo tveganje. Osnovno načelo, na katerem temelji pristop enotnega financiranja, je pregledna, stroškovno najučinkovitejša in pravična dodelitev stroškov financiranja in vseh drugih povezanih stroškov upravičencem do posojil in proračunu EU na podlagi dnevnih izračunov obresti. Enotno financiranje temelji na načelu dodelitve stroškov v celoti, tako da se vsi stroški obresti, ki izhajajo iz posojilnih instrumentov, denarnih imetij ali drugih naložbenih instrumentov, v celoti prerazporedijo in zaračunajo upravičencem do posojil kot stroški financiranja ali stroški upravljanja likvidnosti.

Stroški financiranja se dodelijo upravičencem do posojil na podlagi neporavnanega zneska posojil. Stroški financiranja, ki niso dodeljeni posojilom ali nepovratni podpori, se zaračunajo v breme upravičencev do posojil in proračuna EU v obliki stroškov za upravljanje likvidnosti, ki so lahko pozitivni ali negativni, odvisno od gibanja obrestnih mer, uporabljenih za stanje denarnih sredstev.

V okviru pristopa enotnega financiranja se denarna sredstva hranijo v okviru previdnostnih združenih sredstev financiranja EU, da se ohrani določena varnostna rezerva, hkrati pa se preprečijo morebitna presežna stanja. Denarna sredstva se hranijo pri ECB in od 4. aprila 2022 se za vsako neporavnano stanje denarnih sredstev uporablja kratkoročna obrestna mera na eurskem denarnem trgu minus 20 bazičnih točk. Vsi prihodki od stanja denarnih sredstev in drugih naložbenih instrumentov, kot so vezane vloge na denarnem trgu, so del zaračunavanja stroškov za upravljanje likvidnosti.

Zakladnica

Komisija je uvedla ukrepe, ki zagotavljajo, da obresti, ki se obračunajo na njenih bančnih računih, odražajo vsakokratne tržne obrestne mere ter njihova morebitna nihanja.

Računi lastnih sredstev so zaščiteni pred kakršnimi koli stroški, saj se vodijo brezplačno in brez obresti v skladu s členom 9(1) Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014.

Računi, odprti pri zakladnicah držav članic za prejemke lastnih sredstev, se ne obrestujejo in so brez stroškov. Računi pri nacionalnih centralnih bankah (lastna sredstva in drugo) se lahko plačajo po uradnih tarifah, ki jih uporabljajo posamezne institucije.

Komisija prilagaja svoje postopke upravljanja denarnih sredstev trenutnim tržnim pogojem za obrestne mere. Leta 2023 so pozitivne obrestne mere olajšale izvajanje modela centralnega računa. Varnostna denarna rezerva se hrani na centralnih depozitnih računih na podlagi tedenskega financiranja z računov lastnih sredstev, da se pokrijejo potrebe po plačilih za izvrševanje proračuna ter hkrati preprečijo morebitna presežna stanja.

Stanje vlog čez noč na računih poslovnih in centralnih bank se dnevno obrestuje na podlagi spremenljivih tržnih obrestnih mer z uporabljeno pogodbeno maržo (pozitivno ali negativno).

Globe

Začasno plačane globe so vložene v portfelj dolgoročnih obveznic s povprečnim trajanjem portfelja 1,55 leta.

Skupni sklad za rezervacije

Portfelj skupnega sklada za rezervacije ima skupno povprečno trajanje 3,42 leta.

ESPJ v l.

Zneski ESPJ v l. so vloženi v portfelj dolgoročnih obveznic s povprečnim trajanjem 3,31 leta.

6.5 TVEGANJE SPREMEMBE DRUGIH CEN

EU je 31. decembra 2024 izpostavljena tveganju lastniških vrednostnih papirjev zaradi različnih naložb, vključno z:

— naložbe v lastniški kapital, ki ne kotirajo na borzi (kot so skladi tveganega kapitala in drugi investicijski skladi);

— skladi denarnega trga (kot je enotni sklad EIB);

— investicijski skladi, ki kotirajo na borzi;

— naložbe v združene portfelje (glej pojasnilo **2.4.2.1**).

EU je izpostavljena tudi kapitalskim tveganjem z jamstvi, ki krijejo naložbe v lastniški kapital in navidezni lastniški kapital, ki ne kotirajo na borzi, in se obravnavajo kot izvedeni finančni instrumenti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (glej pojasnilo **2.4.2.2**).

Tveganje v zvezi s ceno lastniških instrumentov je tveganje, da se bo poštena vrednost naložb v lastniške instrumente spremenila zaradi nihanj cen lastniških instrumentov in/ali vrednosti zajamčenih naložb v lastniški kapital.

Učinek na presežek ali primanjkljaj v višini 10-odstotnega povečanja ali zmanjšanja vrednosti zgoraj navedenih instrumentov, bi bil:

(v milijonih EUR)

	10 %	(10) %
Naložbe v kapital	*320*	*(320)*
SDT, ETF in naložbe v združene portfelje	*598*	*(598)*
Jamstva za portfelje lastniških instrumentov ([1])	*606*	*(606)*
Skupaj na dan 31. 12. 2024	**1 523**	**(1 523)**
Naložbe v kapital	*289*	*(289)*
SDT, ETF in naložbe v združene portfelje	*481*	*(481)*
Jamstva za portfelje lastniških instrumentov ([1])	*506*	*(506)*
Skupaj na dan 31. 12. 2023	**1 276**	**(1 276)**

([1]) *Tveganje jamstev za portfelje lastniških instrumentov temelji na nominalnem znesku, kritem z jamstvom.*

EU vlaga v ali jamči za nekotirana sredstva, katerih vrednosti niso javno dostopne. Ta sredstva običajno izvajajo pooblaščeni subjekti, ki so strokovnjaki v sektorju ter redno ocenjujejo in spremljajo njihovo vrednost.

6.6 KREDITNO TVEGANJE

Najvišja izpostavljenost kreditnemu tveganju

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Finančna sredstva		
Posojila	*283 580*	*246 877*
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	*63 163*	*39 616*

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Menjalne terjatve ([1])	*3 240*	*4 032*
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – dolžniški vrednostni papirji	*34 465*	*29 703*
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedeni finančni instrumenti	*1 110*	*1 091*
Dana jamstva in prevzete obveznosti iz kreditov		
Pogodbe o finančnem jamstvu	*60 857*	*57 066*
Prevzete obveznosti iz kreditov	*18 193*	*40*
Skupaj	**464 607**	**378 426**

([1]) Brez odloženih stroškov.

Poleg tega je EU posredno izpostavljena kreditnemu tveganju prek svojih naložb v SDT, podjetniške obvezniške investicijske sklade, ki kotirajo na borzi, in združene portfelje dolžniških vrednostnih papirjev (glej pojasnilo **2.4.2.1**), kar lahko vpliva na njihove cene (glej pojasnilo **6.5**).

Posojila: kreditna kakovost

(v milijonih EUR)

31. 12. 2024					
	1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti	Skupaj
Bonitetna ocena					
Prvi razred in visoka kakovost	*35 593*	–	–	–	*35 593*
Zgornji srednji razred	*87 005*	–	–	–	*87 005*
Nižji srednji razred	*129 200*	–	–	–	*129 200*
Špekulativni razred (vključno z neplačili)	*3 593*	*44 139*	*14*	*27*	*47 773*
Bruto knjigovodska vrednost	**255 391**	**44 139**	**14**	**27**	**299 571**
Minus popravek vrednosti za izgubo	*(31)*	*(15 969)*	*(14)*	*24*	*(15 991)*
Neto knjigovodska vrednost	**255 360**	**28 170**	**(1)**	**51**	**283 580**

(v milijonih EUR)

31. 12. 2023					
	1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti	Skupaj
Bonitetna ocena					
Prvi razred in visoka kakovost	*36 302*	–	–	–	*36 302*
Zgornji srednji razred	*72 051*	–	–	–	*72 051*
Nižji srednji razred	*113 652*	–	–	–	*113 652*
Špekulativni razred (vključno z neplačili)	*2 130*	*31 762*	*25*	*38*	*33 955*
Bruto knjigovodska vrednost	**224 134**	**31 762**	**25**	**38**	**255 960**
Minus popravek vrednosti za izgubo	*(54)*	*(9 024)*	*(23)*	*18*	*(9 083)*
Neto knjigovodska vrednost	**224 081**	**22 738**	**2**	**56**	**246 877**

Zgoraj navedene kategorije tveganja načeloma temeljijo na lestvicah bonitetnih ocen zunanjih bonitetnih agencij. Te kategorije ustrezajo naslednjim ocenam:

— prvi razred in visoka kakovost: Moody P-1, Aaa do Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA do AA–; Fitch F1+, F1, AAA do AA– in enakovredne ocene;

— zgornji srednji razred: Moody P-2, A1 do A3; S&P A-2, A+ do A–; Fitch F2, A+ do A– in enakovredne ocene;

— nižji srednji razred: Moody P-3, Baa1 do Baa3, S&P A-3, BBB+ do BBB-; Fitch F3, BBB+ do BBB– in enakovredne ocene

— špekulativni razred: Moody not prime, Ba1 do C; S&P B, C, BB+ do D; Fitch B, C, BB+ do D in enakovredne ocene.

EU te bonitetne kategorije uporablja kot referenčno točko za finančne instrumente in poslovne banke. Vendar lahko po opravljeni lastni analizi posameznih primerov zneske ohrani v določeni kategoriji tveganja, tudi če bonitetna agencija zniža bonitetno oceno nasprotne stranke.

Posojila v špekulativnem razredu so predvsem posojila za finančno pomoč partnerskim državam v finančnih težavah. Vsa posojila državam članicam se razvrščajo v naložbeni razred in 1. stopnjo. Posojila v 2. stopnji vključujejo predvsem posojila v okviru makrofinančne pomoči, posojila v okviru makrofinančne pomoči +, posojila v okviru instrumenta za Ukrajino in posojila Euratoma Ukrajini. Odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti so prenesena posojila iz programov mandata EIB za zunanja posojila.

Najemanje in dajanje posojil za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

Komisija lahko v primeru neplačila dolžnikov za servisiranje katerega koli s tem povezanega zapadlega dolga črpa sredstva iz skupnega sklada za rezervacije, in sicer zlasti za posojila v okviru makrofinančne pomoči (razen makrofinančne pomoči +) in posojila Euratoma tretjim državam.

Posojila, zagotovljena Ukrajini v okviru programa izredne makrofinančne pomoči (6 milijard EUR, izplačanih v letu 2022), se najprej krijejo iz njihovega razdelka v skupnem skladu za rezervacije, nato pa tudi z dodatnimi jamstvi držav članic v višini 3,7 milijarde EUR, ki so obravnavana kot kreditna izboljšava za navedena posojila in se tako z njimi zmanjšuje nadomestilo za oslabitev, pripoznano v zvezi s temi posojili, na 337 milijonov EUR (od celotnega nadomestila za oslabitev v višini 10,1 milijarde EUR, ki zajema skupna posojila v okviru makrofinančne pomoči in makrofinančne pomoči + Ukrajini) na dan 31. decembra 2024.

Komisija v primeru Euratoma upravlja izpostavljenost kreditnemu tveganju s pridobivanjem državnih jamstev, ki na dan 31. decembra 2024 skupaj znašajo 300 milijonov EUR (leta 2023: 314 milijonov EUR).

Posojila, zagotovljena državam članicam v okviru instrumenta SURE, temeljijo na sistemu prostovoljnih jamstev držav članic v višini 25 % najvišje zgornje meje, ki je na voljo za zadevno finančno pomoč.

Komisija lahko za vse kreditne izgube pri posojilih državam članicam, pri posojilih v okviru makrofinančne pomoči + in posojilih iz instrumenta za Ukrajino zahteva sredstva od držav članic, pri čemer upošteva zgornje meje lastnih sredstev („proračunski manevrski prostor“; glej pojasnilo **6.7**).

Posojilo: Prerazporeditev v popravek vrednosti za izgubo zaradi oslabitve

(v milijonih EUR)

	1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti	Skupaj
Popravek vrednosti za izgubo na dan 1. 1. 2024	*54*	*9 024*	*23*	*(18)*	*9 083*
Prerazporeditev v 1. stopnjo	*23*	*(23)*	*–*	*–*	*–*
Prerazporeditev v 2. stopnjo	*(0)*	*0*	*–*	*–*	*–*
Prerazporeditev v 3. stopnjo	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*
Nova posojila	*14*	*5 694*	*–*	*–*	*5 708*
Odprave pripoznanja – odplačila	*(1)*	*(25)*	*(8)*	*–*	*(34)*
Odprave pripoznanja – odpisi	*–*	*–*	*–*	*(12)*	*(12)*
Ponovno merjenje popravka vrednosti za izgubo	*(59)*	*1 299*	*(1)*	*6*	*1 245*
Drugo	*0*	*0*	*0*	*–*	*0*
Popravek vrednosti za izgubo na dan 31. 12. 2024	**31**	**15 969**	**14**	**(24)**	**15 991**

Dodatni popravek vrednosti za izgubo zaradi oslabitve pri posojilih iz 2. stopnje je predvsem posledica novih posojil Ukrajini, izplačanih iz instrumenta za Ukrajino (glej pojasnilo **2.4.1.1**).

EU je leta 2024 Ukrajini odobrila subvencije obrestne mere v višini 763 milijonov EUR za obresti, natečene pri nekaterih posojilih v okviru izredne makrofinančne pomoči in makrofinančne pomoči +. Odplačna vrednost pred spremembo je znašala 17,3 milijarde EUR. Ta sprememba pogodbenih pogojev je bila v izkazu poslovnega izida obračunana kot izguba zaradi spremembe (glej pojasnilo **3.15**). Subvencija obrestne mere ni bistveno vplivala na oceno kreditnega tveganja, zato so bila posojila na dan 31. decembra 2024 še naprej razvrščena v 2. stopnjo.

Glej pojasnilo **1.5.5** za politiko razvrščanja posojil v stopnje, ki jo uporablja EU.

Posojila: merjenje pričakovanih kreditnih izgub

EU za merjenje pričakovanih kreditnih izgub uporablja z verjetnostjo tehtano oceno. To zajema oceno razlike med pogodbenimi in pričakovanimi denarnimi tokovi.

EU uporablja za to oceno tri parametre kreditnega tveganja:

— verjetnost neplačila: to je odstotek, ki pomeni verjetnost, da nasprotna stranka ne bo izpolnila svoje finančne obveznosti, bodisi v naslednjih 12 mesecih bodisi v preostalem obdobju trajanja obveznosti;

— izguba ob neplačilu: to je odstotek, ki kaže pričakovan primanjkljaj denarnih sredstev ob upoštevanju izterjav in zavarovanja s premoženjem;

— izpostavljenost ob neplačilu: to je neporavnana izpostavljenost (znesek) v trenutku neplačila.

EU za oceno izgube ob neplačilu za izpostavljenosti države upošteva svoj status prednostnega upnika.

Ocenjeni denarni tokovi v pričakovanem obdobju trajanja finančnega sredstva se diskontirajo po efektivni obrestni meri.

EU šteje v prihodnost usmerjene informacije, ki so na voljo brez nepotrebnih stroškov in prizadevanj, za smiselne in upravičene ter po potrebi prilagaja parametre modela.

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki: kreditna kakovost

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Bonitetna ocena		
Prvi razred in visoka kakovost	*57 251*	*35 687*
Zgornji srednji razred	*4 161*	*3 114*
Nižji srednji razred	*1 722*	*786*
Špekulativni razred	*28*	*28*
Bruto knjigovodska vrednost	**63 163**	**39 616**
Minus popravek vrednosti za izgubo	–	–
Neto knjigovodska vrednost	**63 163**	**39 616**

Zakladnica

Večina zakladniških sredstev Komisije se hrani na računih lastnih sredstev, ki so jih države članice odprle za plačilo svojih prispevkov iz virov lastnih sredstev, predvsem BND, DDV in TLS. Ti računi so odprti pri zakladnicah držav članic ali nacionalnih centralnih bankah, ki imajo najnižje kreditno tveganje (ali tveganje nasprotne stranke) za Komisijo.

Pri tistem delu zakladniških sredstev Komisije, ki se hranijo pri poslovnih bankah, se zadevni računi polnijo sproti in se avtomatično upravljajo prek sistema zakladnice za upravljanje denarnih sredstev. Na teh računih se hranijo minimalne ravni denarnih sredstev, kar zagotavlja, da je skupno stanje vlog čez noč na teh računih pri poslovnih bankah stalno nizko (povprečno skupno manj kot 100 milijonov EUR).

Za izbiro poslovnih bank se uporabljajo posebne smernice, da bi se dodatno zmanjšalo tveganje nasprotne stranke, ki mu je izpostavljena Komisija. Te smernice vključujejo:

— izbiro komercialnih bank prek javnih razpisov z najnižjo dolgoročno bonitetno oceno S&P A– ali enakovredno oceno;

— spremljanje bonitetnih ocen in opredelitev največje izpostavljenosti za vsako finančno institucijo ob upoštevanju kreditne sposobnosti in kapitalizacije subjekta finančnega sektorja;

— vodenje računov izločenih sredstev pri lokalnih bankah, izbranih s poenostavljenim razpisnim postopkom v delegacijah zunaj EU, pri čemer so zahteve glede bonitetne ocene odvisne od lokalnih razmer. Za omejitev izpostavljenosti tveganju se višina preostalih sredstev na računih izločenih sredstev ohranja na najnižji možni ravni, računi se redno polnijo, uporabljene zgornje meje pa se pregledujejo na letni osnovi.

Denarna sredstva v okviru enotnega financiranja

V okviru pristopa enotnega financiranja se hranijo zadostna denarna sredstva za zagotovitev vseh prihodnjih potreb po izplačilih in ohranjanje določene varnostne rezerve, hkrati pa se preprečijo morebitna presežna stanja. Denarna sredstva so na bančnem računu pri ECB, zato je kreditno tveganje zelo majhno.

Terjatve: kreditna kakovost

(v milijonih EUR)

	Nezapadle	Zapadle	Zapadle	Zapadle	Zapadle	Skupaj
		0–30 dni	31–90 dni	91 dni–1 leto	> 1 leto	
Bruto knjigovodska vrednost	1 508	15	33	27	207	*1 789*
Minus popravek vrednosti za izgubo	(5)	(2)	(3)	(13)	(115)	*(138)*
Neto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2024	**1 502**	**13**	**30**	**14**	**92**	***1 652***
Bruto knjigovodska vrednost	1 819	23	10	40	304	*2 195*
Minus popravek vrednosti za izgubo	(2)	(2)	(4)	(12)	(140)	*(159)*
Neto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2023	**1 817**	**21**	**6**	**28**	**164**	**2 036**

Zneski v tej razpredelnici ne vključujejo odloženih stroškov in prejemnega dela pogodb o finančnem jamstvu, ki se merijo po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (glej pojasnilo 2.6.2), saj zanje zahteve glede oslabitve ne veljajo.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – dolžniški vrednostni papirji: kreditna kakovost

Skupni sklad za rezervacije

Tehtana povprečna bonitetna ocena portfelja skupnega sklada za rezervacije je A– (S&P ali enakovredna ocena).

Začasno plačane globe: portfelj sklada BUFI

Tehtana povprečna bonitetna ocena portfelja je A (S&P ali enakovredna ocena).

Prejeta finančna jamstva

Strategija obvladovanja tveganj, ki se uporablja za sprejemanje finančnih jamstev, Komisiji zagotavlja visoko kreditno kakovost. Ta strategija vključuje:

— opredelitev najvišje kreditne izpostavljenosti na podlagi bonitetne ocene in ravni kapitala subjekta finančnega sektorja, kot je naveden v njegovih računovodskih izkazih po MSRP;

— redno pregledovanje skladnosti še neuveljavljenih jamstev z zahtevami strategije.

ESPJ v l.

Tehtana povprečna bonitetna ocena portfelja je A– (S&P ali enakovredna ocena).

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedeni finančni instrumenti: kreditna kakovost

Izvedena sredstva EU se nanašajo predvsem na jamstva za portfelje lastniških instrumentov. Kreditno tveganje je omejeno na tveganje nasprotne stranke. Jamstvo za lastniške instrumente bo poravnano predvsem s skupino EIB, ki ima bonitetno oceno AAA, kar zmanjšuje kreditno tveganje.

Edina nasprotna stranka za vse neporavnane valutne nestandardizirane terminske posle na dan 31. decembra 2024 je banka Banque de France. Posledično niso potrebne izboljšave kreditne kakovosti, kot so zavarovanje s premoženjem ali jamstva.

Pogodbe o finančnem jamstvu: kreditna kakovost

(v milijonih EUR)

	31. 12. 2024			31. 12. 2023		
	1. stopnja	2. stopnja	Skupaj	1. stopnja	2. stopnja	Skupaj
Dolgoročna bonitetna ocena						
Prvi razred in visoka kakovost	*1*	–	***1***	*2*	–	***2***
Zgornji srednji razred	*5*	–	***5***	*5*	*0*	***5***
Nižji srednji razred	*137*	–	***137***	*29*	–	***29***
Špekulativni razred	*34 912*	*25 746*	***60 658***	*30 310*	*26 697*	***57 007***
Upravljano na skupni podlagi / neocenjeno	*10*	*47*	***56***	*13*	*10*	***23***
Skupaj	**35 064**	**25 793**	**60 857**	**30 360**	**26 707**	**57 066**

Pogodbe o finančnem jamstvu: prerazporeditev v popravek vrednosti za izgubo

(v milijonih EUR)

	1. stopnja	2. stopnja	Skupaj
Popravek vrednosti za izgubo na dan 1. 1. 2024	*1 430*	*2 397*	*3 826*
Prerazporeditev v 2. stopnjo ([1])	*(54)*	*54*	–
Prerazporeditev v 1. stopnjo ([1])	*8*	*(8)*	–
Povečanja	*292*	*34*	*326*
Sprostitev jamstev	*(26)*	*(4)*	*(30)*
Ponovno merjenje	*280*	*(398)*	*(117)*
Popravek vrednosti za izgubo na dan 31. 12. 2024	***1 930***	***2 075***	***4 005***
Knjigovodska vrednost obveznosti iz finančnih jamstev na dan 31. 12. 2024	**4 109**	**2 271**	**6 379**

([1]) *Prerazporeditve iz 1. stopnje/2. stopnje in v 1. stopnjo/2. stopnjo se merijo po otvoritvenem stanju nadomestila za oslabitev, medtem ko so spremembe zneska, ki izhajajo iz spremembe stopnje (tj. merjenje 12-mesečnih pričakovanih kreditnih izgub ali pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja), del ponovnega merjenja.*

Povečanje popravka vrednosti za izgubo za jamstva v 1. stopnji v letu 2024 je bilo predvsem posledica novih operacij, podpisanih v okviru jamstev InvestEU in NDICI (glej pojasnilo **4.1.1**).

Od neporavnanih pričakovanih kreditnih izgub za jamstva v 2. stopnji v višini 2,1 milijarde EUR na dan 31. decembra 2024 se 1,7 milijarde EUR nanaša na jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila (glej pojasnilo **4.1.1**). To vključuje 0,9 milijarde EUR pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja za izpostavljenost EIB v Ukrajini (3,7 milijarde EUR neporavnanih posojil EIB partnerjem v Ukrajini), za katero jamči EU. Zmanjšanje pričakovanih kreditnih izgub za jamstva v 2. stopnji je povezano predvsem s ponovnim merjenjem pričakovanih kreditnih izgub za zajamčeni portfelj v okviru mandata za zunanja posojila zaradi njegove amortizacije ter spremembo ocen.

Glej pojasnilo **1.5.12** za politiko razvrščanja pogodb o finančnem jamstvu v stopnje, ki jo uporablja EU.

Proračunska jamstva

EU je kreditnemu tveganju izpostavljena predvsem z operacijami, za katere jamči. Kadar se kreditna kakovost osnovnih operacij poslabša, postanejo dogodki neplačila verjetnejši, s tem pa se lahko povečajo tudi unovčitve jamstev EU.

Komisija se za spremljanje in upravljanje tega tveganja zanaša na model kreditnega tveganja, ki ocenjuje morebitne izgube. Model uporablja vhodne podatke izvajalskih partnerjev, ki jih kombinira s strokovno presojo, na podlagi česar se izpelje ocena tveganja, ki je skladna s transakcijo in ustreznimi ekonomskimi okoliščinami.

6.7 LIKVIDNOSTNO TVEGANJE

Analiza zapadlosti neizvedenih finančnih obveznosti po preostali pogodbeni zapadlosti

(v milijonih EUR)

	Nediskontirani pogodbeni denarni tokovi				Knjigovodska vrednost
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Skupaj	
Najeta posojila	*(61 589)*	*(201 152)*	*(468 669)*	*(731 410)*	*(594 028)*
Obveznosti iz poslovanja	*(55 414)*	*–*	*–*	*(55 414)*	*(55 414)*
Drugo	*(168)*	*(560)*	*(850)*	*(1 578)*	*(1 398)*
Skupaj na dan 31. 12. 2024	**(117 171)**	**(201 711)**	**(469 519)**	**(788 401)**	**(650 839)**
Najeta posojila	*(24 526)*	*(147 211)*	*(367 296)*	*(539 033)*	*(450 561)*
Obveznosti iz poslovanja	*(50 516)*	*–*	*–*	*(50 516)*	*(50 516)*
Drugo	*(195)*	*(661)*	*(867)*	*(1 723)*	*(1 496)*
Skupaj na dan 31. 12. 2023	**(75 237)**	**(147 872)**	**(368 164)**	**(591 272)**	**(502 572)**

Analiza zapadlosti izvedenih finančnih obveznosti po preostali pogodbeni zapadlosti

(v milijonih EUR)

	Nediskontirani pogodbeni denarni tokovi				Knjigovodska vrednost
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Skupaj	
Plačilni del iz naslova izvedenih finančnih instrumentov	*(1 779)*	*(7)*	*(4)*	*(1 790)*	
Prejemni del iz naslova izvedenih finančnih instrumentov	*1 691*	*–*	*–*	*1 691*	
Neto denarni tokovi na dan 31. 12. 2024	**(88)**	**(7)**	**(4)**	**(99)**	**(98)**
Plačilni del iz naslova izvedenih finančnih instrumentov	*(1 203)*	*(6)*	*–*	*(1 209)*	
Prejemni del iz naslova izvedenih finančnih instrumentov	*1 186*	*–*	*–*	*1 186*	
Neto denarni tokovi na dan 31. 12. 2023	**(17)**	**(6)**	**–**	**(23)**	**(21)**

Analiza zapadlosti pogodb o finančnem jamstvu, izdanih v najzgodnejšem obdobju, v katerem se lahko unovči jamstvo.

(v milijonih EUR)

	Najvišji znesek zavarovanja				Knjigovodska vrednost
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Skupaj	
Pogodbe o finančnem jamstvu na dan 31. 12. 2024	*(64 115)*	*(2 211)*	*(10 271)*	*(76 597)*	*(6 379)*
Pogodbe o finančnem jamstvu na dan 31. 12. 2023	*(65 661)*	*(2 995)*	*(7 043)*	*(75 699)*	*(6 268)*

Analiza zapadlosti obveznosti za neizkoriščeni del posojila

(v milijonih EUR)

	Najvišji znesek obveznosti za neizkoriščeni del posojila				Knjigovodska vrednost
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Skupaj	
Obveznosti za neizkoriščeni del posojila na dan 31. 12. 2024	*18 152*	*41*	–	*18 193*	*7 082*
Obveznosti za neizkoriščeni del posojila na dan 31. 12. 2023	*20*	*20*	–	*40*	*1*

Najemanje posojil za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

Prvi ukrep EU za odplačilo najetih posojil za finančno pomoč in instrument NextGenerationEU je pravočasno pobiranje odplačil zadevne finančne pomoči in posojil instrumenta NextGenerationEU. Vendar obstajajo dodatna varovala za primer neplačil ali zamud pri plačilih posojilojemalcev.

Komisija je vzpostavila kratkoročni začasni ukrep, imenovan proračunsko kritje, ki zagotavlja likvidnost za kritje obveznosti, ki izhajajo iz najetih posojil v okviru programov finančne pomoči, ki temeljijo na načelu vzajemnih poslov.

Za posojila v okviru makrofinančne pomoči in posojila Euratoma tretjim državam zagotavlja likvidnostno rezervo razdelek Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe v okviru skupnega sklada za rezervacije. Ta rezerva se uporablja za odplačilo s tem povezanih najetih posojil, vendar šele po uporabi garantov tretjih oseb za Euratom (glej pojasnilo **6.6**).

Če razpoložljiva sredstva v rezervi ne zadoščajo za pokritje dejanskih izgub, bo Komisija sprožila ukrepe za zagotovitev dodatnih sredstev, kot so začasna uporaba likvidnosti zakladnice Komisije, začasne prerazporeditve ali dodatni odhodki iz proračuna EU.

Posojila, zagotovljena Ukrajini v okviru programa izredne makrofinančne pomoči, se krijejo iz njihovega razdelka v skupnem skladu za rezervacije ter z dodatnimi jamstvi držav članic (glej pojasnilo **2.4.1.1**).

Za dana in najeta posojila, izplačana v okviru pristopa enotnega financiranja, lahko Komisija za servisiranje dolgov EU uporabi aktivno upravljanje denarnih sredstev in kratkoročno najemanje posojil. Za upravljanje likvidnostnega tveganja v okviru tega pristopa so potrebna izvajanje postopkov upravljanja likvidnosti in namenska orodja za dnevno spremljanje in upravljanje likvidnosti.

Za servisiranje dolgov EU lahko Komisija tudi vpokliče sredstva do zgornje meje lastnih sredstev od držav članic. Sklep o virih lastnih sredstev določa zgornjo mejo za vire lastnih sredstev za pokrivanje letnih odobrenih sredstev za plačila v višini 1,40 % bruto nacionalnega dohodka (BND) držav članic in dodatno začasno povečanje v višini 0,6 odstotne točke izključno za instrument NextGenerationEU. Proračun za leto 2024 je vključeval vire lastnih sredstev za financiranje odhodkov v skupni višini 0,79 % BND. To pomeni, da je na dan 31. decembra 2024 razpoložljiva razlika do zgornje meje za kritje obveznosti znašala 1,21 %.

Nazadnje, posojila, zagotovljena državam članicam v okviru instrumenta SURE, temeljijo na sistemu prostovoljnih jamstev držav članic v višini 25 % najvišje zgornje meje, ki je na voljo za zadevno finančno pomoč. Pred unovčenjem teh jamstev naj bi Komisija preučila možnosti za črpanje razpoložljive razlike do zgornje meje lastnih sredstev za odobritve plačil.

Obveznosti za neizkoriščeni del posojil na dan 31. decembra 2024 se večinoma nanašajo na posojilo v okviru makrofinančne pomoči v okviru mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino v višini 18,1 milijarde EUR (glej pojasnilo **2.4.1.1**). To posojilo bo izplačano leta 2025 in bo financirano z najemanjem posojil.

Zakladnica

Proračunska načela EU zagotavljajo, da skupna denarna sredstva za dano leto vedno zadostujejo za izvršitev vseh plačil.

Skupni prispevki držav članic so skupaj z raznimi prihodki enaki znesku odobritev plačil za zadevno proračunsko leto. Vendar države članice vsako leto plačajo prispevke v 12 mesečnih obrokih, ki temeljijo na sprejetem proračunu, na plačila pa vplivajo potrebe poslovanja.

Prispevki držav članic v zvezi s spremembami proračuna, odobrenimi v danem mesecu (N), so na voljo šele prvi delovni dan meseca N + 1 ali N + 2, medtem ko so s tem povezane odobritve plačil na voljo takoj.

Zaradi zagotavljanja, da razpoložljiva zakladniška sredstva vedno zadostujejo za kritje plačil, ki jih je treba izvršiti v danem mesecu, so vzpostavljeni postopki za redno napovedovanje denarnih sredstev. Viri lastnih sredstev ali dodatno financiranje se lahko po potrebi vpokličejo vnaprej od držav članic, do določenih omejitev in pod pogoji, določenimi v Uredbi Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014.

Poleg teh postopkov avtomatizirana orodja za upravljanje denarnih sredstev zagotavljajo, da je na vsakem bančnem računu Komisije na voljo zadostna likvidnost v okviru njenih vsakodnevnih zakladniških operacij.

Globe

Sklad BUFI se upravlja tako, da se ohrani zadostna raven likvidnosti in mobilizacije za izpolnjevanje kratkoročnih obveznosti. Portfelj sestavljajo predvsem visoko likvidni vrednostni papirji, ki se lahko zlahka prodajo za pokritje denarnih odlivov. Delež denarnih sredstev, njihovih ustreznikov in vrednostnih papirjev, ki zapadejo v enem letu, znaša približno 61 %.

Proračunska jamstva

Analiza zapadlosti, ki jo je izvedla EU, za finančna jamstva uporablja preudarni pristop, ki dodeli najvišji znesek jamstva najzgodnejšemu obdobju, v katerem se lahko unovči jamstvo. Vendar je verjetnost, da bo EU v prvem obdobju vpoklicana za celoten znesek, majhna, pričakovana izguba pa je pogosto nižja od zgornje meje jamstva. Zato je treba likvidnostno tveganje obravnavati v povezavi s knjigovodsko vrednostjo obveznosti iz jamstva.

Ključni cilj okvira za obvladovanje tveganj je zagotoviti, da lahko proračun EU izpolni svoje obveznosti, ne da bi se s tem oviralo normalno izvrševanje proračuna. To vključuje zmanjšanje likvidnostnega tveganja, povezanega s proračunskimi jamstvi, kar je tveganje, da sredstva ne bodo zadostovala za pravočasno izpolnitev plačilnih obveznosti.

Za obravnavanje tega tveganja je vsako proračunsko jamstvo podprto z zadostnimi rezervacijami, plačanimi v skupni sklad za rezervacije, da se zagotovi pravočasno plačilo unovčitev jamstev. EU redno spremlja ustreznost stopnje rezervacij posameznega programa proračunskega jamstva, vsako leto pa z opredeljeno stopnjo gotovosti poroča o svoji oceni, ali navedeni zneski zadostujejo za kritje tveganja v naslednjih petih letih.

Poleg tega ima EU vzpostavljene zaščitne postopke, vključno z začasnimi prerazporeditvami med razdelki skupnega sklada za rezervacije in uporabo likvidnostne rezerve osrednje zakladnice, da se zagotovi zadostna likvidnost, kadar je potrebno.

Skupni sklad za rezervacije

Skupni sklad za rezervacije se upravlja tako, da se zagotovi, da imajo sredstva zadostno stopnjo likvidnosti in možnost mobilizacije za izpolnitev kratkoročnih obveznosti. Portfelj sestavljajo likvidna sredstva, ki se lahko po potrebi zlahka prodajo za pokritje denarnih odlivov. Približno 12 % portfelja sestavljajo denarna sredstva, njihovi ustrezniki in vrednostni papirji, ki zapadejo v enem letu.

Poravnava pogodb o izvedenih finančnih instrumentih je bruto in temelji na njihovi pogodbeni zapadlosti. Po potrebi se obveznosti poravnajo s prodajo sredstev, denominiranih v ameriških dolarjih, ali s transakcijo zamenjave, kar lahko privede do denarnega odtoka zaradi tečajnih razlik.

7. **RAZKRIVANJE POVEZANIH STRANK**

7.1 **POVEZANE STRANKE**

Povezane stranke EU so subjekti EU, ki so vključeni v konsolidacijo, pridruženi subjekti in ključno vodstveno osebje teh subjektov. Posli med temi subjekti potekajo kot del običajnega poslovanja EU in zato v skladu z računovodskimi pravili EU niso potrebne posebne zahteve po njihovem razkritju.

7.2 **UPRAVIČENOSTI KLJUČNEGA VODSTVENEGA OSEBJA**

Za predstavitev podatkov o poslih povezanih strank v zvezi s ključnim vodstvenim osebjem EU so take osebe tukaj prikazane v okviru petih kategorij:

kategorija 1: predsedniki Evropskega sveta, Komisije in Sodišča Evropske unije;

kategorija 2: podpredsednik Komisije in visoki predstavnik EU za zunanje zadeve in varnostno politiko ter drugi podpredsedniki Komisije;

kategorija 3: generalni sekretar Sveta, člani Komisije, sodniki in generalni pravobranilci Sodišča Evropske unije, predsednik in člani Splošnega sodišča, evropski varuh človekovih pravic ter Evropski nadzornik za varstvo podatkov;

kategorija 4: predsednik in člani Evropskega računskega sodišča;

kategorija 5: najvišji javni uslužbenci institucij in agencij.

Povzetek njihovih upravičenosti je prikazan spodaj – dodatne informacije so na voljo tudi v kadrovskih predpisih, objavljenih na spletišču Europa, ki so uradni dokument z opisom pravic in obveznosti vseh uradnikov EU. Ključno vodstveno osebje ni prejelo preferenčnih posojil od EU.

FINANČNE UPRAVIČENOSTI KLJUČNEGA VODSTVA

(v EUR)

Upravičenost (na zaposlenega)	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 4	Kategorija 5
Osnovna plača (na mesec)	*34 419,66*	*31 177,23 do 32 424,31*	*24 941,78 do 28 059,50*	*26 937,12 do 28 683,05*	*15 859,33 do 24 941,78*
Dodatek za prebivanje/izselitveni dodatek	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*0–4 % do 16 %*
Družinski dodatki:					
Gospodinjski dodatek (v % plače)	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*
Otroški dodatek	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*
Dodatek za predšolsko izobraževanje	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*
Dodatek za šolanje ali	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*
Dodatek za šolanje zunaj kraja zaposlitve	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*
Dodatek za predsedujoče sodnike	*ni relevantno*	*ni relevantno*	*799,35*	*ni relevantno*	*ni relevantno*
Dodatek za reprezentančne stroške	*1 865,24*	*1 198,77*	*799,35*	*ni relevantno*	*ni relevantno*

(v EUR)

Upravičenost (na zaposlenega)	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 4	Kategorija 5
Letni potni stroški	*ni relevantno*	*ni relevantno*	*ni relevantno*	*ni relevantno*	*povrnjeno*
Nakazila v države članice:					
Dodatek za izobraževanje ([1])	*da*	*da*	*da*	*da*	*da*
V % plače ([1])	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*
V % plače brez korekcijskega koeficienta	*največ 25 %*	*največ 25 %*	*največ 25 %*	*največ 25 %*	*največ 25 %*
Reprezentančni stroški	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*ni relevantno*	*ni relevantno*
Začetek dela:					
Stroški nastanitve	*68 839,32*	*62 354,46 do 64 848,62*	*49 883,56 do 56 119,00*	*53 874,24 do 57 366,10*	*povrnjeno*
Družinski potni stroški	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*
Stroški selitve	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*
Prenehanje dela:					
Stroški selitve ob prenehanju zaposlitve	*34 419,66*	*31 177,23 do 32 424,31*	*24 941,78 do 28 059,50*	*26 937,12 do 28 683,05*	*povrnjeno*
Družinski potni stroški	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*
Stroški selitve	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*	*povrnjeno*
Prehod (v % plače) ([2])	*40 % do 65 %*	*40 % do 65 %*	*40 % do 65 %*	*40 % do 65 %*	*ni relevantno*
Zdravstveno zavarovanje	*zajeto*	*zajeto*	*zajeto*	*zajeto*	*zajeto*
Pokojnina (v % plače, pred davki)	*največ 70 %*	*največ 70 %*	*največ 70 %*	*največ 70 %*	*največ 70 %*
Odbitki:					
davek Skupnosti	*8 % do 45 %*	*8 % do 45 %*	*8 % do 45 %*	*8 % do 45 %*	*8 % do 45 %*
Zdravstveno zavarovanje (% plače)	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*
Posebna dajatev na plačo	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*6 % do 7 %*
Odbitek za pokojnino	*ni relevantno*	*ni relevantno*	*ni relevantno*	*ni relevantno*	*12,10 %*
Število oseb ob koncu leta	***3***	***8***	***93***	***27***	***112***

([1]) *S korekcijskim koeficientom (cc).*
([2]) *Plačuje se prva tri leta po odhodu.*

8. **DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA**

Do dne podpisa tega zaključnega računa računovodja Komisije ni opazila nobenih pomembnih zadev, ki bi jih bilo treba ločeno razkriti v okviru tega oddelka, niti ji take zadeve niso bile sporočene. Zaključni račun in z njim povezana pojasnila so bili pripravljeni na podlagi najnovejših razpoložljivih informacij, kar se odraža v predstavljenih informacijah.

9. **OBSEG KONSOLIDACIJE**

A. **NADZOROVANI SUBJEKTI (54)**

1. **Institucije in posvetovalni organi (11)**

Svet Evropske unije	*Evropski nadzornik za varstvo podatkov*
Sodišče Evropske unije	*Evropski ekonomsko-socialni odbor*
Evropska komisija	*Evropska služba za zunanje delovanje*
Evropski odbor regij	*Evropski varuh človekovih pravic*
Evropski svet	*Evropski parlament*
Evropsko računsko sodišče	

2. **Agencije IN drugi organi EU (41)**

2.1 ***Izvajalske agencije (6)***	
Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje (CINEA)	*Izvajalska agencija Evropskega sveta za inovacije ter za mala in srednja podjetja (EISMEA)*
Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo (EACEA)	*Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta (ERCEA)*
Evropska izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo (HaDEA)	*Evropska izvajalska agencija za raziskave (REA)*
2.2 ***Decentralizirane agencije in drugi organi (35)***	
Agencija za podporo Organu evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (Urad BEREC)	*Evropsko javno tožilstvo (EJT)*
Urad Skupnosti za rastlinske sorte (CPVO)	*Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA)*
Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA)	*Evropska fundacija za usposabljanje (ETF)*
Evropski bančni organ (EBA)	*Agencija Evropske unije azil (EUAA)*
Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex)	*Agencija Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust)*
Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC)	*Agencija Evropske unije za kibernetsko varnost (ENISA)*
Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (CEDEFOP)	*Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA)*
Evropska agencija za kemikalije (ECHA)	*Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (EUROPOL)*
Evropska agencija za okolje (EEA)	*Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL)*
Evropska agencija za nadzor ribištva (EFCA)	*Agencija Evropske unije za železnice (ERA)*
Evropska agencija za varnost hrane (EFSA)	*Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER)*

Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound)	*Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA)*
Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE)	*Agencija Evropske unije za vesoljski program (EUSPA)*
Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA)	*Agencija Evropske unije za varnost v letalstvu (EASA)*
Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije – Fuzija za energijo	*Agencija Evropske unije za droge (EUDA)*
Evropski organ za delo (ELA)	*Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO)*
Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA)	*Prevajalski center za organe Evropske unije (CdT)*
Evropska agencija za zdravila (EMA)	
3. **Drugi nadzorovani subjekti (2)**	
Evropska skupnost za premog in jeklo v likvidaciji (ESPJ v l.)	*Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT)*
B. **PRIDRUŽENI SUBJEKTI (1)**	
Evropski investicijski sklad (EIS)	

MANJŠI SUBJEKTI

Subjekti v nadaljevanju zaradi nepomembnosti niso bili konsolidirani z uporabo kapitalske metode v konsolidiranih računovodskih izkazih EU za leto 2024:

MANJŠI SUBJEKTI (11)

Skupno podjetje za čipe (Chip JU)

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE JU)

Skupno podjetje za čisto letalstvo (CAJU)

Skupno podjetje za čisti vodik (Clean H2 JU)

Skupno podjetje za evropske železnice (EU-RAIL JU)

Evropski kompetenčni center za kibernetsko varnost (ECCC)

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC JU)

Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 (GHED JU)

Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI JU)

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3 JU)

Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve (SNS JU)

Zaključni računi navedenih subjektov so javno dostopni na njihovih spletnih straneh.

POROČILA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA IN POJASNILA [48]

KAZALO

Stran

1. PRORAČUNSKI REZULTAT EU 137
2. PRIMERJAVE PRORAČUNSKIH NAPOVEDI IN DEJANSKIH ZNESKOV 138
3. POJASNILA K POROČILOM O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA 140
   - 3.1. PRORAČUNSKI OKVIR NA RAVNI EU 140
   - 3.2. VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021–2027 141
   - 3.3. PODROBNI RAZDELKI VEČLETNEGA FINANČNEGA OKVIRA (PROGRAMI) 143
   - 3.4. Instrument NextGenerationEU 144
   - 3.5. LETNI PRORAČUN 144
   - 3.6. PRIHODKI 145
   - 3.7. IZRAČUN PRORAČUNSKEGA REZULTATA 147
   - 3.8. USKLADITEV POSLOVNEGA IZIDA IN PRORAČUNSKEGA REZULTATA 148
4. IZVRŠEVANJE PRORAČUNA EU ZA LETO 2024 149
5. IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV EU 150
   - 5.1. POVZETEK IZVRŠEVANJA PRORAČUNSKIH PRIHODKOV EU 150
6. IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH ODHODKOV EU 151
   - 6.1. VFO: RAZČLENITEV IN SPREMEMBE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL 151
   - 6.2. VFO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI 152
   - 6.3. VFO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL 154
   - 6.4. VFO: GIBANJA NEPORAVNANIH OBVEZNOSTI (RAL) 155
   - 6.5. VFO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO LETIH NASTANKA 156
   - 6.6. VFO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO VRSTAH ODOBRITEV 157
   - 6.7. VFO PODROBNO: RAZČLENITEV IN SPREMEMBE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL 158
   - 6.8. VFO PODROBNO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI 168
   - 6.9. VFO PODROBNO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL 177
   - 6.10. VFO PODROBNO: GIBANJA NEPORAVNANIH OBVEZNOSTI (RAL) 188
   - 6.11. VFO PODROBNO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO LETIH NASTANKA 197
   - 6.12. VFO PODROBNO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO VRSTAH ODOBRITEV 203
7. IZVRŠEVANJE PRORAČUNA PO INSTITUCIJAH 212
   - 7.1. IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV 212
   - 7.2. IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI 213
   - 7.3. IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL 214
8. IZVRŠEVANJE PRORAČUNA AGENCIJ 215
   - 8.1. PRORAČUNSKI PRIHODKI 215
   - 8.2. ODOBRITVE ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITVE PLAČIL PO AGENCIJAH 216

[48] Zaradi zaokroževanja na milijon eurov lahko nastane vtis, da se vsote nekaterih finančnih podatkov v spodnjih razpredelnicah ne izidejo.

1. **PRORAČUNSKI REZULTAT EU**

(v milijonih EUR)

Pojasnilo		2024	2023
a	Prihodki za zadevno proračunsko leto	250 609	248 361
b	Plačila na podlagi odobritev za tekoče leto	(244 309)	(236 739)
c	Odobritve plačil, prenesene v leto N + 1	(3 848)	(3 014)
d	Razveljavljene neporabljene odobritve, prenesene iz leta N – 1	334	4
e	Gibanje namenskih prejemkov (B) – (A)	(1 486)	(8 055)
	Neporabljene odobritve ob koncu tekočega leta (A)	*24 692*	*23 207*
	Neporabljene odobritve ob koncu prejšnjega leta (B)	*23 206*	*15 152*
f	Tečajne razlike za zadevno leto	44	78
g	**Proračunski rezultat**	**1 345**	**635**

Proračunski rezultat EU se vrne državam članicam v naslednjem letu kot odbitek od njihovih obveznosti za navedeno leto. Izračuna se v skladu s členom 1(1) Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 608/2014 o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev. Več informacij je na voljo v oddelku 3.7 Izračun proračunskega rezultata.

a. Prihodki za zadevno proračunsko leto: razpredelnica 5.1 „Povzetek izvrševanja proračunskih prihodkov EU“, stolpec 8 „Prihodki skupaj“.

b. Plačila na podlagi odobritev za tekoče leto: razpredelnica 6.3 „VFO – Izvrševanje odobritev plačil“, stolpec 2 „Izvršena plačila iz končnega sprejetega proračuna“ in stolpec 4 „Izvršena plačila iz namenskih prejemkov“.

c. Odobritve plačil, prenesene v leto N + 1: razpredelnica 6.3 „VFO – Izvrševanje odobritev plačil“, stolpec 7 „Samodejni prenosi“ in stolpec 8 „Prenosi na podlagi sklepa“.

d. Razveljavljene neporabljene odobritve plačil, prenesene iz leta N – 1: pri tem se upoštevajo znesek prenesenih odobritev plačil (samodejno in na podlagi sklepa) ob koncu prejšnjega leta in „izvršena plačila iz prenosov“ za tekoče leto kot v stolpcu 3 razpredelnice 6.3 „VFO – Izvrševanje odobritev plačil“.

e. Gibanje skupnih odobritev namenskih prejemkov ob koncu leta: pri tem se izračuna razlika med zneskom odobritev namenskih prejemkov ob koncu prejšnjega leta (plus) in zneskom odobritev namenskih prejemkov ob koncu tekočega leta (kot v stolpcu 8 razpredelnice 6.3 „VFO – Izvrševanje odobritev plačil“ – minus), da se dobi neto razlika namenskih prejemkov v tekočem letu.

f. Tečajne razlike vključujejo realizirane in nerealizirane tečajne razlike.

2. **PRIMERJAVE PRORAČUNSKIH NAPOVEDI IN DEJANSKIH ZNESKOV**

Proračunski prihodki

(v milijonih EUR)

		Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Ugotovljene upravičenosti	Prihodki
1	Lastna sredstva	136 499	141 170	141 082	141 047
	11 *Prelevmani na sladkor*	*0*	*0*	*(0)*	–
	12 *Carine*	*24 620*	*20 119*	*20 102*	*20 066*
	13 *DDV*	*23 616*	*23 463*	*23 438*	*23 438*
	14 *BND*	*81 169*	*90 449*	*90 334*	*90 334*
	16 *Zmanjšanje prispevka iz naslova BND, odobreno nekaterim državam članicam*	–	–	*23*	*23*
	17 *Odpadna plastična embalaža*	*7 094*	*7 140*	*7 185*	*7 185*
2	Presežki, saldi in prilagoditve	0	633	669	669
3	Upravni prihodki	2 124	2 124	3 942	3 897
4	Finančni prihodki, zamudne obresti in globe	149	3 478	17 926	4 774
5	Proračunska jamstva, najemanje in dajanje posojil	0	0	73 376	73 332
6	Prihodki, prispevki in vračila, povezani s politikami Unije	3 858	2 340	29 884	26 890
	Skupaj	**142 630**	**149 744**	**266 879**	**250 609**
	od tega instrument NextGenerationEU	–	–	*73 536*	*73 535*

Proračunski odhodki: obveznosti po razdelkih večletnega finančnega okvira (VFO)

(v milijonih EURi)

	Razdelek VFO	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti
1	Enotni trg, inovacije in digitalno	21 493	21 492	29 209	25 962
2	Kohezija, odpornost in vrednote	74 561	74 583	86 683	84 193
	2a *Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija*	*64 665*	*64 665*	*72 701*	*71 416*
	2b *Odpornost in vrednote*	*9 895*	*9 917*	*13 982*	*12 778*
3	Naravni viri in okolje	57 339	57 307	59 874	57 964
	od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	*40 517*	*40 517*	*41 745*	*40 810*

(v milijonih EURi)

	Razdelek VFO	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti
4	Migracije in upravljanje meja	3 893	3 893	4 232	4 039
5	Varnost in obramba	2 321	2 699	2 778	2 770
6	Sosedstvo in svet	16 230	17 303	19 569	18 283
7	Evropska javna uprava	11 988	12 057	14 502	13 351
	od tega: upravni odhodki institucij	*4 955*	*4 956*	*5 470*	*5 291*
O	Zunaj VFO	–	4 768	8 941	5 552
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	1 561	1 178	1 899	1 546
	Skupaj	**189 385**	**195 279**	**227 687**	**213 661**
	od tega instrument NextGenerationEU	–	–	*721*	*490*

Proračunski odhodki: plačila po razdelkih večletnega finančnega okvira (VFO)

(v milijonih EUR)

	Razdelek VFO	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila
1	*Enotni trg, inovacije in digitalno*	*20 828*	*20 900*	*32 504*	*25 864*
2	Kohezija, odpornost in vrednote	33 716	35 980	121 796	116 525
	2a *Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija*	*24 156*	*26 493*	*54 441*	*51 949*
	2b *Odpornost in vrednote*	*9 560*	*9 487*	*67 355*	*64 576*
3	Naravni viri in okolje	54 151	56 110	67 233	64 448
	od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	*40 505*	*40 474*	*41 702*	*40 762*
4	Migracije in upravljanje meja	3 249	3 261	3 727	3 405
5	Varnost in obramba	2 035	2 084	2 142	2 123
6	Sosedstvo in svet	15 291	14 454	16 241	15 395
7	Evropska javna uprava	11 988	12 057	15 516	13 266
	od tega: upravni odhodki institucij	*4 955*	*4 956*	*6 091*	*5 224*
O	Zunaj VFO	–	3 755	14 261	3 987
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	1 371	1 144	2 347	1 975
	Skupaj	**142 630**	**149 744**	**275 769**	**246 988**
	od tega instrument NextGenerationEU	–	–	*76 628*	*73 080*

Proračunski odhodki: neporavnane obveznosti po razdelkih večletnega finančnega okvira (VFO)

(v milijonih EUR)

	Razdelek VFO	Neporavnane obveznosti, prenesene iz leta 2023	Likvidacija neporavnanih obveznosti, prenesenih iz leta 2023	Nove neporavnane obveznosti iz leta 2024	Neporavnane obveznosti skupaj
		1	2	3	4 = 1 +2 + 3
1	Enotni trg, inovacije in digitalno	51 926	(18 682)	17 920	51 164
2	Kohezija, odpornost in vrednote	376 757	(103 313)	70 644	344 088
	2a *Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija*	*154 864*	*(48 569)*	*67 875*	*174 170*
	2b *Odpornost in vrednote*	*221 893*	*(54 744)*	*2 769*	*169 918*
3	Naravni viri in okolje	57 477	(23 526)	16 916	50 867
	od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	*358*	*(137)*	*150*	*371*
4	Migracije in upravljanje meja	5 121	(2 130)	2 763	5 754
5	Varnost in obramba	3 803	(1 383)	2 025	4 445
6	Sosedstvo in svet	39 987	(11 212)	13 321	42 097
7	Evropska javna uprava	1 004	(1 004)	1 011	1 011
	od tega: upravni odhodki institucij	*608*	*(608)*	*623*	*623*
O	Zunaj VFO	6 447	(375)	1 827	7 899
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	482	(429)	0	53
	Skupaj	**543 003**	**(162 054)**	**126 428**	**507 378**
	od tega instrument NextGenerationEU	*238 611*	*(68 834)*	*(3 481)*	*166 296*
	od tega brez instrumenta NextGenerationEU	*304 393*	*(93 220)*	*129 909*	*341 081*

3. POJASNILA K POROČILOM O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA

3.1 PRORAČUNSKI OKVIR NA RAVNI EU

Proračunsko računovodstvo se vodi v skladu s finančno uredbo. Splošni proračun je instrument, s katerim se vsako leto določijo in odobrijo prihodki in odhodki Unije v okviru zgornjih meja in drugih določb večletnega finančnega okvira v skladu z zakonodajnimi akti o večletnih programih, sprejetih v tem okviru.

3.2 **VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021–2027**

(v milijonih EUR v tekočih cenah)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
1. Enotni trg, inovacije in digitalno	20 919	21 878	21 727	21 598	21 596	21 230	20 991	149 939
2. Kohezija, odpornost in vrednote	6 364	67 806	70 137	73 289	75 697	66 404	70 128	429 825
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	1 769	61 345	62 939	64 683	66 361	56 593	58 484	372 174
2b Odpornost in vrednote	4 595	6 461	7 198	8 606	9 336	9 811	11 644	57 651
3. Naravni viri in okolje	56 841	56 965	57 295	57 449	57 336	57 100	57 316	400 302
od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	40 368	40 639	40 693	40 603	40 529	40 542	40 496	283 870
4. Migracije in upravljanje meja	1 791	3 360	3 814	4 020	4 871	4 858	5 619	28 333
5. Varnost in obramba	1 696	1 896	1 946	2 380	2 617	2 810	3 080	16 425
6. Sosedstvo in svet	16 247	16 802	16 329	16 331	16 303	15 614	16 071	113 697
7. Evropska javna uprava	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
od tega: upravni odhodki institucij	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
ODOBRITVE ZA PREVZEM OBVEZNOSTI SKUPAJ	**114 493**	**179 765**	**182 667**	**186 840**	**190 544**	**180 522**	**186 164**	**1 220 995**
ODOBRITVE PLAČIL SKUPAJ	**163 496**	**166 534**	**162 053**	**170 543**	**175 378**	**180 586**	**184 198**	**1 202 788**
kot odstotek BND	1,18 %	1,12 %	0,99 %	0,96 %	0,95 %	0,95 %	0,93 %	1,01 %

Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 je bila sprejeta 17. decembra 2020 ([49]). V zgornji razpredelnici so prikazane zgornje meje večletnega finančnega okvira, kakor so bile sprejete v tehničnih prilagoditvah večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 za leto 2025 ([50]), v tekočih cenah v skladu s fiksnim deflatorjem v višini 2 % letno iz člena 4(2) uredbe o večletnem finančnem okviru. Kot je določeno v Uredbi Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, so zneski za odobritve za prevzem obveznosti razdeljeni po razdelkih; za odobritve plačil se zgornje meje uporabljajo samo na skupni ravni. Proračunsko leto 2024 je bilo četrto leto v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027.

Po političnem dogovoru o vmesni reviziji večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, ki je bil dosežen na zasedanju Evropskega sveta 1. februarja in z Evropskim parlamentom 6. februarja 2024, je bila 29. februarja sprejeta revidirana uredba o večletnem finančnem okviru ([51]). Z vmesno revizijo večletnega finančnega okvira se je proračun EU za obdobje 2024–2027 povečal za 64,6 milijarde EUR, od tega 33 milijard EUR v obliki posojil, na številnih prednostnih področjih, vključno s podporo Ukrajini, vzpostavitvijo platforme za strateške tehnologije za Evropo (STEP), vzpostavitvijo mehanizma za kritje dodatnih stroškov za financiranje instrumenta za okrevanje NextGenerationEU, ki izhajajo iz višjih obrestnih mer, ter dodatnim financiranjem za upravljanje migracij in mednarodna partnerstva ter okrepitvijo nekaterih posebnih instrumentov. Rezerva za solidarnost in nujno pomoč je od 1. januarja 2024 razdeljena na dva ločena instrumenta (rezervo za evropsko solidarnost in rezervo za nujno pomoč). Za vključitev učinka vmesne revizije večletnega finančnega okvira na letni proračun za leto 2024 je bila sprejeta sprememba proračuna št. 1/2024 ([52]).

Skupna zgornja meja za odobritve za prevzem obveznosti za leto 2024 je bila 186 840 milijonov EUR, medtem ko je bila temu ustrezna zgornja meja odobritev plačil 170 543 milijonov EUR.

V skladu s členom 312(3) PDEU večletni finančni okvir določa zneske letnih zgornjih mej za odobritev za prevzem obveznosti po kategorijah odhodkov („razdelkih“) in letnih zgornjih mej odobritev plačil. Razdelki večletnega finančnega okvira ustrezajo najpomembnejšim sektorjem dejavnosti Unije. Podrobne informacije o različnih razdelkih večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 so navedene v nadaljevanju.

Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 znaša 1 221 milijard EUR (1 081 milijard EUR v cenah iz leta 2018), vključno z Evropskim razvojnim skladom (ERS). Poleg tega instrument NextGenerationEU zagotavlja dodatni znesek v višini 806,9 milijarde EUR (750 milijard EUR v cenah iz leta 2018) do leta 2023 v prevzetih obveznostih in do leta 2026 v obliki plačil. Ta začetni znesek je bil popravljen na 712 milijard EUR, saj države članice niso v celoti zaprosile za skupno razpoložljivo podporo v obliki posojil.

Za postopek letnega proračuna je proračunska nomenklatura dodatno strukturirana po „sklopih“ politike, kar dodatno pojasnjuje, kako posamezni programi za porabo sredstev prispevajo k ciljem politike Unije.

Razdelek 1 – Enotni trg, inovacije in digitalno

Ta razdelek vključuje ključne programe EU, ki podpirajo področja raziskav in inovacij, digitalne preobrazbe ter strateške infrastrukture, s tem pa krepijo enotni trg in strateške vesoljske projekte. Programi v okviru tega razdelka vključujejo program Obzorje Evropa, sklad InvestEU, Instrument za povezovanje Evrope, program Enotni trg in vesoljski program Unije.

Programa, ki prejemata prispevke iz instrumenta NextGenerationEU (zunanji namenski prejemki) v okviru tega razdelka: program Obzorje Evropa in sklad InvestEU.

Razdelek 2 – Trajnostna rast: naravni viri

Ta razdelek je razdeljen na dva podrazdelka: ekonomska, socialna in teritorialna kohezija (2a) ter odpornost in vrednote (2b).

Poraba v okviru tega razdelka je namenjena krepitvi odpornosti in kohezije med državami članicami EU. Financiranje pomaga zmanjševati razlike v regijah EU in med njimi, pa tudi znotraj držav članic in med njimi ter spodbuja trajnostni teritorialni razvoj (Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, Evropski socialni sklad plus). Podpira tudi

([49]) Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 11,) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

([50]) Tehnična prilagoditev finančnega okvira za leto 2025 v skladu s členom 4 Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2021/365 o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 (COM(2024) 320 final z dne 18. junija 2024).

([51]) Kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2024/765 z dne 29. februarja 2024 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).

([52]) Dokončno sprejetje (EU, Euratom) 2024/1430 spremembe proračuna Evropske unije št. 1 za proračunsko leto 2024 (UL L, 2024/1430, 5.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget_suppl_amend/2024/1430/oj).

solidarnost Unije in njeno sodelovanje na področju pripravljenosti in odzivanju na nesreče (mehanizem Evropske unije na področju civilne zaščite in rescEU). Poleg tega so programi v okviru tega razdelka namenjeni povečanju odpornosti EU na sedanje in prihodnje izzive z naložbami v zeleni in digitalni prehod, mlade (Erasmus), zdravje (Program EU za zdravje) in ukrepanjem za zaščito vrednot EU (pravosodje, pravice in vrednote) ter spodbujanje kulturne raznolikosti (Ustvarjalna Evropa).

Ta razdelek vključuje mehanizem za okrevanje in odpornost, ki je podprt z veliko večino finančnih sredstev, zagotovljenih z instrumentom NextGenerationEU v obdobju 2021–2023. Druga programa, ki prejemata prispevke iz instrumenta NextGenerationEU (zunanji namenski prejemki) v okviru tega razdelka: REACT-EU, mehanizem Unije na področju civilne zaščite (rescEU). Za podrobnejši pregled dejavnosti mehanizma za okrevanje in odpornost glej oddelka o instrumentu NextGenerationEU **2** in **3** glavnih finančnih poudarkov leta.

Razdelek 3 – Naravni viri in okolje

Z odhodki v okviru tega razdelka se vlaga v trajnostno kmetijstvo (skupna kmetijska politika) ter ribiško in pomorsko politiko (Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo), pa tudi programe, namenjene varstvu okolja in podnebnim ukrepom (program LIFE, Sklad za pravični prehod).

Programa, ki prejemata prispevke iz instrumenta NextGenerationEU (zunanji namenski prejemki) v okviru tega razdelka: program razvoja podeželja, Sklad za pravični prehod.

Razdelek 4 – Migracije in upravljanje meja

Programa (Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za integrirano upravljanje meja) in decentralizirane agencije (kot sta Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) in Agencija Evropske unije za azil), ki se financirajo v okviru tega razdelka, so namenjene reševanju izzivov v zvezi z migracijami in upravljanjem zunanjih meja EU in zaščiti azilnega sistema v EU.

Razdelek 5 – Varnost in obramba

Ta razdelek odraža povečano potrebo po sodelovanju na ravni Unije za obravnavanje varnostnih groženj in povečanje njene strateške avtonomije. Vključuje programe, katerih vloga je izboljšati varnost in zaščito evropskih državljanov (Sklad za notranjo varnost), okrepiti obrambne zmogljivosti Evrope (Evropski obrambni sklad) ter zagotoviti orodja, potrebna za odzivanje na notranje in zunanje varnostne izzive.

Razdelek 6 – Sosedstvo in svet

S programi v okviru tega razdelka se krepi socialno-ekonomski vpliv EU v njenem sosedstvu, v državah v razvoju in drugod po svetu. Novi instrument NDICI – Globalna Evropa združuje več nekdanjih instrumentov EU za zunanje financiranje, vključno s sodelovanjem z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (državami AKP), ki se je prej financiralo iz Evropskega razvojnega sklada. Razdelek vključuje tudi pomoč državam, ki se pripravljajo na pristop k EU (predpristopna pomoč), in program Unije za humanitarno pomoč.

Razdelek 7 – Evropska javna uprava

Ta razdelek krije upravne odhodke za vse institucije, pokojnine in evropske šole.

S – Posebni instrumenti

Mehanizmi prilagodljivosti v proračunu EU omogočajo, da EU uporabi potrebna sredstva za odzivanje na nepredvidene dogodke, kot so krize, naravne nesreče in izredne razmere. Njihovo področje uporabe, dodelitev finančnih sredstev in načini delovanja so določeni v uredbi o večletnem finančnem okviru in medinstitucionalnem sporazumu. Ta zagotavljata, da se proračunska sredstva lahko odzivajo na spreminjajoče se prednostne naloge, tako da se vsak euro porabi tam, kjer je najbolj potreben.

V letni proračunski nomenklaturi in izvrševanju letnega proračuna so opredeljeni kot posebni instrumenti („S“), saj se lahko uporabijo tako, da presegajo zgornje meje odhodkov večletnega finančnega okvira, tako za odobritve za prevzem obveznosti kot za odobritve plačil.

3.3 PODROBNI RAZDELKI VEČLETNEGA FINANČNEGA OKVIRA (PROGRAMI)

Razdelki večletnega finančnega okvira so dodatno razčlenjeni na podrobne razdelke, ki ustrezajo glavnim programom porabe sredstev (npr. Obzorje 2020, Erasmus+ itd.). Osnovne pravne podlage za izvrševanje proračuna se sprejmejo na tej programski ravni. Programi so struktura, ki se običajno uporablja za poročanje o izvrševanju in rezultatih. Razpredelnice

po programih so na voljo v poročilih o izvrševanju proračuna (glej razpredelnice **6.7**–**6.12** v nadaljevanju).

3.4 INSTRUMENT NEXTGENERATIONEU

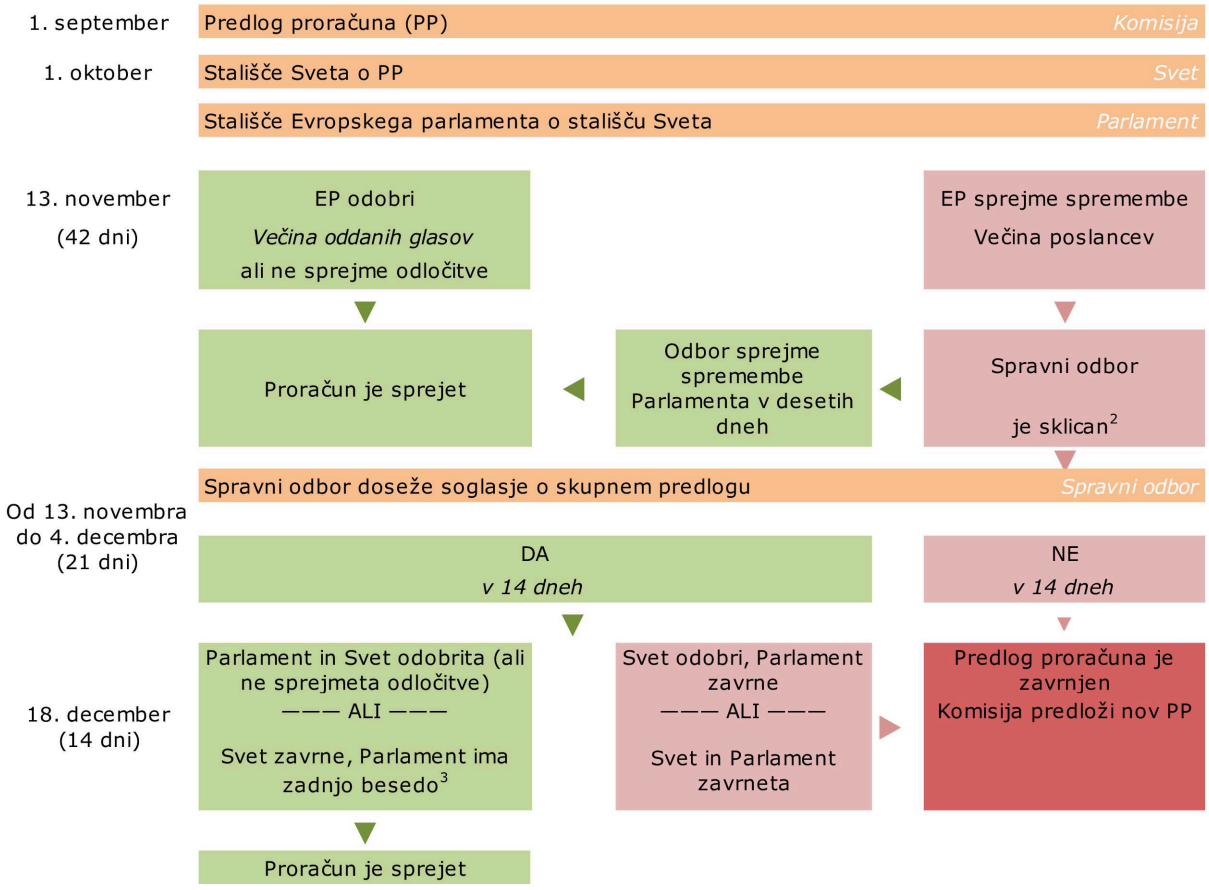
Instrument NextGenerationEU s proračunom v višini 420,8 milijarde EUR za nepovratno podporo pomembno vpliva na skupne letne proračune EU od leta 2021 do leta 2026 in njihovo izvrševanje. V letu 2021 je bil ta znesek v celoti vključen v obliki odobritev namenskih prihodkov. Vse obveznosti za nepovratno podporo so bile vknjižene do 31. decembra 2023 in bodo poravnane s plačili do 31. decembra 2026 v skladu s členom 3(4) in (9) uredbe o instrumentu NextGenerationEU ([53]).

Za celovit pregled dejavnosti instrumenta NextGenerationEU glej oddelka **2** in **3** glavnih finančnih poudarkov leta.

3.5 LETNI PRORAČUN

Postopek sprejemanja proračuna je določen v členu 314 Pogodbe o delovanju EU. V spodnjem diagramu so predstavljeni roki in koraki za sprejetje proračuna.

Časovni razpored na podlagi Pogodbe[1]

([53]) Uredba Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 (OJ L 433I, 22.12.2020, str. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj).

(1) V praksi si vse tri institucije prizadevajo, da bi svoje dokumente predstavile v začetku leta in tako olajšale postopek.

(2) Spravni odbor sestavljajo člani Sveta ali njihovi predstavniki in enako število poslancev, ki zastopajo Evropski parlament. Komisija sodeluje pri delu Spravnega odbora ter daje vse potrebne pobude za zbližanje stališč Evropskega parlamenta in Sveta.

(3) Evropski parlament odobri skupni predlog in nato v 14 dneh po zavrnitvi s strani Sveta (z večino svojih članov in 3/5 oddanih glasov) sklene, da potrdi vse ali nekatere spremembe.

Struktura proračuna za Komisijo vsebuje upravne odobritve in odobritve za poslovanje. Druge institucije imajo zgolj upravne odobritve. Poleg tega sta v proračunu dve vrsti odobritev: nediferencirane in diferencirane. Nediferencirana sredstva se uporabljajo za financiranje poslov enoletne narave (ki so v skladu z načelom enoletnosti). Diferencirana sredstva se uporabljajo za uskladitev načela enoletnosti s potrebo po upravljanju večletnih poslov. Diferencirana sredstva se delijo na odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil:

— odobritve za prevzem obveznosti: krijejo skupne stroške pravnih obveznosti, prevzetih za tekoče proračunsko leto za posle, ki trajajo več let. Vendar se lahko proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, razporedijo na več let v letne obroke, kadar tako določa temeljni akt,

— odobritve plačil: krijejo odhodke, ki nastanejo zaradi obveznosti, prevzetih v tekočem proračunskem letu in/ali prejšnjih proračunskih letih.

V zaključnem računu so vrste financiranja združene v dve glavni postavki:

— končno sprejete proračunske odobritve in

— dodatne odobritve, ki vsebujejo:

— prenose iz prejšnjega leta (finančna uredba omogoča nekaj primerov prenosa neporabljenih zneskov iz prejšnjega leta v tekoče leto) in

— namenske prejemke, ki izhajajo iz povračil, prispevkov tretjih oseb/držav v programe EU in dela, opravljenega za tretje osebe; ti se pripišejo neposredno ustreznim proračunskim vrsticam za odhodke in tvorijo tretji steber financiranja.

Vse vrste financiranja skupaj tvorijo razpoložljive odobritve.

3.6 **PRIHODKI**

3.6.1 *Prihodki iz lastnih sredstev*

Velika večina prihodkov prihaja iz lastnih sredstev, ki zajemajo naslednje kategorije:

(1) Tradicionalna lastna sredstva (TLS): v letu 2024 so predstavljala približno 14 % prihodkov iz lastnih sredstev.

(2) Sredstva iz naslova davka na dodano vrednost (DDV): v letu 2024 so predstavljala približno 17 % prihodkov iz lastnih sredstev.

(3) Sredstva iz naslova nereciklirane odpadne plastične embalaže: v letu 2024 so predstavljala približno 5 % prihodkov iz lastnih sredstev.

(4) Sredstva iz naslova bruto nacionalnega dohodka (BND): v letu 2024 so predstavljala približno 64 % prihodkov iz lastnih sredstev.

V Sklepu Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev EU (sklep o virih lastnih sredstev iz leta 2020) so navedene kategorije virov lastnih sredstev in določene metode za njihov izračun. Ta sklep je začel veljati 1. junija 2021 in se je uporabljal retroaktivno od 1. januarja 2021.

V sklepu o virih lastnih sredstev iz leta 2020 je določeno, da skupni znesek lastnih sredstev, dodeljenih Uniji za pokrivanje letnih odobrenih sredstev za plačila, ne sme presegati 1,40 % vsote BND vseh držav članic. Poleg tega se s tem sklepom na Komisijo prenaša pooblastilo, da si za obravnavanje posledic pandemije COVID-19 prek instrumenta za okrevanje NextGenerationEU v imenu Unije izjemoma začasno izposodi do 750 milijard EUR v cenah iz leta 2018 na kapitalskih trgih. Zgornja meja virov lastnih sredstev za odobritve plačil se bo začasno povečala za 0,6 odstotne točke za pokrivanje vseh obveznosti, ki so posledica tega najemanja posojil.

Od leta 2021 „drugi prihodki“ proračuna EU vključujejo finančne prispevke Združenega kraljestva, ki izhajajo iz finančne poravnave na podlagi sporazuma o izstopu Združenega kraljestva.

3.6.2 *Tradicionalna lastna sredstva (TLS)*

TLS sestavljajo carine, obračunane na uvoz iz tretjih držav, ki jih v imenu EU pobirajo države članice. Vendar države članice zadržijo 25 % teh sredstev za pokrivanje stroškov zbiranja. Vsi ugotovljeni zneski TLS se morajo knjižiti na enega od naslednjih računov, ki jih vodijo pristojni organi:

na navadni račun iz člena 6(3) Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014: vsi izterjani ali zajamčeni zneski,

na ločene račune, določene v istem členu: vsi zneski, ki še niso bili izterjani in/ali zajamčeni; na ta račun se lahko knjižijo tudi zajamčeni zneski, ki se izpodbijajo.

Države članice morajo TLS vknjižiti na račun Komisije prek njene zakladnice ali nacionalne centralne banke najpozneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila upravičenost ugotovljena (ali izterjana, v primeru ločenega računa).

3.6.3 *Davek na dodano vrednost (DDV)*

Lastna sredstva iz naslova DDV se izračunajo na podlagi osnov za DDV držav članic, pri čemer so te osnove za ta namen usklajene v skladu s pravili EU. Enotna vpoklicna stopnja v višini 0,30 % se uporablja za skupni znesek prejemkov držav članic iz naslova DDV, pobranih za vse obdavčene dobave, deljene s tehtano povprečno stopnjo DDV. Osnova za DDV je omejena na 50 % BND posamezne države članice.

3.6.4 *Nereciklirana odpadna plastična embalaža*

Enotna vpoklicna stopnja v višini 0,80 EUR na kilogram se uporablja za težo nereciklirane odpadne plastične embalaže, nastale v posamezni državi članici. Odpadna plastična embalaža, ki v danem letu ni reciklirana, se izračuna kot razlika med odpadno plastično embalažo, ki je nastala, in odpadno plastično embalažo, ki je bila reciklirana v navedenem letu v državi članici. Bolgarija, Češka, Estonija, Grčija, Španija, Hrvaška, Italija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija in Slovaška so upravičene do uporabe določenega letnega pavšalnega zmanjšanja njihovih zadevnih prispevkov iz virov lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže.

3.6.5 *Bruto nacionalni dohodek (BND)*

Sredstva iz naslova bruto nacionalnega dohodka (BND) se uporabljajo za financiranje tistega dela proračuna, ki ga ne krijejo drugi viri prihodkov. Od BND vsake države članice, ki se določi v skladu s pravili EU, se zaračuna enotna vpoklicna stopnja.

3.6.6 *Bruto znižanje*

Za obdobje 2021–2027 so naslednje države članice upravičene do bruto znižanja svojih letnih prispevkov iz naslova BND: 565 milijonov EUR za Avstrijo, 377 milijonov EUR za Dansko, 3 671 milijonov EUR za Nemčijo, 1 921 milijonov EUR za Nizozemsko in 1 069 milijonov EUR za Švedsko. Ta bruto znižanja se merijo v cenah iz leta 2020, financirajo pa jih vse države članice.

3.6.7 *Prilagoditve lastnih sredstev iz prejšnjih proračunskih let*

Sredstva iz naslova DDV in BND se določijo na podlagi napovedi ustreznih osnov, oblikovanih ob pripravi predloga proračuna. Te napovedi se pozneje med zadevnim proračunskim letom pregledajo in posodobijo s spremembo proračuna. Pozitivne ali negativne razlike med zneski, ki jih dolgujejo države članice glede na dejanske osnove, in zneski, ki so bili dejansko plačani na osnovi (revidiranih) napovedi, Komisija vpokliče od držav članic za prvi delovni dan marca v tretjem letu, ki sledi zadevnemu proračunskemu letu. Popravki dejanskih osnov DDV in BND so še vedno mogoči v naslednjih štirih letih, če ni izdan pridržek. Te pridržke predstavljajo morebitne terjatve do držav članic za negotove zneske, saj njihovega finančnega vpliva ni mogoče natančno oceniti. Ko se lahko določi natančni znesek, se vpokličejo ustrezna sredstva iz naslova DDV in BND v zvezi z izračuni saldov DDV in BND ali posameznimi zahtevki za plačilo. Napoved lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže se prilagodi na podoben način. Pozitivne ali negativne razlike med zneski, ki jih dolgujejo države članice glede na njihove letne izkaze s podatki o realizaciji proračuna, ter zneski, dejansko plačani na podlagi (revidiranih) napovedi, pa Komisija vpokliče od držav članic za prvi delovni dan junija v tretjem letu, ki sledi zadevnemu proračunskemu letu. Popravki dejanske osnove so še vedno mogoči v naslednjih petih letih, če ni izdan pridržek.

3.7 IZRAČUN PRORAČUNSKEGA REZULTATA

Proračunski rezultat EU se vrne državam članicam v naslednjem letu kot odbitek od njihovih obveznosti za navedeno leto.

Vknjiženi zneski lastnih sredstev so zneski, knjiženi med letom na račune, ki so jih vlade držav članic odprle v imenu Komisije. V primeru presežka prihodki obsegajo tudi proračunski rezultat za preteklo proračunsko leto. Drugi prihodki se vknjižijo v zaključni račun na podlagi med letom dejansko prejetih zneskov.

Za namen izračuna proračunskega rezultata za zadevno leto odhodki obsegajo plačila na podlagi odobritev za zadevno leto in vse odobritve za navedeno leto, ki se prenesejo v naslednje leto. Plačila na podlagi odobritev za zadevno leto pomenijo plačila, ki jih računovodja izvede do 31. decembra zadevnega proračunskega leta. Za EKJS se upoštevajo plačila, ki so jih izvedle države članice med 16. oktobrom leta N – 1 in 15. oktobrom leta N, če je bil računovodja uradno obveščen o ustrezni obveznosti in plačilnem nalogu do 31. januarja leta N + 1. Za odhodke EKJS se lahko po kontrolah v državah članicah sprejme sklep o skladnosti.

V skladu s členom 1(1) Uredbe (EU, Euratom) št. 608/2014 o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev je proračunski rezultat razlika med:

— skupnimi prihodki, prejetimi za zadevno proračunsko leto, in

— skupnimi plačili na podlagi odobritev za tekoče leto, skupaj s skupnim zneskom odobritev za navedeno leto, prenesenih v naslednje leto.

Tako dobljenemu znesku se prišteje ali se od njega odšteje naslednje:

— čisti saldo razveljavljenih odobritev plačil, prenesenih iz prejšnjih let, in vseh plačil, ki zaradi nihanj tečaja eura presegajo nediferencirana sredstva, prenesena iz prejšnjega leta,

— razvoj namenskih prejemkov in

— neto pozitivne ali negativne tečajne razlike, zajete med letom.

Odobritve, prenesene iz prejšnjega proračunskega leta, v zvezi s prispevki tretjih oseb in delom zanje, ki se po definiciji nikoli ne razveljavijo, so vključene kot dodatne odobritve za zadevno proračunsko leto. To pojasnjuje razliko med prenosi iz prejšnjega leta v poročilih o izvrševanju proračuna za leto N in prenosi v naslednje leto v poročilih o izvrševanju proračuna za leto N – 1. Ponovno razpoložljive odobritve za prevzem obveznosti po vračilu plačil se ne upoštevajo pri izračunu proračunskega rezultata.

Prenesene odobritve plačil vključujejo samodejne prenose in prenose na podlagi sklepa. Pri razveljavljenih neporabljenih odobritvah plačil, prenesenih iz prejšnjega leta, so zajete razveljavljene odobritve, ki so bile prenesene samodejno in na podlagi sklepa.

3.8 USKLADITEV POSLOVNEGA IZIDA IN PRORAČUNSKEGA REZULTATA

(v milijonih EUR)

	2024	2023
POSLOVNI IZID ZA ZADEVNO LETO	**(97 208)**	**(71 437)**
Prihodki		
Upravičenosti, ugotovljene v tekočem letu, a še nepobrane	*(6 773)*	*(5 714)*
Upravičenosti, ugotovljene v prejšnjih letih in pobrane v tekočem letu	*9 925*	*10 046*
Pobrane upravičenosti, ki se v poslovnem izidu ne smejo obravnavati kot prihodki	*83 953*	*73 209*
Prehodno nezaračunani prihodki (čisti)	*(723)*	*(923)*
	86 382	**76 618**
Odhodki		
Vnaprej vračunani odhodki (neto)	*10 599*	*14 090*
Odhodki prejšnjega leta, plačani v tekočem letu	*(2 220)*	*(1 638)*
Čisti učinek predhodnega financiranja	*(11 678)*	*(12 575)*
Odobritve plačil, prenesene v naslednje leto	*(4 031)*	*(3 208)*
Plačila, izvedena iz prenosov, in razveljavljene neporabljene odobritve plačil	*1 711*	*(5 409)*
Gibanje rezervacij	*9 948*	*3 752*
Drugo	*7 757*	*240*
	12 086	**(4 748)**
Poslovni izid agencij in ESPJ v l.	**85**	**202**
PRORAČUNSKI REZULTAT ZA ZADEVNO LETO	**1 344**	**635**

Poslovni izid za zadevno leto se v skladu s finančno uredbo izračuna po načelih računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka in računovodskih pravil EU, proračunski rezultat pa na podlagi pravil prilagojenega računovodstva na podlagi nastanka plačil. Ker poslovni izid in proračunski rezultat zajemata iste povezane transakcije – izjema so drugi (neproračunski) viri prihodkov in odhodkov agencij in ESPJ v l., ki so vključeni samo v poslovni izid – uskladitev poslovnega izida za zadevno leto s proračunskim rezultatom za zadevno leto služi kot koristno preverjanje skladnosti.

Uskladitvene postavke – prihodki

Dejanski proračunski prihodki za dano proračunsko leto ustrezajo prihodkom, pobranim na podlagi upravičenosti, ugotovljenih med letom, in zneskom, pobranim na podlagi upravičenosti, ugotovljenih v prejšnjih letih. Zato je treba pri uskladitvi upravičenosti, ki so bile ugotovljene v tekočem letu, a še niso bile pobrane, odšteti od poslovnega izida, saj niso del proračunskih prihodkov. Nasprotno pa je treba upravičenosti, ugotovljene v prejšnjih letih in pobrane v tekočem letu, pri uskladitvi prišteti k poslovnemu izidu. Nekatere pobrane upravičenosti se ne smejo obravnavati kot prihodki v poslovnem izidu in jih je treba prav tako dodati za namene uskladitve. Večinoma so povezane s financiranjem v okviru instrumenta NextGenerationEU.

Prehodno nezaračunani prihodki so sestavljeni predvsem iz zneskov, povezanih s finančnimi popravki, lastnimi sredstvi, obrestmi in dividendami. Upošteva se samo čisti učinek, tj. prehodno nezaračunani prihodki za tekoče leto, zmanjšani za stornirane prehodno nezaračunane prihodke iz prejšnjega leta.

Uskladitvene postavke – odhodki

Vnaprej vračunani odhodki so sestavljeni pretežno iz odhodkov, vračunanih vnaprej ob časovnem preseku ob koncu leta, tj. upravičenih odhodkov, ki so jih imeli upravičenci do sredstev EU, vendar jih še niso prijavili Komisiji. Upošteva se samo čisti učinek, tj. vnaprej vračunani odhodki za tekoče leto, zmanjšani za razveljavljene vnaprej vračunane odhodke iz prejšnjega leta. Plačila, izvedena v tekočem letu, za račune, vknjižene v prejšnjih letih, so del proračunskih odhodkov tekočega leta, zato jih je treba pri uskladitvi prišteti k poslovnemu izidu.

Čisti učinek predhodnega financiranja je kombinacija (1) novih zneskov predhodnega financiranja, plačanih v tekočem letu in pripoznanih kot proračunski odhodki zadevnega leta, ter (2) obračuna predhodnega financiranja na podlagi upravičenih stroškov, sprejetih v tekočem letu. Slednji so odhodek v smislu računovodstva na podlagi poslovnega dogodka, niso pa odhodek za proračunsko računovodstvo, saj je bilo plačilo prvotnega predhodnega financiranja že upoštevano kot proračunski odhodek v času njegovega plačila.

Poleg plačil na podlagi odobritev za zadevno leto je treba v izračunu proračunskega rezultata za zadevno leto upoštevati tudi odobritve za zadevno leto, ki se prenesejo v naslednje leto (v skladu s členom 1(1) Uredbe (EU, Euratom) št. 608/2014). Enako velja za proračunska plačila, izvedena v tekočem letu iz prenosov iz preteklih let, in za razveljavljene neporabljene odobritve plačil.

Gibanje rezervacij se nanaša na ocene ob koncu leta v računovodskih izkazih (zlasti za prejemke zaposlenih), ki ne vplivajo na proračunsko računovodstvo. Drugi uskladitveni zneski obsegajo različne elemente, kot so amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev/amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev, pridobitve sredstev, plačilo kapitalskih zakupnin in finančne udeležbe, ki se v proračunskem računovodstvu in računovodstvu na podlagi nastanka poslovnega dogodka obravnavajo različno.

Uskladitvena postavka – poslovni izid agencij in ESPJ v l.

Proračunski rezultat za leto je nekonsolidiran znesek in ne vključuje drugih (neproračunskih) virov prihodkov in odhodkov konsolidiranih agencij ter ESPJ v l. (glej pojasnilo **6**). Za uskladitev poslovnega izida za leto – konsolidirani znesek, ki vključuje te zneske – s proračunskim rezultatom za leto je celoten konsolidirani poslovni izid za leto agencij in ESPJ v l. predstavljen kot uskladitvena postavka.

4. IZVRŠEVANJE PRORAČUNA EU ZA LETO 2024

Za pojasnila v zvezi z izvrševanjem proračuna za leto 2024 za prihodke in odhodke, neporavnane obveznosti in proračunski rezultat glej oddelek 6 „Povzetek izvrševanja proračuna“ v poglavju Glavni finančni poudarki leta.

5.1 POVZETEK IZVRŠEVANJA PRORAČUNSKIH PRIHODKOV EU

(*v milijonih* EUR)

	Naslov	Odobritve prihodkov		Ugotovljene upravičenosti			Prihodki			Prejemki kot % proračuna	Ne-poravnano
		Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Tekoče leto	Prenosi	Skupaj	Iz upravičenosti za tekoče leto	Iz prenesenih upravičenosti	Skupaj		
		1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8 / 2	10 = 5 – 8
1	Lastna sredstva	136 499	141 170	141 280	(197)	141 082	141 202	(155)	141 047	100 %	36
	11 – Prelevmani na sladkor	*0*	*0*	–	*(0)*	*(0)*	–	–	–	–	*(0)*
	12 – Carine	*24 620*	*20 119*	*20 299*	*(197)*	*20 102*	*20 222*	*(155)*	*20 066*	*100 %*	*36*
	13 – DDV	*23 616*	*23 463*	*23 438*	–	*23 438*	*23 438*	–	*23 438*	*100 %*	–
	14 – BND	*81 169*	*90 449*	*90 334*	–	*90 334*	*90 334*	–	*90 334*	*100 %*	–
	16 – Zmanjšanje prispevka iz naslova BND, odobreno nekaterim državam članicam	–	–	*23*	–	*23*	*23*	–	*23*	–	–
	17 – Odpadna plastična embalaža	*7 094*	*7 140*	*7 185*	–	*7 185*	*7 185*	–	*7 185*	*101 %*	–
2	Presežki, saldi in prilagoditve	0	633	662	7	669	662	7	669	106 %	–
3	Upravni prihodki	2 124	2 124	3 906	36	3 942	3 877	20	3 897	183 %	45
4	Finančni prihodki, zamudne obresti in globe	149	3 478	3 245	14 681	17 926	(739)	5 513	4 774	137 %	13 152
5	Proračunska jamstva, najemanje in dajanje posojil	0	0	73 376	–	73 376	73 332	–	73 332	–	44
6	Prihodki, prispevki in vračila, povezani s politikami Unije	3 858	2 340	25 115	4 769	29 884	22 345	4 545	26 890	1 149 %	2 994
	Skupaj	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

6.1 VFO: RAZČLENITEV IN SPREMEMBE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL

(*v milijonih* EUR)

Razdelek VFO		Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1	Enotni trg, inovacije in digitalno	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Kohezija, odpornost in vrednote	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796
	2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	*64 665*	–	*64 665*	*12*	*8 023*	*72 701*	*24 156*	*2 337*	*26 493*	*1*	*27 947*	*54 441*
	2b Odpornost in vrednote	*9 895*	*22*	*9 917*	*0*	*4 065*	*13 982*	*9 560*	*(73)*	*9 487*	*812*	*57 056*	*67 355*
3	Naravni viri in okolje	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
	od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	*40 517*	*(0)*	*40 517*	*316*	*912*	*41 745*	*40 505*	*(32)*	*40 474*	*316*	*912*	*41 702*
4	Migracije in upravljanje meja	3 893	1	3 893	–	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Varnost in obramba	2 321	378	2 699	–	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	Sosedstvo in svet	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Evropska javna uprava	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
	od tega: upravni odhodki institucij	*4 955*	*1*	*4 956*	*1*	*513*	*5 470*	*4 955*	*1*	*4 956*	*613*	*522*	*6 091*
O	Zunaj VFO	–	4 768	4 768	–	4 174	8 941	–	3 755	3 755	–	10 506	14 261

(*v milijonih* EUR)

Razdelek VFO		Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Skupaj	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.2 VFO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI

(*v milijonih* EUR)

Razdelek VFO		Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Enotni trg, inovacije in digitalno	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	–	0	3
2	Kohezija, odpornost in vrednote	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	–	85	1 155
	2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	*72 701*	*63 596*	*12*	*7 808*	*71 416*	*98 %*	–	*131*	*131*	*1 070*	–	*85*	*1 154*

(*v milijonih* EUR)

	Razdelek VFO	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	2b Odpornost in vrednote	*13 982*	*9 917*	*0*	*2 860*	*12 778*	*91 %*	*0*	*1 204*	*1 204*	*0*	–	*0*	*1*
3	Naravni viri in okolje	59 874	57 243	–	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	–	234	247
	od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	*41 745*	*40 465*	–	*345*	*40 810*	*98 %*	*366*	*567*	*933*	*2*	–	–	*2*
4	Migracije in upravljanje meja	4 232	3 892	–	147	4 039	95 %	–	191	191	1	–	0	1
5	Varnost in obramba	2 778	2 699	–	71	2 770	100 %	–	8	8	0	–	0	0
6	Sosedstvo in svet	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Evropska javna uprava	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	–	1 097	1 097	54	–	0	54
	od tega: upravni odhodki institucij	*5 470*	*4 911*	*1*	*379*	*5 291*	*97 %*		*134*	*134*	*45*	–	*0*	*45*
O	Zunaj VFO	8 941	4 737	–	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	–	–	0
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	–	10	35
	Skupaj	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.3 **VFO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL**

(*v milijonih* EUR)

	Razdelek VFO	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Enotni trg, inovacije in digitalno	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Kohezija, odpornost in vrednote	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
	2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	*54 441*	*26 490*	*1*	*25 458*	*51 949*	*95 %*	*2*	*2 489*	*2 491*	*0*	*1*	*0*	*1*
	2b Odpornost in vrednote	*67 355*	*7 591*	*810*	*56 175*	*64 576*	*96 %*	*1 896*	*879*	*2 775*	*0*	*2*	*2*	*4*
3	Naravni viri in okolje	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
	od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	*41 702*	*40 416*	*0*	*345*	*40 762*	*98 %*	*367*	*567*	*934*	*6*	*0*	–	*6*
4	Migracije in upravljanje meja	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2
5	Varnost in obramba	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	Sosedstvo in svet	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Evropska javna uprava	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
	od tega: upravni odhodki institucij	*6 091*	*4 329*	*557*	*338*	*5 224*	*86 %*	*582*	*183*	*766*	*45*	*55*	*1*	*100*

(v milijonih EUR)

	Razdelek VFO	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
O	Zunaj VFO	14 261	3 634	–	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	–	–	(0)
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
	Skupaj	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.4 VFO: GIBANJA NEPORAVNANIH OBVEZNOSTI (RAL)

(v milijonih EUR)

	Razdelek VFO	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
		Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
		1	2	3	4 = 1 +2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1	Enotni trg, inovacije in digitalno	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Kohezija, odpornost in vrednote	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
	2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	*154 864*	*(161)*	*(48 409)*	*106 295*	*71 416*	*(3 540)*	*(1)*	*67 875*	*174 170*
	2b Odpornost in vrednote	*221 893*	*(176)*	*(54 568)*	*167 149*	*12 778*	*(10 008)*	*(0)*	*2 769*	*169 918*
3	Naravni viri in okolje	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867

(v milijonih EUR)

	Razdelek VFO	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
		Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
		1	2	3	4 = 1 +2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	*358*	*(35)*	*(102)*	*221*	*40 810*	*(40 660)*	–	*150*	*371*
4	Migracije in upravljanje meja	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Varnost in obramba	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	Sosedstvo in svet	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Evropska javna uprava	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
	od tega: upravni odhodki institucij	*608*	*(51)*	*(557)*	–	*5 291*	*(4 668)*	*(1)*	*623*	*623*
O	Zunaj VFO	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	–	0	53
	Skupaj	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.5 VFO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO LETIH NASTANKA

(v milijonih EUR)

		< 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj
1	Enotni trg, inovacije in digitalno	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Kohezija, odpornost in vrednote	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Naravni viri in okolje	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Migracije in upravljanje meja	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Varnost in obramba	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445

(v milijonih EUR)

		< 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj
6	Sosedstvo in svet	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Evropska javna uprava	–	–	–	–	–	0	0	1 011	1 011
O	Zunaj VFO	–	–	–	–	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	–	–	–	–	–	–	53	0	53
	Skupaj	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

Zaradi prerazporeditve obveznosti v okviru prehoda na nov računovodski sistem (SUMMA) je prišlo do prenosa neporavnanega zneska (v višini 201 274 milijonov EUR) med letoma. Skupni znesek neporavnanih obveznosti ostaja nespremenjen.

6.6 VFO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO VRSTAH ODOBRITEV

(v milijonih EUR)

		Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilagoditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilagoditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
1	Enotni trg, inovacije in digitalno	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Kohezija, odpornost in vrednote	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
	2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	*123 345*	*982*	*63 608*	*22 751*	*165 184*	*31 520*	*(1 144)*	*7 808*	*29 198*	*8 986*	*174 170*
	2b Odpornost in vrednote	*6 048*	*(157)*	*9 917*	*8 363*	*7 445*	*215 846*	*(19)*	*2 860*	*56 214*	*162 473*	*169 918*
3	Naravni viri in okolje	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
	od tega: odhodki, povezani s trgom, in neposredna plačila	*358*	*(35)*	*40 465*	*40 420*	*368*	*0*	–	*345*	*342*	*3*	*371*
4	Migracije in upravljanje meja	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754

(v milijonih EUR)

		Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilagoditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilagoditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
5	Varnost in obramba	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	Sosedstvo in svet	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Evropska javna uprava	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011
	od tega: upravni odhodki institucij	*567*	*(10)*	*4 912*	*4 886*	*582*	*42*	*(42)*	*379*	*338*	*40*	*623*
O	Zunaj VFO	–	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	–	297	458	–	53
	Skupaj	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

6.7 VFO PODROBNO: RAZČLENITEV IN SPREMEMBE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL

(v milijonih EU)R

	Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1	Obzorje Evropa	12 897	1	12 898	95	4 458	17 451	11 833	196	12 028	67	7 104	19 199
	Euratom	281	(1)	280	–	58	337	333	40	372	15	107	494
	Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	436	–	436	–	3	440	509	54	563	1	3	568

(*v milijonih* EU)R

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Drugi ukrepi	–	–	–	–	712	712	–	–	–	–	446	446
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	24	–	24	–	0	25	27	(5)	22	–	0	22
Sklad InvestEU	348	–	348	–	1 672	2 019	347	(89)	258	1	2 945	3 203
IPE – promet	1 757	0	1 758	–	48	1 806	2 119	(49)	2 070	1	40	2 112
IPE – energetika	885	(1)	885	–	3	888	741	39	781	2	2	784
IPE – digitalno	87	–	87	–	4	91	151	(11)	140	1	4	145
Digitalna Evropa	1 266	(1)	1 265	–	75	1 340	1 150	(115)	1 034	7	71	1 112
Decentralizirane agencije	213	4	217	–	11	228	213	7	220	–	11	231
Drugi ukrepi	–	1	1	–	170	171	–	1	1	–	170	171
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	14	–	14	–	–	14	14	6	20	–	–	20
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	24	–	24	–	4	29	21	2	22	–	5	28
Enotni trg	602	1	604	–	48	651	601	(21)	580	8	68	657
Program EU za boj proti goljufijam	26	–	26	–	1	27	23	(1)	22	–	1	22
Obdavčitev	38	–	38	–	1	39	30	4	35	0	1	36
Carina	136	–	136	–	9	144	105	27	132	0	9	141

(*v milijonih* EU)R

	Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Decentralizirane agencije	136	(4)	132	–	15	147	136	(4)	132	–	15	147
	Drugi ukrepi	9	(3)	6	–	1	7	9	(1)	8	–	1	8
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	12	–	12	–	–	12	11	(4)	7	–	–	7
	Vesoljski program Unije	2 088	(0)	2 088	–	327	2 415	2 183	(4)	2 179	5	489	2 673
	Decentralizirane agencije	78	1	79	–	4	83	78	4	82	–	4	86
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	17	–	17	–	–	17	4	(4)	–	–	–	–
	Varna povezljivost Unije	117	–	117	–	–	117	190	–	190	0	–	190
	Razdelek 1 skupaj: Enotni trg, inovacije in digitalno	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Regionalni razvoj (ESRR) ([1])	39 434	(4)	39 431	12	4 932	44 375	13 079	2 825	15 904	0	14 623	30 528
	Kohezijski sklad	6 842	–	6 842	–	1 127	7 969	2 264	8	2 273	0	1 815	4 088
	Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	1 606	–	1 606	–	12	1 618	1 952	286	2 238	–	11	2 248
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	4	4	–	0	4	5	(2)	3	–	0	3
	Evropski socialni sklad plus (ESS+)	16 783	–	16 783	–	1 953	18 736	6 856	(781)	6 075	1	11 498	17 574
	Podpora turški skupnosti na Cipru	34	–	34	–	8	42	32	5	37	0	7	44
	Evropski mehanizem za okrevanje in odpornost	123	–	123	–	2 784	2 907	105	(5)	100	2	55 240	55 342
	Program Pericles IV	1	–	1	–	0	1	1	(0)	1	0	0	1
	Okrevanje EU	3 340	–	3 340	–	51	3 391	3 340	–	3 340	651	51	4 042
	RescEU	240	–	240	0	27	268	260	0	260	125	476	862

(*v milijonih* EU)R

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
EU4Health	754	(0)	753	–	43	796	689	(146)	544	5	31	580
Nujna pomoč v Uniji	–	–	–	–	8	8	2	(2)	–	–	36	36
Decentralizirane agencije	249	13	263	–	50	312	245	10	256	–	49	305
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	12	0	12	–	0	13	12	0	12	–	0	12
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	94	–	94	–	11	104	85	(3)	82	1	12	95
Erasmus+	3 796	–	3 796	–	993	4 789	3 522	43	3 565	16	1 051	4 631
Evropska solidarnostna enota (ESC)	144	–	144	–	49	193	139	(7)	131	5	56	192
Ustvarjalna Evropa	335	–	335	–	21	356	366	33	398	4	25	428
Pravosodje	42	–	42	–	1	43	39	9	48	1	1	50
Pravice in vrednote	219	(0)	219	–	3	222	226	(28)	197	1	2	201
Decentralizirane agencije	295	9	303	–	9	313	286	12	299	–	10	308
Drugi ukrepi	8	–	8	–	0	8	7	2	9	–	0	9
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	26	–	26	–	0	26	39	(8)	30	–	0	31
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	183	–	183	–	7	190	167	11	178	–	7	185
Razdelek 2 skupaj: Kohezija, odpornost in vrednote	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796

(*v milijonih* EU)R

	Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
3	Kmetijska jamstva	40 517	(0)	40 517	316	912	41 745	40 505	(32)	40 474	316	912	41 702
	Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kmetijski sklad za razvoj podeželja	13 156	–	13 156	–	420	13 576	11 992	1 774	13 765	0	2 712	16 478
	Pomorstvo in ribištvo	1 070	–	1 070	–	154	1 224	781	199	979	1	175	1 155
	Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	163	(33)	130	–	–	130	143	(29)	114	–	–	114
	Decentralizirane agencije	30	0	30	–	2	32	30	0	30	–	2	32
	Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	9	–	9	–	–	9	5	(2)	3	–	–	3
	Okolje in podnebje (LIFE)	765	3	768	–	5	773	571	29	600	7	4	612
	Sklad za pravični prehod	1 490	–	1 490	–	246	1 736	3	2	5	–	6 465	6 470
	Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	50	–	50	–	504	554	35	25	60	–	521	582
	Decentralizirane agencije	68	(2)	66	–	8	74	68	(2)	66	–	8	74
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	6	–	6	–	–	6	12	(3)	9	–	–	9
	Specifični ukrepi	16	–	16	–	–	16	7	(3)	4	–	–	4
	Razdelek 3 skupaj: Naravni viri in okolje	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
4	Azil, migracije in vključevanje	1 508	(5)	1 503	–	10	1 513	1 359	1	1 360	2	10	1 372
	Decentralizirane agencije	169	(17)	152	–	18	170	169	(17)	152	–	18	170
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(*v milijonih* EU)R

	Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	1 023	(19)	1 004	–	182	1 186	524	42	565	1	307	873
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	144	–	144	–	0	144	157	(16)	141	0	0	141
	Decentralizirane agencije	1 048	42	1 090	–	128	1 218	1 040	3	1 043	–	128	1 171
	Razdelek 4 skupaj: Migracije in upravljanje meja	3 893	1	3 893	–	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Sklad za notranjo varnost	322	1	323	–	2	325	238	(27)	211	2	2	215
	Razgradnja jedrskih elektrarn	75	(7)	67	–	–	67	152	(10)	142	–	–	142
	Jedrska varnost in razgradnja	62	(2)	61	–	0	61	72	6	78	1	0	79
	Decentralizirane agencije	251	1	252	–	17	269	251	(3)	249	–	17	266
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	1	(0)	1	–	–	1
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	23	9	32	–	0	32	21	15	36	–	0	36
	Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	218	125	344	–	12	355	211	(5)	206	1	7	215
	Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	420	260	680	–	23	703	540	8	547	2	21	570
	Vojaška mobilnost	251	–	251	–	–	251	262	73	335	1	–	335
	Instrument za javna naročila na področju obrambe	260	(10)	250	–	9	259	100	(100)	–	–	–	–
	Instrument za okrepitev zmogljivosti obrambne industrije	343	–	343	–	16	359	79	91	170	1	3	173

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(*v milijonih* EU)R

	Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Program za evropsko obrambno industrijo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	0	(0)	–	–	0	0
	Varna povezljivost Unije	96	–	96	–	–	96	110	–	110	–	–	110
	Razdelek 5 skupaj: Varnost in obramba	2 321	378	2 699	–	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	11 524	(10)	11 514	461	966	12 940	10 764	(1 510)	9 254	71	828	10 153
	Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	42	–	42	0	21	63	27	6	33	1	21	55
	Humanitarna pomoč (HUMA)	1 911	584	2 495	–	26	2 521	1 897	528	2 426	6	26	2 458
	Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	385	–	385	–	22	406	385	(0)	385	0	12	397
	Čezmorske države in ozemlja	71	–	71	1	35	107	72	(21)	51	8	21	79
	Makrofinančna pomoč	5	–	5	–	569	574	5	–	5	–	525	530
	Drugi ukrepi	81	(2)	79	–	1	80	81	(31)	50	–	1	51
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	0	0	–	0	0	–	0	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	95	(0)	95	–	0	95	86	2	88	–	0	88
	Predpristopna pomoč (IPA III)	2 116	–	2 116	21	143	2 281	1 975	163	2 138	75	192	2 405
	Instrument za Zahodni Balkan	–	501	501	–	–	501	–	24	24	–	–	24
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(*v milijonih* EU)R

	Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Razdelek 6 skupaj: Sosedstvo in svet	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Pokojnine osebja	2 515	74	2 589	–	280	2 870	2 515	74	2 589	–	280	2 870
	(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	15	0	15	–	–	15	15	0	15	–	–	15
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski svet in Svet	1	(0)	1	–	–	1	1	(0)	1	–	–	1
	(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	10	(1)	9	–	–	9	10	(1)	9	–	–	9
	(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	17	(2)	15	–	–	15	17	(2)	15	–	–	15
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropsko računsko sodišče	7	(0)	7	–	–	7	7	(0)	7	–	–	7
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski varuh človekovih pravic	0	(0)	0	–	–	0	0	(0)	0	–	–	0
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo podatkov	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
	Evropske šole	246	–	246	–	29	275	246	–	246	1	29	276
	Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	2 898	6	2 903	–	124	3 027	2 898	6	2 903	0	124	3 027
	Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	288	(23)	265	–	120	386	288	(23)	265	32	121	419
	Člani in poslanci – plače in nadomestila	18	0	18	–	0	18	18	0	18	0	0	18
	Člani in poslanci – začasna nadomestila	1	–	1	–	–	1	1	–	1	–	–	1
	Stroški zaposlovanja	32	(1)	31	–	0	31	32	(1)	31	2	0	33

(*v milijonih* EU)R

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Prenehanje zaposlitve	8	(0)	7	–	–	7	8	(0)	7	–	–	7
Stroški usposabljanja	16	1	17	–	7	25	16	1	17	11	7	35
Socialno področje in mobilnost	21	2	24	–	30	53	21	2	24	11	30	65
Informacijska in komunikacijska tehnologija	281	6	287	–	227	514	281	6	287	171	228	685
Najem in nakup	312	14	326	–	962	1 287	312	14	326	7	962	1 294
Odhodki, povezani z zgradbami	133	(26)	107	–	43	150	133	(26)	107	63	43	214
Varnost	64	10	74	–	13	87	64	10	74	38	13	125
Misije in predstavništva	43	11	54	–	3	57	43	11	54	11	3	69
Sestanki, odbori, konference	19	(4)	15	–	3	17	19	(4)	15	6	3	24
Uradni list	7	(4)	3	–	0	3	7	(4)	3	1	0	4
Publikacije	10	1	12	–	4	16	10	1	12	6	4	22
Pridobivanje informacij	7	(0)	7	–	1	7	7	(0)	7	2	1	9
Študije in preiskave	5	1	6	–	0	6	5	1	6	5	0	10
Splošna oprema, vozila, pohištvo	15	1	16	–	8	24	15	1	16	12	8	36
Zunanje jezikovne storitve	29	(1)	27	–	51	79	29	(1)	27	2	51	81
Drugi upravni odhodki	18	1	19	–	26	45	18	1	19	10	26	55
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Upravni odhodki drugih institucij	4 955	1	4 956	1	513	5 470	4 955	1	4 956	613	522	6 091

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(*v milijonih* EU)R

	Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
		Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		Razpoložljive odobritve skupaj
		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki		Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Razdelek 7 skupaj: Evropska javna uprava	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
O	Sklad za inovacije	–	–	–	–	3 886	3 886	–	–	–	–	10 218	10 218
	Instrument za Ukrajino	–	4 768	4 768	–	157	4 924	–	3 755	3 755	–	157	3 912
	Drugi ukrepi	–	–	–	–	131	131	–	–	–	–	132	132
	Razdelek O skupaj: zunaj večletnega finančnega okvira	–	4 768	4 768	–	4 174	8 941	–	3 755	3 755	–	10 506	14 261
S	Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rezerva za evropsko solidarnost	1 351	(207)	1 144	400	–	1 544	1 351	(207)	1 144	400	–	1 544
	Rezerva za nujno pomoč	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	209	(176)	34	–	17	51	20	(20)	0	0	17	18
	Rezerva za prilagoditev na brexit	–	–	–	7	297	304	–	–	–	328	458	786
	Razdelek S skupaj: solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Skupaj	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.8 VFO PODROBNO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI

(v milijonih EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Obzorje Evropa	17 451	12 898	95	2 087	15 081	86 %	–	2 370	2 370	0	–	(0)	0
	Euratom	337	280	–	7	287	85 %	–	51	51	0	–	0	0
	Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	440	436	–	1	438	100 %	–	2	2	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	712	–	–	222	222	31 %	–	490	490	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	25	24	–	–	24	97 %	–	0	0	1	–	–	1
	Sklad InvestEU	2 019	348	–	1 603	1 950	97 %	–	69	69	–	–	0	0
	IPE – promet	1 806	1 758	–	23	1 780	99 %	–	26	26	–	–	–	–
	IPE – energetika	888	885	–	–	885	100 %	–	3	3	–	–	–	–
	IPE – digitalno	91	87	–	1	88	97 %	–	3	3	0	–	–	0
	Digitalna Evropa	1 340	1 264	–	49	1 313	98 %	–	26	26	1	–	0	1
	Decentralizirane agencije	228	217	–	9	227	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	171	1	–	69	70	41 %	–	101	101	–	–	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	29	24	–	4	28	99 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
	Enotni trg	651	604	–	22	626	96 %	–	25	25	0	–	0	0
	Program EU za boj proti goljufijam	27	24	–	1	25	93 %	0	0	0	1	–	0	1
	Obdavčitev	39	38	–	0	39	98 %	–	1	1	0	–	–	0
	Carina	144	136	–	1	137	95 %	–	7	7	–	–	–	–

(v milijonih EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Decentralizirane agencije	147	132	–	10	142	97 %	–	5	5	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	7	6	–	0	6	92 %	–	1	1	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Vesoljski program Unije	2 415	2 088	–	265	2 353	97 %	–	62	62	–	–	(0)	(0)
	Decentralizirane agencije	83	79	–	3	82	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Varna povezljivost Unije	117	117	–	–	117	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Razdelek 1 skupaj: Enotni trg, inovacije in digitalno	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	–	0	3
2	Regionalni razvoj (ESRR)	44 375	38 656	12	4 798	43 466	98 %	–	106	106	775	–	27	803
	Kohezijski sklad	7 969	6 600	–	1 095	7 695	97 %	–	0	0	242	–	32	274
	Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	1 618	1 606	–	2	1 608	99 %	–	9	9	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	4	4	–	–	4	97 %	–	0	0	–	–	–	–
	Evropski socialni sklad plus (ESS +) ([1])	18 736	16 731	–	1 913	18 643	100 %	–	15	15	52	–	25	77
	Podpora turški skupnosti na Cipru	42	34	–	7	41	99 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
	Evropski mehanizem za okrevanje in odpornost	2 907	123	–	2 230	2 353	81 %	–	554	554	0	–	0	0

(v milijonih EUR)

Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Program Pericles IV	1	1	–	0	1	98 %	–	0	0	–	–	–	–
Okrevanje EU	3 391	3 340	–	2	3 342	99 %	–	49	49	–	–	–	–
RescEU	268	240	0	14	254	95 %	0	13	14	(0)	–	–	(0)
Program EU za zdravje	796	753	–	41	795	100 %	–	1	1	0	–	0	0
Nujna pomoč v Uniji	8	–	–	–	–	–	–	8	8	–	–	–	–
Decentralizirane agencije	312	263	–	38	301	96 %	–	12	12	0	–	–	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	13	12	–	0	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	104	93	–	7	101	96 %	–	4	4	0	–	0	0
Erasmus+	4 789	3 796	–	477	4 273	89 %	–	516	516	0	–	–	0
Evropska solidarnostna enota	193	144	–	16	160	83 %	–	34	34	–	–	–	–
Ustvarjalna Evropa	356	335	–	15	350	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Pravosodje	43	42	–	1	42	99 %	–	0	0	–	–	–	–
Pravice in vrednote	222	219	–	1	220	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Decentralizirane agencije	313	303	–	5	308	99 %	–	5	5	0	–	–	0
Drugi ukrepi	8	8	–	0	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	26	26	–	0	26	99 %	–	0	0	–	–	0	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	190	183	–	6	189	100 %	–	0	0	0	–	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(v milijonih EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Razdelek 2 skupaj: Kohezija, odpornost in vrednote	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	–	85	1 155
3	Kmetijska jamstva	41 745	40 465	–	345	40 810	98 %	366	567	933	2	–	–	2
	Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Kmetijski sklad za razvoj podeželja	13 576	13 155	–	1	13 156	97 %	–	189	189	0	–	230	231
	Pomorstvo in ribištvo	1 224	1 070	–	127	1 196	98 %	–	23	23	0	–	4	4
	Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	130	130	–	–	130	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Decentralizirane agencije	32	30	–	1	31	96 %	–	1	1	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	9	8	–	–	8	99 %	–	–	–	0	–	–	0
	Okolje in podnebje (LIFE)	773	768	–	4	771	100 %	–	2	2	0	–	0	0
	Sklad za pravični prehod	1 736	1 479	–	160	1 640	94 %	–	86	86	11	–	0	11
	Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	554	50	–	76	126	23 %	–	428	428	–	–	–	–
	Decentralizirane agencije	74	66	–	8	73	99 %	–	0	0	–	–	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Specifični ukrepi	16	16	–	–	16	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Razdelek 3 skupaj: Naravni viri in okolje	59 874	57 243	–	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	–	234	247

(v milijonih EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
4	Azil, migracije in vključevanje	1 513	1 502	–	6	1 508	100 %	–	5	5	1	–	0	1
	Decentralizirane agencije	170	152	–	13	165	97 %	–	6	6	–	–	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	1 186	1 004	–	53	1 057	89 %	–	129	129	1	–	–	1
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	144	144	–	–	144	100 %	–	0	0	–	–	–	–
	Decentralizirane agencije	1 218	1 090	–	76	1 166	96 %	–	52	52	–	–	–	–
	Razdelek 4 skupaj: Migracije in upravljanje meja	4 232	3 892	–	147	4 039	95 %	–	191	191	1	–	0	1
5	Sklad za notranjo varnost	325	323	–	1	324	99 %	–	2	2	0	–	–	0
	Razgradnja jedrskih elektrarn	67	67	–	–	67	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Jedrska varnost in razgradnja	61	60	–	0	61	100 %	–	0	0	0	–	0	0
	Decentralizirane agencije	269	252	–	11	263	98 %	–	6	6	0	–	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	32	32	–	–	32	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	355	344	–	12	355	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	703	680	–	23	703	100 %	–	–	–	–	–	–	–

(v milijonih EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Vojaška mobilnost	251	251	–	–	251	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Instrument za javna naročila na področju obrambe	259	250	–	9	259	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Instrument za okrepitev zmogljivosti obrambne industrije	359	343	–	16	359	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Program za evropsko obrambno industrijo	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Varna povezljivost Unije	96	96	–	–	96	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Razdelek 5 skupaj: Varnost in obramba	2 778	2 699	–	71	2 770	100 %	–	8	8	0	–	0	0
6	Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	12 940	11 032	400	525	11 956	92 %	482	441	923	(0)	61	0	61
	Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	63	42	0	1	43	68 %	0	20	20	0	0	–	0
	Humanitarna pomoč (HUMA)	2 521	2 495	–	17	2 512	100 %	–	9	9	0	–	0	0
	Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	406	385	–	21	406	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
	Čezmorske države in ozemlja	107	71	1	–	72	67 %	1	35	36	(0)	0	–	0
	Makrofinančna pomoč	574	5	–	569	574	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	80	79	–	0	80	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0

(v milijonih EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	95	95	–	0	95	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Predpristopna pomoč (IPA III)	2 281	2 043	20	83	2 146	94 %	73	60	133	–	1	(0)	1
	Instrument za Zahodni Balkan	501	400	–	–	400	80 %	101	–	101	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Razdelek 6 skupaj: Sosedstvo in svet	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Pokojnine osebja	2 870	2 589	–	273	2 862	100 %	–	7	7	–	–	0	0
	(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski svet in Svet	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropsko računsko sodišče	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) evropski varuh človekovih pravic	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo podatkov	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Evropske šole	275	246	–	23	269	98 %	–	6	6	0	–	–	0

(v milijonih EUR)

Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	3 027	2 897	–	60	2 957	98 %	–	64	64	6	–	–	6
Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	386	265	–	45	310	80 %	–	75	75	0	–	0	0
Člani in poslanci – plače in nadomestila	18	17	–	0	17	95 %	–	0	0	1	–	–	1
Člani in poslanci – začasna nadomestila	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Stroški zaposlovanja	31	30	–	0	31	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Prenehanje zaposlitve	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Stroški usposabljanja	25	17	–	4	22	88 %	–	3	3	0	–	0	0
Socialno področje in mobilnost	53	23	–	15	38	72 %	–	15	15	0	–	0	0
Informacijska in komunikacijska tehnologija	514	287	–	134	420	82 %	–	93	93	0	–	0	0
Najem in nakup	1 287	326	–	314	639	50 %	–	648	648	0	–	–	0
Odhodki, povezani z zgradbami	150	107	–	22	129	86 %	–	21	21	0	–	–	0
Varnost	87	74	–	9	83	96 %	–	3	3	0	–	0	0
Misije in predstavništva	57	54	–	2	55	97 %	–	2	2	0	–	0	0
Sestanki, odbori, konference	17	15	–	1	16	92 %	–	1	1	0	–	0	0
Uradni list	3	3	–	0	3	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Publikacije	16	12	–	3	14	90 %	–	2	2	0	–	–	0
Pridobivanje informacij	7	7	–	0	7	94 %	–	0	0	0	–	–	0

(v milijonih EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Študije in preiskave	6	6	–	0	6	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Splošna oprema, vozila, pohištvo	24	16	–	6	23	94 %	–	1	1	0	–	0	0
	Zunanje jezikovne storitve	79	27	–	36	63	80 %	–	16	16	–	–	0	0
	Drugi upravni odhodki	45	19	–	21	41	89 %	–	5	5	0	–	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Upravni odhodki drugih institucij	5 470	4 911	1	379	5 291	97 %	0	134	134	45	–	0	45
	Razdelek 7 skupaj: Evropska javna uprava	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	–	1 097	1 097	54	–	0	54
O	Sklad za inovacije	3 886	–	–	603	603	16 %	–	3 283	3 283	–	–	–	–
	Instrument za Ukrajino	4 924	4 737	–	150	4 887	99 %	30	7	37	0	–	0	0
	Drugi ukrepi	131	–	–	62	62	48 %	–	68	68	–	–	–	–
	Razdelek O skupaj: zunaj večletnega finančnega okvira	8 941	4 737	–	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	–	0	0
S	Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Rezerva za evropsko solidarnost	1 544	834	400	–	1 234	80 %	310	–	310	–	–	–	–
	Rezerva za nujno pomoč	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	51	8	–	–	8	16 %	–	7	7	25	–	10	35

(v milijonih EUR)

Program	Skupaj odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					**Odobritve, prenesene** v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Rezerva za prilagoditev na brexit	304	–	7	297	304	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Razdelek S skupaj: solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	–	10	35
Skupaj	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.9 VFO PODROBNO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL

(v milijonih EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
1	Obzorje Evropa	19 199	11 956	59	1 789	13 803	72 %	72	5 314	5 386	0	8	2	10
	Euratom	494	354	14	36	405	82 %	18	71	89	0	1	–	1
	Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	568	561	1	1	563	99 %	2	2	4	(0)	0	–	0
	Drugi ukrepi	446	–	–	86	86	19 %	–	361	361	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	22	21	–	–	21	94 %	–	0	0	1	–	–	1

(*v milijonih* EUR)

Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
Sklad InvestEU	3 203	253	1	2 836	3 090	96 %	1	109	109	4	0	0	4
IPE – promet	2 112	2 069	1	37	2 107	100 %	1	4	5	0	0	–	0
IPE – energetika	784	780	2	–	782	100 %	1	2	3	0	0	–	0
IPE – digitalno	145	140	1	2	143	98 %	0	2	3	0	0	–	0
Digitalna Evropa	1 112	1 027	7	41	1 075	97 %	6	29	35	1	0	0	2
Decentralizirane agencije	231	220	–	9	230	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Drugi ukrepi	171	1	–	10	11	6 %	–	161	161	0	–	–	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	20	20	–	–	20	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	28	22	–	4	27	97 %	–	1	1	0	–	0	0
Enotni trg	657	573	8	22	603	92 %	7	46	53	0	1	0	1
Program EU za boj proti goljufijam	22	20	–	0	20	90 %	–	0	0	2	–	0	2
Obdavčitev	36	35	0	0	35	97 %	0	1	1	0	0	–	0
Carina	141	132	0	1	133	95 %	0	7	7	0	0	–	0
Decentralizirane agencije	147	132	–	10	141	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Drugi ukrepi	8	8	–	0	8	96 %	–	0	0	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	7	7	–	–	7	96 %	–	–	–	0	–	–	0
Vesoljski program Unije	2 673	2 175	5	101	2 280	85 %	4	388	392	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(*v milijonih* EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
	Decentralizirane agencije	86	82	–	3	85	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Varna povezljivost Unije	190	190	–	–	190	100 %	0	–	0	–	0	–	0
	Razdelek 1 skupaj: Enotni trg, inovacije in digitalno	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Regionalni razvoj (ESRR)	30 528	15 903	0	13 357	29 261	96 %	1	1 266	1 267	0	0	–	0
	Kohezijski sklad	4 088	2 272	0	1 815	4 087	100 %	0	0	1	(0)	0	0	0
	Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	2 248	2 238	–	8	2 246	100 %	–	3	3	0	–	(0)	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	3	3	–	–	3	97 %	–	0	0	–	–	–	–
	Evropski socialni sklad plus (ESS +) ([1])	17 574	6 074	0	10 278	16 352	93 %	1	1 221	1 221	0	0	0	1
	Podpora turški skupnosti na Cipru	44	37	0	7	44	99 %	0	–	0	0	0	–	0
	Mehanizem za okrevanje in odpornost	55 342	98	2	55 189	55 288	100 %	2	52	54	0	0	0	0
	Program Pericles IV	1	1	0	0	1	95 %	–	0	0	0	–	–	0
	Okrevanje EU	4 042	1 477	651	1	2 128	53 %	1 863	51	1 914	–	0	–	0
	RescEU	862	260	125	372	757	88 %	–	105	105	–	–	0	0

(*v milijonih* EUR)

Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
Program EU za zdravje	580	540	4	29	573	99 %	4	2	5	0	1	0	1
Nujna pomoč v Uniji	36	–	–	9	9	24 %	–	27	27	–	–	1	1
Decentralizirane agencije	305	256	–	38	294	96 %	–	12	12	0	–	–	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	12	12	–	0	12	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	95	81	1	5	87	92 %	1	6	8	0	0	0	0
Erasmus+	4 631	3 547	16	478	4 041	87 %	18	572	590	(0)	0	0	1
Evropska solidarnostna enota (ESC)	192	128	5	18	151	78 %	3	38	42	(0)	0	0	0
Ustvarjalna Evropa	428	396	4	17	417	97 %	2	9	11	0	0	0	0
Pravosodje	50	47	1	1	49	98 %	1	0	1	0	0	–	0
Pravice in vrednote	201	196	1	1	199	99 %	1	1	2	0	0	–	0
Decentralizirane agencije	308	299	–	5	304	98 %	–	5	5	0	–	0	0
Drugi ukrepi	9	9	–	0	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	31	30	–	0	31	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	185	178	–	6	184	99 %	–	1	1	0	–	–	0

(*v milijonih* EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
	Razdelek 2 skupaj: Kohezija, odpornost in vrednote	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
3	Kmetijska jamstva	41 702	40 416	0	345	40 762	98 %	367	567	934	6	0	–	6
	Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Kmetijski sklad za razvoj podeželja	16 478	13 765	0	1 704	15 469	94 %	0	1 008	1 008	0	0	–	1
	Pomorstvo in ribištvo	1 155	978	1	173	1 152	100 %	1	2	3	0	0	0	0
	Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	114	114	–	–	114	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Decentralizirane agencije	32	30	–	1	31	96 %	–	1	1	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	3	3	–	–	3	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Okolje in podnebje (LIFE)	612	592	7	3	603	99 %	8	1	8	0	0	0	1
	Sklad za pravični prehod	6 470	5	–	6 145	6 150	95 %	–	320	320	–	–	0	0
	Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	582	60	–	19	79	14 %	–	503	503	–	–	–	–

(*v milijonih* EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
	Decentralizirane agencije	74	66	–	8	73	99 %	–	0	0	–	–	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	9	9	–	–	9	99 %	–	–	–	0	–	–	0
	Specifični ukrepi	4	4	–	–	4	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Razdelek 3 skupaj: Naravni viri in okolje	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
4	Azil, migracije in vključevanje	1 372	1 357	1	8	1 366	100 %	2	3	5	1	0	–	1
	Decentralizirane agencije	170	152	–	13	165	97 %	–	6	6	–	–	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	873	563	1	75	639	73 %	1	231	233	1	0	–	1
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	141	117	0	0	117	83 %	24	–	24	–	0	–	0
	Decentralizirane agencije	1 171	1 043	–	76	1 119	96 %	–	52	52	–	–	–	–
	Razdelek 4 skupaj: Migracije in upravljanje meja	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2

(*v milijonih* EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
5	Sklad za notranjo varnost	215	209	1	1	211	99 %	1	2	3	0	0	–	0
	Razgradnja jedrskih elektrarn	142	142	–	–	142	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Jedrska varnost in razgradnja	79	75	1	0	76	97 %	2	–	2	1	0	0	1
	Decentralizirane agencije	266	247	–	11	257	97 %	–	6	6	2	–	0	2
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	36	35	–	–	35	98 %	–	0	0	1	–	–	1
	Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	215	205	1	7	214	99 %	1	–	1	0	0	–	0
	Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	570	545	2	21	568	100 %	2	–	2	(0)	0	0	0
	Vojaška mobilnost	335	335	1	–	335	100 %	0	–	0	0	0	–	0
	Instrument za javna naročila na področju obrambe	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Instrument za okrepitev zmogljivosti obrambne industrije	173	170	1	3	173	100 %	–	–	–	–	0	0	0
	Program za evropsko obrambno industrijo	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0

(*v milijonih* EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
	Varna povezljivost Unije	110	110	–	–	110	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Razdelek 5 skupaj: Varnost in obramba	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	10 153	9 192	64	346	9 603	95 %	62	482	544	0	7	0	7
	Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	55	33	1	8	41	75 %	1	13	13	0	0	–	0
	Humanitarna pomoč (HUMA)	2 458	2 419	6	17	2 442	99 %	6	9	16	0	0	–	1
	Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	397	383	0	9	393	99 %	1	3	4	0	0	–	0
	Čezmorske države in ozemlja	79	47	8	–	55	69 %	4	21	25	(0)	0	–	0
	Makrofinančna pomoč	530	5	–	416	421	79 %	–	109	109	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	51	50	–	0	51	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	–	–	0	37 %	–	0	0	–	–	0	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	88	88	–	0	88	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Predpristopna pomoč (IPA III)	2 405	2 128	74	100	2 301	96 %	10	92	102	0	2	–	2
	Instrument za Zahodni Balkan	24	1	–	–	1	3 %	23	–	23	–	–	–	–

(*v milijonih* EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Razdelek 6 skupaj: Sosedstvo in svet	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Pokojnine osebja	2 870	2 589	–	273	2 862	100 %	–	7	7	–	–	0	0
	(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski svet in Svet	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropsko računsko sodišče	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) evropski varuh človekovih pravic	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo podatkov	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Evropske šole	276	246	1	20	266	96 %	0	10	10	0	–	–	0
	Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	3 027	2 897	0	60	2 957	98 %	0	64	64	6	0	–	6
	Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	419	243	29	44	316	75 %	22	77	98	0	4	0	4

(*v milijonih* EUR)

Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
Člani in poslanci – plače in nadomestila	18	16	0	0	16	89 %	1	0	1	1	0	–	1
Člani in poslanci – začasna nadomestila	1	0	–	–	0	30 %	0	–	0	–	–	–	–
Stroški zaposlovanja	33	27	1	0	29	87 %	3	0	4	0	0	–	1
Prenehanje zaposlitve	7	7	–	–	7	99 %	0	–	0	–	–	–	–
Stroški usposabljanja	35	8	10	2	20	56 %	10	5	15	0	1	0	1
Socialno področje in mobilnost	65	16	9	11	36	56 %	7	20	27	0	1	0	1
Informacijska in komunikacijska tehnologija	685	167	170	89	425	62 %	120	139	259	0	1	0	1
Najem in nakup	1 294	295	7	313	615	48 %	30	649	679	0	0	–	0
Odhodki, povezani z zgradbami	214	63	58	17	138	65 %	44	26	70	0	5	–	5
Varnost	125	49	36	2	87	70 %	25	10	35	0	3	0	3
Misije in predstavništva	69	44	8	2	54	78 %	10	2	12	0	3	0	3
Sestanki, odbori, konference	24	10	3	1	14	58 %	5	2	7	0	3	0	3
Uradni list	4	2	1	–	2	66 %	1	0	1	–	0	–	0
Publikacije	22	6	6	1	14	63 %	5	3	8	0	0	–	0
Pridobivanje informacij	9	5	2	0	7	74 %	2	0	2	0	0	–	0
Študije in preiskave	10	1	5	–	5	52 %	5	0	5	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(*v milijonih* EUR)

	Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
	Splošna oprema, vozila, pohištvo	36	7	12	5	24	66 %	9	3	12	0	0	0	0
	Zunanje jezikovne storitve	81	26	2	35	63	78 %	2	16	18	–	0	0	0
	Drugi upravni odhodki	55	14	9	14	38	69 %	5	12	17	0	1	0	1
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Upravni odhodki drugih institucij	6 091	4 329	557	338	5 224	86 %	582	183	766	45	55	1	100
	Razdelek 7 skupaj: Evropska javna uprava	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
O	Sklad za inovacije	10 218	–	–	292	292	3 %	–	9 926	9 926	–	–	–	–
	Instrument za Ukrajino	3 912	3 634	–	3	3 637	93 %	121	153	274	(0)	–	–	(0)
	Drugi ukrepi	132	–	–	57	57	44 %	–	74	74	–	–	–	–
	Razdelek O skupaj: zunaj večletnega finančnega okvira	14 261	3 634	–	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	–	–	(0)
S	Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Rezerva za evropsko solidarnost	1 544	834	400	–	1 234	80 %	310	–	310	–	–	–	–
	Rezerva za nujno pomoč	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

(v milijonih EUR)

Program	Skupaj odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 +3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	18	0	0	8	8	47 %	0	7	7	0	0	2	2
Rezerva za prilagoditev na brexit	786	–	275	458	733	93 %	–	–	–	–	53	–	53
Razdelek S skupaj: solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
Skupaj	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.10 **VFO PODROBNO: GIBANJA NEPORAVNANIH OBVEZNOSTI (RAL)**

(v milijonih EUR)

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1 Obzorje Evropa	27 939	(566)	(9 905)	17 468	15 081	(3 898)	(5)	11 178	28 646
Euratom	357	(5)	(249)	103	287	(156)	–	131	234
Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	1 576	(0)	(484)	1 093	438	(80)	(1)	356	1 449
Drugi ukrepi	135	(8)	(55)	72	222	(30)	–	191	263
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	48	(1)	(16)	31	24	(4)	–	20	50

(v milijonih EUR)

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Sklad InvestEU	5 834	(31)	(1 474)	4 329	1 950	(1 616)	–	334	4 663
IPE – promet	6 503	(88)	(2 093)	4 322	1 780	(13)	–	1 767	6 089
IPE – energetika	3 873	(42)	(778)	3 053	885	(4)	–	881	3 934
IPE – digitalno	650	(39)	(137)	474	88	(6)	–	83	556
Digitalna Evropa	2 116	(3)	(830)	1 283	1 313	(245)	(0)	1 068	2 351
Decentralizirane agencije	39	–	(39)	–	227	(191)	–	36	36
Drugi ukrepi	2	(0)	(1)	1	70	(10)	–	60	61
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	34	(2)	(10)	22	14	(10)	–	4	26
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	36	(1)	(21)	13	28	(6)	–	23	36
Enotni trg	949	(58)	(461)	430	626	(141)	(0)	484	914
Program EU za boj proti goljufijam	29	(0)	(11)	18	25	(9)	–	16	34
Obdavčitev	42	(1)	(26)	14	39	(9)	–	30	44
Carina	146	(2)	(97)	47	137	(36)	–	101	148
Decentralizirane agencije	0	(0)	–	–	142	(141)	–	0	0
Drugi ukrepi	7	(0)	(7)	0	6	(1)	–	5	5
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	21	(1)	(6)	14	12	(1)	–	11	25
Vesoljski program Unije	1 413	(4)	(953)	457	2 353	(1 327)	–	1 026	1 483
Decentralizirane agencije	20	–	(20)	–	82	(65)	–	17	17
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	17	–	–	17	17
Varna povezljivost Unije	156	(0)	(156)	–	117	(34)	–	83	83

(v milijonih EUR)

	Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
		Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Razdelek 1 skupaj: Enotni trg, inovacije in digitalno	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Regionalni razvoj (ESRR)	91 069	(86)	(27 087)	63 896	43 466	(2 173)	(1)	41 292	105 188
	Kohezijski sklad	12 460	(19)	(3 288)	9 153	7 695	(799)	(0)	6 896	16 048
	Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	6 080	(40)	(2 234)	3 806	1 608	(12)	–	1 596	5 402
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	3	(0)	(1)	2	4	(2)	–	1	4
	Evropski socialni sklad plus (ESS+) ([1])	45 251	(15)	(15 798)	29 438	18 643	(554)	(0)	18 090	47 528
	Podpora turški skupnosti na Cipru	100	(3)	(39)	59	41	(5)	(0)	36	95
	Evropski mehanizem za okrevanje in odpornost	214 518	(13)	(51 488)	163 017	2 353	(3 800)	–	(1 447)	161 570
	Program Pericles IV	1	(0)	(0)	0	1	(1)	–	0	0
	Okrevanje EU	651	(0)	(651)	–	3 342	(1 477)	–	1 865	1 865
	RescEU	1 707	(11)	(659)	1 036	254	(97)	(0)	157	1 193
	EU4Health	1 301	(15)	(403)	883	795	(171)	–	624	1 507
	Nujna pomoč v Uniji	40	(3)	(9)	28	–	–	–	–	28
	Decentralizirane agencije	43	(0)	(12)	31	301	(282)	–	19	50
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	0	–	–	–	–	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	10	(1)	(8)	1	13	(4)	–	9	10
	Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	184	(12)	(65)	107	101	(23)	–	78	185

(v milijonih EUR)

	Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
		Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Erasmus+	2 083	(64)	(661)	1 358	4 273	(3 380)	–	893	2 251
	Evropska solidarnostna enota (ESC)	166	(27)	(42)	97	160	(108)	–	52	149
	Ustvarjalna Evropa	427	(6)	(220)	201	350	(197)	–	153	354
	Pravosodje	67	(7)	(24)	36	42	(25)	–	18	53
	Pravice in vrednote	272	(5)	(119)	147	220	(80)	–	140	288
	Decentralizirane agencije	49	(0)	(7)	41	308	(296)	–	12	53
	Drugi ukrepi	16	(2)	(9)	5	8	(1)	–	7	13
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	65	(2)	(31)	32	26	–	–	26	58
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	195	(4)	(122)	69	189	(61)	–	128	197
	Razdelek 2 skupaj: Kohezija, odpornost in vrednote	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
3	Kmetijska jamstva	358	(35)	(102)	221	40 810	(40 660)	–	150	371
	Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kmetijski sklad za razvoj podeželja	37 891	(61)	(15 431)	22 399	13 156	(38)	(0)	13 118	35 517
	Pomorstvo in ribištvo	3 299	(2)	(1 092)	2 204	1 196	(59)	(0)	1 137	3 341
	Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	23	(1)	(14)	8	130	(100)	–	30	38
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	31	(31)	–	–	–
	Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	4	(0)	(2)	2	8	(1)	–	8	10
	Okolje in podnebje (LIFE)	2 547	(25)	(565)	1 957	771	(37)	–	734	2 691

(v milijonih EUR)

	Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
		Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Sklad za pravični prehod	13 276	(0)	(6 149)	7 127	1 640	(1)	–	1 638	8 765
	Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	57	–	(36)	21	126	(43)	–	83	104
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	73	(73)	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	18	(0)	(9)	9	6	–	–	6	15
	Specifični ukrepi	4	(0)	(1)	3	16	(3)	–	13	16
	Razdelek 3 skupaj: Naravni viri in okolje	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867
4	Azil, migracije in vključevanje	2 720	(0)	(1 291)	1 428	1 508	(74)	(0)	1 433	2 862
	Decentralizirane agencije	13	–	–	13	165	(165)	–	–	13
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	1 798	(0)	(585)	1 213	1 057	(54)	(0)	1 002	2 215
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	278	(0)	(71)	207	144	(46)	–	98	305
	Decentralizirane agencije	312	–	(182)	130	1 166	(937)	–	230	359
	Razdelek 4 skupaj: Migracije in upravljanje meja	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Sklad za notranjo varnost	524	(0)	(205)	319	324	(6)	(0)	317	636
	Razgradnja jedrskih elektrarn	405	(0)	(142)	263	67	(0)	–	67	331
	Jedrska varnost in razgradnja	312	(1)	(66)	246	61	(10)	–	50	296
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	263	(257)	–	6	6
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	–	–	1	–	–	–	–	1

(v milijonih EUR)

	Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
		Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	26	(2)	(16)	8	32	(19)	–	13	22
	Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	646	(0)	(198)	448	355	(16)	(0)	339	788
	Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	1 323	(0)	(454)	869	703	(114)	–	589	1 458
	Vojaška mobilnost	376	(1)	(218)	157	251	(117)	–	134	291
	Instrument za javna naročila na področju obrambe	–	–	–	–	259	–	–	259	259
	Instrument za okrepitev zmogljivosti obrambne industrije	157	(0)	(49)	107	359	(124)	–	235	343
	Program za evropsko obrambno industrijo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	0	–	–	–	–	0
	Varna povezljivost Unije	30	–	(30)	–	96	(80)	–	16	16
	Razdelek 5 skupaj: Varnost in obramba	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	30 682	(639)	(7 791)	22 252	11 956	(1 811)	(0)	10 145	32 397
	Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	140	(5)	(33)	102	43	(8)	–	34	137
	Humanitarna pomoč (HUMA)	1 063	(6)	(557)	500	2 512	(1 885)	(0)	627	1 127
	Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	108	(25)	(40)	43	406	(352)	–	54	96
	Čezmorske države in ozemlja	129	(0)	(27)	102	72	(27)	–	44	147
	Makrofinančna pomoč	–	–	–	–	574	(421)	–	153	153

(v milijonih EUR)

	Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
		Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Drugi ukrepi	28	(0)	(28)	0	80	(23)	–	57	57
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	(0)	(0)	0	–	–	–	–	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	153	(9)	(57)	87	95	(31)	–	64	151
	Predpristopna pomoč (IPA III)	7 684	(95)	(1 899)	5 689	2 146	(402)	–	1 744	7 434
	Instrument za Zahodni Balkan	–	–	–	–	400	(1)	–	399	399
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Razdelek 6 skupaj: Sosedstvo in svet	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Pokojnine osebja	–	–	–	–	2 862	(2 862)	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	–	–	–	–	15	(15)	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski svet in Svet	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	–	–	–	–	9	(9)	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	–	–	–	–	15	(15)	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropsko računsko sodišče	–	–	–	–	7	(7)	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) evropski varuh človekovih pravic	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo podatkov	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
	Evropske šole	1	–	(1)	–	269	(265)	–	4	4

(v milijonih EUR)

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	0	(0)	(0)	–	2 957	(2 957)	(0)	0	0
Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	33	(4)	(29)	0	310	(287)	(0)	23	23
Člani in poslanci – plače in nadomestila	0	(0)	(0)	–	17	(16)	–	1	1
Člani in poslanci – začasna nadomestila	–	–	–	–	1	(0)	(0)	–	–
Stroški zaposlovanja	2	(0)	(1)	–	31	(27)	–	3	3
Prenehanje zaposlitve	–	–	–	–	7	(7)	(0)	–	–
Stroški usposabljanja	11	(1)	(10)	–	22	(10)	–	12	12
Socialno področje in mobilnost	13	(3)	(10)	0	38	(26)	–	12	12
Informacijska in komunikacijska tehnologija	172	(1)	(171)	–	420	(255)	–	166	166
Najem in nakup	7	(0)	(7)	–	639	(608)	–	31	31
Odhodki, povezani z zgradbami	63	(5)	(58)	–	129	(80)	–	49	49
Varnost	38	(3)	(36)	–	83	(51)	–	32	32
Misije in predstavništva	11	(3)	(8)	–	55	(45)	–	10	10
Sestanki, odbori, konference	7	(3)	(3)	–	16	(10)	–	6	6
Uradni list	1	(0)	(1)	–	3	(2)	–	1	1
Publikacije	6	(0)	(6)	–	14	(8)	–	7	7
Pridobivanje informacij	2	(0)	(2)	–	7	(5)	–	2	2
Študije in preiskave	5	(0)	(5)	–	6	(1)	–	5	5

(v milijonih EUR)

	Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
		Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Splošna oprema, vozila, pohištvo	12	(0)	(12)	–	23	(12)	–	11	11
	Zunanje jezikovne storitve	2	(0)	(2)	–	63	(61)	–	2	2
	Drugi upravni odhodki	10	(1)	(9)	–	41	(29)	–	12	12
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Upravni odhodki drugih institucij	608	(51)	(557)	–	5 291	(4 668)	(1)	623	623
	Razdelek 7 skupaj: Evropska javna uprava	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
O	Sklad za inovacije	6 443	(111)	(261)	6 071	603	(31)	–	572	6 643
	Instrument za Ukrajino	–	–	–	–	4 887	(3 637)	(0)	1 250	1 250
	Drugi ukrepi	4	(3)	(0)	1	62	(57)	–	5	6
	Razdelek O skupaj: zunaj večletnega finančnega okvira	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rezerva za evropsko solidarnost	–	–	–	–	1 234	(1 234)	–	–	–
	Rezerva za nujno pomoč	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	0	(0)	(0)	–	8	(8)	–	0	0
	Rezerva za prilagoditev na brexit	482	–	(429)	53	304	(304)	–	–	53

(v milijonih EUR)

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Razdelek S skupaj: solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	–	0	53
Skupaj	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.11 VFO PODROBNO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO LETIH NASTANKA

(v milijonih EUR)

	Program	< 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj
1	Obzorje Evropa	346	434	880	1 964	2 704	3 826	5 777	12 715	28 646
	Euratom	24	5	6	14	16	17	21	131	234
	Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	–	–	–	–	–	610	482	356	1 449
	Drugi ukrepi	–	–	0	2	5	4	61	191	263
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	1	0	0	2	9	18	20	50
	Sklad InvestEU	182	74	102	133	60	1 203	2 571	337	4 663
	IPE – promet	83	71	984	1 289	696	403	797	1 767	6 089
	IPE – energetika	274	43	659	902	381	551	242	881	3 934
	IPE – digitalno	1	0	1	7	102	175	188	83	556
	Digitalna Evropa	–	–	–	0	281	356	429	1 285	2 351
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	36	36
	Drugi ukrepi	–	–	–	–	–	–	1	60	61
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	0	10	5	4	3	4	26
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	–	–	–	0	1	2	9	23	36
	Enotni trg	49	9	25	27	32	97	169	506	914

(v milijonih EUR)

	Program	< 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj
	Program EU za boj proti goljufijam	0	–	0	1	5	5	7	16	34
	Obdavčitev	–	–	0	0	3	4	7	30	44
	Carina	–	0	0	0	3	13	31	101	148
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Drugi ukrepi	–	–	–	–	0	–	0	5	5
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	1	0	8	5	11	25
	Vesoljski program Unije	0	2	5	144	12	28	267	1 026	1 483
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	17	17
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	17	17
	Varna povezljivost Unije	–	–	–	–	–	–	–	83	83
	Razdelek 1 skupaj: Enotni trg, inovacije in digitalno	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Regionalni razvoj (ESRR)	686	1	0	26	77	506	159	103 733	105 188
	Kohezijski sklad	84	0	0	0	0	17	18	15 928	16 048
	Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	523	261	547	1 163	450	462	401	1 596	5 402
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	1	–	0	0	1	–	1	4
	Evropski socialni sklad plus (ESS+)	279	0	2	1	6	15	45	47 180	47 528
	Podpora turški skupnosti na Cipru	0	0	1	5	9	16	27	36	95
	Evropski mehanizem za okrevanje in odpornost	–	–	0	0	2 298	39 792	51 627	67 853	161 570
	Program Pericles IV	–	–	–	–	–	–	0	0	0
	Okrevanje EU	–	–	–	–	–	–	–	1 865	1 865
	RescEU	–	–	3	98	75	264	595	157	1 193
	EU4Health	1	0	5	6	122	346	366	661	1 507
	Nujna pomoč v Uniji	–	–	–	0	9	19	–	–	28
	Decentralizirane agencije	0	0	0	0	2	11	16	19	50
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	–	–	–	–	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	–	–	–	–	–	0	1	9	10
	Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	3	1	8	10	12	22	52	78	185

(*v milijonih* EUR)

	Program	< 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj
	Erasmus+	0	1	3	115	216	439	584	893	2 251
	Evropska solidarnostna enota (ESC)	0	–	5	33	21	20	18	52	149
	Ustvarjalna Evropa	–	0	2	5	18	75	101	153	354
	Pravosodje	4	2	3	2	5	10	10	18	53
	Pravice in vrednote	5	3	3	3	9	45	74	145	288
	Decentralizirane agencije	–	–	–	0	19	9	13	12	53
	Drugi ukrepi	0	–	0	0	–	2	3	7	13
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	1	1	4	3	8	15	26	58
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	1	3	5	6	6	15	33	128	197
	Razdelek 2 skupaj: Kohezija, odpornost in vrednote	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Kmetijska jamstva	–	8	13	18	31	59	91	150	371
	Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kmetijski sklad za razvoj podeželja	0	–	0	6	0	2 995	9	32 507	35 517
	Pomorstvo in ribištvo	22	0	1	3	11	19	42	3 242	3 341
	Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	–	–	–	–	–	0	8	30	38
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	1	1	8	10
	Okolje in podnebje (LIFE)	113	193	164	194	329	457	489	753	2 691
	Sklad za pravični prehod	–	–	–	–	0	1	4	8 760	8 765
	Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	–	–	–	–	–	10	11	83	104
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	–	1	0	3	4	6	15
	Specifični ukrepi	–	–	–	–	–	–	3	13	16

(*v milijonih* EUR)

	Program	< 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj
	Razdelek 3 skupaj: Naravni viri in okolje	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Azil, migracije in vključevanje	20	2	18	235	21	95	725	1 746	2 862
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	13	–	–	13
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	20	0	0	186	46	140	655	1 168	2 215
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	–	–	–	–	72	64	70	98	305
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	130	230	359
	Razdelek 4 skupaj: Migracije in upravljanje meja	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Sklad za notranjo varnost	5	5	3	32	8	27	171	385	636
	Razgradnja jedrskih elektrarn	3	1	13	65	42	99	41	67	331
	Jedrska varnost in razgradnja	10	39	44	74	39	12	27	50	296
	Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	1	–	–	–	–	1
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	0	–	0	1	1	2	5	13	22
	Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	–	–	–	–	110	160	178	339	788
	Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	–	–	14	14	232	286	322	589	1 458
	Vojaška mobilnost	–	–	–	–	74	26	57	134	291
	Instrument za javna naročila na področju obrambe	–	–	–	–	–	–	–	259	259
	Instrument za okrepitev zmogljivosti obrambne industrije	–	–	–	–	–	–	107	235	343
	Program za evropsko obrambno industrijo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	0	–	–	–	–	–	–	0
	Varna povezljivost Unije	–	–	–	–	–	–	–	16	16
	Razdelek 5 skupaj: Varnost in obramba	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445
6	Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	1 044	825	993	1 407	2 985	6 785	8 133	10 224	32 397
	Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	2	4	8	11	23	20	34	34	137
	Humanitarna pomoč (HUMA)	–	–	6	7	28	127	333	627	1 127
	Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	1	–	12	0	7	6	18	54	96

(*v milijonih* EUR)

	Program	< 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj
	Čezmorske države in ozemlja	–	–	1	–	2	46	53	44	147
	Makrofinančna pomoč	–	–	–	–	–	–	–	153	153
	Drugi ukrepi	–	–	–	–	–	–	0	57	57
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	–	–	–	–	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	–	0	0	4	13	26	42	66	151
	Predpristopna pomoč (IPA III)	290	320	630	519	998	1 342	1 266	2 069	7 434
	Instrument za Zahodni Balkan	–	–	–	–	–	–	–	399	399
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Razdelek 6 skupaj: Sosedstvo in svet	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Pokojnine osebja	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski svet in Svet	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropsko računsko sodišče	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) evropski varuh človekovih pravic	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo podatkov	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evropske šole	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	–	–	–	–	–	–	0	23	23
	Člani in poslanci – plače in nadomestila	–	–	–	–	–	–	–	1	1
	Člani in poslanci – začasna nadomestila	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Stroški zaposlovanja	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Prenehanje zaposlitve	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Stroški usposabljanja	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Socialno področje in mobilnost	–	–	–	–	–	0	0	12	12
	Informacijska in komunikacijska tehnologija	–	–	–	–	–	–	–	166	166
	Najem in nakup	–	–	–	–	–	–	–	31	31

(*v milijonih* EUR)

	Program	< 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Skupaj
	Odhodki, povezani z zgradbami	–	–	–	–	–	–	–	49	49
	Varnost	–	–	–	–	–	–	–	32	32
	Misije in predstavništva	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Sestanki, odbori, konference	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Uradni list	–	–	–	–	–	–	–	1	1
	Publikacije	–	–	–	–	–	–	–	7	7
	Pridobivanje informacij	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Študije in preiskave	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Splošna oprema, vozila, pohištvo	–	–	–	–	–	–	–	11	11
	Zunanje jezikovne storitve	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Drugi upravni odhodki	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Upravni odhodki drugih institucij	0	0	0	0	0	0	0	623	623
	Razdelek 7 skupaj: Evropska javna uprava	–	–	–	–	–	0	0	1 011	1 011
O	Sklad za inovacije	–	–	–	–	65	2 586	3 420	572	6 643
	Instrument za Ukrajino	–	–	–	–	–	–	–	1 250	1 250
	Drugi ukrepi	–	–	–	–	–	–	1	5	6
	Razdelek O skupaj: zunaj večletnega finančnega okvira	–	–	–	–	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rezerva za evropsko solidarnost	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Rezerva za nujno pomoč	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Rezerva za prilagoditev na brexit	–	–	–	–	–	–	53	–	53
	Razdelek S skupaj: solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	–	–	–	–	–	–	53	0	53
	Skupaj	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

Zaradi prerazporeditve obveznosti v okviru prehoda na nov računovodski sistem (SUMMA) je prišlo do prenosa neporavnanega zneska (v višini 201 274 milijonov EUR) med letoma. Skupni znesek neporavnanih obveznosti ostaja nespremenjen.

6.12 VFO PODROBNO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO VRSTAH ODOBRITEV

(v milijonih EUR)

Razdelek		Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
1	Obzorje Evropa	23 506	(367)	12 994	12 039	24 094	4 433	(204)	2 087	1 765	4 551	28 646
	Euratom	304	(1)	280	369	214	54	(4)	7	36	21	234
	Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	1 570	(2)	436	562	1 443	6	–	1	1	6	1 449
	Drugi ukrepi	0	0	–	–	–	135	(8)	222	86	263	263
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	48	(1)	24	21	50	0	0	0	0	0	50
	Sklad InvestEU	2 253	(31)	348	256	2 314	3 582	(0)	1 603	2 834	2 350	4 663
	IPE – promet	6 442	(85)	1 758	2 087	6 028	61	(3)	23	20	61	6 089
	IPE – energetika	3 819	(42)	885	775	3 886	54	–	–	6	48	3 934
	IPE – digitalno	647	(39)	87	142	553	3	(0)	1	1	3	556
	Digitalna Evropa	2 070	4	1 264	1 042	2 296	46	(7)	49	33	55	2 351
	Decentralizirane agencije	39	–	217	220	36	–	–	9	9	–	36
	Drugi ukrepi	2	(0)	1	1	1	–	–	69	10	60	61
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	34	(2)	14	20	26	0	0	0	0	0	26
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	31	(1)	24	23	31	5	(0)	4	4	5	36
	Enotni trg	917	(55)	604	583	882	32	(3)	22	20	32	914
	Program EU za boj proti goljufijam	29	(0)	24	20	33	0	(0)	1	0	1	34
	Obdavčitev	40	(1)	38	35	43	2	–	0	0	1	44

(v milijonih EUR)

	Razdelek	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Carina	141	(2)	136	129	146	4	(0)	1	4	1	148
	Decentralizirane agencije	0	(0)	132	132	0	–	–	10	10	0	0
	Drugi ukrepi	7	(0)	6	8	5	0	–	0	0	–	5
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	21	(1)	12	7	25	0	0	0	0	0	25
	Vesoljski program Unije	1 223	(2)	2 088	2 226	1 083	190	(2)	265	54	399	1 483
	Decentralizirane agencije	18	–	79	84	14	2	–	3	2	3	17
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	17	–	17	0	0	0	0	0	17
	Varna povezljivost Unije	156	(0)	117	190	83	0	0	0	0	0	83
	Razdelek 1 skupaj: Enotni trg, inovacije in digitalno	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Regionalni razvoj (ESRR)	74 573	443	38 668	13 263	100 420	16 496	(530)	4 798	15 997	4 768	105 188
	Kohezijski sklad	11 413	(3)	6 600	2 352	15 658	1 048	(17)	1 095	1 736	390	16 048
	Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	6 066	(40)	1 606	2 246	5 387	13	(0)	2	0	15	5 402
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	3	(0)	4	3	4	0	0	0	0	0	4
	Evropski socialni sklad plus (ESS +)	31 288	582	16 731	4 887	43 714	13 963	(597)	1 913	11 465	3 814	47 528
	Podpora turški skupnosti na Cipru	99	(3)	34	40	91	1	(0)	7	3	5	95
	Evropski mehanizem za okrevanje in odpornost	157	(10)	123	101	169	214 361	(3)	2 230	55 187	161 401	161 570

(v milijonih EUR)

Razdelek	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
Program Pericles IV	1	(0)	1	1	0	–	–	0	0	0	0
Okrevanje EU	649	(0)	3 340	2 125	1 863	2	(0)	2	3	2	1 865
RescEU	540	(10)	240	355	415	1 166	(1)	14	402	778	1 193
EU4Health	1 274	(15)	753	546	1 466	27	(1)	41	27	41	1 507
Nujna pomoč v Uniji	21	(3)	–	8	9	19	–	–	0	19	28
Decentralizirane agencije	42	(0)	263	256	49	0	–	38	38	1	50
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	10	(1)	12	12	10	0	(0)	0	0	0	10
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	174	(11)	93	83	173	9	(0)	7	4	12	185
Erasmus+	1 863	(55)	3 796	3 532	2 072	221	(9)	477	509	179	2 251
Evropska solidarnostna enota (ESC)	153	(23)	144	135	138	14	(4)	16	15	10	149
Ustvarjalna Evropa	414	(6)	335	402	341	14	(1)	15	15	13	354
Pravosodje	63	(7)	42	47	51	4	(0)	1	1	3	53
Pravice in vrednote	271	(5)	219	198	286	1	(0)	1	0	1	288
Decentralizirane agencije	48	(0)	303	299	52	1	(0)	5	5	1	53
Drugi ukrepi	13	(2)	8	8	11	2	(0)	0	1	1	13
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	65	(2)	26	31	58	0	–	0	0	0	58
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	192	(4)	183	181	190	3	(0)	6	3	7	197

(v milijonih EUR)

	Razdelek	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Razdelek 2 skupaj: Kohezija, odpornost in vrednote	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
3	Kmetijska jamstva	358	(35)	40 465	40 420	368	0	–	345	342	3	371
	Kmetijski sklad za razvoj podeželja	33 157	(61)	13 155	13 997	32 254	4 734	(0)	1	1 471	3 263	35 517
	Pomorstvo in ribištvo	2 692	231	1 070	760	3 233	607	(234)	127	392	108	3 341
	Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	23	(1)	130	114	38	0	0	0	0	0	38
	Decentralizirane agencije	–	–	30	30	–	–	–	1	1	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	4	(0)	8	3	10	0	0	0	0	0	10
	Okolje in podnebje (LIFE)	2 538	(24)	768	597	2 684	9	(0)	4	6	7	2 691
	Sklad za pravični prehod	2 773	(0)	1 479	6	4 245	10 504	(0)	160	6 144	4 520	8 765
	Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	40	–	50	60	29	17	–	76	19	75	104
	Decentralizirane agencije	–	–	66	66	–	–	–	8	8	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	18	(0)	6	9	15	0	0	0	0	0	15
	Specifični ukrepi	4	(0)	16	4	16	0	0	0	0	0	16
	Razdelek 3 skupaj: Naravni viri in okolje	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
4	Azil, migracije in vključevanje	2 709	8	1 502	1 363	2 856	11	(8)	6	3	6	2 862
	Decentralizirane agencije	13	–	152	152	13	–	–	13	13	–	13

(v milijonih EUR)

	Razdelek	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	1 637	17	1 004	564	2 094	161	(17)	53	75	121	2 215
	Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	278	(0)	144	117	305	0	0	0	0	0	305
	Decentralizirane agencije	312	–	1 090	1 043	359	–	–	76	76	–	359
	Razdelek 4 skupaj: Migracije in upravljanje meja	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754
5	Sklad za notranjo varnost	518	2	323	208	635	6	(2)	1	3	1	636
	Razgradnja jedrskih elektrarn	405	(0)	67	142	331	0	0	0	0	0	331
	Jedrska varnost in razgradnja	312	(1)	60	76	296	0	–	0	0	0	296
	Decentralizirane agencije	–	–	252	247	6	–	–	11	11	–	6
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	–	–	–	1	0	0	0	0	0	1
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	26	(2)	32	35	22	0	–	–	0	–	22
	Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	631	(0)	344	212	763	15	(0)	12	2	25	788
	Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	1 290	(0)	680	529	1 441	33	–	23	39	16	1 458
	Vojaška mobilnost	376	(1)	251	335	291	0	0	0	0	0	291
	Instrument za javna naročila na področju obrambe	–	–	250	–	250	–	–	9	0	9	259
	Instrument za okrepitev zmogljivosti obrambne industrije	157	(0)	343	172	327	–	–	16	1	15	343

(v milijonih EUR)

Razdelek		Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
	Varna povezljivost Unije	30	–	96	110	16	0	0	0	0	0	16
	Razdelek 5 skupaj: Varnost in obramba	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	30 342	(610)	11 432	9 352	31 811	340	(29)	525	250	586	32 397
	Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	137	(5)	42	40	133	4	–	1	1	3	137
	Humanitarna pomoč (HUMA)	1 047	(6)	2 495	2 422	1 115	15	(0)	17	20	12	1 127
	Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	94	(23)	385	379	78	13	(2)	21	14	19	96
	Čezmorske države in ozemlja	129	(0)	72	55	147	0	0	0	0	0	147
	Makrofinančna pomoč	–	–	5	5	–	–	–	569	416	153	153
	Drugi ukrepi	28	(0)	79	50	57	–	–	0	0	–	57
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	(0)	–	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	152	(9)	95	88	151	0	(0)	0	0	0	151
	Predpristopna pomoč (IPA III)	7 415	(48)	2 063	2 227	7 203	269	(47)	83	74	231	7 434
	Instrument za Zahodni Balkan	–	–	400	1	399	0	0	0	0	0	399

(v milijonih EUR)

	Razdelek	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Razdelek 6 skupaj: Sosedstvo in svet	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Pokojnine osebja	–	–	2 589	2 589	(0)	–	–	273	273	0	(0)
	(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	–	–	15	15	0	0	0	0	0	0	0
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski svet in Svet	–	–	1	1	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	–	–	9	9	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	–	–	15	15	–	0	0	0	0	0	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropsko računsko sodišče	–	–	7	7	0	0	0	0	0	0	0
	(Pokojnine nekdanjih članov) evropski varuh človekovih pravic	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
	(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo podatkov	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
	Evropske šole	0	(0)	246	246	0	1	(0)	23	20	4	4
	Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	0	(0)	2 897	2 897	0	–	–	60	60	–	0
	Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	32	(4)	265	272	21	1	(0)	45	44	2	23
	Člani in poslanci – plače in nadomestila	0	(0)	17	16	1	–	–	0	0	0	1
	Člani in poslanci – začasna nadomestila	–	(0)	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stroški zaposlovanja	2	(0)	30	28	3	0	(0)	0	0	0	3
	Prenehanje zaposlitve	–	(0)	7	7	–	0	0	0	0	0	–

(v milijonih EUR)

Razdelek	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
Stroški usposabljanja	8	(1)	17	15	10	3	(0)	4	4	2	12
Socialno področje in mobilnost	7	(1)	23	22	7	6	(2)	15	14	5	12
Informacijska in komunikacijska tehnologija	129	(1)	287	295	120	42	(0)	134	130	46	166
Najem in nakup	5	(0)	326	300	30	2	(0)	314	315	1	31
Odhodki, povezani z zgradbami	57	(5)	107	115	44	6	(0)	22	23	5	49
Varnost	32	(2)	74	79	25	6	(0)	9	8	7	32
Misije in predstavništva	11	(3)	54	52	10	0	(0)	2	2	0	10
Sestanki, odbori, konference	6	(3)	15	13	5	1	(0)	1	1	1	6
Uradni list	1	(0)	3	2	1	–	–	0	–	0	1
Publikacije	5	(0)	12	11	5	2	(0)	3	3	1	7
Pridobivanje informacij	2	(0)	7	6	2	0	–	0	0	–	2
Študije in preiskave	5	(0)	6	5	5	0	–	0	0	0	5
Splošna oprema, vozila, pohištvo	11	(0)	16	18	9	1	(0)	6	6	2	11
Zunanje jezikovne storitve	2	(0)	27	27	2	1	(0)	36	36	1	2
Drugi upravni odhodki	4	(0)	19	18	5	6	(0)	21	20	7	12
Upravni odhodki drugih institucij	567	(10)	4 912	4 886	582	42	(42)	379	338	40	623
Razdelek 7 skupaj: Evropska javna uprava	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011

(v milijonih EUR)

	Razdelek	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2024 skupaj
		Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti, prenesene iz leta 2023	Prilago-ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
O	Sklad za inovacije	0	0	–	–	–	6 443	(111)	603	292	6 643	6 643
	Instrument za Ukrajino	–	(0)	4 737	3 634	1 103	–	–	150	3	147	1 250
	Drugi ukrepi	0	0	–	–	–	4	(3)	62	57	6	6
	Razdelek O skupaj: zunaj večletnega finančnega okvira	–	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Rezerva za evropsko solidarnost	–	–	1 234	1 234	–	0	0	0	0	0	–
	Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	0	(0)	8	8	0	0	0	0	0	0	0
	Rezerva za prilagoditev na brexit	321	–	7	275	53	161	–	297	458	–	53
	Razdelek S skupaj: solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	–	297	458	–	53
	Skupaj	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

7.1 IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV

(*v milijonih* EUR)

Institucija	Odobritve prihodkov		Ugotovljene upravičenosti			Prihodki			Prejemki kot % proračuna	Neporavnano
	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Tekoče leto	Prenosi	Skupaj	Iz upravičenosti za tekoče leto	Iz prenesenih upravičenosti	Skupaj		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8 / 2	10 = 5 – 8
Evropski parlament	222	222	281	12	293	279	3	282	127 %	11
Evropski svet in Svet	72	72	99	1	100	98	1	99	137 %	1
Komisija	142 141	149 255	246 702	19 281	265 983	239 802	9 925	249 727	167 %	16 256
Sodišče	73	73	74	0	74	74	0	74	101 %	0
Računsko sodišče	31	31	30	0	30	30	0	30	97 %	0
Ekonomsko-socialni odbor	17	17	22	0	22	22	0	22	134 %	0
Odbor regij	14	14	16	0	16	16	0	16	117 %	0
Evropski varuh človekovih pravic	2	2	2	0	2	2	0	2	107 %	0
Evropski nadzornik za varstvo podatkov	2	2	2	0	2	2	0	2	102 %	–
Evropska služba za zunanje delovanje	57	57	356	0	356	356	0	356	626 %	0
Skupaj	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

Konsolidirana poročila o izvrševanju splošnega proračuna EU prikazujejo, tako kot prejšnja leta, izvrševanje proračuna v vseh institucijah, saj je v proračunu EU določen ločen proračun za vsako institucijo.

Proračun in izvrševanje za agencije nista konsolidirana v proračunu EU in nista vključena v poročila o proračunu EU. Subvencija Komisije, ki se plačuje agencijam, pa je del proračuna EU. V tem proračunskem delu zaključnega računa se upošteva samo subvencija, ki je bila agencijam izplačana iz proračuna Komisije.

Glede ESZD je treba opozoriti, da ta služba poleg lastnega proračuna prejema tudi prispevke od Komisije v višini 236,1 milijona EUR (leta 2023: 240,5 milijona EUR) ter iz naslednika ERS in skrbniških skladov v višini 19,3 milijona EUR (leta 2023: 18,7 milijonov EUR). S temi prispevki se krijejo stroški osebja Komisije v delegacijah, ki se financirajo iz ERS in skrbniških skladov, vključno z namenskimi prejemki, ustvarjenimi iz teh prispevkov v zadevnem letu.

7.2 IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI

(v milijonih EUR)

Institucija	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Evropski parlament	2 469	2 375	0	49	2 424	98 %	0	37	37	8	0	0	8
Evropski svet in Svet	732	653	0	32	684	93 %	0	23	23	24	0	0	24
Komisija	222 217	188 153	936	19 282	208 370	94 %	1 365	10 969	12 334	1 121	62	330	1 513
Sodišče	506	499	0	1	500	99 %	0	1	1	5	0	0	5
Računsko sodišče	186	181	0	0	182	98 %	0	0	0	4	–	0	4
Ekonomsko-socialni odbor	172	164	0	5	169	98 %	0	2	2	1	0	0	1
Odbor regij	126	123	0	1	124	99 %	0	1	1	0	0	–	0
Evropski varuh človekovih pravic	14	14	0	–	14	98 %	0	–	–	0	0	–	0
Evropski nadzornik za varstvo podatkov	24	23	0	–	23	96 %	0	0	0	1	0	–	1
Evropska služba za zunanje delovanje	1 240	880	1	290	1 171	94 %	0	68	68	0	–	0	0
Skupaj	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

7.3 IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL

(v milijonih EUR)

Institucija	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2025			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13
Evropski parlament	2 825	2 038	322	47	2 407	85 %	337	46	383	8	26	1	35
Evropski svet in Svet	819	574	78	32	684	84 %	79	24	103	24	8	–	32
Komisija	269 678	141 805	2 122	97 837	241 764	90 %	3 266	24 509	27 775	33	99	7	140
Sodišče	537	467	27	1	494	92 %	32	1	33	5	4	–	9
Računsko sodišče	196	171	9	0	181	92 %	10	0	10	4	0	–	5
Ekonomsko-socialni odbor	186	153	12	4	168	90 %	10	4	14	1	2	–	3
Odbor regij	137	113	10	1	124	91 %	10	2	11	0	1	–	1
Evropski varuh človekovih pravic	14	13	0	–	13	94 %	0	–	0	0	0	–	0
Evropski nadzornik za varstvo podatkov	27	21	2	–	23	84 %	3	0	3	1	1	–	2
Evropska služba za zunanje delovanje	1 350	778	98	253	1 129	84 %	102	106	208	0	13	–	13
Skupaj	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

8. IZVRŠEVANJE PRORAČUNA AGENCIJ

Prihodki in odhodki agencij, kot so prikazani v poročilih 8.1 in 8.2 spodaj, kot taki niso konsolidirani v proračunu EU. V tem proračunskem delu zaključnega računa se upošteva samo subvencija, ki je bila agencijam izplačana iz proračuna Komisije.

Poročila o izvrševanju proračuna EU vključujejo subvencijo, izplačano iz proračuna EU agencijam, kot odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil, kadar je relevantno.

V spodnjih poročilih za agencije je prikazan pregled agencij, tako decentraliziranih (oziroma tradicionalnih) kot izvajalskih, in njihovih prihodkov (8.1) ter odhodkov (8.2).

Drugi viri prihodkov in z njimi povezanih odhodkov se ne dodajajo v računovodske izkaze proračuna EU. Vsaka agencija predstavi lasten sklop računovodskih izkazov.

8.1 PRORAČUNSKI PRIHODKI

(v milijonih EUR)

Agencija	Financiranje iz razdelka VFO	Končni sprejeti proračun	Prejemki
Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev	1	35	35
Agencija za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov	4	257	287
Organ evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije	1	8	8
Urad Skupnosti za rastlinske sorte	ni relevantno	23	21
Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu	2b	18	17
Evropski azilni podporni urad	4	182	185
Evropska agencija za varnost v letalstvu	1	243	217
Evropski bančni organ	1	56	57
Evropska agencija za mejno in obalno stražo	4	922	927
Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni	2b	93	102
Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja	2b	20	21
Evropska agencija za kemikalije	1	127	131
Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje	1, 2a, 3, 5	69	70
Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo	2b, 6	70	70
Evropska agencija za okolje	3	103	98
Evropska agencija za nadzor ribištva	3	31	32
Evropska agencija za varnost hrane	2b	157	155
Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer	2b	24	25
Evropska izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo	1, 2b	56	56
Izvajalska agencija Evropskega sveta za inovacije ter za mala in srednja podjetja	1, 2a	50	49
Evropski inštitut za enakost spolov	2b	9	9
Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo	1	418	466
Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine	1	37	38
Evropski organ za delo	2b	40	39
Evropska agencija za pomorsko varnost	1	93	122

(v milijonih EUR)

Agencija	Financiranje iz razdelka VFO	Končni sprejeti proračun	Prejemki
Evropska agencija za zdravila	2b	481	492
Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami	5	35	30
Evropsko javno tožilstvo	2b	76	76
Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta	1	67	67
Evropska izvajalska agencija za raziskave	1, 3	112	112
Evropski organ za vrednostne papirje in trge	1	75	76
Evropska fundacija za usposabljanje	2b	28	29
Agencija Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah	2b	65	71
Agencija Evropske unije za kibernetsko varnost	1	26	45
Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj	5	222	232
Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj	5	13	32
Agencija Evropske unije za železnice	1	32	44
Agencija Evropske unije za vesoljski program	1	85	1 342
Agencija Evropske unije za temeljne pravice	2b	27	28
Urad Evropske unije za intelektualno lastnino	ni relevantno	315	323
Skupno podjetje Fuzija za energijo	1	625	662
Prevajalski center za organe Evropske unije	7	45	37
Skupaj		**5 470**	**6 937**

(v milijonih EUR)

Vrsta prihodkov agencij			Prejeti zneski
Subvencija Komisije			4 854
Prihodki iz pristojbin			984
Drugi prihodki			1 098
Skupaj			**6 937**

8.2 ODOBRITVE ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITVE PLAČIL PO AGENCIJAH

(v milijonih EUR)

Agencija	Odobritve za prevzem obveznosti		Odobritve plačil	
	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila
Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev	35	35	43	33
Agencija za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov	407	365	380	277

(v milijonih EUR)

Agencija	Odobritve za prevzem obveznosti		Odobritve plačil	
	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila
Organ evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije	8	8	9	8
Urad Skupnosti za rastlinske sorte	21	20	24	21
Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu	18	17	23	18
Evropski azilni podporni urad	224	174	242	173
Evropska agencija za varnost v letalstvu	335	259	348	221
Evropski bančni organ	58	57	61	57
Evropska agencija za mejno in obalno stražo	957	936	1 323	873
Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni	110	100	134	96
Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja	20	20	22	21
Evropska agencija za kemikalije	135	130	150	128
Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje	69	68	72	68
Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo	70	69	75	68
Evropska agencija za okolje	116	104	140	86
Evropska agencija za nadzor ribištva	35	32	43	33
Evropska agencija za varnost hrane	164	163	170	154
Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer	26	26	30	26
Evropska izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo	56	55	57	54
Izvajalska agencija Evropskega sveta za inovacije ter za mala in srednja podjetja	48	48	52	48
Evropski inštitut za enakost spolov	9	9	11	9
Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo	454	432	495	433
Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine	38	38	40	37
Evropski organ za delo	49	46	45	41
Evropska agencija za pomorsko varnost	134	122	146	115
Evropska agencija za zdravila	516	503	601	515
Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami	34	33	35	27
Evropsko javno tožilstvo	76	75	86	75
Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta	67	67	69	68
Evropska izvajalska agencija za raziskave	112	111	118	112
Evropski organ za vrednostne papirje in trge	77	76	83	78
Evropska fundacija za usposabljanje	33	30	35	28

(v milijonih EUR)

Agencija	Odobritve za prevzem obveznosti		Odobritve plačil	
	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila
Agencija Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah	84	71	94	69
Agencija Evropske unije za kibernetsko varnost	43	32	47	30
Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj	240	233	263	228
Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj	39	20	42	20
Agencija Evropske unije za železnice	62	46	49	44
Agencija Evropske unije za vesoljski program	2 779	580	2 173	971
Agencija Evropske unije za temeljne pravice	29	28	35	29
Urad Evropske unije za intelektualno lastnino	483	321	483	318
Skupno podjetje Fuzija za energijo	812	746	694	642
Prevajalski center za organe Evropske unije	45	42	48	43
Skupaj	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

(v milijonih EUR)

Vrsta odhodkov	Odobritve za prevzem obveznosti		Odobritve plačil	
	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila
Upravni	569	546	694	536
Iz poslovanja	6 334	3 735	6 147	3 794
Zaposleni	2 221	2 067	2 250	2 063
Skupaj	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

GLOSAR

Aktuarske predpostavke

Predpostavke, ki se uporabljajo za izračun stroškov prihodnjih dogodkov, ki vplivajo na pokojninske obveznosti.

Aktuarski dobički in izgube

Pri shemi z zagotovljenimi prejemki spremembe v aktuarskem primanjkljaju ali presežkih, ki nastanejo zaradi razlik med prejšnjimi aktuarskimi predpostavkami in nastalimi dejstvi ter zaradi učinkov sprememb aktuarskih predpostavk.

Upravne odobritve

Upravne odobritve pokrivajo stroške poslovanja institucij in subjektov (osebje, zgradbe, pisarniška oprema).

Sprejeti proračun

Predlog proračuna se sprejme z odobritvijo proračunskega organa, za dokončno sprejetega pa ga razglasi predsednik Evropskega parlamenta.

Sprememba proračuna

Sklep, sprejet med proračunskim letom, ki omogoča spremembo (povečanje, zmanjšanje, prerazporeditev) določenih vidikov sprejetega proračuna za navedeno leto.

Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic

Stroški, ki so nastali med poročevalskim obdobjem, ki jih bo treba financirati iz prihodnjih proračunov, tj. s strani držav članic EU. To je posledica soobstoja računovodskih izkazov na podlagi nastanka poslovnega dogodka in proračuna na podlagi denarnega toka.

Letno poročilo o dejavnostih

Letna poročila o dejavnostih kažejo rezultate poslovanja, med drugim glede na določene cilje, z njimi povezana tveganja in strukturo notranje kontrole. T. i. odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil mora od proračunskega leta 2001 za Komisijo in od leta 2003 za vse institucije Evropske unije svoji instituciji predložiti letno poročilo o dejavnostih v zvezi z izpolnjevanjem svojih obveznosti, skupaj s finančnimi in poslovodnimi informacijami.

Odobritve

Proračunska sredstva. V proračunu so predvidene tako obveznosti kot plačila (gotovinska ali bančna nakazila upravičencem). Odobritve za prevzem obveznosti in odobritve za plačila se pogosto razlikujejo (diferencirana sredstva), ker so za večletne programe in projekte običajno v celoti prevzete obveznosti v letu, ko je sprejeta odločitev o njih, in se plačujejo več let na podlagi napredka pri izvajanju teh programov in projektov. Nediferencirana sredstva se uporabljajo za upravne odhodke, podporo kmetijskim trgom ter neposredna plačila, pri čemer so odobritve plačil enakovredne odobritvam za obveznosti.

Namenski prejemki

Prejemki, namenjeni financiranju posebnih postavk odhodkov. Glavni vir zunanjih namenskih prejemkov so finančni prispevki tretjih držav za programe, ki jih financira Unija. Glavni vir notranjih namenskih prejemkov so prihodki od tretjih oseb za blago, storitve ali delo, dobavljene na njihovo zahtevo; prihodki iz vračil nepravilno izplačanih zneskov in prihodki od prodaje publikacij in filmov.

Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva

Vsa finančna sredstva (razen izvedenih finančnih instrumentov), ki se v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor merijo po pošteni vrednosti in pri katerih se spremembe poštene vrednosti pripoznajo v rezervi v neto sredstvih do odprave pripoznanja (ali oslabitve).

Proračunska vrstica

Kar zadeva strukturo proračuna, so prihodki in odhodki v proračunu prikazani v skladu z zavezujočo nomenklaturo, ki kaže naravo in namen vsake postavke, kot jih je določil proračunski organ. Posamezne postavke (naslov, poglavje, člen ali vrstica) zagotavljajo uradni opis nomenklature.

Razveljavljene odobritve

Neporabljene odobritve, ki se ne smejo več porabiti.

Prenos odobritev v naslednje proračunsko leto

Izjema od načela enoletnosti, tako da se lahko odobritve, ki jih ni bilo mogoče porabiti v danem proračunskem letu, pod strogimi pogoji izjemoma prenesejo za uporabo v naslednjem letu.

Obveznost

Pravna zaveza za zagotovitev financiranja, če so izpolnjeni določeni pogoji. EU se zaveže, da bo plačala svoj delež stroškov projekta, ki ga financira EU. Današnje obveznosti pomenijo jutrišnja plačila, današnja plačila pa so včerajšnje obveznosti.

Odobritve za prevzem obveznosti

Odobritve za prevzem obveznosti pokrivajo celotne stroške pravnih obveznosti (pogodbe ter sporazume/sklepe o nepovratnih sredstvih), ki bi bile lahko podpisane v tekočem proračunskem letu.

Stroški tekočega službovanja

Povečanje obveznosti sistema, ki je posledica službovanja v tekočem proračunskem letu.

Sprostitev obveznosti

Dejanje, s katerim se prejšnja obveznost (ali njen del) razveljavi.

Shema z zagotovljenimi prejemki

Pokojninska ali druga shema pokojninskih prejemkov, pri kateri pravila sheme opredeljujejo prejemke neodvisno od prispevkov, ki jih je treba plačati, in prejemki niso neposredno povezani z naložbami v shemo. Shema je lahko naložbena shema ali shema brez skladov.

Izvedeni finančni instrumenti

Finančni instrumenti, katerih vrednost je povezana s spremembami vrednosti drugega finančnega instrumenta, kazalnika ali blaga. V nasprotju z imetnikom osnovnega finančnega instrumenta (npr. državne obveznice), ki ima brezpogojno pravico do prejetja denarnih sredstev (ali druge gospodarske koristi) v prihodnosti, ima imetnik izvedenega finančnega instrumenta samo pogojeno pravico do prejetja take koristi. Primer izvedenega finančnega instrumenta je valutna nestandardizirana terminska pogodba.

Neposredno upravljanje

Način izvrševanja proračuna. V okviru neposrednega upravljanja proračun izvršujejo neposredno službe Komisije, izvajalske agencije ali skrbniški skladi.

Diskontna stopnja

Stopnja, ki se uporablja za prilagoditev za časovno vrednost denarja. Diskontiranje je metoda za primerjavo stroškov in koristi, ki se pojavijo v različnih časovnih obdobjih.

Efektivna obrestna mera

Obrestna mera, ki diskontira ocenjeni tok prihodnjih denarnih plačil ali prejemkov v pričakovanem obdobju trajanja finančnega sredstva ali finančne obveznosti na neto knjigovodsko vrednost sredstva ali obveznosti.

Finančna sredstva in obveznosti po odplačni vrednosti

Vsa finančna sredstva in obveznosti, ki se v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor merijo po odplačni vrednosti.

Finančna sredstva ali obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja

Vsa finančna sredstva ali obveznosti, ki se v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor merijo po pošteni vrednosti in pri katerih se spremembe poštene vrednosti pripoznajo v presežku ali primanjkljaju zadevnega obdobja (tj. izvedeni finančni instrumenti).

Finančni popravek

Finančni popravki so namenjeni zaščiti proračuna EU pred bremenitvijo z nepravilnimi odhodki. Pri odhodkih v okviru deljenega upravljanja so za izterjavo nepravilnih plačil v prvi vrsti odgovorne države članice.

„Potrjen“ finančni popravek je zadevna država članica sprejela. „Sprejet“ finančni popravek je bil sprejet s sklepom Komisije in je vedno neto popravek, pri katerem mora država članica vrniti nepravilno izplačana sredstva v proračun EU, kar povzroči dokončno znižanje sredstev, dodeljenih zadevni državi članici. O potrjenih in sprejetih finančnih popravkih se v tem dokumentu poroča kot o eni kategoriji.

Z „izvedenim“ finančnim popravkom je bila ugotovljena nepravilnost popravljena.

Posredno upravljanje

Način izvrševanja proračuna. V okviru posrednega upravljanja Komisija prenese naloge izvrševanja proračuna na organe, ustanovljene v skladu z zakonodajo EU ali nacionalno zakonodajo.

Prekinitve in začasne ustavitve

Komisija lahko prekine ali začasno ustavi plačila, če na podlagi svojega dela ali informacij, ki jih sporočijo revizijski organi, ugotovi, da neka država članica ni odpravila resnih pomanjkljivosti v sistemih upravljanja in nadzora ter/ali ni popravila nepravilnih odhodkov, ki so bili prijavljeni in potrjeni.

Nepravilnost

Nepravilnost je ravnanje, ki ni v skladu z veljavnimi pravili EU ali nacionalnimi pravili in ima lahko negativne posledice za finančne interese EU. Nepravilnosti so lahko posledica ravnanja upravičencev, ki vlagajo zahtevke za sredstva, ali organov, odgovornih za izplačevanje sredstev. Pojem nepravilnosti je širši od pojma goljufije, ki se nanaša na ravnanje, ki se lahko opredeli kot kaznivo dejanje.

Zapadle odobritve

Neporabljene odobritve, ki se ob koncu proračunskega leta razveljavijo. Zapadlost pomeni popolno ali delno razveljavitev dovoljenja za ustvarjanje odhodkov in/ali obveznosti, ki ga predstavljajo odobritve. Samo za skupna podjetja, kakor je določeno v njihovih finančnih pravilih, se lahko neporabljene odobritve vnesejo v načrt prihodkov in odhodkov za največ naslednja tri proračunska leta (tako imenovano pravilo „N + 3“). Zapadle odobritve za skupna podjetja se torej lahko znova aktivirajo do proračunskega leta „N + 3“.

Neporavnane obveznosti

Kot postavka „reste à liquider (RAL)“ predstavljajo znesek, za katerega je bila prevzeta proračunska obveznost, poznejše plačilo pa še ni izvršeno. Predstavljajo plačilne obveznosti EU v prihodnjih letih in so neposredna posledica obstoja večletnih programov ter neskladja med odobritvami za prevzem obveznosti in odobritvami plačil.

Lastna sredstva

Glavni vir prihodkov za proračun EU. Različni viri lastnih sredstev so navedeni v veljavnem sklepu o virih lastnih sredstev (Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053), in sicer gre za tradicionalna lastna sredstva, lastna sredstva iz naslova DDV, lastna sredstva iz naslova BND ter lastna sredstva iz naslova nereciklirane odpadne plastične embalaže.

Odobritve plačil

Odobritve plačil zajemajo odhodke, ki jih je treba plačati v tekočem letu in izhajajo iz pravnih obveznosti, prevzetih v tekočem in/ali predhodnih letih.

Predhodno financiranje

Plačilo, katerega namen je upravičencu zagotoviti likvidna sredstva. Lahko je razdeljeno na več obrokov v skladu z določbami dane pogodbe, sklepa, sporazuma ali temeljnega pravnega akta. Likvidna sredstva ali predujem se porabijo za namen, za katerega so bili zagotovljeni, v obdobju, določenem v sporazumu, ali se povrnejo.

Preventivni ukrepi

Preventivni ukrepi, ki so na voljo Komisiji za zaščito proračuna EU, ko se zave morebitnih pomanjkljivosti, vključujejo prekinitve in začasne ustavitve plačil iz proračuna EU za operativni program.

Neporavnane obveznosti („reste à liquider“ – RAL)

Postavka *Neporavnane obveznosti* predstavlja znesek, za katerega je bila prevzeta proračunska obveznost, poznejše plačilo pa še ni izvršeno. Predstavljajo plačilne obveznosti EU v prihodnjih letih in so neposredna posledica obstoja večletnih programov ter neskladja med odobritvami za prevzem obveznosti in odobritvami plačil.

Deljeno upravljanje

Način izvrševanja proračuna. V okviru deljenega upravljanja se naloge za izvrševanje proračuna prenesejo na države članice. Na ta način se izvršijo približno tri četrtine odhodkov EU.

Tradicionalna lastna sredstva

Tradicionalna lastna sredstva so opredeljena v veljavnem sklepu o virih lastnih sredstev (Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053), zajemajo pa carine in prelevmane na sladkor.

Prerazporeditve (med proračunskimi vrsticami)

Prerazporeditve med proračunskimi vrsticami pomenijo premestitev odobritev iz ene proračunske vrstice v drugo med proračunskim letom in so zato izjema od proračunskega načela specifikacije. Vendar jih izrecno dovoljuje Pogodba o delovanju Evropske unije pod pogoji, določenimi v finančni uredbi. Finančna uredba opredeljuje različne vrste prerazporeditev glede na to, ali gre za prerazporeditve med proračunskimi naslovi, poglavji, členi ali postavkami ali znotraj njih, zahtevajo pa se tudi različne ravni odobritve.

SEZNAM KRATIC

AAR	„Annual Activity Report“ – letno poročilo o dejavnostih
AC	„Amortised Cost“ – odplačna vrednost
AFS	„Available For Sale“ – za prodajo razpoložljiva sredstva
AMIF	Sklad za azil, migracije in vključevanje
AOD	„Authorising Officers by Delegation“ – odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil
ATM	„Air Traffic Management“ – upravljanje zračnega prometa
BAR	„Brexit adjustment reserve“ – rezerva za prilagoditev na brexit
Plačilnobilančna posojila	„Balance of Payments“ – plačilna bilanca
Sklad BUFI	„Budget Fines Fund“ – sklad za proračunske globe
SKP	Skupna kmetijska politika
CCS LGF	„Cultural and Creative Sector Guarantee Facility“ – jamstvena shema za kulturne in ustvarjalne sektorje
IPE2	Instrument za povezovanje Evrope
IPE DI	„Connecting Europe Facility Debt Instrument“ – dolžniški instrument Instrumenta za povezovanje Evrope
KS	Kohezijski sklad
CIP	„Competitiveness and Innovation Framework Programme“ – okvirni program za konkurenčnost in inovativnost
COM	Evropska komisija
COSME	Program za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja
COSO	„Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission“ – odbor sponzorskih organizacij Treadwayeve komisije
CPF	„Common Provisioning Fund“ – skupni sklad za rezervacije
CPR	„Common Provisions Regulation“ – uredba o skupnih določbah
CRII+	Naložbena pobuda v odziv na koronavirus plus
CRO	„Chief Risk Officer“ – direktor upravljanja tveganj
R&RO	„Decommissioning and Waste Management“ – razgradnja in ravnanje z odpadki
EAD	„Exposure At Default“ – izpostavljenost ob neplačilu
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EKJS	Evropski kmetijski jamstveni sklad
EAR	Računovodsko pravilo Evropske unije
EaSI	Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije
EBRD	Evropska banka za obnovo in razvoj
ERS	Evropsko računsko sodišče
ECB	Evropska centralna banka
ECL	„Expected Credit Losses“ –pričakovane kreditne izgube
ECOFIN	Svet za ekonomske in finančne zadeve
ESPJ v l.	Evropska skupnost za premog in jeklo v likvidaciji
ERS	Evropski razvojni sklad
EDIF	Jamstveni sklad v okviru instrumenta za razvoj podjetij in inovacije na Zahodnem Balkanu
EGP	Evropski gospodarski prostor
ESZD	Evropska služba za zunanje delovanje
EFSD	Evropski sklad za trajnostni razvoj

EFSE	Evropski sklad za jugovzhodno Evropo
EFSF	Evropski instrument za finančno stabilnost
EFSI	Evropski sklad za strateške naložbe
EMFS	Evropski mehanizem za finančno stabilizacijo
EFTA	Evropsko združenje za prosto trgovino
Storitev EGNOS	Skupna evropska geostacionarna navigacijska storitev – EGNOS
EIB	Evropska investicijska banka
EIS	Evropski investicijski sklad
ElectriFI	Pobuda za financiranje elektrifikacije
ELM	Mandat EIB za zunanja posojila
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
EMU	Ekonomska in monetarna unija
ENEF	Sklad za financiranje rasti podjetij
ENIF	Sklad za financiranje podjetniških inovacij
ENPI	Evropski instrument sosedstva in partnerstva
EP	Evropski parlament
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ERI	Pobuda EIB za odpornost
ESA	Evropska vesoljska agencija
ESS	Evropski socialni sklad
Skladi ESI	Evropski strukturni in investicijski skladi
EMS	Evropski mehanizem za stabilnost
ETF	Investicijski sklad, ki kotira na borzi
ETS	Sistem trgovanja z emisijami
EU	Evropska unija
EUMETSAT	Evropska organizacija za uporabo meteoroloških satelitov
Euratom	Evropska skupnost za atomsko energijo
EUSF	Solidarnostni sklad Evropske unije
FGC	Pogodba o finančnem jamstvu
Načelo FIFO	„First-in, First-out“ – načelo „prvi noter, prvi ven“
FP7	Sedmi okvirni program za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti
FU	Finančna uredba EU
FSDA	„Financial Statement Discussion and Analysis“ – razprava o računovodskih izkazih in njihova analiza
FVNA	„Fair Value through Net Assets/Equity“ – poštena vrednost prek neto sredstev/lastniškega kapitala
FVSD	„Fair Value through Surplus or Deficit“ – poštena vrednost prek presežka ali primanjkljaja
BDP	Bruto domači proizvod
BND	Bruto nacionalni dohodek
GNSS	Globalni satelitski navigacijski sistem
H2020	Obzorje 2020
HLRCP	„High Level Risk and Compliance Policy“ – strategija na visoki ravni glede tveganja in skladnosti
IBMF	„Integrated Border Management Fund“ – Sklad za integrirano upravljanje meja
IF	Sklad za inovacije
IIW	„Infrastructure and Innovation Window“ – del za infrastrukturo in inovacije

MDS	Mednarodni denarni sklad
MRSJS	Mednarodni računovodski standardi za javni sektor
IT	Informacijska tehnologija
ITER	Mednarodni termonuklearni poskusni reaktor
JRC	Skupno raziskovalno središče
JSIS	„Joint sickness insurance scheme“ – skupni sistem zdravstvenega zavarovanja
SP	Skupno podjetje
LGD	„Loss given Default Rate“ – stopnja izgube ob neplačilu
LGF	„Loan Guarantee Facility“ – jamstvena shema za posojila
LGTT	„Loan Guarantee Instrument for TEN-T projects“ – instrument za posojilna jamstva za projekte TEN-T
VLP	Večletni program – program finančnega vključevanja srednjih podjetij
MEP	„Member of the European Parliament“ – poslanec Evropskega parlamenta
Makrofinančna pomoč +	„Macro Financial Assistance“ – makrofinančna pomoč
VFO	Večletni finančni okvir
MIM	„Mutual Insurance mechanism“ – mehanizem vzajemnega zavarovanja
SDT	Sklad denarnega trga
MMSP	Mikro, mala in srednja podjetja
NDICI – Globalna Evropa	Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje
NGEU	Instrument NextGenerationEU
SLS	Sklep o lastnih sredstvih
PBI	„Project Bond Initiative“ – pobuda za projektne obveznice
PD	„Probability of Default“ – verjetnost neplačila
PF4EE	„Private Finance for Energy Efficiency Instrument“ – instrument zasebnega financiranja za energetsko učinkovitost
PGF	„Participants Guarantee Fund“ – Jamstveni sklad za udeležence
POCI	„Purchased or originated as credit impaired“ – odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti
PPP	„Public-Private Partnership“ – javno-zasebno partnerstvo
PSEO	Pokojninski sistem za evropske uradnike
RAL	„Reste à liquider“ – neporavnane obveznosti
RSFF	Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja
RRF	Mehanizem za okrevanje in odpornost
RTD	Raziskave, tehnološki razvoj in predstavitev
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Sklad za mikro, mala in srednja podjetja za območje MENA
SAPARD	Posebni pristopni program za kmetijstvo in razvoj podeželja
SEMED	Program za finančno vključevanje MMSP iz držav južnega in vzhodnega Sredozemlja
SICR	„Significant Increase of Credit Risk“ – znatno povečanje kreditnega tveganja
SIUGI	„SME Initiative Uncapped Guarantee Instrument“ – instrument neomejenega jamstva pobude za MSP
MSP	Mala in srednja podjetja
SMEW	„Small and Medium-sized Enterprises Window“ – del za mala in srednja podjetja

STEP	Platforma za strateške tehnologije za Evropo
SURE	Evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah
PDEU	Pogodba o delovanju Evropske unije
TLS	Tradicionalna lastna sredstva
TRDI	„Temporary Rural Development Instrument“ – začasni instrument za razvoj podeželja
ULCM	Mehanizem sodelovanja pri posojilih za Ukrajino
DDV	Davek na dodano vrednost